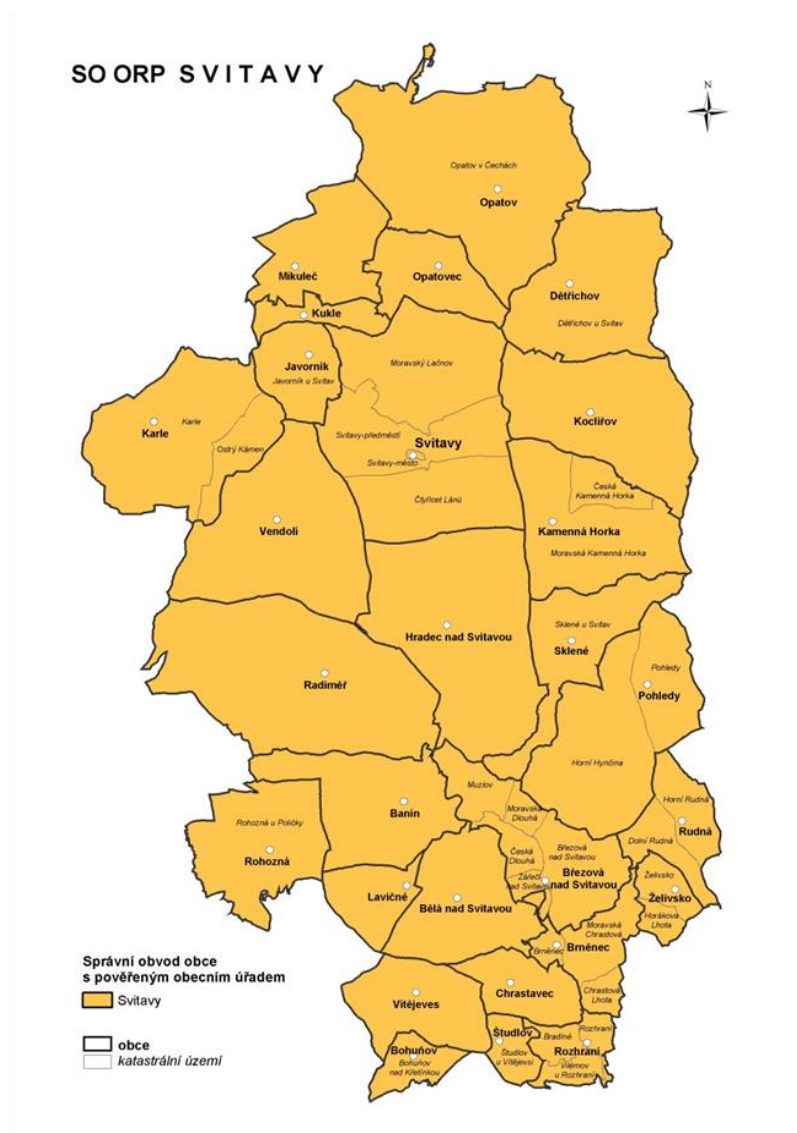

Strategie území správního obvodu ORP

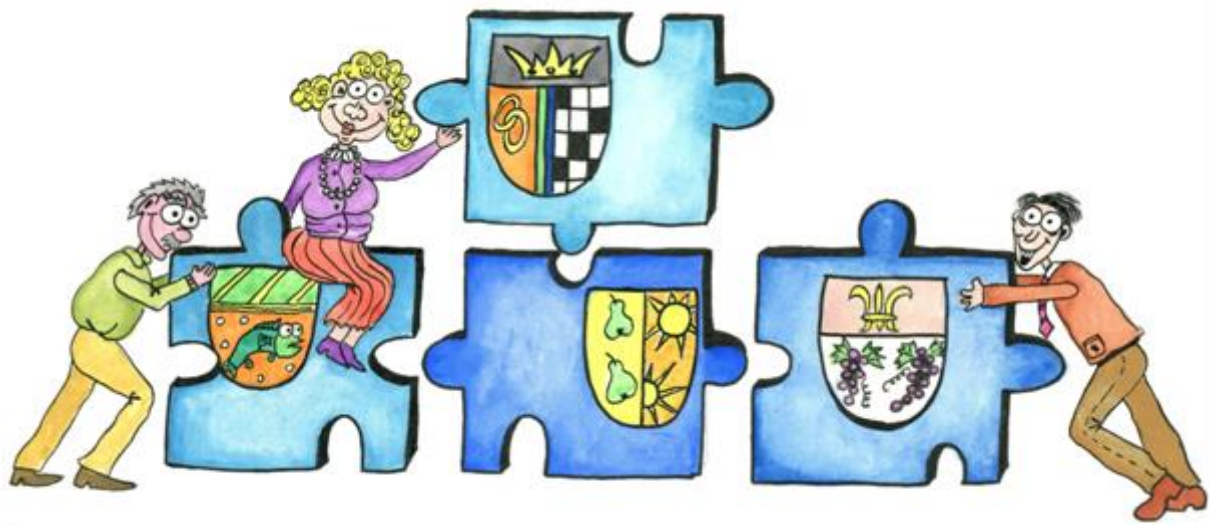
Svitavy

v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

1. Úvod	8
1.1. Základní informace o strategii	8
1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu	10
1.3. Kontext vzniku a existence strategie	13
1.4. Účel strategie.....	13
1.5. Uživatelé strategie.....	13
1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty	13
2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza.....	15
2.1. Profil území správního obvodu.....	15
2.1.1. Identifikace správního obvodu	15
2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu	17
2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území	35
2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje	36
2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu.....	37
3. Téma 1.: Školství	39
3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	39
3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	39
3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj	41
3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	64
3.1.4. SWOT analýza školství	69
3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	70
3.2. Návrhová část pro oblast školství.....	71
3.2.1. Struktura návrhové části	71
3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	73
3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech	74
3.2.4. Indikátory	76
3.3. Pravidla pro řízení strategie	78
3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	78
3.3.2. Systém změn strategie	80
3.3.3. Akční plán	80

3.4. Závěr a postup zpracování.....	83
3.4.1. Shrnutí	83
3.4.2. Popis postupu tvorby strategie	83
4. Téma 2.: sociální služby.....	87
4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	87
4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	87
4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	88
4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	101
4.1.4. SWOT analýza oblasti	107
4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	108
4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb.....	109
4.2.1. Struktura návrhové části	109
4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	111
4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech	113
4.2.4. Indikátory	114
4.3. Pravidla pro řízení strategie	115
4.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	115
4.3.2. Systém změn strategie	117
4.3.3. Akční plán	117
4.4. Závěr a postup zpracování.....	120
4.4.1. Shrnutí	120
4.4.2. Popis postupu tvorby strategie	120
4.5. Přílohy.....	122
4.5.1. Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části	122
5. Téma 3.: odpadové hospodářství	124
5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	124
5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	124
5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	125
5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	147
5.1.4. SWOT analýza oblasti	152

5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	153
5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství	154
5.2.1. Struktura návrhové části	154
5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	156
5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech	159
5.2.4. Indikátory	161
5.3. Pravidla pro řízení strategie	164
5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	164
5.3.2. Systém změn strategie	166
5.3.3. Akční plán	166
5.4. Závěr a postup zpracování.....	169
5.4.1. Shrnutí	169
5.4.2. Popis postupu tvorby strategie	169
5.5. Přílohy.....	170
5.5.1. Příloha č. 1 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012	172
5.5.2. Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně	173
5.5.3. Příloha č. 3 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012	178
5.5.4. Příloha č. 4 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012	180
5.5.5. Příloha č. 5 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně	182
5.5.6. Příloha č. 6 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012	188
5.5.7. Příloha č. 7 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012	190
5.5.8. Příloha č. 8 Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012	192
5.5.9. Příloha č. 9 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012	195
Příloha č. 10 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012	197
6. Téma 4.: volitelné téma	200
6.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	200
6.1.1. Základní vymezení turistické oblasti jako destinace cestovního ruchu	200
6.1.1.1. Poloha destinace	200

6.1.1.2. Vymezení destinace	201
6.1.1.3. Základní charakteristika cestovního ruchu v turistické oblasti	202
6.1.1.4. Potenciál cestovního ruchu v turistické oblasti	202
6.1.1.5. Obecné trendy cestovního ruchu a jejich předpokládaný dopad na cestovní ruch v turistické oblasti	207
6.1.1.6. Nejvýznamnější trendy ovlivňující turistickou oblast (zdravý životní styl, agroturistika, poznávání, sport, relaxace)	208
6.1.2. Analýza nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti	209
6.1.2.1. Kulturně historické památky (muzea, galerie, církevní památky, rodáci)	209
6.1.2.2. Přírodní atraktivity (chráněná území a objekty, naučné stezky)	209
6.1.2.3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, hipoturistika)	210
6.1.2.4. Ostatní atraktivity rekreační oblasti	213
6.1.2.5. Kulturní, společenské a sportovní akce	215
6.1.2.6. Struktura ubytovacích zařízení a jejich vytíženost	216
6.1.3. Charakteristika potenciálu a možnosti rozvoje MOS cestovního ruchu	218
6.1.3.1. Infrastruktura	218
6.1.3.2. Lidské zdroje pro cestovní ruch	220
6.1.3.3. Marketing cestovního ruchu	220
6.1.3.4. Management cestovního ruchu	221
6.1.3.5. Charakteristika stávající meziobecní spolupráce	221
6.1.4. SWOT analýza oblasti	222
6.1.5. Stanovení vize, cílů a problémů při MOS v oblasti cestovního ruchu	224
6.1.5.1. Určení priorit a možnosti řešení	224
6.1.5.2. Možnosti financování	224
6.1.6. Role partnerů pro naplňování strategických cílů rozvoje cestovního ruchu	224
6.1.6.1. DSO	224
6.1.6.2. Destinační společnosti	225
6.1.6.3. Spolupráce s ostatními aktéry (stát, kraje, Czech Tourism)	225
6.1.6.4. Spolupráce s ostatními aktéry (stát, kraje, Czech Tourism)	226
6.2. Návrhová část pro oblast volitelného tématu.....	227
6.2.1. Struktura návrhové části	227
6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	229
6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech	230

6.2.4. Indikátory	232
6.3. Pravidla pro řízení strategie	233
6.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	233
6.3.2. Systém změn strategie	235
6.3.3. Akční plán	236
6.4. Závěr a postup zpracování.....	238
6.4.1. Shrnutí	238
6.4.2. Popis postupu tvorby strategie	239
6.5. Přílohy.....	240
6.5.1. Příloha č. 1 – Kulturní zajímavosti v obcích	240
6.5.2. Příloha č. 2 – Nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti	259
6.5.3. Příloha č. 3 – Přehled ubytovacích zařízení ve SO ORP Svitavy	267
7. Závěr, kontakty	270
8. Přílohy	272
8.1.1. Seznam tabulek	272
8.1.2. Seznam grafů	275
8.1.3. Seznam obrázků	276

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tabulka 1 Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Svitavy v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a doplnit volitelné téma
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadové hospodářství a doplnit volitelné téma)
Řešené území	Správní obvod ORP Svitavy
	Počet obyvatel správního obvodu: 31 655
	Počet obcí ve správním obvodu: 28
	Rozloha správního obvodu: 35 159 ha
Názvy obcí správního obvodu	Města: Svitavy, Březová nad Svitavou
	Obce: Banín, Bělá nad Svitavou, Bohuňov, Brněnec, Dětřichov, Hradec nad Svitavou, Chrastavec, Javorník, Kamenná Horka, Karle, Koclířov, Kukle, Lavičné, Mikuleč, Opatov, Opatovec, Pohledy, Radiměř, Rohozná, Rozhraní, Rudná, Sklené, Študlov, Vendolí, Vítějeves, Želivsko
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	Opatov
Koordinátor tvorby strategie	Mgr. Jana Kovářová
Rok zpracování strategie	2014 – 2015
Schvalovatel strategie	Shromáždění starostů SO ORP + ORP Svitavy
Forma a datum projednání / schválení	Projednání na shromáždění starostů dne 17.6. Schváleno na shromáždění starostů dne 17.6.
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace
Související legislativa	Zákon o obcích
Doba realizace strategie	2014-2023
Odpovědnost za implementaci	Shromáždění starostů SO ORP + ORP Svitavy

Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).
	Projekt na území SO ORP Svitavy realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s obcí Opatov a se zapojenými obcemi v rámci SO.
	Strategie byla zpracována realizačním týmem (Mgr. Jana Kovářová, Mgr. Dana Kopecká, Dis., Jana Kovářová, Dana Stečínková, Zdena Frnková)
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):
	1. předškolní výchova a základní školství,
	2. sociální služby,
	3. odpadové hospodářství,
	4. cestovní ruch

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 28 obcí, z toho 2 mají statut města.

Tabulka 2 Obce správního obvodu dle abecedního pořadí

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: Banín Počet obyvatel: 328 Zapojení do tvorby strategie: ne		Název obce: Mikuleč Počet obyvatel: 228 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: Bělá nad Svitavou Počet obyvatel: 522 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Opatov Počet obyvatel: 1168 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Bohuňov Počet obyvatel: 167 Zapojení do tvorby strategie: ne		Název obce: Opatovec Počet obyvatel: 661 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Brněnec Počet obyvatel: 1325 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Pohledy Počet obyvatel: 321 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Březová nad Svitavou Počet obyvatel: 1748 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Radiměř Počet obyvatel: 1100 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Dětrichov Počet obyvatel: 338 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Rohozná Počet obyvatel: 636 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: Hradec nad Svitavou Počet obyvatel: 1713 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Rozhraní Počet obyvatel: 338 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Chrastavec Počet obyvatel: 223 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Rudná Počet obyvatel: 173 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Javorník Počet obyvatel: 390 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Sklené Počet obyvatel: 225 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Kamenná Horka Počet obyvatel: 292 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Svitavy Počet obyvatel: 17027 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Karle Počet obyvatel: 392 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Študlov Počet obyvatel: 139 Zapojení do tvorby strategie: ano

	<p>Název obce: Koclířov</p> <p>Počet obyvatel: 683</p> <p>Zapojení do tvorby strategie: ano</p>		<p>Název obce: Vendolí</p> <p>Počet obyvatel: 985</p> <p>Zapojení do tvorby strategie: ano</p>
	<p>Název obce: Kukle</p> <p>Počet obyvatel: 74</p> <p>Zapojení do tvorby strategie: ano</p>		<p>Název obce: Vítějeves</p> <p>Počet obyvatel: 418</p> <p>Zapojení do tvorby strategie: ano</p>
	<p>Název obce: Lavičné</p> <p>Počet obyvatel: 115</p> <p>Zapojení do tvorby strategie: ano</p>		<p>Název obce: Želivsko</p> <p>Počet obyvatel: 33</p> <p>Zapojení do tvorby strategie: ne</p>

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

Projekt na území SO ORP název realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s obcí Opatov a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a Opatov je gestorem tvorby strategie. Koordinátorem strategie je koordinátor meziobecní spolupráce Mgr. Jana Kovářová.

Strategie byla zpracována realizačním týmem (Mgr. Jana Kovářová, Jana Kovářová, BcA. Pavel Juřík, Dana Stečínská, Zdena Frnková, Mgr. Dana Kopecká)

1.4. Účel strategie

Účelem strategie je vymezit a definovat ve 4 oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto 4 oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5. Uživatelé strategie

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP.

Tabulka 3 Relevantní významné strategické dokumenty

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
	Stát	
1	Politika územního rozvoje	http://www.uur.cz/?id=3462
2	Statistiky Českého statistického úřadu	http://www.czso.cz/
	Kraj	
1	Zásady územního rozvoje Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/zasady-uzemniho-rozvoje
2	Program rozvoje Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/rozvoj-kraje
3	Územní plán VÚC Pardubického kraje	
4	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-2012-2015
	Mikroregiony, města a obce	
1	Strategický plán rozvoje pro mikroregion Svitavsko	http://www.svitavskoweb.cz/files/region/M_Svitavsko_StrategPlan.pdf
2	Územně analytické podklady ORP Svitavy	http://www.svitavy.cz/userfiles/files/organizacni_sche_ma/vystavba/uzemne_analyticke_podklady/rozbor_u_drzitelneho_uzemi.pdf
3	Strategický plán Leader MAS Svitava	http://massvitava.tym.cz/dokumenty/strategie/strategicky_plan_leader_mas_svitava.pdf
4	Územní plány obcí ORP	http://www.svitavy.cz/cs/m-2543-prehled-platne-a-projednavane-uzemne-planovaci-dokumentace-obci-orp-svitavy/

Jako relevantní významné strategické dokumenty byly vybrány Politika územního rozvoje a Statistiky Českého statistického úřadu v rámci dokumentů celorepublikových, v krajském měřítku to jsou Zásady územního rozvoje Pardubického kraje, Program rozvoje Pardubického kraje, Územní plán VÚC Pardubického kraje a Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje a Strategický plán rozvoje pro mikroregion Svitavsko, Územně analytické podklady ORP Svitavy, Strategický plán Leader MAS Svitava a Územní plány obcí ORP na úrovni SO ORP Svitavy a mikroregionu Svitavsko.

2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

2.1. Profil území správního obvodu

2.1.1. Identifikace správního obvodu

Správní obvod obce s rozšířenou působností Svitavy leží ve východní části Pardubického kraje, na Českomoravském pomezí, na hranici s Jihomoravským krajem. Patří mezi 15 ORP v kraji, sousedí s ORP Polička, Litomyšl, Česká Třebová, Moravská Třebová, Lanškroun (Pardubický kraj) a Boskovice (Jihomoravský kraj). Na území SO ORP Svitavy je 28 obcí.

Centrem správního obvodu ORP je město Svitavy, které se nachází cca 70 km od krajského města jihovýchodním směrem. Územím prochází páteřní komunikace nadregionálního významu I/43 (Brno – směr Polsko), I/35 (Hradec Králové – Olomouc) a železniční koridor Praha – Česká Třebová – Brno.

Dle velikosti patří SO mezi významná střední centra v rámci České republiky, je čtvrtý největší v Pardubickém kraji (po Pardubicích, Moravské Třebové a Chrudimi). Jeho komplexní velikost, která zohledňuje jak populační velikost, tak i atraktivitu z hlediska ekonomické síly, je ale ovlivněna slabším ekonomickým potenciálem (značná míra nezaměstnanosti).

Obrázek 1 Mapa správního obvodu

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

A Obyvatelstvo a obce

Tabulka 4 Charakteristika území ORP

OBCE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	28	28	28	28	28	28	28	28
Počet částí obcí	40	40	40	40	40	40	40	40
Počet katastrálních území	44	44	44	44	44	44	44	44
Počet obcí se statutem města	2	2	2	2	2	2	2	2
Počet obcí se statutem městyse	0	0	0	0	0	0	0	0
POZEMKY								
Výměra v tis. ha	35157	35159	35158	35158	35158	35157	35158	35158
zemědělská půda	21387	21359	21289	21273	21247	21175	21147	21038
lesní pozemky	10752	10767	10798	10809	10816	10844	10848	10893
zastavěné plochy	429	427	428	426	428	425	426	428
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	90,5	90,1	90,2	90,5	90,4	90,4	90,4	90,4

zdroj: ČSÚ

V Pardubickém kraji je celkem 16 ORP, které mají v průměru 28 obcí, tím se ORP Svitavy nachází se svým počtem obcí (28) přesně v průměru kraje. V ORP mají dvě obce statut města (Svitavy a Březová nad Svitavou), stejně jako dalších 6 ORP Pardubického kraje. Svitavy, jako sídlo, mají v tomto srovnání ale v průměru o 7 000 obyvatel více než sídla v těchto šesti ORP (Svitavy - 17 027 obyvatel).

Rozlohou (352 km²), která je nad průměrem rozloh ORP v kraji (282 km²), se ORP Svitavy řadí na čtvrté místo. Na stejném místě je se svým počtem obyvatel (31 762), který je ale na rozdíl od rozlohy téměř průměrnou hodnotou v kraji (ta činí 32 277 obyvatel v území jednoho ORP), ale hustotou osídlení až na místo osmé (90,4 osoby/km²), což je pod krajským průměrem (ten činí 107 osoby/km²). S ORP Svitavy má srovnatelnou rozlohu ORP Litomyšl, která má ale cca o 5 tis. nižší počet obyvatel, v

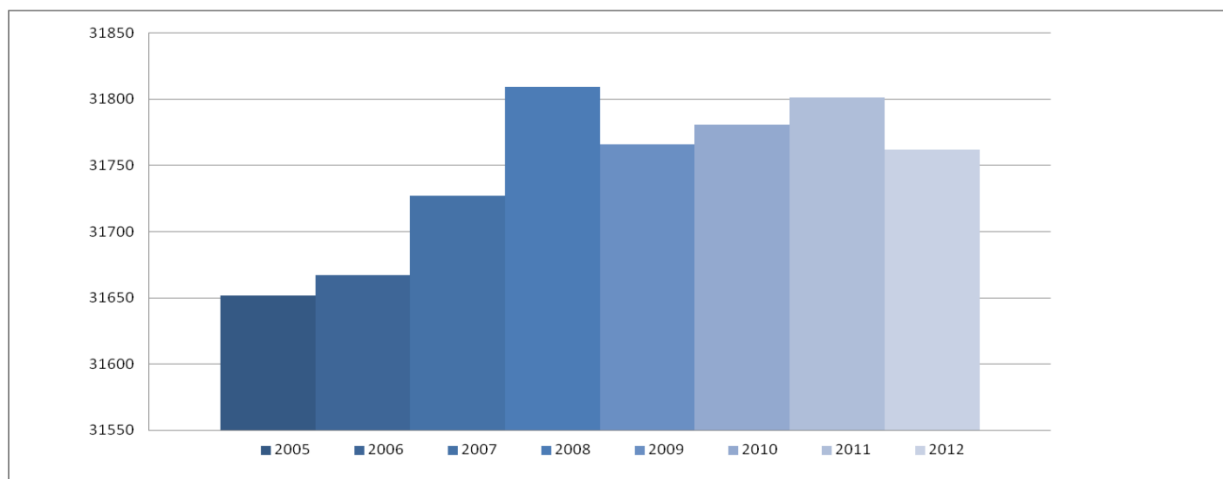
sídle ORP o cca 7 tis. méně obyvatel a tím je i hustota obyvatel nižší než v ORP Svitavy (o 10 obyvatel/km²).

Počtem obyvatel se ORP Svitavy v krajském srovnání nachází mezi hodnotami Vysokého Mýta (32 602) a Žamberka (29 284). Obě ORP mají ale menší rozlohu (282 km²) a tím mají větší hustotu osídlení (oproti ORP Svitavy má Vysoké Mýto o 26 a Žamberk o 14 obyvatel na km² více). S ORP Žamberk má ORP Svitavy také srovnatelný počet obcí (ORP Svitavy 28, ORP Žamberk 27). Svitavy jako sídlo ORP má téměř třikrát více obyvatel (17 027) než Žamberk (6057 obyvatel), a protože obě ORP mají srovnatelný počet obyvatel, v obcích mimo sídlo ORP Svitavy žije v průměru 545 obyvatel, v obcích mimo sídlo ORP Žamberk je to 893 obyvatel. Tento rozdíl může být způsobený počtem měst na území ORP (Svitavy mají 2 města, Žamberk má města 3, včetně sídel ORP).

Tabulka 5 Demografický vývoj obyvatel v území ORP

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel celkem		31652	31667	31727	31809	31766	31781	31801	31762
v tom:	muži	15492	15536	15545	15579	15545	15552	15631	15600
	ženy	16160	16131	16182	16230	16221	16229	16170	16162
Věkové skupiny									
v tom ve věku:	0 - 14	4829	4789	4815	4782	4754	4824	4909	4937
	15 - 64	22710	22686	22696	22590	22445	22243	21917	21614
	65 +	4113	4192	4298	4437	4567	4714	4975	5211
Průměrný věk (celkem)			39,64	39,82	39,97	40,23	40,5	40,69	40,94
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		85%	87%	89%	92%	96%	97%	101%	105%
Muži									
v tom ve věku:	0 - 14	2515	2487	2481	2453	2435	2458	2490	2492
	15 - 64	11405	11411	11462	11378	11284	11186	11089	10935
	65 +	1572	1638	1684	1748	1826	1908	2052	2173
Průměrný věk			38,04	38,29	38,48	38,73	39	39,3	39,56
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		62%	65%	67%	71%	74%	77%	82%	87%
Ženy									
v tom ve věku:	0 - 14	2314	2302	2334	2329	2319	2366	2419	2445
	15 - 64	11305	11275	11234	11212	11161	11057	10828	10679
	65 +	2541	2554	2614	2689	2741	2806	2923	3038
Průměrný věk			41,17	41,30	41,40	41,67	41,9	42,03	42,27
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		105%	110%	111%	115%	118%	118%	120%	124%
Migrace (přírůstek na 1000 obyv.)									
Celková		-0,9	0,5	1,9	2,6	-1,4	0,5	-1,8	
Přirozená		0,6	0	1,9	0,6	1,3	1,9	-0,5	
stěhováním (mechanická)		-1,5	0,5	0,5		2	-2,6	-1,4	

Graf 1 Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012

zdroj: ČSÚ

Území správního obvodu ORP Svitavy se v minulosti demograficky výrazně měnilo. V roce 1869, kdy došlo k prvnímu sčítání v moderní době, žilo v daném území necelých 39 tis. obyvatel. Od roku 1890 dochází k postupnému přírůstku obyvatelstva až k hodnotě 46 tis. V následujících letech až do roku 1950 došlo k výkyvům celkového počtu obyvatel ve správním obvodu ORP Svitavy, na kterém se projevil obě světové války a hlavně odsun německého obyvatelstva. V roce 1950 žilo na daném území 30 tis. obyvatel. Od konce padesátých let až po současnost již výkyvy v počtu nejsou příliš výrazné a počet obyvatel se pohybuje okolo 32 tis. Poměr počtu žen a mužů se ve sledovaném období (2005 - 2012) téměř nemění. V České republice, stejně jako ve většině západoevropských zemí, dochází ke stárnutí populace a úbytku počtu obyvatel. Tento trend je způsobený neustále se snižujícím počtem nově narozených dětí a ani příchod imigrantů nevyrovná deficit v počtu obyvatel. Stárnutí a vymírání obyvatelstva pro nás znamená zvyšování hranice odchodu do důchodu a současně s tím i propad výše reálných příjmů budoucích důchodců.

Celorepublikový demografický trend stárnutí populace lze pozorovat i v ORP Svitavy, kde v průběhu sledovaných let roste index stáří. Zatímco v r. 2005 byl počet dětí do 14 let cca o 700 vyšší než počet osob starších 65 let, v r. 2012 je počet těchto osob o cca 300 vyšší než počet dětí do 14 let. V porovnání v kraji byl index stáří v roce 2011 v kraji roven hodnotě 109 v ORP Svitavy byl o něco lepší – 100,5.

Podíl obyvatel 65 let a více byl nejvyšší v obcích Želivsko, Bohuňov, Rohozná, Študlov a Chrastavec (25 - 30%). Na druhé straně obec s nejnižším zastoupením postproduktivní složky je Dětrichov, kde nedosahuje ani jedné desetiny a Březová nad Svitavou, kde je podíl postproduktivní složky 10,6%. Počet obyvatel v produktivním věku se v Pardubickém kraji pohybuje kolem 69% v tomto srovnání je ORP Svitavy rovno krajskému průměru. Podíl obyvatel v produktivním věku je v obcích SO ORP Svitavy značně variabilní a to od 59,5% v obci Želivsko až po 75,3% v obci Pohledy. V roce 2007 byl patrný, stejně tak jako v celorepublikovém průměru, vyšší počet narozených než zemřelých. V SO ORP se narodilo 379 obyvatel a zemřelo 319. Od roku 2007, kdy se narodilo ve sledovaném období nejvíce dětí, počet živě narozených pomalu klesá. Nejvyšší počet zemřelých byl zjištěn v roce 2011 a to 357 zemřelých, nejnižší počet zemřelých byl ve sledované lokalitě v roce 2010, kdy v SO ORP Svitavy zemřelo 304 obyvatel. Ve sledovaném období došlo k nejvýraznějšímu relativnímu nárůstu počtu obyvatel ve městě Březová

nad Svitavou a obcích Bělá nad Svitavou, Kukle, Sklené, Vendolí a Vítějeves. K nejvýraznějšímu relativnímu úbytku počtu obyvatel došlo v obcích Lavičné, Študlov a Želivsko. Celkově došlo v rámci ORP k mírnému nárůstu počtu obyvatel.

B Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Tabulka 6 Stručná charakteristika školství v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	15	53%	Mateřské školy se nacházejí ve třinácti obcích, sedm jich je ve městě Svitavy (z toho jedna MŠ speciální) a dvě jsou v obci Brněnec.
Počet obcí se ZŠ jen 1. stupeň	6	21,4%	První stupeň má na území ORP Svitavy šest škol z celkového počtu sedmnáct ZŠ. Jde převážně o malotřídní školy, které jsou spojené s MŠ, což se týká menších obcí.
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	12	39,3%	První i druhý stupeň má na území ORP Svitavy dvanáct základních škol ze sedmnácti (jedna z nich je speciální).
Počet středních škol:	4	14,4%	Vyšší typy škol a školských zařízení se nachází pouze ve městě Svitavy - gymnázium, obchodní akademie, střední zdravotnická škola a střední odborné učiliště.
-obory gymnázií	1	3,6%	Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Svitavy nabízí všeobecné čtyřleté i osmileté studium.
-obory středních odborných škol a praktických škol	2	7,1%	Obchodní akademie a Vyšší odborná škola ekonomická Svitavy poskytuje čtyřleté studium ekonomického směru. Střední zdravotnická škola Svitavy nabízí čtyřletý studijní program s maturitou v oboru Zdravotnický asistent.

-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	1	3,6%	Střední odborné učiliště Svitavy připravuje své studenty v oborech mechanik (čtyřleté studium s maturitou), obráběč, zámečnick, klempíř, nástrojář, instalatér a prodavač (tříleté studium s výučním listem).
Počet základních uměleckých škol	1	3,6%	Základní umělecká škola ve Svitavách nabízí hudební, výtvarné a taneční obory.
Počet konzervatoří	0	0%	
Počet jazykových škol	1	3,6%	Jazyková škola je součástí gymnázia a vytváří subjekt Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Svitavy.
Počet vyšších odborných škol	1	3,6%	Vyšší odborná škola poskytuje možnost navazujícího studia na obchodní akademii ve Svitavách, které sídlí v budově obchodní akademie a spadají pod jedno ředitelství.
Počet vysokých škol	0	0%	

zdroj: ÚAP

Tabulka 7 Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna vč. poboček	20	67,90%	Veřejná knihovna ve městě Svitavy se nachází v kulturním centru Fabrika a místní knihovny v devatenácti obcích SO ORP Svitavy jsou jejími pobočkami.
Stálá kina	1	3,60%	Kino se nachází pouze ve městě Svitavy, od modernizace, která proběhla v roce 2011 je kino digitalizované. V letních měsících je jeho provoz nahrazen letním kinem v areálu svitavského muzea.
Divadlo	1	3,60%	Divadlo Trám provozuje divadelní a kulturní činnost nejen v prostorách divadla, ale také v kulturním centru Fabrika. Poskytuje možnost využít abonentního cyklu, zajišťuje divadelní přehlídky a dramatickou školičku pro děti.
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	2	3,60%	Městské muzeum a galerie Svitavy mimo stálých expozic (Z historie prací techniky, Hledání hvězdy Davidovy věnovaná Oskaru Schindlerovi) organizuje krátkodobé výstavy zaměřené na různá témata, každoročně hostí výstavu Národní amatérské fotografie, Řezbářský memoriál nebo přehlídku děl amatérských regionálních umělců. Druhé muzeum ve SO ORP se nachází v obci Vendolí. Expozice je zaměřena na historii venkovských řemesel.
Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	1	3,60%	
Kulturní zařízení ostatní	28	100%	Největším kulturním zařízením je centrum Fabrika, které vzniklo rekonstrukcí bývalé tovární budovy v centru města. Víceúčelový sál centra je využíván při plesech, divadelních představeních, koncertech, atd. Nachází se zde městská knihovna, kanceláře neziskových organizací, prostory pro setkávání různých klubů, spolků a organizací výstav, část je využívána mateřským centrem, součástí je restaurace, internetová kavárna a antikvariát. Ve všech obcích se nachází kulturní domy.

Středisko pro volný čas dětí a mládeže	1	3,60%	Středisko pro volný čas ve Svitavách zajišťuje Dům dětí a mládeže – Tramtáryje, zřizovatelem je město Svitavy.
Koupaliště a bazény	3	14,30%	Ve Svitavách se nachází jedno koupaliště venkovní a jedno přírodní (rybník Rosnička).
-z toho kryté	1	3,60%	Krytý bazén s celoročním provozem tvoří spolu s venkovním bazénem jeden areál.
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	44	95%	Mimo město Svitavy jsou ve většině obcí venkovní sportoviště, dětská hřiště a hřiště pro kopanou. Širokou veřejností jsou pro sport rovněž využívány sportovní areály při základních školách v obcích a tělocvičny základních škol.
Tělocvičny (vč. školních)	22	35,70%	Pro sport jsou využívány sportovní areály při základních školách v obcích a tělocvičny základních škol.
Stadiony otevřené	2	3,60%	V roce 2010 byl otevřen rekonstruovaný areál Svitavského stadionu. V areálu se nachází sportoviště s omezeným přístupem pro veřejnost: fotbalové hřiště, tenisové kurty, atletická dráha, ledová plocha s letním umělým povrchem a krytá tréninková hala. Volně přístupná sportoviště: okruh pro in-line bruslení, hřiště pro petang, asfaltová tréninková a herní plocha, travnatá plocha, kondiční trojúhelník (plocha pro fyzicky náročná kondiční cvičení sportovců). V areálu je rovněž dětské hřiště pro malé děti, hřiště pro větší děti, areál s rekondičními prvky pro seniory a pahorek, využívaný i v zimním období pro dětské zimní radovánky.
Stadiony kryté	0	0%	
Zimní stadiony kryté i otevřené	1	3,60%	V areálu svitavského stadionu se nachází ledová plocha s letním umělým povrchem.

Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	22	64%	Na území správního obvodu se nachází další zařízení pro tělovýchovu, jako jsou otevřené dráhy, ledové plochy a běžecké stezky.
---	----	-----	--

zdroje: RISKY, ÚAP

Tabulka 8 Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Sdružená ambulantní zařízení	0	0%	
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení	0	0%	
Ambulantní zařízení	0	0%	
Detašované pracoviště ambulantního zařízení	0	0%	
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	16	28,60%	Samostatnou organizaci provozují praktiční lékaři pro dospělé ve městě Svitavy (8 ordinací), dvě ordinace jsou k dispozici obyvatelům obce Hradec nad Svitavou a města Březová nad Svitavou. Ordinaci mohou pacienti navštěvovat také v obcích Radiměř, Brněnec, Koclířov a Opatov.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	10	25%	Nejvyšší počet detašovaných pracovišť se nachází ve městě Svitavy (5), jedno pracoviště je zřízeno v obcích Hradec nad Svitavou, Radiměř, Brněnec, Březová nad Svitavou a Opatov.

Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	16	21,40%	Návštěva stomatologa je možná kromě města Svitavy také v Hradci nad Svitavou, Radiměři, Brněnci, Březové nad Svitavou a Opatově. Kromě dvou měst se jedná o obce s vyšším počtem obyvatel, do kterých obyvatelé sousedních obcí za stomatologem nebo jinou lékařskou péčí dojíždí.
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	4	7,10%	Samostatná organizace praktického lékaře (gynekologa) se nachází nejen ve Svitavách, ačkoliv je zde většina ordinací, jedno pracoviště je umístěno v obci Brněnec.
Zařízení lékařské péče	10	10,70%	V obci Brněnec se nachází po městech Svitavy a Březová nad Svitavou nejvyšší počet zdravotnických zařízení, včetně jednoho zařízení lékařské péče. 8 dalších zařízení se vyskytuje ve městě Svitavy, jedno v Březové nad Svitavou. Opět je problémem nedostatečné rozmístění zařízení ve správním obvodu a jejich špatná dostupnost hromadnou dopravou.
Nemocnice	1	3,60%	Ve správním obvodu ORP Svitavy se nachází jedna nemocnice s ambulantní službou.
Odborné léčebné ústavy	0	0%	
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	0	0%	
Ostatní lůžková zařízení	0	0%	

zdroj: RISY

SO ORP Svitavy je rovnoměrně pokryto sítí mateřských škol, nevyskytují se pouze v nejmenších obcích, ze kterých rodiče děti OKOLNÍ OBCE, MĚSTO, převážně v návaznosti na zaměstnání. Podobná situace je u škol základních, kterých se na území vyskytuje celkem 17 (11 úplných a 6 neúplných, které zajišťují vzdělání prvního stupně pro obyvatele menších obcí, čímž alespoň částečně zabraňují vystěhovávání rodin do měst). Síť mateřských i základních škol je stabilizovaná a relativně rovnoměrně pokrývající území SO, problémem zůstává špatná dopravní obslužnost, způsobená neustále se měnícími jízdami řády hromadné dopravy. Vyšší typy škol a školských zařízení se nachází pouze ve Svitavách, stejně tak jako další vzdělávací subjekty (základní umělecká škola, jazyková škola a vyšší odborná škola), což logicky vyplývá z rozlohy města v poměru ke zbytku obcí v ORP. Na území ORP se nevyskytuje vysoká škola, což je jeden z důvodů odlivu mladší generace do měst.

Oblast kultury a sportu je v SO ORP dlouhodobě podporována, především ze strany města Svitavy, které dbá na obnovu sportovišť a pořádání kulturních akcí. Ve správním obvodu se nachází jedna veřejná knihovna, která provozuje dalších 19 poboček v obcích v celé oblasti a zajišťuje tak pro občany možnost zapůjčení knih nebo hudby NEVIM. Kulturní zařízení (kino, muzeum, divadlo, galerie) se nachází pouze ve městě Svitavy, kde se o provoz většiny zařízení stará Středisko kulturních služeb Svitavy, vzhledem k počtu zájemců o kulturní dění je toto množství dostatečné. Obce si zajišťují kulturní program dle vlastní potřeby a využívají k tomu převážně ostatní kulturní zařízení (kulturní domy), která se nachází v každé obci. Sportovní vyžití je veřejnosti umožněno na koupalištích, v tělocvičnách, na stadionech a v dalších sportovních zařízeních. Krytý bazén a stadiony byly vybudovány ve městě Svitavy, tělocvičny a ostatní zařízení se nachází ve většině obcí, zejména se jedná o sportovní hřiště, tělocvičny a například tenisové kurty. Investování do sportovních zařízení v obcích odráží trend zdravého životního stylu a aktivního života, se kterým se ztotožňuje stále více obyvatel. Zdravotní zařízení jsou zastoupena především ve městě Svitavy a poté ve větších obcích. V SO ORP Svitavy se nachází nemocnice, která jako důležitá součást života v oblasti odolává sloučení se sousední nemocnicí či dalším nepříznivým změnám způsobeným nedostatkem financí. Větší obce (Opatov, Radiměř, Brněnec a město Březová nad Svitavou) disponují pro své občany samostatnými ordinacemi pro dospělé i děti a dorost, ale zdravotnická péče není dostatečně zajištěna v menších obcích, kde je problémem špatná dopravní dostupnost zařízení v jiných, vzdálenějších obcích.

Občanská a technická vybavenost se v menších obcích zhoršuje - rušení obchodů, rušení pošt nebo snaha aby tuto službu zajišťovaly obce, zhoršující se dostupnost zdravotnické péče, která je zejména pro starší občany klíčová (pouze v pěti obcích ORP Svitavy jsou samostatné ordinace lékaře pro dospělé, pro děti a dorost a ordinace stomatologa), menší nabídka kulturního vyžití. Občanská vybavenost je tak soustředována do větších měst a obcí, čímž v menších obcích ubývá pracovní příležitosti, dochází k vylidňování a tím i k nepříznivé skladbě obyvatelstva a postupnému snižování počtu obyvatel v obcích. Což je pro obce všeobecně nepříznivý trend a změně tohoto trendu by mohla pomoci také meziobecní spolupráce.

C Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Tabulka 9 Ekonomická aktivita obyvatel území ORP

		Celkem	muži	ženy	
Ekonomicky aktivní celkem		14767	8071	6696	
v tom:	Zaměstnaní	12934	7098	5836	
	z toho podle po- stavení v zaměstnání	zaměstnanci	10345	5382	4963
		zaměstnavatelé	416	316	100
		pracující na vlastní účet	1361	1012	349
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	555	271	284
		ženy na mateřské dovolené		0	
Nezaměstnaní		1833	973	860	
Ekonomicky neaktivní celkem		15025	6385	8640	

zdroj: ČSÚ

Tabulka 10 Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání

Vyjíždějící do zaměstnání a škol		Celkem	
Vyjíždějící celkem		7 433	
v tom	vyjíždějící do zaměstnání	5 312	
	v tom	v rámci obce	2 109
		do jiné obce okresu	1 979
		do jiného okresu kraje	451
		do jiného kraje	711
		do zahraničí	62

zdroj: ČSÚ

Tabulka 11 Charakteristika domácností

Hospodařící domácnosti podle typu				Hospodařící domácnosti
Hospodařící domácnosti celkem				12 789
v tom:	tvořené 1 rodinou			8 330
	v tom	Úplné	bez závislých dětí	3 961
			se závislými dětmi	2 690
	Neúplné	bez závislých dětí	784	
		se závislými dětmi	895	

zdroj: ČSÚ

Tabulka 12 Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP

Nezaměstnanost	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Evidování uchazeči o zaměstnání	2411	2264	2160	1967	1604	1632	2288	2422	2095
z toho (%):									
občané se zdravotním postižením	17%	17,50 %	20%	20,03 %	23,50 %	21,80 %	15,90 %	13,80%	13,80%
z toho (%):									
absolventi	10%	6,90%	6,30%	6,80%	5%	6,20%	5%	5,50%	7%
z toho (%):									
osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	45,90 %	48,70 %	45,20%	45%	45%	35,00 %	28,80 %	36,90%	44,20%

zdroj: ČSÚ

Tabulka 13 Charakteristika trhu práce v území ORP

Ekonomické subjekty se sídlem na území ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. subjektů)	5621	5689	5773	5813	5875	5965	5957	6067	6168	6216
fyzické osoby celkem	4654	4704	4771	4819	4855	4937	4901	4945	5015	5053
z toho zemědělství podnikatelé	280	287	299	293	295	292	88	90	101	99
vyjádření v %	6%	6,10%	6,30%	6,10%	6,10%	5,90%	1,80%	1,80%	2%	2%
právnícké osoby celkem	967	985	1002	994	1020	1028	1056	1122	1153	1163
z toho obchodní společnosti	371	384	392	388	404	403	412	433	448	452
vyjádření v %	20,80 %	20,90 %	21%	20,60 %	21%	20,80 %	21,50 %	22,70 %	23%	23%
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ek. činnosti (%)										
zemědělství, lesnictví a rybnářství	8%	8%	8,20%	8%	8,10%	7,90%	5,10%	5,20%	5,60%	5,70%
průmysl celkem	12,60 %	12,40 %	12,70 %	12,40 %	12,20 %	12,10 %	12,20 %	12,40 %	12,40 %	12,10 %
Stavebnictví	12,60 %	12,90 %	12,90 %	12,90 %	13,50 %	13,70 %	14,40 %	14,30 %	14,40 %	14,30 %
velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	34%	33,30 %	32,80 %	33,30 %	33,30 %	32,80 %	32,40 %	32%	31,10 %	30,10 %

zdroj: ČSÚ

Ekonomická situace v území úzce souvisí s pracovními možnostmi, nabídkou pracovních míst a mírou nezaměstnanosti v území. Nabídka pracovních míst je vyšší ve městě nejen z důvodu vyššího počtu obyvatel, ale také lepší přípravou průmyslových zón pro firmy. Obce mají obvykle průmyslové zóny pouze vyznačeny v územních plánech, ale bez připravené infrastruktury nebo vyjasněných majetkových vztahů. Nejhorší situace je pak v obcích, které jsou malé a zároveň mají dlouhou dojezdovou vzdálenost do města. Struktura obyvatelstva dle ekonomické aktivity poukazuje na zaměstnanost,

nezaměstnanost, na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní obyvatele. V rámci ORP Svitavy je nejhorší situace v obci Rudná, dále v obcích Dětrichov, Kamenná Horka, Lavičné a Sklené, poměrně velká nezaměstnanost je v obcích – Banín, Bělá nad Svitavou, Koclířov, Opatov, Pohledy a Vendolí.

Nejnižší nezaměstnanost v rámci ORP Svitavy je v obci Bohuňov a dvou nejmenších obcích Kukle a Študlov, kde je nezaměstnanost nižší než 10%. Nezaměstnanost rovna průměru, nebo pod průměrem ORP byla ještě v obcích Javorník, Opatovec, Radiměř, Rohozná, Rozhraní, Svitavy a Želivsko. Nízká míra nezaměstnanosti v malých obcích je však dosažena nízkým poměrem práce schopných obyvatel a vyšší mírou poproduktivních obyvatel. Dlouhodobě má Svitavsko nejvyšší nezaměstnanost v kraji. Podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let vzrostl ke konci roku 2012 na 8,6 %. Svitavsko patří již od roku 1999 mezi regiony se soustředěnou podporou státu, bylo pro období 2010 až 2013 přesunuto z kategorie hospodářsky slabých do kategorie regionů s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností.

Problém pro daný region je vždy ukončení provozu významného zaměstnavatele, pokud se nepodaří provoz obnovit nebo nahradit jiným - např. textilní továrna Vitka v Brněnci (cca 1000 pracovních míst), areál je v současné době v demolicí. Naproti tomu provoz textilní výroby v Opatově (bývalá Vigona se 150 pracovními místy) byl několik let provozován firmou Fibertex a následně prodán a přestavěn na třídílnu secondhandového textilu, kde je zaměstnáno momentálně 130 lidí.

D Doprava

Osu silniční sítě ORP Svitavy tvoří silnice I. třídy I/43 a I/35, které mají být v budoucnu nahrazeny rychlostními silnicemi R35 a R43. Vybudováním rychlostní komunikace R35 a komunikačních přeložek I/43 by bylo dosaženo zlepšení dopravní dostupnosti přes jednotlivé obce – Svitavy, Březová nad Svitavou, Brněnec a Rozhraní. Nejhorší situace je v centru města Svitavy, kterým procházejí trasy silnic I/43 a I/34 a denní průjezd počtu vozidel (cca 15 tis.) je zde neúnosně vysoký. Vybudováním plánovaného obchvatu města Svitavy, by došlo k výraznému zlepšení situace, tak jako v obci Opatov (komunikace I/43 směr Svitavy - Lanškroun), kde byla kritická situace vyřešena postavením obchvatu obce, zprovozněn byl na konci roku 2009. Situaci v území ORP Svitavy zhoršuje také to, že je na trase Brno - Hradec Králové a páteřní komunikace I/43 a I/35 jsou alternativou k dálnici D1, což počet projíždějících vozidel zvyšuje.

Ve správním území ORP Svitavy se nachází několik dopravních závad. Mezi nejzávažnější patří podjezd pod železniční tratí silnice I/43 v k.ú. Hradec nad Svitavou a rovněž úzký vjezd do náměstí v Březové nad Svitavou. Na silnici I/34 je dopravní závadou tzv. „Vendolský kopec“, kde vede přes silnici v úpatí kopce železniční trať a zvláště v zimních měsících zde vzniká mnoho komplikací. Řešeným územím prochází ve směru sever – jih dvoukolejná elektrifikovaná železniční trať č. 260 Česká Třebová - Svitavy - Brno, trať je součástí I. tranzitního železničního koridoru, na němž je v řešeném území dokončena modernizace včetně výstavby protihlukových opatření, tato trať je dernizována pro rychlost do 160 km/hod. Mezi Vendolím a Svitavami je vedena jednokolejná železniční trať č. 261 Svitavy – Žďárec u Skutče, s dieselovou trakcí. Trať má regionální charakter. Obě trati jsou využívány pro osobní i nákladní dopravu.

zdroj: ÚAP SO ORP Svitavy

E Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

Stručná charakteristika této oblasti: Ložiska výhradních nerostů jsou v tomto jak vytěžená, kde již vlastní dobývání neprobíhá (Koclířov Hřebeč - žáruvzdorný lupek), nebo kde se ještě těží (povrchová těžba slévárenských písků ve Vendolí). Ve sledovaném území se ale také nachází ložiska nerostných surovin dosud netěžená (slévárenské písky. Stavební kámen). Ochrana ložisek nerostných surovin je zajištěna legislativně a ložiska nekolidují se zastavěným územím obcí. Východní část území hraničí s intenzivně těžebně využívaným územím, jejichž aktivita a projevy se nachází mimo území OPR Svitavy.

Sledované jevy: dobývací prostor (DP) - Svitavy – předměstí (slévárenské písky), chráněné ložiskové území (CHLÚ) - Opatov, Koclířov, Dětrichov, Kamenná Horka, Sklené, Vendolí, Svitavy, Rudná Pohledy, Rohozná a Želivsko. Ložiska nerostných surovin: Svitavy, Vendolí, Koclířov-Dětrichov, Koclířov-Hřebeč, Moravská Kamenná Horka, Rudná. Tradičním odvětvím průmyslu v ORP Svitavy je textilní obor, ale od 90. let dochází k zániku některých text. podniků a úbytku pracovních míst. Některým se podařilo přizpůsobit se a udržet na trhu (Svitap - text. haly, stany, Fibertex - netkané textilie...). Další významní zaměstnavatelé jsou TOS Svitavy - dřevoobráběcí stroje, Machala - ortopedické matrace nebo Westwaco - výroba obalů, nebo firmy podnikající ve stavebnictví a na ně navazující řemesla a drobní podnikatelé. Negativní vliv na maloobchodní sféru měla výstavba supermarketů, došlo k úbytku nabízených služeb v centru města. zdroj: ÚAP SO ORP Svitavy

F Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

K ekologické situaci lze konstatovat, že kvalita ovzduší je vyhovující, k dočasnému zhoršení dochází vždy v zimních měsících vlivem spalování tuhých a nekvalitních paliv v důsledku zdražování plynu a elektřiny. Kvalita životního prostředí se však dlouhodobě zlepšuje.

Systém odpadového hospodářství je vybudovaný včetně separace komunálního odpadu (viz samostatná kapitola). Negativní (slabou) stránkou je zátěž z dopravy - hluk, vibrace, exhalace na silnicích I. a II. třídy, což by mělo být řešeno investicemi do dopravy (obchvat Svitav, komunikace R35) a staré ekologické zátěže vyskytující se především v tzv. brownfields. V zemědělství byly státní statky transformovány na soukromé farmy a v posledních cca 10 letech je trend snižování intenzivního chovu hospodářských zvířat a přechod na extenzivní, v rostlinné výrobě je to trend zefektivnění výroby (došlo k výraznému snížení počtu zaměstnanců), změna druhové skladby plodin a využívání rostlinné produkce také pro bioplynové stanice (Opatov, Dětrichov). Uvedené trendy přispívají ke zlepšení životního prostředí. V lesnictví se majetková struktura částečně změnila vrácením lesů původním majitelům (města, obce, církve, soukr. majitelé). Všichni hospodaři dle desetiletých hospodářských plánů.

zdroj: ÚAP SO ORP Svitavy

G Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelními pohromami)

V převážné míře je v jednotlivých obcích ORP Svitavy zásobování vodou vyhovující, většina obyvatel je napojena na veřejné vodovody, jen malá část obyvatel je odkázána na individuální zásobování pomocí studní (především rekreační chatové oblasti). V řešeném území se nacházejí vodní zdroje pro Březovský vodovod, který zásobuje pitnou vodou město Brno. U odpadních vod je situace také relativně

příznivá, obě města v ORP Svitavy (Svitavy a Březová nad Svitavou) s počtem EO nad 2000 mají k dispozici kanalizaci a vybudovanou ČOV, stejně tak jako další obce - Brněnec, Hradec nad Svitavou, Radiměř, Banín. Někde jsou výstavby kanalizací a ČOV ve fázi projektové dokumentace nebo studie, tyto obce mají méně než 2000 ekvivalentních obyvatel, nemají tedy povinnost kanalizaci vybudovat a odpadní vody jsou řešeny individuálně domovními ČOV. Řešené území ORP je dostatečně protkáno trasami VTL plynovodů, čímž je dosaženo poměrně vysoké procento plynofikace jednotlivých obcí. V současnosti je plynofikováno 18 obcí. Postupná plynofikace dalších obcí probíhá podle zájmu a finančních možností obcí a dostupnosti napojení do systému rozvodu zemního plynu. Území ORP je zásobované systémem nadzemních vedení vně 22 kV, které distribuuje elektrickou energii na jednotlivé trafostanice. Na území ORP jsou pro vytápění využívány hlavně tyto zdroje energie: zemní plyn, pevná paliva, v omezené míře elektrická energie, nebo topné oleje.

Nad řešeným územím ORP Svitavy procházejí paprsky radioreléových tras ve správě Českých radiokomunikací a.s. - ochrana paprsku přichází v úvahu pouze v případě extrémně vysokých staveb, např. větrných elektráren, situovaných ve vzdálenosti do 200 m od osy paprsku. V těchto případech je nezbytně nutné předkládat záměry takových staveb k posouzení provozovateli. Dále řešeným územím procházejí trasy optických kabelů – dálkových, metropolitní síť města Svitavy, kabelové televizní rozvody. Na území se nacházejí zařízení mobilních operátorů – Telefónica O2, T mobile, Vodafone. Odpadové hospodářství je řešeno v samostatné kapitole této studie. Ochrana před povodněmi je v ORP Svitavy řešena dlouhodobě již od povodní v roce 1997 - výstava poldrů, zkapacitňování koryt jednotlivých toků, zpevňování nebo celkovou rekonstrukcí hrází. (např. Opatov - 4 poldry, rozšíření koryta Třebovky, oprava hráze rybníku Hvězda, celková investice za více než 100 mil Kč). Správu toků zajišťuje v části území ORP Svitavy Povodí Labe a v části území Povodí Moravy. zdroj: *ÚAP SO ORP Svitavy*

H Rekreace, památky a cestovní ruch

Území ORP Svitavy tvoří členitá krajina Svitavské pahorkatiny a má co nabídnout hlavně v každodenní a krátkodobé rekreaci, pěší turistiky i cykloturistiky. Územím prochází řada turistických značených tras a tematických naučných stezek. Síť cyklotras je vedena v převážné míře po silnicích II. a III. třídy a účelových komunikacích. Nedostatkem je křížení s komunikacemi I. třídy, špatná kvalita komunikací, které jsou jako cyklotrasy vyznačeny, rezervy v návaznosti na cyklotrasy v sousedních ORP nebo chybějící zařízení a aktivity ve vazbě na cyklistické trasy. Řešené území nabízí svým návštěvníkům škálu turistických cílů a atraktivit přírodního charakteru nebo kulturních památek, které ale mají pouze místní význam a nedokáží vyvolat zájem potencionálních návštěvníků. Velmi malá nabídka služeb související s cestovním ruchem je především v zimních měsících.

Ubytovací kapacity se jeví jako dostatečné, především vzhledem k porovnání počtu přenocování v ubytovacích zařízeních (v roce 2010 byl evidován pokles na méně než polovinu oproti roku 2000). Určitou nevýhodou je to, že ubytování je soustředěno především do města Svitavy.

zdroj: *ÚAP SO ORP Svitavy*

2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tabulka 14 Územní a strategické plánování

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Počet obcí s platným územním plánem	28	100%	Všechny obce ORP mají platný územní plán
Počet obcí s plánem v přípravě	6	21%	Změny ÚP - návrh, projednává 6 obcí - Březová nad Svitavou, Koclířov, Kukle, Lavičné, Radiměř a Svitavy.
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)	2 obce mají strategický plán a 26 obcí má POV	7%	Strategický plán - 2 obce - Svitavy, Opatovec a 26 obcí - Program obnovy venkova (POV) - Strategický plán rozvoje

Městský úřad Svitavy, odbor výstavby (OV) jako úřad územního plánování zveřejňuje v souladu s ustanovením § 165, odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) v platném znění údaje o platných územně plánovacích dokumentacích (ÚPD) obcí ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Svitavy (ORP Svitavy) Schválené a vydané ÚPD obcí jsou uloženy na OV MěÚ Svitavy, příslušných stavebních úřadech a na obecních úřadech příslušných obcí, kde je možno do nich nahlížet.

Z územního plánování na úrovni obcí (územní plány jednotlivých obcí), kraje (zásady územního rozvoje) a státu (politika územního rozvoje) plyne následující omezení: koridor rychlostní komunikace R35, který je vyznačen v Územním plánu velkého územního celku Pardubického kraje a je vyznačen také v jednotlivých územních plánech dotčených obcí. Jedná se o koridor v šířce 500m a bude v dalších stupních projektových dokumentací upřesňován. ÚP VÚC Pardubického kraje je nadřazen územním plánům obcí a má vazby na sousední území.

2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu.

Tabulka 15 Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město Svitavy	1	Je přirozeným centrem území, největší svou rozlohou
Ostatní obce SO ORP Svitavy	27	Pečují o rozvoj svého území.
Kraj Pardubice	1	Správa silnic, zřizovatel středních škol, nemocnic
Stát ČR	1	Důležitý např. z hlediska PÚR (dopravní koridor jde přes území SO ORP)
Státní instituce		Úřad práce, Okresní soud, Okresní státní zastupitelství, Katastrální úřad, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
Mikroregion	2	Na území ORP Svitavy jsou dva mikroregiony a to: MR Svitavsko a MR Brněnec
MAS	1	MAS Svitava - je tvořena dvěma mikroregiony a to: MR Svitavsko a MR Brněnec.
Významný zaměstnavatel	2	Westvaco Svitavy, Fibertex Czech Republic, Svitap, Technolen
Škola	5	Gymnázium a Jazyková škola, Obchodní akademie, Střední zdravotnická škola, Vyšší odborná škola ekonomická
Jiné	1	Střední odborné učiliště strojírenské

zdroj: RISY, ČSÚ

2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Tabulka 16 Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Příznivá ekologická situace	1. Snižující se počet ekonomicky aktivního obyvatelstva
2. Dostatečný zdroj pitné vody a stabilizovaná vodovodní síť	2. Vysoká nezaměstnanost
3. Stabilizované území v zásobování plynem a el. energií	3. Zdravotní zařízení jsou soustředěna především do města Svitavy
4. Dostupnost volnočasových aktivit pro děti a dospělé	4. Chátrající neobydlené domy a areály bývalé zemědělské výroby
5. Vyvážená krajina, vysoký podíl lesů	5. Špatný technický stav silnic s řadou dopravních závad
6. Stabilizované a fungující plochy rekreačních a sportovních areálů	6. Nedostatečná nabídka služeb souvisejících s cestovním ruchem
Příležitosti:	Hrozby:
1. Využití prostředků z rozvojových programů pro podporu podnikání	1. Snižování kvality podnikatelského prostředí nekoordinováním zájmů podnikatelů a záměrů obce
2. Využití aktivit v řešeném území pro zvýšení cestovního ruchu, rozvoj pracovních příležitostí a služeb	2. Rostoucí závislost obcí na větších sídlech - riziko vylidňování obcí
3. Rozšíření nabídky služeb a budování infrastruktury pro pěší, cyklisty	3. Stárnutí populace a důsledky plynoucí z rostoucího indexu stáří
4. Rozšiřování služeb pro seniory, podpora domácí péče	4. Narušení melioračních soustav výstavbou na okraji zastavěného území
5. Investice do ČOV - pro zlepšení kvality vypouštěných vod	5. Odvádění odpadních vod přímo do vodního toku
6. Propagace investičních příležitostí	6. Kontaminace povrchových a podzemních zdrojů vody
7. Doplnění a propojení stávajících vodovodů	7. Lokální záplavy způsobené extravilánovými vodami při extrémních srážkách

Hlavní cíle SWOT analýzy sledují řešení nadmístních a místních potřeb rozvoje území, především řešení toho, co nelze dostatečně zajistit z úrovně územního plánu obce. Jde zejména o koordinaci vymezení významných rozvojových ploch, hlavních koridorů dopravy a technické infrastruktury a území speciálních zájmů se sférou životního prostředí při zaměření na ochranu jeho hlavních složek - půdy,

vody a ovzduší. Zlepšit nabídku služeb související s cestovním ruchem, začlenit region ve všech aspektech rozvoje integrovaného evropského prostoru. Zajistit kvalitní životní podmínky všem obyvatelům ORP Svitavy. Vytvořit podmínky pro ekonomický rozvoj a konkurenceschopnost regionu, zlepšit sociální stabilitu a vzdělanostní strukturu regionu. Zvýšit kvalitu životního prostředí a dosáhnout vyváženého růstu celého regionu ORP Svitavy při respektování zásad udržitelného rozvoje.

3. Téma 1.: Školství

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítnou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolního a základního vzdělávání s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý

proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu

Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.

Vyhlášky ke školskému zákonu

Ostatní vyhlášky

Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.

Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Obecné informace

Tabulka 17 Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Svitavy	do 199	200 až 499	500 až 999	až 1 000 1 999	až 2 000 4 999	až 5 000 9 999	až 10 000 19 999	Celkem
2012/2013								
-Počet obcí	6	11	5	5	0	0	1	28
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	1	0	3	0	0	4	8
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	1	0	0	0	0	1
-Počet MŠ	0	3	2	3	0	0	5	13
-Gymnázia	0	0	0	0	0	0	1	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	3	2	0	0	2	8
-Počet jiných zařízení	0	0	0	0	0	0	4	4

zdroj: ČSÚ

Ve sledovaném období od roku 2005/2006 se počet škol a školských zařízení ve správním obvodu ORP Svitavy nezměnil, proto je jako příklad uvedena tabulka s údaji za školní rok 2012/2013.

V souvislosti s počtem obyvatel, se nejvíce základních a mateřských škol nachází v sídle s počtem obyvatel nad 10 000 (město Svitavy), kde je pro potřeby více než 50% obyvatel správního obvodu zřizováno 7 MŠ a 6 ZŠ (což je v obou případech třetina z celkového počtu). Pouze ve městě Svitavy je možné navštěvovat víceleté gymnázium, základní uměleckou školu, středisko volného času a speciální ZŠ a MŠ, které dostatečně pokrývají potřeby správního obvodu.

Sídla s počtem obyvatel od 1000 do 2000, což je téměř 20% z celkového počtu obcí, provozují pro více než 20% obyvatel správního obvodu 5 MŠ a 5 ZŠ (téměř čtvrtina z celkového počtu).

Sídla s počtem obyvatel do 1000, což je téměř 80% z celkového počtu obcí (do této kategorie spadají i nejmenší obce s počtem obyvatel do 200, ve kterých se žádná mateřská ani základní škola nenachází), ve kterých žije téměř pětina obyvatel správního obvodu, jsou zřizovateli celkem 6 ZŠ a 9 MŠ (téměř polovina z celkového počtu MŠ a třetina z celkového počtu ZŠ ve správním obvodu).

Tabulka 18 Počty škol / školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

ORP Svitavy	celkem ředitelství	z toho						
Název obce		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	Gymnázia
celkem škol	35	21	17	1	1	1	1	1
Banín	1	1	0	0	0	0	0	0
Bělá nad Svítavou	1	1	0	0	0	0	0	0
Brněnec	2	2	1	0	0	0	0	0
Březová nad Svítavou	2	1	1	0	0	0	0	0
Dětřichov	1	1	0	0	0	0	0	0
Hradec nad Svítavou	1	1	1	0	0	0	0	0
Javorník	1	1	1	0	0	0	0	0
Karle	1	1	0	0	0	0	0	0
Koclířov	1	1	1	0	0	0	0	0
Opatov	1	1	1	0	0	0	0	0
Opatovec	1	1	1	0	0	0	0	0
Radiměř	2	1	1	0	0	0	0	0
Rohozná	1	1	1	0	0	0	0	0
Svitavy	16	6	6	1	1	1	1	1
Vendolí	2	1	1	0	0	0	0	0
Vítějeves	1	0	1	0	0	0	0	0

zdroj: ČSÚ

30 ředitelství zajišťuje školy a školská zařízení v 19 obcích správního obvodu ORP Svitavy. Největší podíl na celkovém počtu ředitelství má město Svitavy, které obyvatelům nabízí možnost umístit své děti do jedné z šesti MŠ nebo ZŠ. Návaznost základního na předškolní vzdělávání zajišťuje v SO ORP jedenáct obcí, převážně s větším počtem obyvatel ale vzhledem k důležitosti poskytnutí možnosti školní docházky si ZŠ, ač neúplnou, udržují i menší obce, pro které by tato absence znamenala úpadek života v obci a značný pokles počtu obyvatel, neboť mladé rodiny se přesunují do míst s širší a kvalitnější nabídkou služeb. Soukromé, ani církevní základní a mateřské školy se na území SO ORP Svitavy nenachází.

Pracovníci ve školství ORP

Tabulka 19 Pracovníci ve školství ORP

typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	Celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	4,4	4,1	0,3
základní školy	10,4	9,3	1,1
základní umělecké školy	23,6	23,6	0
školní družiny a kluby	1,85	1,8	0,05
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,1	4	1,1
zařízení školního stravování	2,875	0	2,875
celkem rok 2012/2013	53,225	47,8	5,425

2011/2012			
mateřské školy	4,3	3,9	0,4
základní školy	9,8	8,7	1,1
základní umělecké školy	23	23	
školní družiny a kluby	1,85	1,8	0,05
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,1	4	1,1
zařízení školního stravování	2,875	0	2,875
celkem rok 2011/2012	51,925	46,4	5,525

2010/2011			
mateřské školy	4,15	3,9	0,25
základní školy	10,2	9,2	1
základní umělecké školy	22,6	22,6	
školní družiny a kluby	1,85	1,8	0,05
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,1	4	1,1
zařízení školního stravování	2,875		2,875
celkem rok 2010/2011	51,775	46,5	5,275

2009/2010			
mateřské školy	4	3,8	0,2
základní školy	10,2	9,2	1
základní umělecké školy	22,6	22,6	
školní družiny a kluby	1,85	1,8	0,05
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,1	4	1,1
zařízení školního stravování	2,875	0	2,875
celkem rok 2009/2010	51,625	46,4	5,225

2008/2009			
mateřské školy	3,9	3,7	0,2
základní školy	10,39	9,5	0,89
základní umělecké školy	22	22	
školní družiny a kluby	1,85	1,8	0,05
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,1	4	1,1
zařízení školního stravování	2,875	0	2,875
celkem rok 2008/2009	51,115	46	5,115

2007/2008			
mateřské školy	3,9	3,7	0,2
základní školy	10,55	9,6	0,95
základní umělecké školy	22	22	
školní družiny a kluby	1,85	1,8	0,05
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,1	4	1,1
zařízení školního stravování	2,875	0	2,875
celkem rok 2007/2008	51,275	46,1	5,175

2006/2007			
mateřské školy	4	3,7	0,3
základní školy	10,9	9,4	1,5
základní umělecké školy	23	23	

školní družiny a kluby	1,85	1,8	0,05
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,1	4	1,1
zařízení školního stravování	2,875	0	2,875
celkem rok 2006/2007	52,725	46,9	5,825

2005/2006			
mateřské školy	3,8	3,6	0,2
základní školy	10,2	9,2	1
základní umělecké školy	23	23	
školní družiny a kluby	1,85	1,8	0,05
střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,1	4	1,1
zařízení školního stravování	2,875	0	2,875
celkem rok 2005/2006	51,825	46,6	5,225

zdroj: výkazy MŠMT, Odbor školství MěÚ Svitavy

Průměrné počty pedagogů i nepedagogů zaměstnaných ve školách a školských zařízeních se příliš nemění, pouze reagují na vývoj počtu žáků. Počty zaměstnanců mateřských škol mají téměř neustálou, pozvolně rostoucí tendenci. Nejméně pracovníků přepočtených na plné úvazky bylo ve správním obvodu ve školním roce 2005/2006 a to v průměru 3,8, po růstu v dalších 2 letech dosáhl přepočtený počet zaměstnanců svého maxima – 5 úvazků připadajících na jednu mateřskou školu a odpovídal tak trendu nárůstu počtu žáků ve školách. V základních školách je průměrně využito necelých 10 pedagogických úvazků, celkový počet doplňuje 1 nepedagogický úvazek.

Nejvyšší počet zaměstnanců měly základní školy ve školním roce 2006/2007 (průměrně 10,9 úvazků), což byla mírně opožděná reakce na vysoký počet žáků v roce 2005/2006. Od tohoto roku počet klesal až k 9,8 (2001/2012), v posledním roce opět stoupl k 10,4, kdy díky včasnému odhadu nárůstu počtu žáků zareagovali zřizovatelé včasným navýšením stavu pedagogických pracovníků. ZUŠ má počet zaměstnanců kolísavý, nejvyššího počtu zaměstnanců z monitorovaných let přepočtených na plné úvazky dosáhla v roce 2012/2013 (23,6).

Základní vzdělávání

Počet ZŠ za ORP

Od školního roku 2006/2007 se počet sledovaných základních škol nezměnil a je jich tedy 17 celkem, z toho 11 úplných a 6 neúplných. Počet úplných a neúplných škol se změnil na konci školního roku 2005/2006, kdy ZŠ Rohozná z důvodu nedostatečného počtu žáků a s tím souvisejících zvyšujících se nákladů přistoupila ke snížení počtu tříd a omezení poskytovaného vzdělávání na pouze první stupeň, žáci druhého stupně dojíždí převážně do sousední Radiměře, kde je škola úplná. Tím došlo ke změně počtu škol úplných z 12 na 11 a neúplných z 5 na 6. Celkový počet zůstal nezměněný.

Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP

Tabulka 20 Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP

ORP Svitavy	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol	z toho		
				jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní
Celkem	17	11	6	2	1	3
Brněnec	1	1	0	0	0	0
Březová nad Svitavou	1	1	0	0	0	0
Hradec nad Svitavou	1	1	0	0	0	0
Javorník	1	0	1	1	0	0
Koclířov	1	0	1	0	1	0
Opatov	1	1	0	0	0	0
Opatovec	1	0	1	0	0	1
Radiměř	1	1	0	0	0	0
Rohozná	1	0	1	1	0	0
Svitavy	6	5	1	0	0	1
Vendolí	1	0	1	0	0	1
Vítějeves	1	1	0	0	0	0

zdroj: webové stránky základních škol

Z celkového počtu 17 základních škol jich je 6 neúplných. Vzhledem k důležitosti poskytnutí možnosti školní docházky si ZŠ, ač neúplnou, udržují i menší obce, pro které by tato absence znamenala značný pokles počtu obyvatel a především snižující se míru přistěhovaných rodin.

6 škol, které jsou vedeny jako malotřídní, se vyskytuje zejména v menších obcích, které mají v blízkosti škol úplnou. Dvě nejmenší školy – jednotřídní fungují v obcích Javorník a Rohozná. Javorník, který sousedí s městem Svitavy, svou jednotřídní školou poskytuje možnost přechodu od předškolního ke školnímu vzdělávání ve stejném kolektivu dětí, od vyšších tříd pak děti navštěvují školy ve městě Svitavy, kam je rodiče vozí v návaznosti na zaměstnání nebo využívají hromadné dopravy. Podobný případ je i obec Rohozná, odkud žáci později dojíždí převážně do sousední Radiměře. Všechny trojtřídní školy zajišťují vzdělání prvního stupně, od šesté třídy dojíždí děti do svitavských škol, popřípadě do sousedních obcí se školou poskytující třídy druhého stupně, ačkoliv situaci komplikuje nevyhovující stav veřejné dopravy.

ZŠ zřizované v ORP

Tabulka 21 ZŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem

školní rok	počet ZŠ	samost. ZŠ	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
2012/2013	17	10	131	19	2567	178,5	14,3	19,5	151
2011/2012	17	10	132	19	2545	168,5	15,1	19,2	149,7
2010/2011	17	10	125	19	2476	175,1	14,1	19,8	145,6
2009/2010	17	10	126	19	2473	174,9	14,1	19,6	145,4
2008/2009	17	10	125	19	2563	177,3	14,4	20,5	150,7
2007/2008	17	10	130	19	2630	180,1	14,6	20,2	154,7
2006/2007	17	10	133	19	2689	186,5	14,4	20,2	158,1
2005/2006	17	10	137	19	2787	186,2	15	20,3	163,9

zdroj: výkazy MŠMT

Počet dětí na jednoho pedagoga se v průběhu let příliš nemění a pohybuje se okolo čtrnácti žáků. Děti na třídu je pak v ORP Svitavy v průměru 19 až 20 a na základní školy docházelo dříve více než 160 dětí, v posledních letech se počet mírně snižuje a nyní se počet žáků na školu pohybuje okolo 150.

Tabulka 22 Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí			
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ
Celkem	17	17	22	17	32
Banín	0	0	1	0	1
Bělá nad Svitavou	0	0	1	0	1
Brněnec	1	1	2	1	3
Březová nad Svitavou	1	1	1	1	2
Dětrichov	0	0	1	0	1
Hradec nad Svitavou	1	1	1	1	1
Javorník	1	1	1	1	1
Karle	0	0	1	0	1
Koclířov	1	1	1	1	1

Opatov	1	1	1	1	1
Opatovec	1	1	1	1	2
Radiměř	1	1	1	1	2
Rohozná	1	1	1	1	1
Svitavy	6	6	7	6	12
Vendolí	1	1	1	1	1
Vítějeves	1	1	0	1	1

zdroj: výkazy MŠMT, školský rejstřík

Součástí každé základní školy ve správním obvodu je školní družina. Školní jídelny, popř. výdejny obědů, fungují v 16 obcích spadajících pod SO ORP Svitavy, tedy i ty, které provozují pouze mateřskou školu, nikoliv základní, jídelnou nebo výdejnou disponují.

Tabulka 23 Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP

ORP Svitavy	počet škol	počet tříd	počet žáků	průměrný počet žáků na školu	průměrný počet žáků na třídu
Název obce					
Celkem	17	131	2567	42,5	5,8
Brněnec	1	9	185	185	20,5
Březová nad Svitavou	1	9	203	203	22,5
Hradec nad Svitavou	1	9	149	149	16,5
Javorník	1	1	7	7	7
Koclířov	1	2	26	26	13
Opatov	1	7	91	91	13
Opatovec	1	3	35	35	11,6
Radiměř	1	7	90	90	12,8
Rohozná	1	3	17	17	5,6
Svitavy	6	69	1651	275,1	23,9
Vendolí	1	5	22	22	4,4
Vítějeves	1	7	91	91	13

zdroj: výkazy MŠMT, webové stránky základních škol

V celkem sedmnácti základních školách se nachází 131 tříd, které ve školním roce 2012/2013 navštívilo 2567 žáků. Průměrně vychází 42 žáků na školu, nízký průměr je dán velkým množstvím menších škol v obcích, které navštěvuje malý počet žáků a jediným větším městem, které průměr zvyšuje, jsou Svitavy. Z uvedených ZŠ jsou v sedmi školách třídy z důvodu nízkého počtu žáků spojovány.

Tabulka 24 Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP

ORP Svitavy		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy
asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	5	4	2,4	1,9
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	1	1	1	1
výchovní poradci		13	10		

zdroj: výkazy MŠMT, místní šetření

Ve správním obvodu ORP Svitavy je nejvýznamnějším nedostatkem ostatních pedagogických pracovníků absence speciálních pedagogů nebo psychologů, ale také malý počet asistentů pedagogů pro žáky se zdravotním postižením. Malý počet těchto pracovníků znamená nedostatečnou péči o zdravotně postižené žáky ve školách a jejich znevýhodnění při studiu. Hlavním důvodem je nedostatek prostředků na mzdy asistentů / psychologů.

Tabulka 25 Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP

školní rok	počet škol	počet žáků	počet učitelů (přepočtený stav)	počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2012/2013	17	2567	178,5	14,4
2011/2012	17	2545	168,5	15,1
2010/2011	17	2476	175,1	14,1
2009/2010	17	2473	174,9	14,1
2008/2009	17	2563	177,8	14,4
2007/2008	17	2630	180,1	14,6
2006/2007	17	2689	186,5	14,4
2005/2006	17	2787	186,2	14,9

zdroj: Odbor školství MěÚ Svitavy

Počet základních škol v ORP Svitavy je posledních osm monitorovaných let neměnný a to celkem 17 ZŠ. Počet žáků se pohybuje mezi 2500 až 2700 dětí, s kolísavou tendencí. Počet učitelů (přepočet na plné úvazky) se pohybuje mezi 175 až 185, nejvíce pedagogů bylo zaměstnáno ve školním roce 2006/2007 (186,5), kdy došlo k mírnému nárůstu jako reakci na vysoký počet žáků v předchozím roce. Díky sledování vývoje počtu žáků přicházejících do první třídy základních škol se daří udržovat v rovnováze nárůst počtu pedagogů spolu s nárůstem počtu žáků. Tím se také v průběhu monitorovaných let téměř nemění počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka a školy se v této oblasti nepotýkají s problémy.

Tabulka 26 Počet absolventů ZŠ v ORP

žáci, kteří ukončili školní docházku		2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013	
		běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy
z toho	v 7. ročníku	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	5	0
	v 8. ročníku	10	0	19	2	12	2	18	1	13	2	15	1	17	2	12	0
	v 9. ročníku	316	26	289	26	313	15	319	18	257	10	155	21	243	13	215	15
	v 10. ročníku	0	3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	1	0	3
žáci, kteří přešli do SŠ																	
v tom	z 5. ročníku	30	0	28	0	27	0	34	0	28	0	24	0	22	0	32	0
	ze 7. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD		1	0	2	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0

zdroj: výkazy MŠMT

Většina žáků v běžných třídách ZŠ ukončuje povinnou školní docházku v devátém ročníku. 3 – 5% ji ukončuje v jiném, než devátém ročníku, ve speciálních třídách je to 14% z celkového počtu žáků.

Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP

V ORP Svitavy se nachází jedna mateřská škola pro děti se zdravotním postižením a jedna při zdravotnickém zařízení, obě zřizované obcemi, jedna základní škola při zdravotnickém zařízení, jedna praktická a jedna speciální, v ORP se také nachází přípravný stupeň základní školy speciální, všechny čtyři ZŠ jsou zřizovány krajem, MŠ je zřizována obcí. Tento počet speciálních MŠ a ZŠ je vzhledem k potřebám SO dostačující.

zdroj: výkazy MŠMT, webové stránky základních a mateřských škol

Tabulka 27 Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012 / 2013

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa
Celkem za SO ORP		3966	2567	1399
Základní škola a Mateřská škola Běly Jensen, Opatov, okres Svitavy	Opatov	225	91	134
Základní škola Vendolí, okres Svitavy	Vendolí	90	22	68
Základní škola Svitavy – Lačnov	Svitavy	55	50	5
Základní škola a Mateřská škola Opatovec 119, okres Svitavy	Opatovec	34	35	-1
Základní škola Vítějeves, okres Svitavy	Vítějeves	122	91	31
Základní škola a mateřská škola Hradec nad Svitavou, okres Svitavy	Hradec nad Svitavou	320	149	171
Základní škola, Radiměř, okres Svitavy	Radiměř	150	90	60
Základní škola Březová nad Svitavou, okres Svitavy	Březová nad Svitavou	240	203	37
Základní škola Svitavy, T. G. Masaryka 27	Svitavy	330	260	70
Základní škola Svitavy, Riegrova 4	Svitavy	365	298	67
Základní škola Svitavy, nám. Míru 73	Svitavy	500	288	212
Základní škola Svitavy, Sokolovská 1	Svitavy	250	296	-46
Základní škola Svitavy, Felberova 2	Svitavy	650	459	191
Základní škola a mateřská škola Rohozná	Rohozná	200	17	183

Základní škola a Mateřská škola Javorník, okres Svitavy	Javorník	45	7	38
Základní škola Brněnec, Moravská Chrastová 100, okres Svitavy	Moravská Chrastová	350	185	165
Základní škola a Mateřská škola Koclířov, okres Svitavy	Koclířov	40	26	14

zdroj: výkazy MŠMT, webové stránky základních škol

Třetina kapacit základních škol v SO ORP Svitavy je nevyužitá. Kapacita škol odpovídá době, kdy byly zřizovány, popřípadě rekonstruovány a rozšiřovány z důvodu vysokého počtu žáků. Volná kapacita v současné době odpovídá demografickému vývoji, tj. nižšímu počtu narozených dětí v posledních letech (viz tabulka „demografický vývoj“, základní charakteristika). Obce se snaží udržet alespoň nižší stupeň ZŠ jako součást občanské vybavenosti.

Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP

Tabulka 28 Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2013	3966	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	3966	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	3966	----	----
Počet žáků k 30. 9. 2013	2595	1371	65%
Předpoklad ke konci roku 2018	2550	1416	64%
Předpoklad ke konci roku 2023	2500	1466	63%

zdroj: Odbor školství MěÚ Svitavy

Kapacita by se měnit v následujících letech neměla, počet žáků bude podle přibližného odhadu mírně klesat, ačkoliv by se celkové číslo mělo stále pohybovat kolem 2500 žáků a školy se tak na výraznější změny nepřipravují.

Předškolní vzdělávání

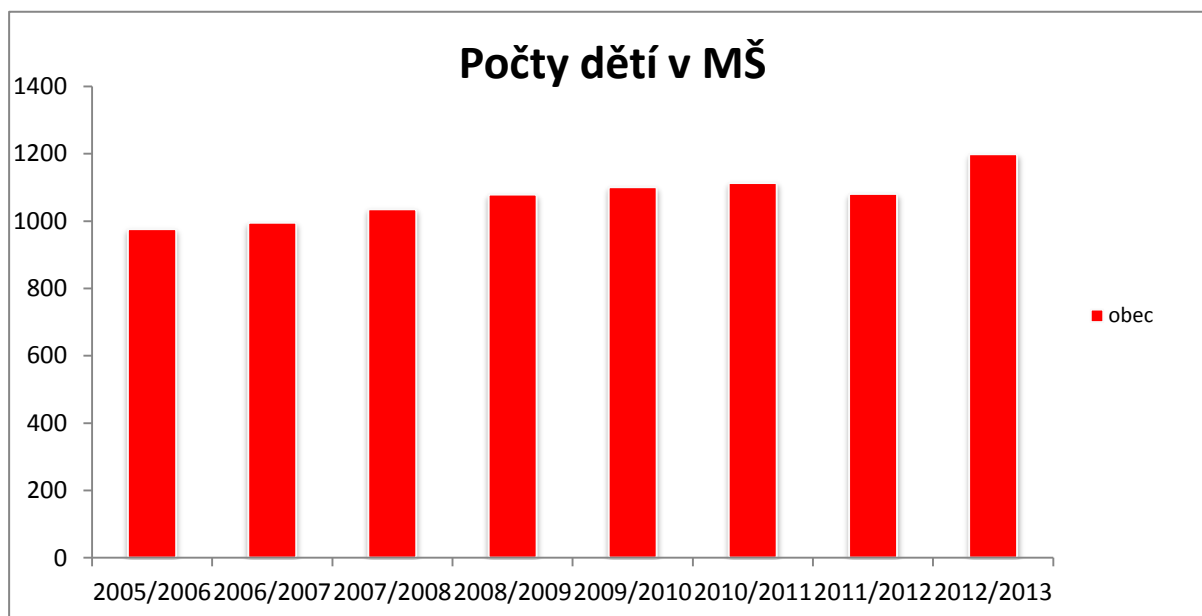
MŠ v ORP

Tabulka 29 MŠ zřizované obcí, počet pedagogických úvazků

školní rok	počet MŠ	sa-most. MŠ	počet běžných tříd /speciál. tříd	počet dětí v běžných/spec. třídách	úv. pedagog.	počet dětí na pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	22	13	46/2	1181/17	90,2	13,2	24,9	54,4
2011/2012	22	13	42/2	1059/21	86,7	12,2	25,2	48,1
2010/2011	22	13	44/2	1091/22	86	12,6	24,7	49,6
2009/2010	22	13	45/2	1078/22	84,2	12,8	23,9	49
2008/2009	22	13	44/2	1057/21	82,1	12,8	24	48
2007/2008	22	13	39/2	1014/21	81,2	12,4	26	46
2006/2007	22	13	42/2	974/21	78,8	12,3	23,2	44,2
2005/2006	22	13	42/2	956/20	77,3	12,3	22,7	43,4

zdroj: výkazy MŠMT

Graf 2 Počty dětí v MŠ

Počet dětí v mateřských školách má převážně rostoucí tendenci a některé školy mají problém uspokojit všechny žádosti. V průběhu následujících let (dle počtu narozených dětí) by měly počty začít opět klesat, případně bude nedostatečná kapacita řešena přípravnými třídami v základních školách. Na počty žáků se snaží školy reagovat úpravou pedagogických úvazků.

Se změnou počtu dětí roste/klesá také počet tříd v mateřských školách, stále se ale pohybuje v průměru kolem 45 tříd ve 22 MŠ SO. Počet dětí na jeden pedagogický úvazek zůstává ve sledovaných letech téměř neměnný, tedy 12-13 dětí na úvazek a 23-25 dětí na jednu třídu. Na mateřskou školu v celkovém součtu připadá v průměru 50 dětí (tento průměr zvyšují větší školy ve městě Svitavy).

Nekvalifikovaní pedagogičtí pracovníci v MŠ v ORP

Nekvalifikovaných pracovníků v SO ORP Svitavy je v mateřských školách velmi malé množství, z celkového počtu přibližně deset procent. Tito pedagogičtí pracovníci doplňují kvalifikované, čímž školy reagují především v případě předpokládaného nárůstu dětí ve škole v dalším roce.

zdroj: výkazy MŠMT, Odbor školství MěÚ Svitavy

Tabulka 30 Popis MŠ v ORP ve školním roce 2012 / 2013

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa
Celkem		1278	1198	80
Mateřská škola Banín, okres Svitavy	Banín	18	3412	6
Mateřská škola Bělá nad Svitavou, okres Svitavy	Bělá nad Svitavou	36	36	0
Mateřská škola U dvou sluníček, Brněnec, okres Svitavy	Brněnec	45	45	0
Mateřská škola Březová nad Svitavou	Březová nad Svitavou	75	75	0
Mateřská škola Dětřichov, okres Svitavy	Dětřichov	20	18	2
Základní škola a mateřská škola Hradec nad Svitavou, okres Svitavy	Hradec nad Svitavou	60	56	4
Základní škola a Mateřská škola Javorník, okres Svitavy	Javorník	24	24	0
Mateřská škola Karle, okres Svitavy	Karle	25	25	0
Základní škola a mateřská škola Koclířov, okres Svitavy	Koclířov	30	28	2
Základní škola a Mateřská škola Běly Jensen, Opatov, okres Svitavy	Opatov	50	42	8
Základní škola a Mateřská škola Opatovec 119, okres Svitavy	Opatovec	37	37	0
Mateřská škola, Radiměř, okres Svitavy	Radiměř	50	34	16
Základní a mateřská škola Rohozná	Rohozná	25	15	10

Základní škola a mateřská škola Svitavy – Lačnov	Svitavy	28	28	0
Mateřská škola Svitavy – Lány	Svitavy	56	56	0
Mateřská škola Svitavy, Větrná 11	Svitavy	196	196	0
Mateřská škola Svitavy, Marie Majerové 13	Svitavy	98	84	14
Mateřská škola Svitavy, Pražská 2A	Svitavy	75	56	19
Mateřská škola Svitavy, Milady Horákové 27	Svitavy	112	112	0
Mateřská škola Zdravíčko Vendolí, okres Svitavy	Vendolí	50	50	0
Mateřská škola Svitavy - Lány, Purkyňova 16	Svitavy	25	25	0
Speciální mateřská škola, Svitavy	Svitavy	100	101	-1
Mateřská škola Brněnec, Moravská Chrastová 44, okres Svitavy	Moravská Chrastová	43	43	0

zdroj: výkazy MŠMT

Kapacity mateřských škol byly v průběhu devadesátých let sníženy z důvodu nedostatku dětí a poté opět postupně navyšovány. Proto momentální kapacity mateřských škol odpovídají aktuálním potřebám.

Tabulka 31 Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet dětí)	Počet dětí / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2013	1312	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	1312	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	1312	----	----
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2013	1188	124	90,54%
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2018	1135	177	86,50%
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	1100	212	83,84%

zdroj: Odbor školství MěÚ Svitavy

Ve městě Svitavy, které vývoj počtu dětí sleduje dlouhodobě, počty vrcholí v letošním roce - cca 217 dětí k zápisu, pro další školní rok je to již o cca 25 méně a trendem je pokles dlouhodobý. Obdobně je to i v obcích obvodu ORP. V obcích je to citelnější, neboť rodiče berou děti při cestě do práce do Svitav a podobně. Dlouhodobější vývoj je těžké posoudit, zástupci odboru školství MěÚ Svitavy se shodli na dlouhodobě klesajícím počtu dětí v mateřských školách.

Zařízení jeslového typu

V SO ORP Svitavy se nevyskytují žádná zařízení pro péči o děti do tří let a žádné změny se v dohledné době nechystají.

Ostatní - Jídelny, SVČ, družiny, kluby

Tabulka 32 Školní družiny a školní kluby v ORP

ŠD a ŠK zřizované	počet oddělení	počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	Celkem
2012/2013	31	147	665	812
2011/2012	31	143	654	797
2010/2011	31	137	667	804
2009/2010	29	113	659	772
2008/2009	27	117	616	733
2007/2008	28	122	612	734
2006/2007	28	128	608	736
2005/2006	27	118	598	716

zdroj: výkazy MŠMT

Krajem, církví ani soukromou osobou nejsou zřizovány žádné školní družiny nebo kluby, jediným zřizovatelem tak zůstávají obce. Celkový počet oddělení se během posledních tří školních let nezměnil a je stále 31.

Ve školním roce 2010/2011 byla zprovozněna ŠD Rohozná a počet oddělení tak narostl o dvě (na 31). Počet zapsaných účastníků se navýšil o téměř třicet (na 804).

Školy Sokolovská a Nám. Míru navýšily ve školním roce 2009/2010 počet oddělení o 1, celkový počet tedy vzrostl z 27 oddělení na 29. Byl zaznamenán také nárůst počtu účastníků o téměř čtyřicet (na 772).

V roce 2008/2009 se počet oddělení snížil o jedno (ZŠ Náměstí Míru). Od roku 2006/2007 funguje ŠD Brněnec. Tím se celkový počet oddělení navýšil o 1 (tj. na 28) a počet účastníků vzrostl o 20 (na 736).

Na území ORP Svitavy se ve školním roce 2005/2006 nacházely školní družiny nebo kluby s celkovým počtem 27 oddělení, ve kterých bylo zapsáno 716 účastníků celkem z prvního a druhého stupně ZŠ.

Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP

Ve školních družinách a klubech, které jsou zřizovány obcemi, je interně zaměstnáno celkem 32 vychovatelů, z toho 31 žen a jedna pedagogická pracovnice. Žádná ze ŠD a ŠK nezaměstnává externí zaměstnance.

zdroj: výkazy MŠMT

Počet ZUŠ a údaje o pedagogických pracovnících v ORP

V ORP Svitavy se nachází jedna základní umělecká škola a to ve městě Svitavy, které je jejím zřizovatelem. Zaměstnává 26 osob (22,6 přepočtených plných pracovních úvazků) a nabízí hudební, taneční a výtvarné obory pro děti a mládež.

Přehled středisek volného času a údaje o pracovnících v ORP

V ORP Svitavy se vyskytuje pouze jedno středisko volného času a to Dům dětí a mládeže – Tramtáryje ve městě Svitavy, které je i jeho zřizovatelem. V DDM funguje 43 zájmových útvarů (kroužků), kterých se účastní celkem 527 lidí, z toho nejpočetnější je skupina žáků a studentů (462), 42 dětí v předškolním věku a zbylých 23 jsou ostatní účastníci.

Ve středisku volného času DDM Svitavy pracuje celkem 47 pedagogických pracovníků, z toho 39 je externích a 4 interní, což se odvíjí od volnočasového charakteru zařízení a míry jeho využívání.

Školní jídelny zřizované obcemi v ORP

Tabulka 33 Školní jídelny zřizované obcemi v ORP

	počet ŠJ a výdejen	počet stravovaných žáků	z toho v		cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
Celkem	32	4144	1247	2060	6408
Banín	1	28	12	0	30
Bělá nad Svitavou	1	40	36	0	36
Brněnec	3	354	88	154	55
Březová nad Svitavou	2	373	75	156	375
Dětrichov	1	20	17	0	0
Hradec nad Svitavou	1	198	56	116	320
Javorník	1	62	24	7	60
Karle	1	28	25	0	30
Koclířov	1	98	28	23	100
Opatov	1	163	39	73	220
Opatovec	2	74	28	35	100
Radiměř	2	131	36	75	174
Rohozná	1	94	15	17	190
Svitavy	12	2298	630	1384	4438
Vendolí	1	80	50	20	120
Vítějeves	1	103	88	0	160

zdroj: výkazy MŠMT, Odbor školství MěÚ Svitavy

Ve školních jídelnách se stravují téměř všichni žáci mateřských i základních škol, i přes to je cílová kapacita kuchyní dostatečná a počítá jak s nárůstem počtu strážníků z řad žáků, tak se strážníky z obce, kteří odebírají obědy pro sebe.

Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP

Ve školních jídelnách, kterých je obcemi zřizováno 32, je zaměstnáno celkem 92 osob, což v průměru činí téměř tři osoby na jednu jídelnu. Počet pracovníků je dán normou, která stanovuje počet zaměstnanců na počet uvařených jídel.

zdroj: výkazy MŠMT

Financování

Tabulka 34 Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP v Kč

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
mzdové prostředky celkem	100 702 042	105 733 065	108 506 633	145 236 000	149 688 000	150 786 000	162 034 000	166 048 000	
z toho	platy	98 939 362	103 823 061	106 955 200	106 524 000	109 748 000	110 850 000	119 264 000	122 133 000
	ostatní osobní náklady	1762680	1910004	1 551 433	3871200 0	3994000 0	3993600 0	4277000 0	4391500 0
související odvody a ostatní neinvestiční výdaje	40089482	42092333	43196419	2614000	1727000	1995000	1613000	3198000	
neinvestiční výdaje celkem	140791524	147825398	151703052	147 850 000	151 415 000	152 781 000	163 647 000	169 246 000	

zdroj: MěÚ Svitavy, tabulky zprostředkované SMO

Neinvestiční výdaje se zvyšují, v posledních čtyřech letech narostly o přibližně 20 000 000, přesto finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu stále nejsou dostatečné.

Tabulka 35 Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP

druh školy, školského zařízení	přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu* (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
předškolní vzdělávání	40371732	36110	369
základní školy	92794339	36148	397
stravování MŠ, ZŠ	15892463	3835	40
školní družiny a kluby	8805960	10844	119
základní umělecké školy	10192602	15876	174
využití volného času	553705	1050	43
celkem použité finanční prostředky	168610801	103863	1142

zdroj: výkazy MŠMT

Přímé náklady na vzdělávání jsou nejvyšší u základních škol, které mají také nejvyšší náklady na jednotku výkonu (397 Kč). Velmi nízké jsou náklady na jednotku výkonu u stravování MŠ, ZŠ a využití volného času.

Tabulky č. 34 a 35 nejsou zcela kompatibilní a celkové částky se mohou lišit z důvodu různých zdrojů dat.

Tabulka 36 Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Celkem	20639700	46544094
Brněnec	1456000	
Březová nad Svitavou	1624000	
Hradec nad Svitavou	1192000	
Javorník	56000	
Koclířov	208000	
Opatov	728000	
Opatovec	280000	
Radiměř	720000	
Rohozná	136000	
Svitavy	13335700	
Vendolí	176000	
Vítějeves	728000	

zdroj: www.rozpocetobce.cz, informace od zřizovatelů

Finanční prostředky z RUD odpovídají počtu žáků v jednotlivých školách. Problémy s nadbytečnou kapacitou, tj. s vyššími provozními náklady řeší obce ve svých rozpočtech.

3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ	kvalitní vzdělávání v místě bydliště	přihlašování dětí do ZŠ a MŠ ve městech, v místě pracoviště z důvodu pocitu lepších možností	informace v obecním zpravodaji, informace na webových stránkách, osobní komunikace při návštěvě rodičů ve škole	akce otevřených dveří v obecních ZŠ a MŠ, informování o kvalitě výuky a směřování školy
Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ	možnost umístit dítě do MŠ, ZŠ ve zvoleném místě	přihlášení dětí do jiné školy než té v místě bydliště, ohrožení existence školy v případě malého počtu dětí	informace v obecním zpravodaji, informace na webových stránkách, osobní komunikace při návštěvě rodičů ve škole	akce otevřených dveří v obecních ZŠ a MŠ, informování o kvalitě výuky a směřování školy
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	možnost pravidelně navštěvovat ZŠ, MŠ, setkávání se známými spolužáky	stížnosti dětí rodičům a jejich přesunutí do jiné školy	osobní komunikace pedagogů s rodiči, informování o dění ve škole	výuka atraktivní formou, zájmové aktivity
Pedagogové a další zaměstnanci	stabilní práce na dané pozici, určitá možnost kariérního postupu	odcházení pedagogů za lepší pracovní nabídkou nebo do důchodu	osobní komunikace pedagogů s ředitelem / ředitelkou, zástupci obcí	vytvoření příjemného pracovního prostředí a poskytnutí výhod peda-

				gogům
Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	udržení MŠ, ZŠ v obci	po vyhodnocení finanční a jiné nevýhodnosti školy její uzavření	setkání na zastupitelstvech	zlepšení atraktivity školy z hlediska obce - technické zázemí, finanční podpora, informování širší veřejnosti a především rodičů s dětmi o možnosti umístit své děti do této školy
Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není	zajištění dobré dostupnosti nejbližších škol veřejnou dopravou	v obcích bez škol hrozí vystěhování rodin s dětmi do oblastí s lepšími podmínkami pro vzdělávání -> omezení společenského života, stárnutí populace	setkání na zastupitelstvech	jednání se zástupci poskytovatelů veřejné dopravy s cílem zajistit dobrou dostupnost nejbližší školy
Partneři škol (sponzoři, sdružení rodičů, NNO, ...)	informovanost o aktuálním dění ve škole, úspěchy školy, dobré fungování	odcházení partnerů v závislosti na vývoji ZŠ, MŠ nebo na základě špatných informací	webové stránky, osobní setkání, newslettery	pravidelné informování o dění ve škole, o hospodaření, kvalitě výuky a směřování školy, o tom, jak byly jejich peníze využity

<p>Představitelé Obcí SO ORP</p>	<p>osídlení obcí rodinami s dětmi, které budou navštěvovat místní ZŠ, MŠ</p>	<p>v obcích bez škol hrozí vystěhování rodin s dětmi do oblastí s lepšími podmínkami pro vzdělávání -> omezení společenského života, stárnutí populace</p>	<p>osobní setkávání starostů s řediteli / ředitelkami</p>	<p>pravidelná komunikace, dobré vztahy mezi zástupci obce a škol, dialog o fungování škol a školských zařízení</p>
<p>Kraje</p>	<p>fungování škol, které vzděláváním dětí zajišťují základní potřeby v kraji</p>	<p>návrh na zrušení / omezení výuky v některých školách nezávisle na podmínkách v území</p>	<p>jednání, webové stránky, přehledy dat</p>	<p>nastavení komunikačních kanálů mezi obcemi a krajem</p>
<p>Stát</p>	<p>fungování škol, které vzdělávají děti a vychovávají je jako budoucí generaci, která bude státu vytvářet zisk</p>	<p>stát uvede v platnost reformy, které ztěžují vzdělávání ve školách</p>	<p>přehledy dat a poskytování povinných informací</p>	<p>nastavení komunikačních kanálů mezi obcemi a státem</p>
<p>Média</p>	<p>zveřejňování úspěchů a neúspěchů škol</p>	<p>zveřejnění nepravdivých informací, které mohou školu poškodit</p>	<p>tiskové zprávy, webové stránky, rozhovory</p>	<p>pravidelné poskytování informací o zajímavostech ve školách, tiskové zprávy, včasné reakce na šíření nepravdivých informací</p>

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	2	5	10	snížení nákladů	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na investice a vybavení	3	4	12	získání dotací	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na platy	2	5	10	důraz politiky státu na uvolnění dostatku prostředků	Stát
Organizační riziko					
Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území	2	4	8	dobrá dopravní obslužnost	Obce daného území
Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	3	3	9		Obce daného území
Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	4	4	16	zajištění klíčových spojů, příspěvky kraje na dopravu	Obce, kraj
Návaznost na zaměstnání - úbytek žáků ve školách menších obcí	4	4	16	zajištění klíčových spojů, příspěvky kraje na dopravu	Obce, kraj
Nezájem či neochota obcí na spolupráci	2	2	4	propagace meziobecní spolupráce	Obce daného území

Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	1	3	3	konzultace zástupců kraje se zástupci obcí a škol	Obce daného území
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	3	3	9	rezerva v rozpočtu	Obce daného území
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	3		0	upozornění na dopad reforem	Obce daného území
Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	3	4	12	využití fondů EU, dotace	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení	4	4	16	využití fondů EU, dotace	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Věcné riziko					
Špatné řízení školy	2	3	6	spolupráce vedení ZŠ s obcí	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nízká kvalita výuky	2	3	6	zpětná vazba rodičů a diskuze se zástupci školy	Konkrétní ZŠ, MŠ
Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	2	2	4	upozornění na kvalitu výuky a možnosti v dané škole	Konkrétní ZŠ, MŠ
Personální rizika (aprobovanost, fluktuace, věk, ...)	3	3	9	umožnění pedagogům zvyšovat aprobaci	Konkrétní ZŠ, MŠ

3.1.4. SWOT analýza školství

Tabulka 37 Souhrnná SWOT analýza školství

<p>Silné stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilizovaná síť základních škol 2. Předškolní péče a základní školní docházka je zastoupena v sedmnácti z 28 obcí - dostatečná kapacita základních škol 3. Široké spektrum výchovného zaměření mateřských škol (estetická, dramatická, ekologická výchova,...) 	<p>Slabé stránky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nedostatečné technické vybavení škol 2. Nedostatečně obnovovaný stav budov 3. Nevyhovující energetické vlastnosti budov 4. Malé zastoupení mužů v pedagogickém sboru - absence logopedů a školních psychologů 5. Nedostatečná dopravní obslužnost v malých obcích bez MŠ / ZŠ 6. Návaznost na zaměstnání (úbytek žáků malých škol) 7. Nízká regionální identita
<p>Příležitosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Možnost čerpání dotací ze strukturálních fondů EU a z grantových programů Pardubického kraje 2. Vytvořit z obcí atraktivní místo k bydlení 3. Zájem pedagogických pracovníků o zvyšování kvalifikace 	<p>Hrozby:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opatřebovanost technického vybavení a školských budov 2. Demograficky podmíněný úbytek dětí 3. Stálý nedostatek kvalifikovaných učitelů I. stupně ZŠ a cizích jazyků na ZŠ 4. Zhoršující se věková a aprobační struktura pedagogických pracovníků

Školství v ORP Svitavy se vyznačuje silnými stránkami, jako jsou stabilizovaná síť základních škol (ty jsou zastoupeny v 17 z 28 obcí) a široké spektrum výchovného zaměření mateřských škol (estetická, dramatická, ekologická výchova,...), mezi slabé stránky patří nedostatečné technické vybavení škol, nedostatečně obnovovaný stav budov a u mnohých nevyhovující energetické vlastnosti, malé zastoupení mužů v pedagogickém sboru, absence logopedů a školních psychologů, nedostatečná dopravní obslužnost v malých obcích bez MŠ / ZŠ a návaznost školní docházky na zaměstnání rodičů (úbytek žáků malých škol) a také slabá regionální identita, vzhledem k faktu, že toto území bylo součástí Sudet a historickým vývojem byla značně narušena přirozená kontinuita udržování tradic. V této souvislosti také školy těžce vytváří nebo úplně postrádají funkci přirozeného centra obce a často jsou od obecního života oddělené.

Naopak příležitostí jsou možnosti čerpání dotací ze strukturálních fondů EU a grantových programů Pardubického kraje, atraktivita místa k bydlení - kvalitní životní prostředí jako lákadlo pro mladé rodiny s dětmi, což může vést ke zvýšení počtu dětí v MŠ a ZŠ a také zájem o zvyšování kvalifikace peda-

gogických pracovníků. Mezi hrozby je možné v oblasti školství zařadit opotřebovanost technického vybavení a školských budov (toto riziko bylo klasifikováno jako kombinace vysoké pravděpodobnosti i dopadu), demograficky podmíněný úbytek dětí, který vyvolá ekonomický tlak na rušení některých základních a mateřských škol.

Zdroje pro oblast školství a předškolního vzdělávání: výkazy MŠMT, weby ZŠ, výroční zprávy ZŠ, odbor školství MěÚ Svitavy, ČSÚ

3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Školství v ORP Svitavy se vyznačuje stabilizovanou sítí základních škol (ty jsou zastoupeny v 17 z 28 obcí) a širokým spektrem výchovného zaměření mateřských škol (estetická, dramatická, ekologická výchova,...), ale potýká se mnohdy s nedostatečným technickým vybavením škol, nevyhovujícími energetickými vlastnostmi budov a absencí logopedů a školních psychologů).

Vzhledem k faktu, že toto území bylo součástí Sudet a historickým vývojem byla značně narušena přirozená kontinuita udržování tradic, je v území slabá regionální identita. V této souvislosti také školy těžce vytváří nebo úplně postrádají funkci přirozeného centra obce a často jsou od obecního života oddělené.

Pro žáky, kteří využívají hromadnou dopravu, je, vzhledem k neustále se měnícím jízdním řádům a rušení spojů, které jsou pro dopravu do škol klíčové, hlavním problémem dostupnost škol. V dotazníkovém šetření bylo řešení dostupnosti jedním z nejčastěji udávaných problémů v oblasti školství.

Atraktivita místa k bydlení je lákadlem pro mladé rodiny s dětmi, což může vést ke zvýšení počtu dětí v MŠ a ZŠ, ale je nutné předcházet hrozbám v podobě opotřebovanosti technického vybavení a školských budov a počítat s demograficky podmíněným úbytkem dětí, který vyvolá ekonomický tlak na rušení některých základních a mateřských škol, a řešit stálý nedostatek kvalifikovaných učitelů I. stupně ZŠ a cizích jazyků, který na ZŠ ohrožuje kvalitu výuky a zhoršující se věkovou a aprobační strukturu pedagogických pracovníků.

3.2. Návrhová část pro oblast školství

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Školství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena z osob na následujících pozicích: vedoucí odboru školství ORP, ředitelka úplné ZŠ, motivující starosta, starosta obce s neúplnou ZŠ z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

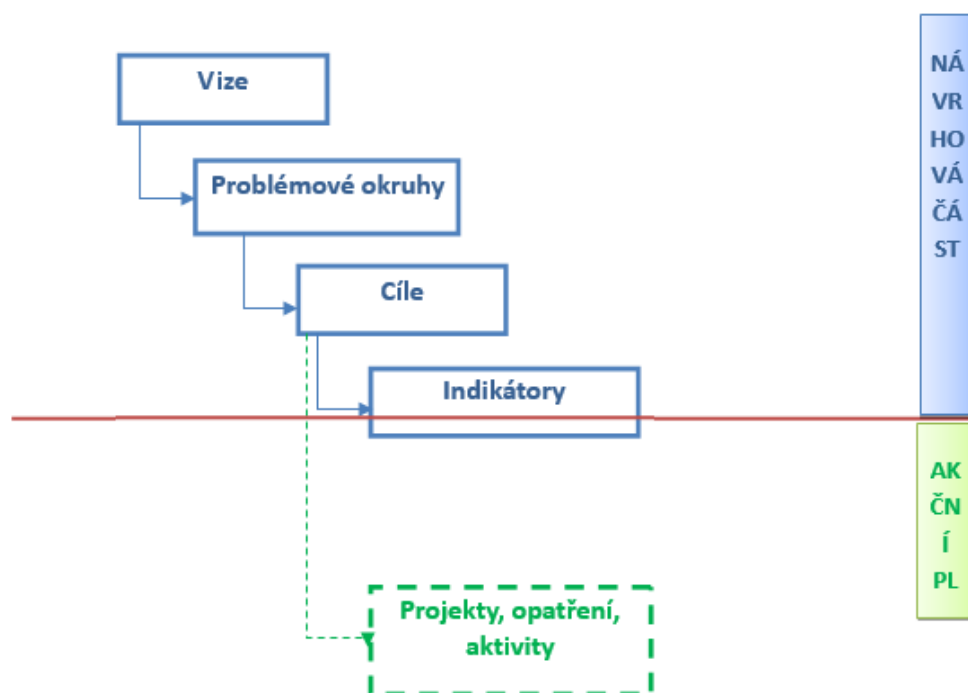
Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu Školství je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce		
Školství	Nevyhovující dopravní obslužnost týkající se žáků dojíždějících do základních škol	
	<table border="1"> <tr> <td>Cíl 1.1. Společně vytvořit návrh optimalizovaných jízdních řádů spojů v ORP Svitavy</td> <td>Cíl 1.2. U objednatele veřejné dopravy vyjednat pro obce optimalizované jízdní řády</td> </tr> </table>	Cíl 1.1. Společně vytvořit návrh optimalizovaných jízdních řádů spojů v ORP Svitavy
Cíl 1.1. Společně vytvořit návrh optimalizovaných jízdních řádů spojů v ORP Svitavy	Cíl 1.2. U objednatele veřejné dopravy vyjednat pro obce optimalizované jízdní řády	

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Meziobecní spolupráce přináší do území SO ORP Svitavy větší objem finančních prostředků na společné projekty (získané např. vyšší úspěšností žádostí o dotace), které jsou prospěšné pro větší počet obyvatel.

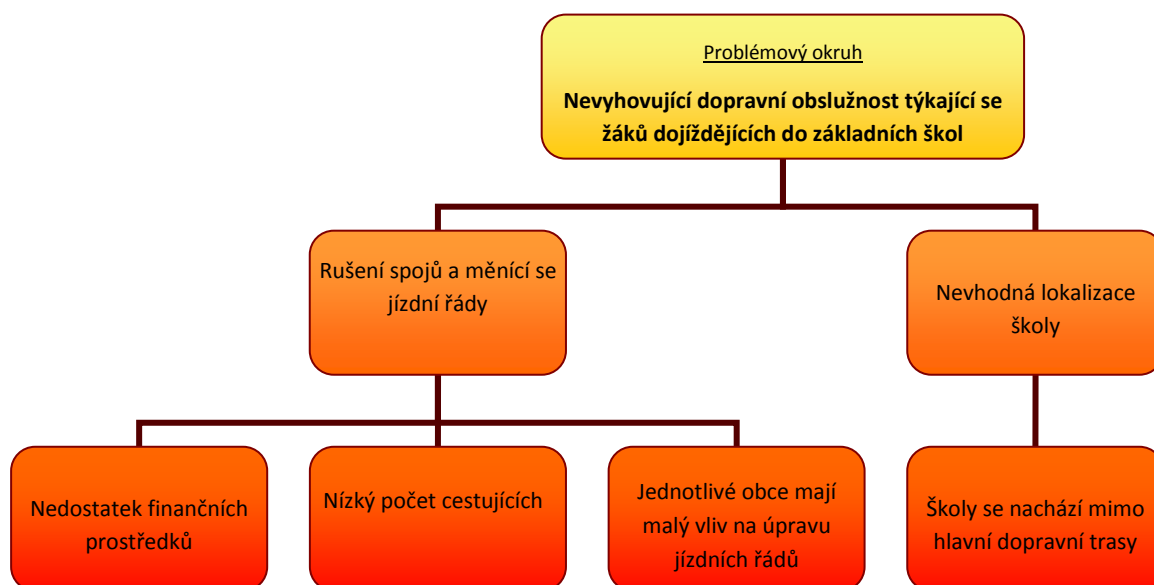
V oblasti veřejné dopravy, která se přímo dotýká dojíždění žáků a studentů do škol na území SO i mimo něj, využíváme vlivu společného postupu při projednávání změn v jízdních řádech.

„Nevyhovující dopravní obslužnost týkající se žáků dojíždějících do základních škol“

Na území ORP Svitavy se nachází 17 základních škol, které tvoří stabilizovanou síť. Problémem je jejich dostupnost pro žáky, kteří využívají hromadnou dopravu, vzhledem k neustále se měnícím jízdním řádům a rušení spojů, které jsou pro dopravu do škol klíčové. V dotazníkovém šetření bylo řešení dostupnosti jedním z nejčastěji udávaných problémů v oblasti školství a na tomto tématu se starostové shodli i na prvním oficiálním setkání. Fokusní skupina (vedoucí odboru školství ORP, ředitelka úplné ZŠ, motivující starosta, starosta obce s neúplnou ZŠ) považuje toto téma za vhodné ke zpracování.

Příčinou nevyhovující dopravní obslužnosti je především neustále se snižující počet pravidelných spojů mezi obcemi v časech, které by vyhovovaly žákům. Naopak dopravce se potýká s nedostatečným využíváním spojů a tím s nedostatkem finančních prostředků.

V souvislosti s nevyhovujícími spoji děti z obcí navštěvují převážně školy v místě zaměstnání svých rodičů (většinou ve městě), kteří tak zajišťují dopravu vlastními silami. Důsledkem nevhodných spojů nebo jejich nedostatkem je snižující se obsazenost základních škol v sousedních obcích (pokud škola v místě bydliště chybí).

3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Nevyhovující dopravní obslužnost týkající se žáků dojíždějících do základních škol
Cíl 1.1	Společně vytvořit návrh optimalizovaných jízdních řádů spojů v ORP Svitavy
Popis cíle	<p>Vzhledem k neustále se měnícím jízdním řádům je problematická dostupnost některých základních škol pro žáky, kteří využívají hromadnou dopravu. Proto děti navštěvují převážně školy v místě zaměstnání svých rodičů (především ve městě), kteří zajišťují dopravu vlastními silami. Příčinou je kromě neustále se měnících jízdních řádů také průběžné snižování frekvence spojů. Naopak dopravce se potýká s nedostatečnou obsazeností spojů a nedostatkem finančních prostředků.</p> <p>Cílem je vytvořit návrh optimalizovaných jízdních řádů, který bude odpovídat především potřebám žáků dojíždějících do základních škol tak, aby se školy, které v tuto chvíli neleží na frekventovaných trasách, kvůli špatné dopravní dostupnosti nepotýkaly s nedostatkem žáků.</p> <p>V rámci meziobecní spolupráce, která dosud neprobíhala, bude možné vytvořit návrh optimalizovaných jízdních řádů za celé území.</p>
Hlavní opatření	<p>A. VĚCNÁ OPATŘENÍ</p> <p>A1. Analýza současného stavu jízdních řádů v území</p> <p>A2. Do jakých obcí a odkud žáci nejčastěji dojíždí – místní šetření</p> <p>A3. Porovnání příjezdů autobusů se začátkem výuky ve školách</p> <p>A4. Návrh úpravy jízdních řádů</p> <p>B. FINANČNÍ OPATŘENÍ</p> <p>B1. Analýza nákladů na provoz spojů veřejné dopravy</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Počet požadovaných změn</p> <p>Procento obcí zapojených do vytvoření návrhu optimalizovaných jízdních řádů</p>
Správce cíle	Starosta obce Opatovec

Problémový okruh 1	Nevyhovující dopravní obslužnost týkající se žáků dojíždějících do základních škol
Cíl 1.2	U objednatele veřejné dopravy vyjednat pro obce optimalizované jízdní řády
Popis cíle	<p>V rámci meziobecní spolupráce, bude možné vytvořit návrh optimalizovaných jízdních řádů za celé území.</p> <p>Při vyjednávání využít společného vlivu k optimalizaci a stabilizaci jízdních řádů tak, aby vyhovovaly potřebám žáků a u objednatele veřejné dopravy (KrÚ) optimální řešení prosadit jako trvalé.</p>
Hlavní opatření	<p>A. VĚCNÁ OPATŘENÍ</p> <p>A1. Návrh optimalizovaných jízdních řádů</p> <p>A2. Vytvoření vyjednávací skupiny ze zástupců obcí za území ORP</p> <p>A3. Vyjednávání pracovní skupiny s objednatelem veřejné dopravy</p> <p>B. LEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ</p> <p>B1. Delegování pravomoci na vyjednávací skupinu</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Počet požadovaných změn</p> <p>Procento prosazených změn</p>
Správce cíle	starosta obce Opatovec

3.2.4. Indikátory

Problémový okruh	Nevyhovující dopravní obslužnost týkající se žáků dojíždějících do základních škol		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet požadovaných změn		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Starosta obce Opatovec		
Roky	2014	2017	2020
Plán		20	10
Skutečnost	40		
Popis měřítka:	Starostové obcí z ORP Svitavy navrhují změny autobusových jízdních řádů směrem k jejich optimalizaci v souvislosti s dojížděním dětí do základních škol. Počet požadovaných změn by se měl v průběhu následujících let snižovat v závislosti na úspěšnosti společného vyjednávání v rámci MOS.		
Metodika a výpočet:	Počet požadovaných změn vyplývá z místního šetření ve sledovaných letech.		
Zdroj čerpání dat:	Starostové obcí		

Cíl	Společně vytvořit návrh optimalizovaných jízdních řádů spojů v ORP Svitavy		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	<i>Procento obcí zapojených do vytvoření návrhu optimalizovaných jízdních řádů</i>		
Měrná jednotka	<i>Procento</i>		
Správce měřítka	<i>Starosta obce Opatovec</i>		
Roky	2014	2017	2020
Plán		40%	60%
Skutečnost	30%		
Popis měřítka:	<i>Sledujeme počet obcí (procento z celkového počtu obcí v ORP Svitavy), pro které je současný stav dopravní obslužnosti nevyhovující a zároveň mají zájem využít MOS ke zlepšení situace. V průběhu následujících let předpokládáme zvýšení zájmu o zapojení do spolupráce a tím procentuální nárůst spolupracujících obcí.</i>		
Metodika a výpočet:	<i>Počet obcí zapojených do vytvoření návrhu / (Počet obcí v ORP – počet obcí s vyhovující dopravní obslužností) * 100</i>		
Zdroj čerpání dat:	<i>Vyjednávací skupina složená se zástupců obcí v území ORP Svitavy</i>		

Cíl	U objednatele veřejné dopravy vyjednat pro obce optimalizované jízdní řády		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	<i>Procento prosazených změn</i>		
Měrná jednotka	<i>Procento</i>		
Správce měřítka	<i>Starosta obce Opatovec</i>		
Roky	2014	2017	2020
Plán		50%	75%
Skutečnost	0%		
Popis měřítka:	<i>Díky společnému postupu v rámci MOS se u objednatele daří lépe prosazovat změny jízdních řádů a udržet je jako trvalé. Proto se procento vyjednaných změn zvyšuje</i>		
Metodika a výpočet:	<i>Počet prosazených změn / Počet požadovaných změn *100</i>		
Zdroj čerpání dat:	<i>Zřizovatel dopravy a jízdní řády</i>		

3.3. Pravidla pro řízení strategie

3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Manažer strategie: Mgr. Jana Kovářová
Řídící skupina: starosta obce Opatov, starosta obce Opatovec, starosta města Svitavy, starosta obce Vendolí

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1.	Společně vytvořit návrh optimalizovaných jízdních řádů spojů v ORP Svitavy	Starosta obce Opatovec
1.2.	U objednatele veřejné dopravy vyjednat pro obce optimalizované jízdní řády	Starosta obce Opatovec

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Počet požadovaných změn	Starosta obce Opatovec
2	Procento obcí zapojených do vytvoření návrhu optimalizovaných jízdnicích řádů	Starosta obce Opatovec
3	Procento prosazených změn	Starosta obce Opatovec

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace								■						
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je

od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Přípravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

3.4. Závěr a postup zpracování

3.4.1. Shrnutí

Ve SO ORP Svitavy se nachází dostatečný počet mateřských i základních škol, síť ZŠ je stabilizovaná a kapacita je dostatečná.

Problémy v tématu školství jsou vzhledem k realizovatelnosti návrhů, ze všech zpracovávaných témat SD, nejhůře uchopitelné. Zásadním problémem je malý počet žáků ve školách. Obce, jako zřizovatelé, mají zájem na udržení škol ve vlastních obcích a spolupráce, která by vedla k vyřešení tohoto problému, není vítaná. Proto starostové vybrali jako téma ke zpracování v návrhové části nevyhovující dopravní obslužnost týkající se žáků základních škol (ta se týká především malých obcí a obcí na okraji ORP / kraje).

Změny týkající se jízdnicích řádů probíhají již dlouho a je patrná jistá rezignace na možnosti řešení problému. Díky meziobecní spolupráci se naskytla příležitost k novému pokusu o změnu situace s využitím síly společného postupu.

V návrhové části byl zvolen jeden problémový okruh – nevyhovující dopravní obslužnost týkající se žáků dojíždějících do základních škol se dvěma cíli - společně vytvořit návrh optimalizovaných jízdnicích řádů spojů v ORP Svitavy a u objednatele veřejné dopravy vyjednat pro obce optimalizované jízdnicích řády. Správcem cílů, který bude podporovat i jejich naplnění prostřednictvím sady indikátorů, je starosta obce Opatovec.

3.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Obec Opatov se za ORP Svitavy do projektu Systémová podpora MOS zapojila v prosinci 2013. Za podpory motivujících starostů (Svitavy, Opatov), ve spolupráci se zástupci téměř všech obcí SO ORP (celkem 28, zapojeno 23) a dalších subjektů, realizační tým zpracovával do května 2014 analytickou část SD. Bylo využito osobních jednání, telefonické a mailové komunikace, dotazníkových a místních šetření.

Na prvním oficiálním setkání zástupců obcí byli starostové seznámeni s analytickou částí SD a nástiny řešení, které byly navrženy realizačním týmem na základě závěrů z analytické části, dotazníkových a místních šetření. V oblasti školství byla navrhována podpora regionální identity a nevyhovující dopravní obslužnost týkající se žáků dojíždějících do základních škol. Na základě společné diskuze byl schválen pouze problémový okruh nevyhovující dopravní obslužnost.

Návrhová část byla zpracovávána v průběhu měsíců červenec – prosinec 2014. Na zpracování návrhové části v oblasti školství se mimo RT a MS průběžně podílelo 20 osob (odborníci, starostové, zástupci MAS a DSO).

Na základě získaných poznatků o situaci v území a možnostech řešení v rámci MOS byla realizačním týmem formou brainstormingu navržena vize. Vize a problémový okruh byly konzultovány se starosty u příležitosti jednání správní rady Mikroregionu Svitavsko, rady MAS Svitava a při několika osobních jednáních. Vize a problémové okruhy zůstaly bez připomínek, v podobě jak je navrhl RT.

Problémový okruh byl podroben ověření ve fokusních skupinách (odborníci a starostové dotčených obcí), názory odborníků vedly k upřesnění, správné definici cílů a mírné úpravě stromu problému. RT

navrhl garanty cílů a indikátory k monitorování pokroku při plnění cílů, prodiskutováno na společné pracovní schůzce starostů (1. 12. 2014).

Dalším krokem byl návrh akčního plánu, který bude spolu s SD předložen ke schválení na druhém oficiálním setkání zástupců obcí (akční plán proto není zatím součástí SD).

3.5. Přílohy

Seznam zkratk

MŠ	mateřská škola
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola
SVČ	středisko volného času
pedag.	pedagog
pedag. úv.	pedagogický úvazek
ŠD	školní družina
ŠK	školní klub
ŠJ	školní jídelna
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
RUD	rozpočtové určení daně

3.5.1 Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu a nebo konektivita celých škol.

4. Téma 2.: sociální služby

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.

vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Tabulka 38 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

Druh zařízení sociálních služeb	
Centra denních služeb	2
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	1
Chráněné bydlení	1
Azylové domy	4
Zařízení pro krizovou pomoc	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Sociální poradny	2
Centra sociálně rehabilitačních služeb	1
Ostatní	2
Celkem	16

zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, Odbor sociálních věcí MěÚ Svitavy

Zařízení sociálních služeb se nachází především ve městě Svitavy a poskytují služby jak preventivní, tak péčové, a to pro všechny cílové skupiny. Počet zařízení poskytujících sociální služby ve SO ORP Svitavy je dle stávající kategorizace služeb optimální a při rozšiřování služeb je cílem využít stávající, již zavedené poskytovatele. V zařízeních, která provozují i několik druhů služeb dochází také k větší

efektivitě v provozních nákladech (např. management Seniorcentra je úvazkově rozpočítáván do všech tří služeb, které Seniorcentrum poskytuje).

I při plánování rozvoje o další služby je uvažováno s tím, že stávající zařízení rozšíří registraci o další službu (např. při realizaci projektu Šance dojde k rozšíření stávajícího zařízení, které se věnuje cílové skupině osob ohrožených sociálním vyloučením, o další dva druhy služeb (nizkoprahové denní centrum a noclehárna) a rozšíření stávajícího azylového domu také pro cílovou skupinu žen. Ve SO ORP se nachází Seniorcentrum města Svitavy s.r.o., které provozuje dvě zařízení (domov pro seniory a domov se zvláštním režimem), v nichž převažující službou je domov pro seniory (v tabulce uveden počet domov pro seniory tedy 1 a domov se zvláštním režimem 0).

Počet zařízení se liší v případě center denních služeb, kde podle databáze ČSÚ je centrum jedno, podle registru jsou dvě, od roku 2012 došlo ke sloučení dvou Center (pro osoby se zdravotním postižením a pro seniory) a tento rozdíl nebyl pravděpodobně v jedné z databází zaznamenán. Chráněné bydlení se na území SO ORP Svitavy nachází jedno, přestože v registru se uvádí dvanáctkrát, jako Domov na Rozcestí s dvanácti různými adresami.

Tabulka 39 Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP působících v rámci ORP

pořadové číslo	název zařízení	typ zařízení	zřizovatel zařízení	sídlo zařízení (ORP)
1.	SONS ČR	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, odborné sociální poradenství	Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR	Mlýnská 900, 560 02 Česká Třebová
2.	Sdružení pro ranou péči v Pardubicích – Středisko rané péče v Pardubicích	Raná péče, ambulantní, terénní	Sdružení pro ranou péči v Pardubicích – Středisko rané péče v Pardubicích	Bělehradská 389, 530 09 Pardubice
3.	Dům na půl cesty Květná Zahrada	Dům na půl cesty	Občanské sdružení Květná Zahrada	Květná č.p. 40, 572 01
4.	Intervenční centrum SKP Pardubice	Intervenční centra	SKP-CENTRUM, o. p. s.	Erno Košťála 980, 530 12 Pardubice
5.	Ambulantní centrum Pardubice	Odborné sociální poradenství ambulantní	Laxus o. s.	Jana Palacha 1552, 530 02 Pardubice

zdroj: Odbor sociálních věcí MěÚ Svitavy, Registr poskytovatelů sociálních služeb, osobní průzkum u zřizovatelů

V přehledu jsou uvedena zařízení, která nemají své sídlo ve správním obvodu, ale působí na našem území tj. poskytovatelé s nadregionálním působením, kteří nemají své sídlo v místě správního obvodu, ale za klienty dojíždí, popř. je zajišťují svými detašovanými pracovišti.

Tabulka 40 Počet jednotlivých typů sociálních služeb

	Druh sociální služby	
	Sociální poradenství	3
Služby sociální péče	Osobní asistentství	1
	Pečovatelská služba	5
	Podpora samostatného bydlení	1
	Odlehčovací služby	2
	Centra denních služeb	1
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	1
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	1
Služby sociální prevence	Tlumočnické služby	1
	Azylové domy	4
	Krizová pomoc	1
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1
	Terénní programy	1
	Sociální rehabilitace	1

zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, osobní průzkum u zřizovatelů, Odbor sociálních věcí MěÚ Svitavy

Přehled dostupných služeb je rozdělen dle typologie sociálních služeb dané zákonem o sociálních službách.

Mimo počtu služeb uvedených v tabulce je na území správního obvodu ORP Svitavy, díky poskytovatelům se sídlem mimo správní obvod, poskytováno o tři více služeb sociálního poradenství a v oblasti služeb sociální prevence o sedm více (raná péče, telefonická krizová pomoc, dům na půl cesty, kontaktní centrum, intervenční centrum, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením a služby následné péče).

Základní **sociální poradenství** zabezpečují všichni poskytovatelé sociálních služeb správního obvodu, dále je zajišťováno pracovníky odboru sociálních věcí ORP, se kterým spolupracují i obce při řešení

situace svých občanů. V praxi se člověk s určitým sociálním problémem obrátí sám buď přímo na poskytovatele služby, nebo na svoji obec, která se spojí se sociálním pracovníkem ORP a ten v rámci své sociální práce klienta navštíví, vyhodnotí jeho situaci, poskytne mu poradenství, včetně nároků na dávky sociální péče, popř. ho přímo nasměruje na poskytovatele služby, kterou vyhodnotí, že klient potřebuje.

Odborné sociální poradenství pro jednotlivé cílové skupiny (zrakově postižení, rodiny s postiženými dětmi, osoby v krizových situacích, závislé osoby a široké spektrum osob s handicapem (tělesně, mentálně, sluchově postižené dospělé osoby) zajišťují poskytovatelé s nadregionálním působením, kteří nemají své sídlo v místě správního obvodu, ale za klienty dojíždí, popř. je zajišťují svými detašovanými pracovišti.

Služby sociální péče, vyjma terénních služeb (pečovatelská služba, či služba osobní asistence), jsou pro správní obvod rovněž dostatečně zajištěny. V oblasti služeb sociální péče patří mezi poskytovatele s nejvyšším počtem druhů služeb Domov na rozcestí.

K terénním službám mají snazší přístup především osoby z měst a to Svitavy a Březová nad Svitavou. V okolních obcích terénní služby nejsou dostatečně pokryty, ačkoliv Charita Svitavy má své území pro poskytování PS také v obcích Opatov, Opatovec, Javorník, Vendolí, Koclířov, Hradec nad Svitavou, Kamenná Horka, Radiměř, Sklené-Pohledy, Březová nad Svitavou, Brněnec, Horáková Lhota, Želivsko a Rudná, zajišťuje Charita PS aktuálně pouze v Opatově, Opatovci, Hradci nad Svitavou a Březové nad Svitavou. Vzhledem k demografickému vývoji (viz tab. č. 5 „Demografický vývoj obyvatel v území ORP“) zůstává problémem poskytování terénních služeb (především pečovatelská služba a osobní asistence) v jednotlivých obcích. Je tedy patrné, že rozvoj terénních služeb právě v obcích, kde není zajišťován, je nanejvýš žádoucí s ohledem na cílovou skupinu seniorů, kteří by tak mohli co nejdéle zůstat ve svém přirozeném prostředí a nemuseli by odcházet do domovů pro seniory předčasně. PS v Březové nad Svitavou, jako registrovanou službu zajišťuje město Březová a to pouze pro své občany.

Služby sociální prevence zahrnují ty druhy služeb, které jsou ve správním obvodu potřebné. V dohledné době dojde ve městě Svitavy k rozšíření a ke zkvalitnění služeb pro cílovou skupinu osob ohrožených sociálním vyloučením z důvodu bydlení, Projekt Šance, který řeší vznik nových služeb a transformaci stávajících (nizkoprahové denní centrum, noclehárnu, azylový dům i pro ženy bez dětí a na ně navazující podporované sociální bydlení) se zapojením do pracovního procesu, ať již prostřednictvím nástrojů APZ nebo sociálního podnikání. Otázka bydlení pro osoby ohrožené sociálním vyloučením není komplexně dořešena. Vývoj nákladů na bydlení se u zvyšujícího počtu obyvatel dostává do rozporu s vývojem jejich příjmů a hrozí počet neplatičů a tím i zvyšující se počet lidí ohrožených ztrátou bydlení, osob s nízkými příjmy přibývá i v řadách seniorů. Restriktivní opatření zákona o pomoci v hmotné nouzi a zákona o státní sociální podpoře má dopad na příjemce těchto dávek, kteří se ocitají bez střechy nad hlavou. Např. úřad práce přestal vyplácet příspěvky na bydlení osobám, které měly uzavřeny nájemní smlouvy s druhou osobou, např. Zemědělské družstvo několik let pronajímalo byty v objektu, který zrekonstruovalo, avšak vlastníkem je jiný subjekt. Nyní proběhla kontrola ÚP v katastru nemovitostí a příjemci příspěvků na bydlení obdrželi rozhodnutí o tom, že je jim dávka odejmuta právě z důvodu, že nájemní smlouva není uzavřena s vlastníkem objektu. Poslední nám známá informace k zákonu o sociálním bydlení je taková, že samostatný zákon zřejmě nebude, neboť podpora bydlení je ošetřena v zákoně o státní sociální podpoře, zákoně o hmotné nouzi, občanském zákoníku, a zákoně o obcích. Ten jasně obcím ukládá (§ 35) povinnost zabezpečit uspokojování potřeb svých občanů (především bydlení,...).

Pro naplnění této povinnosti obce potřebují podporu ze státu, především finanční. Chybí podpora výstavby startovacích bytů pro mladé formou dotací, ne půjček a úvěrů.

Spektrum služeb sociálně aktivizačních pro všechny cílové skupiny je zajišťováno i občanskými sdruženími (nově - spolky), která nejsou registrovaná dle zákona o sociálních službách, ale na území správního obvodu působí a svoji činnost vykonávají (kluby seniorů, mateřská a rodinná centra a sdružení zastřešující osoby s různým typem handicapu).

Organizace, které poskytují neméně důležité služby, i přesto, že tyto služby nejsou registrované ve smyslu zákona o sociálních službách, výrazně doplňují spektrum poskytovaných služeb na území ORP Svitavy. Například sociálně aktivizační služby pro seniory (Klub seniorů, Svaz postižených civilizačními chorobami) a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (Klub "Pohoda", Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením, MC Krůček), občanské sdružení Děti patří domů (propagace náhradní rodinné péče), Dětské centrum Svitavy (komplexní léčebná, preventivní a ošetrovatelská péče pro děti, které vyžadují okamžitou pomoc, tj. jejichž rodiče se ocitli v nepříznivé životní situaci, působí také jako resocializační centrum pro matky s dětmi s možností realizace utajeného porodu a poskytuje odlehčovací péči pro rodiny s dětmi se sociálně-zdravotními problémy).

Mateřské centrum Krůček je výrazným "hráčem" v oblasti práce s rodinami. Mimo sociálně aktivizačních a vzdělávacích služeb poskytuje služby poradenské (právní poradenství v oblasti dluhů, hlídací centrum, psychologická poradna, aktivizační činnosti s matkami v azylovém domě, kojeneckém ústavu a resocializačních bytech), je také zapojeno do projektu Flexi, který umožňuje práci na zkrácený úvazek a napomáhá sladování práce s rodinou.

Zařízení Květná Zahrada, které se nachází v sousedním ORP, zajišťuje službu domu na půl cesty. Poskytují ubytování i zaměstnání mladým lidem po odchodu z dětských domovů nebo se vrací ze zařízení pro výkon ochranné nebo ústavní výchovy a výjimečně pro mladé, opouštějící výkon trestu odnětí svobody. Přístup je založen na "pracovní terapii", která je základem pro řešení řady sociálních problémů v komunitě. O.s. Květná Zahrada flexibilně reaguje na potřeby celého regionu a od září letošního roku (2014) bude zajišťovat také novou službu a to Středisko výchovné péče pro děti s výchovnými problémy na Svitavsku.

Telefonickou krizovou pomoc na našem území poskytuje celostátní Linka důvěry případně o.s. Kontakt Ústí nad Orlicí, bez finanční účasti měst nebo obcí v ORP Svitavy.

Z grafu v příloze je patrné, že služby sociální prevence převládají nad službami péčovými, a služby sociálního poradenství se nedublují. Vzhledem k tomu, že nejvíce zranitelní ztrátou bydlení jsou „chudí lidé“, kteří se potýkají s problémem příjmů a to nejen spojených s nezaměstnaností, ale i nízkými mzdami a v souvislosti s nynější restrikcí i se snižováním sociální ochrany obyvatel v rámci neefektivnosti „sociálního státu“ (Sociální reforma I.) se skupiny obyvatel dostávají a stále častěji se budou dostávat do situace, kdy nemají dostatek finančních prostředků na úhradu nákladů spojených s bydlením. V mnohých případech dochází ke zhoršení platební kázně některých nájemníků, což má za následek mnohdy právě bezdomovectví. Lze tedy oprávněně očekávat zvýšenou poptávku právě po službách preventivních a vzniku podporovaných forem dostupného bydlení.

Tabulka 41 Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	Zřizovatel					
		kraj	obec	Církev	FO	Jiný
Posuzovaný správní obvod	Svitavy					
Typ zařízení sociálních služeb						
Centra denních služeb				2		
Domovy pro osoby se zdravotním postižením		1				
Domovy pro seniory						1
Chráněné bydlení		1				
Azylové domy			1			3
Zařízení pro krizovou pomoc						1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						1
Sociální poradny		1				1
Centra sociálně rehabilitačních služeb						1
Ostatní			1			1
Celkem	0	3	2	2	0	9

zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb (zařízení, která mají sídlo na území ORP Svitavy)

Nejčastěji je zřizovatelem zařízení sociálních služeb občanské sdružení. Převaha občanských sdružení atp. jako zřizovatelů zůstává i v případě, kdybychom uvažovali o zařízeních, která na území působí, ale nemají sídlo. Chráněné bydlení je zapsáno jako 1, registr udává 12, ale liší se jen adresami. Forma chráněného bydlení je uplatňována formou skupinového bydlení v bytech v běžné bytové zástavbě města Svitavy.

Seniorcentrum města Svitavy je společnost s ručením omezeným (v počtu zařízení uvedeno v oddíle jiné), ale obec je jediným společníkem.

Tabulka 42 Počet sociálních služeb dle zřizovatele

	Druh sociální služby	Zřizovatel					
		MPSV	Kraj	Obec	Církev	FO	jiný
	Sociální poradenství			2			1
Služby sociální péče	Osobní asistentství						1
	Pečovatelská služba			3	1		1
	Podpora samostatného bydlení		1				
	Odlehčovací služby		1		1		
	Centra denních služeb				1		
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením		1				
	Domovy pro seniory						1
	Domovy se zvláštním režimem						1
	Chráněné bydlení		1				
Služby sociální prevence	Tlumočnické služby						1
	Azylové domy			1			3
	Krizová pomoc						1
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						1
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi						1
	Terénní programy			1			
	Sociální rehabilitace						1
	Celkem	0	6	5	3	0	13

zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, Odbor sociálních věcí MěÚ Svitavy

Největší zastoupení v sociálních službách mají nestátní neziskové organizace v podobě občanských sdružení - nově spolků (celkem 13). 6 druhů sociálních služeb poskytují organizace zřizované krajem a 5 obcemi. Církev pak zajišťují 3 druhy sociálních služeb. Církevní a jiné organizace jsou oproti organizacím, které zřizuje kraj, či obce znevýhodněny především v otázce financování, neboť v případě nedostatečného zajištění finančními prostředky za sebou nemají donátora, který financování zajistí. Absenci zřizovatele u NNO částečně řeší Pardubický kraj, který ve svém grantovém programu nepodporuje poskytovatele služeb, kteří jsou organizační složkou obce, nebo jsou obcí zřízeny, popř. založeny. Podpora je poskytována právě NNO.

Tabulka 43 Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012

Druh služby	finanční prostředky						
	dotace MPSV	dotace kraj	dotace obec	příspěvek zřizovatele	úhrady uživatelů	sponzorské dary	jiné finanční zdroje
Druh zařízení sociálních služeb							
Centra denních služeb	2400000	355000	432200		795634	28077	67
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	5839000	0	0	3260695	5390494	0	5866340
Domovy pro seniory	1860000	200000		191173	5238006	8800	1632210
Azylové domy			180000		221854	10000	972978
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	370000	195000	67695	0	0	0	1245795
celkem za všechna zařízení	14269000	750000	679895	6292473	16179622	46877	11905812

zdroj: výroční zprávy zřizovatelů

Mezi jiné finanční zdroje patří financování z prostředků EU, sbírky a vlastní finanční zdroje, např. u Bonanzy (nízkoprahová zařízení pro děti a mládež) příjmy z ustájení koní, u služeb, které zajišťuje Domov na rozcestí pak příjmy z prodeje výrobků uživatelů. Podle dostupných informací jsou zařízení ve SO ORP Svitavy financována největší měrou úhradou uživatelů (ty tvoří téměř třetinu celkových finančních prostředků za rok 2012), následují dotace MPSV, kraj a obec poskytují finanční prostředky přibližně ve stejné výši (každý se podílí na celkových finančních prostředcích cca 1,5%). Sponzorské dary činí necelé jedno procento z celkových finančních prostředků.

Podíl obcí na financování sociálních služeb je dlouhodobě nesystémový. Jen několik málo obcí přispívá na sociální služby a pouze jedna obec správního obvodu zajišťuje pečovatelskou službu v pozici zřizovatele. Např. Domov pro seniory ve Svitavách, obdržel od obcí, které zde měli umístěny své občany 9.000,-Kč (osloveno bylo 15 obcí, přispěly 4 obce).

Příklad financování Domova pro seniory, jehož zřizovatelem je město Svitavy:

dotace z MPSV 1 921 000,-Kč + úhrady pojišťoven 1 708 000,-Kč+dotace zřizovatele (tedy města) 1 529 000,-Kč+ úhrady od uživatelů + 5 769 000,-Kč+ dotace okolní obce 9.000,-Kč+provozní dotace ÚP 23 000,-Kč+ jiné zdroje.

Příklad financování Charitní pečovatelské služby:

Dotace MPSV 676 000,-Kč+ dotace Pk kraj 500 000,-Kč+ město Svitavy, vč. okolních obcí 66 000,-Kč + dary a nadace 151 000,-Kč+ příjmy od uživatelů 555 000,-Kč + ostatní příjmy 20 000,-Kč

Příklad financování pečovatelské služby zajišťované organizací zřizovanou městem Svitavy:

Dotace MPSV 657 000,-Kč+ příspěvek zřizovatele 1 927 000,-Kč+ provozní dotace ÚP 71 000,-Kč+ příjmy od uživatelů 1 291 000,-Kč

Příklad financování osobní asistence poskytované Salvií:

Dotace MPSV 5 174 000,-Kč + dotace ESF OPLZZ 212 000,-Kč+ příspěvek obcí 558 000,-Kč (z toho město Svitavy 160 000,-Kč)+ dotace Pk. Kraj 1 250 000,-Kč+ příjmy od uživatelů 3 067 000,-Kč

Zdroj: výroční zprávy poskytovatelů

Tabulka 44 Kapacita zařízení sociálních služeb

	Pobytová					Ambulantní					Terénní				
	Kli en ti	kon tak ty	inter ter ven ce	Lů žk a	ho vo ry	kli en ti	kon tak ty	inter ter ven ce	Lů žk a	ho vo ry	kli en ti	kon tak ty	inter ter ven ce	Lů žk a	ho vo ry
Druh zařízení sociálních služeb															
Centra denních služeb						35									
Domovy pro osoby se zdravotním postižením				57											
Domovy pro seniory				31											
Chráněné bydlení	48														
Azylové domy	16			67											
Zařízení pro krizovou pomoc						10 0		1000							
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						40		3700							
Sociální poradny						34 5		2754					760		
Centra sociálně rehabilitačních služeb						30					30				
Ostatní	13			12		10			1 0		35			3 5	

zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, Odbor sociálních věcí MěÚ Svitavy, osobní průzkum u zřizovatelů

Všechny služby, které vznikaly, byly vyústěním zjištěné potřeby v regionu, potřeba je průběžně zjišťována dotazníkovými šetřeními města Svitavy a provázaností aktérů působících v sociální a zdra-

votní sféře. Při městě Svitavy je zřízena Sociální pracovní skupina, jejíž členové jsou například vedoucí zařízení sociálních služeb (Salvia, Pohoda, atp.), primářka interního oddělení Svitavské nemocnice, vedoucí odboru sociálních věcí, atp., která se stará o plánování rozvoje sociálních služeb. Rozvoj preventivních služeb má ve své kompetenci Pracovní skupina prevence kriminality. Kapacita zařízení sociálních služeb ambulantních (osobní asistence) reaguje na poptávku o službu. V případě, kdy zařízení kapacitu uvedenou v registru naplní a vyskytnou se další zájemci o službu, reaguje poskytovatel změnou v kapacitě uvedené v registru. Kapacita azylových domů je nedostatečná, v případě realizace projektu Šance dojde ke zvýšení kapacity a také k zajištění služby azylového domu pro ženy bez dětí. V současné době tyto klientky jsou umísťovány v zařízeních v jiných městech (např. Brno, Olomouc, Šumperk).

Kapacita lůžek v Domově pro osoby se zdravotním postižením bude ještě v průběhu letošního roku snížena s ohledem na transformaci pobytových zařízení, kdy dojde k rozšíření lůžek chráněného bydlení. Počet lůžek Domova pro seniory i Domova pro osoby se zvláštním režimem je pro správní obvod nedostatečný, průměrná čekací doba na umístění v zařízení je cca 5 měsíců. Je však pravdou, že v případě naléhavosti a aktuální provozní kapacity je tato doba kratší. Stejná situace je i v okolních ORP, kde do vzdálenosti 30 km jsou domovy pro seniory v (Polička, Bystré a Moravská Třebová). I tato zařízení řeší potřebu občanů ORP Svitavy.

Tabulka 45 Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012

	Pečovatelská služba	Osobní asistence
Příjmy z úhrad uživatelů	555489	2822322
Výdaje	2108530	8986962
Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu	26,34%	31,40%

zdroj: výroční zprávy zřizovatelů

Požadovaná data nepodařilo zjistit, pouze z výroční zprávy Charity je nám známo, že výdaje na odlehčovací službu činily 2 578.000,-Kč, příjmy z úhrad od uživatelů 725.000,-Kč, což je 28%.

Vycházíme-li z kritérií pro financování sociálních služeb Pardubického kraje, pak optimální příjmy z úhrad od uživatelů u pobytových služeb by měly vyšší než 50% a u terénních služeb v rozmezí od 20 - 30% a služby sociální prevence jsou poskytovány bez úhrady.

Tabulka 46 Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012

Podpora samostatného bydlení	1
------------------------------	---

Zdroj: výroční zprávy zřizovatelů, osobní šetření u zřizovatelů, Odbor sociálních věcí Svitavy

V tabulce je uveden počet neuspokojených žadatelů u pečovatelské služby a u služeb osobní asistence nula. Je však třeba podotknout, že PS Seniorcentra zajišťuje službu pouze ve městě Svitavy a CHPS pouze v některých obcích. V řadě obcí je pomoc pro seniory mnohdy zajišťována velice obtížně, či nedostupná. Mezi povinnosti poskytovatelů sociálních služeb patří dle zákona o sociálních službách vést evidenci žadatelů o sociálních službách, se kterými nemohl uzavřít smlouvu o poskytnutí sociální služby z důvodu naplněné kapacity. Praxe poskytovatelů terénních služeb je taková, že v případě zvýšeného zájmu o službu je kapacita v registru navýšena a služba je zajišťována (toto řešení vychází z praxe např. u osobní asistence, kterou zajišťuje Salvia). Potřebnost terénních služeb v obcích správ-

ního obvodu v současné době vychází především z poznatků odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Svitavy, který se setkává se seniory, jejichž sociální situace vyžaduje pomoc a mnohdy jsou odkázáni na tzv. "sousedskou výpomoc, která terénní službu svým způsobem supluje. Poznatek sociálního odboru MěÚ o potřebnosti pečovatelské služby pramení z vlastní sociální práce, kdy se pracovníci setkávají s tím, že klienti některých obcí ORP jsou nuceni z toho důvodu, že v obci není možné zajistit pečovatelskou službu ani osobní asistenci, umístování do domovů pro seniory, popř. zůstávají v léčebnách dlouhodobě nemocných.

Na podnět obcí bylo za přispění terénní sociální práce pracovníků odboru MěÚ řešeno několik naléhavých případů pomoci seniorům. Např. byl řešen problém občana, který je imobilní a má ve své péči syna ve věku 12 let, který se o něho staral. Ze strany školy byl sociální odbor ORP upozorněn na tuto rodinu (v obci ani blízkém okolí není pečovatelská služba, Charita do této oblasti nedojíždí, městská poskytuje služby pouze ve městě) proto byla, v součinnosti s poskytovatelem osobní asistence (Salvia), do rodiny zavedena služba osobní asistence.

Po provedeném řádném zmapování potřebnosti terénních služeb v obcích, kde v současné době nejsou služby zajišťovány, bude možné řešit péči o seniory buď stávajícími poskytovateli, nebo zřízením služby nové s finančním podílem od obcí, které by tyto služby poptávaly.

Potřebnost navazujícího sociálního bydlení vyvstává z poznatků jednak poskytovatelů sociálních služeb, především azylových domů, bytového oddělení a odboru sociálních věcí a zdravotnictví.

U Domova pro seniory je 47 neuspokojených žadatelů, u Domova se zvláštním režimem 8 a průměrná čekací doba na umístění je cca do 6 měsíců.

U podpory samostatného bydlení je jeden neuspokojený žadatel. Odlehčovací služba eviduje ne žadatele o službu, ale pouze zájemce, což znamená, že se 4 osoby na tuto službu dotazovaly, nicméně, žádost si nepodaly.

Tabulka 47 Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

	Centra denních služeb		Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež		Zařízení pro krizovou pomoc				
	Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod – celkem		13	15	225	16	4	16	35	87

	Sociální poradny			Domov pro osoby se zdravotním postižením			Domovy pro seniory		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod – celkem	50	74	11	0	3	53	0	10	31

	Azylové domy			Chráněné bydlení		
	Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod – celkem	59	23	27	0	11	37

zdroj: zřizovatelé terénních ambulantních služeb a Odbor sociálních věcí Svitavy

Dále však v tabulkách není uvedena služba podpory samostatného bydlení, která má 3 muže a 8 žen a dále Sociálně aktivizační služby pro děti a mládež s 84 dětmi do 18 let.

V pobytových zařízeních sociální péče převládají ženy, rozdíl v kapacitě a počtu klientů je dán skutečností stavu uživatelů v daném roce (např. domov pro seniory má celkovou kapacitu 31 lůžek, během sledovaného roku služby využilo 10 mužů a 31 žen).

Tabulka 48 Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Druh zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %)	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby
Centra denních služeb	4010987	1464		
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	21616726			
Domovy pro seniory	9567545			846
Domovy se zvláštním režimem	3484551			1193
Chráněné bydlení	11389495			
Azylové domy				199
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1878490	32		

zdroj: zřizovatelé terénních ambulantních služeb a Odbor sociálních věcí Svitavy, Registr poskytovatelů sociálních služeb

Z výročních zpráv a podkladových materiálů některých poskytovatelů sociálních služeb je nám známo, že průměrné měsíční náklady na jednoho uživatele domova pro osoby se zdravotním postižením činí cca 30.000,-Kč, klienta chráněného bydlení 20.000,-Kč a klienta domova pro seniory 25.000,-Kč, přičemž výše těchto nákladů je odvislá především od počtu klientů daného zařízení (čím vyšší kapacita, tím vyšší příjmy a nižší náklady). Nákladově jsou dražší služby poskytované osobám s vyšší mírou podpory a pomoci. Služby sociální prevence -Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež je služba, která je poskytována bez úhrady, a spolu s azylovými domy jsou tyto služby zapojeny do financování z prostředků EU, formou Individuálního projektu Pardubického kraje. Úhrada azylových domů díky tomu je v současné době nastavena tak, že není na vyhlášku stanovené maximální úhradě.

Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012

Na území správního obvodu ORP Svitavy nesídlí žádné registrované organizace vykonávající dobrovolnickou péči. Svou činnost tu provozuje Tyflo Pardubice, které poskytuje pomoc zdravotně postiženým. Dobrovolnickou péči na základě smluvního vztahu vykonávají Mateřské centrum Krůček, Charita a Dům na rozcestí (ale registrované jako dobrovolnické organizace nejsou).

4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
OSOBY OHROŽENÉ SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM (s nízkými příjmy, samoživitelky, dlouhodobě nezaměstnaní)	<ul style="list-style-type: none"> - cenově dostupné bydlení - možnost zaměstnání- nová pracovní místa, rekvalifikace - podpora státu 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek financí (zadlužení) - ztráta bydlení v důsledku platební neschopnosti - nízká pracovní morálka neochota se vzdělávat - nízká nebo žádná kvalifikace - nedostatečné návyky v péči o rodinu - rizikové chování (alkoholismus, rozvodovost) 	<ul style="list-style-type: none"> - aktivní a osobní přístup - informační tiskoviny 	<ul style="list-style-type: none"> - nabídka vhodných pracovních míst – využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti - zvyšování finanční gramotnosti – už na ZŠ, poradenství, besedy, přednášky - ze strany státu poskytování nezbytné sociální ochrany - výchova k rodičovství - podpora a motivace ke zvyšování kvalifikace a vzdělávání se - ze strany státu a zaměstnavatelů motivační nástroje k obnovení nebo zvýšení pracovní morálky ze strany státu (veřejná služba atp.)

Senioři	<ul style="list-style-type: none"> - zajištěné a dostupné sociální služby - podpora státu 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek financí - zhoršení zdravotního stavu - chybějící péče ze strany rodiny - vzdálené zařízení poskytující sociální služby 	<ul style="list-style-type: none"> - aktivní a osobní přístup - informační tiskoviny 	<ul style="list-style-type: none"> - nezbytná sociální ochrana ze strany státu - pečovatelská služba / osobní - asistence v místě bydliště - podpora neformální (sdílené) péče - zajištění dopravní obslužnosti ze strany obcí
Zaměstnavatelé	<ul style="list-style-type: none"> - zodpovědný přístup k práci - maximalizace zisku - udržení a rozvoj podniku 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek kvalifikovaných pracovníků - nízká pracovní morálka zaměstnanců 	<ul style="list-style-type: none"> - školení o možnostech podpory zaměstnanosti - využití grantových / dotačních programů a rozvoje sociálního podnikání - konzultace na ÚP 	<ul style="list-style-type: none"> - podpora zaměstnanosti ze strany státu (vytváření nových pracovních míst - VPP, APP, SUPM) - poskytnutí možnosti praxe absolventům - využití grantových / dotačních programů - rozvoj sociálního podnikání
Majitelé bytů-pronajímatelé	<ul style="list-style-type: none"> - ekonomický přínos - dodržování nájemní smlouvy 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek financí z důvodu neplacení nájemného - zvyšování nájmu (nadměrný zisk) - nedostatečné investice do údržby bytů 	<ul style="list-style-type: none"> - osobní komunikace 	<ul style="list-style-type: none"> - zájem na zvyšování sociálních kompetencí a dovedností nájemníků bytů (spolupráce s přísl. orgány soc. péče) - včasné řešení neplnění nájemní smlouvy - udržování úrovně bytů (pravidelná údržba, opravy) - opatření proti zneužívání nájemníků prostřednictvím sociálních dávek, příspěvků na bydlení atd. - ubytovny

Obec	<ul style="list-style-type: none"> - stabilní nebo narůstající počet obyvatel - snižování počtu nezaměstnaných - dodržování vyhlášek a zákonů 	<ul style="list-style-type: none"> - vznik vyloučených lokalit - nepřijatelné chování dlouhodobě nezaměstnaných - platební neschopnost sociálně slabých 	<ul style="list-style-type: none"> - osobní a aktivní komunikace - školení o možnostech podpory zaměstnanosti - konzultace na ÚP 	<ul style="list-style-type: none"> - podpora zaměstnanosti ze strany státu (vytváření nových pracovních míst - VPP, APP, SUPM) - rozšíření sítě sociálního bydlení - zajištění sociální asistence - aktivizace ke smysluplnému využití volného času - výchova k rodičovství - hledání možností k vytvoření sociálního podniku

b) Analýza rizik

	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D	Název opatření ke snížení významnosti rizika	Nositel rizika
Nedostatek financí – zadlužení	4	4	16	Včasně řešení problému ve finančních poradnách	osoba ohrožená soc. vyloučením
Nedostatek cenově dostupného bydlení	4	4	16	Rozšíření sítě sociálního bydlení	osoba ohrožená soc. vyloučením, obec
Nedostupnost financí z důvodu neplacení nájmu	3	3	9	Včasně řešení neplnění nájemní smlouvy	nájemce bytů, pronajímatel
Zneužívání sociálních dávek	3	3	9	Pravidelná kontrola dodržování legislativy, případně její změna	Stát
Organizační riziko					
Nedostatek pracovních míst	3	4	12	Podpora zaměstnanosti ze strany státu (vytváření nových pracovních míst - VPP, APP, SUPP)	osoba ohrožená soc. vyloučením, obec
Ztráta bydlení z důvodu platební neschopnosti	2	5	10	Zvyšování finanční gramotnosti a poskytování nezbytné sociální ochrany ze strany státu	osoba ohrožená soc. vyloučením, pronajímatel
Neochota se vzdělávat, dojíždět za prací	2	4	8	Dobrá dopravní obslužnost, spolupráce s úřadem práce při vyhledávání pracovních míst	osoba ohrožená soc. vyloučením, zaměstnavatel
Pečovatelská služba a osobní asistence není v místě trvalého bydliště	5	4	20	Zajištění pečovatelské služby a osobní asistence v místě bydliště	osoba potřebná
Vznik vyloučených lokalit	2	5	10	Podpora zaměstnanosti ze strany státu (vytváření nových pracovních míst - VPP, APP, SUPP), rozšíření sítě sociálního bydlení, zajištění sociální asis-	Obec

				tence, aktivizace ke smysluplnému využití volného času, výchova k rodičovství	
Nedostatečná dopravní obsluha	3	2	6	Jednání se zajišťovatelem dopravní obsluhy o zachování spojů	osoba ohrožená soc. vyloučením, obec
Právní riziko					
Nedostatečná finanční gramotnost	3	4	12	Zvyšování finanční gramotnosti	osoba ohrožená soc. vyloučením, pronajímatelé bytů, poskytovatelé půjček
Neplnění nájemní smlouvy	3	5	15	Včasné řešení neplnění nájemní smlouvy	osoba ohrožená soc. vyloučením, pronajímatel
Nedodržování zákonů (povinná školní docházka)	1	4	4	Výchova k rodičovství	osoba ohrožená soc. vyloučením a její rodina
Technické riziko					
Nedostatečná údržba bytů	2	2	4	Opatření proti zneužívání nájemníků prostřednictvím sociálních dávek, příspěvků na bydlení atd. - ubytovny	nájemce bytu
Zastaralé či nevyhovující vybavení	4	4	16	využití fondů EU, dotace	nájemce bytu
Věcné riziko					
Rizikový životní styl (alkoholismus, gamblerství, drogy)	3	5	15	Kontrola využívání sociálních dávek, omezení výskytu VHP	Osoba ohrožená soc. vyloučením, obec, stát

Nízká pracovní morálka	2	4	8	Motivační nástroje k obnovení nebo zvýšení pracovní morálky ze strany státu (veřejná služba atp.)	Osoba ohrožená soc. vyloučením, zaměstnavatel
Ztráta zaměstnání	3	5	15	Podpora a motivace ke zvyšování kvalifikace a vzdělávání se ze strany státu a zaměstnavatelů	Osoba ohrožená soc. vyloučením, stát
Absence základních sociálních návyků	2	4	8	Zajištění sociální asistence, aktivizace ke smysluplnému využití volného času, výchova k rodičovství	Osoba ohrožená soc. vyloučením, obec, stát

4.1.4. SWOT analýza oblasti

Tabulka 49 Souhrnná SWOT analýza sociálních služeb

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostatečný počet zařízení poskytujících sociální služby 2. Efektivita řízení, spolupráce mezi poskytovateli služeb 3. Profesionalita poskytovatelů, kvalita sociálních služeb 4. Vyhovující množství a spektrum poradenských služeb 5. Široké spektrum sociálně aktivizačních služeb pro všechny cílové skupiny 6. Sociální služby (mimo terénních a osobní asistence) dostatečně zajištěny 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zařízení sociálních služeb jsou soustředěna hlavně ve městě Svitavy 2. Chybějící noclehárna, denní nízkoprahové centrum, azylový dům pro ženy bez dětí 3. Nevyřešená situace s bezdomovci 4. Nedostatečné pokrytí sociálních služeb v obcích SO ORP 5. V obcích téměř nejsou zajištěny terénní služby (pečovatelská služba, osobní asistence) 6. Nedostatek sociálního bydlení pro osoby příjmově vymezené (včetně seniorů) 7. Chybějící komplexní péče o osoby ohrožené sociálním vyloučením 8. Nedostatek sociálních podniků 9. Chybějící včasný zájem občanů o možnosti poskytovaných sociálních služeb
Příležitosti:	Hrozby:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Připravovaný zákon o sociálním bydlení (řešení situace osob s nízkými příjmy včetně seniorů) 2. Spolupráce město + obce v SO ORP (podpora u vzniku pečovatelské služby) 3. Meziobecní spolupráce iniciuje zájem obcí o řešení sociální problematiky 4. Společná žádost obcí o dotace na sociální bydlení 5. V rámci MOS společná pečovatelská služba v sousedících obcích 6. Projekt Šance na zřízení chybějících služeb pro sociálně vyloučené občany ve městě Svitavy (noclehárna, denní nízkoprahové centrum, azylový dům pro ženy) 7. Změna financování sociálních služeb z MPSV na kraje 8. Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Snižování sociální ochrany obyvatel ze strany státu 2. Snižovaný objem finančních prostředků ze státu na sociální služby 3. Útlum služeb v zařízeních poskytujících sociální služby z důvodu nedostatku finančních prostředků 4. Nárůst počtu osob sociálně vyloučených, rozšiřování vyloučených lokalit, shlukování osob sociálně vyloučených na veřejných místech 5. Nedostatek finančních prostředků na bydlení z důvodu nezaměstnanosti, nízkých mezd, důchodů 6. Zvyšující se počet osob ohrožených sociálním vyloučením 7. Zvyšující se počet rodin ohrožených dluhy a finančními problémy (ohrožení rozvodovostí, alkoholismem, nezaměstnaností) 8. Zvyšující se počet dětí bez adekvátní náplně volného času 9. Nespolupráce nedobrovolných klientů 10. Nízká platební morálka nájemníků soc. bytů

zdroj: zřizovatelé terénních ambulantních služeb a Odbor sociálních věcí Svitavy, Registr poskytovatelů sociálních služeb, místní šetření

4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Jako silné stránky oblasti sociálních služeb se dají označit efektivita řízení a spolupráce mezi poskytovateli služeb, profesionalita, vyhovující množství poradenských služeb, široké spektrum sociálně aktivizačních služeb pro všechny cílové skupiny, zajištění služeb sociální péče.

V oblasti služeb sociální péče patří mezi poskytovatele s nejvyšším počtem druhů služeb Domov na rozcestí. K terénním službám mají snazší přístup především osoby z měst a to Svitavy a Březová nad Svitavou. V okolních obcích terénní služby nejsou dostatečně pokryty, ačkoliv Charita Svitavy má své území pro poskytování PS také v 15 obcích správního obvodu, aktuálně je poskytuje pouze ve čtyřech z nich. Problémem tedy zůstává poskytování terénních služeb (především pečovatelská služba a osobní asistence) v jednotlivých obcích a chybějící domovy pro seniory s nízkým nebo žádným příjmem, alkoholiky a osoby, které nejsou cílovou skupinou do domovů pro zdravotně postižené. Chybí rovněž komplexní péče o osoby ohrožené sociálním vyloučením, především bezdomovectvím, kdy zatím není zcela dořešena otázka postupného začleňování (integrace) bezdomovců do společnosti. Město Svitavy má v současné době připraven projekt "Šance", který řeší vznik nových služeb a transformaci stávajících (nízkoprahové denní centrum, noclehárnu, azylový dům i pro ženy bez dětí a na ně navazující podporované sociální bydlení) se zapojením do pracovního procesu, ať již prostřednictvím nástrojů APZ nebo sociálního podnikání.

4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusi o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena z osob na následujících pozicích: vedoucí odboru sociálních věcí MěÚ Svitavy, vedoucí střediska sociálních služeb Salvia, vedoucí azylového domu pro muže, vedoucí azylového domu pro matky s dětmi, vedoucí pečovatelské služby a motivující starosta z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

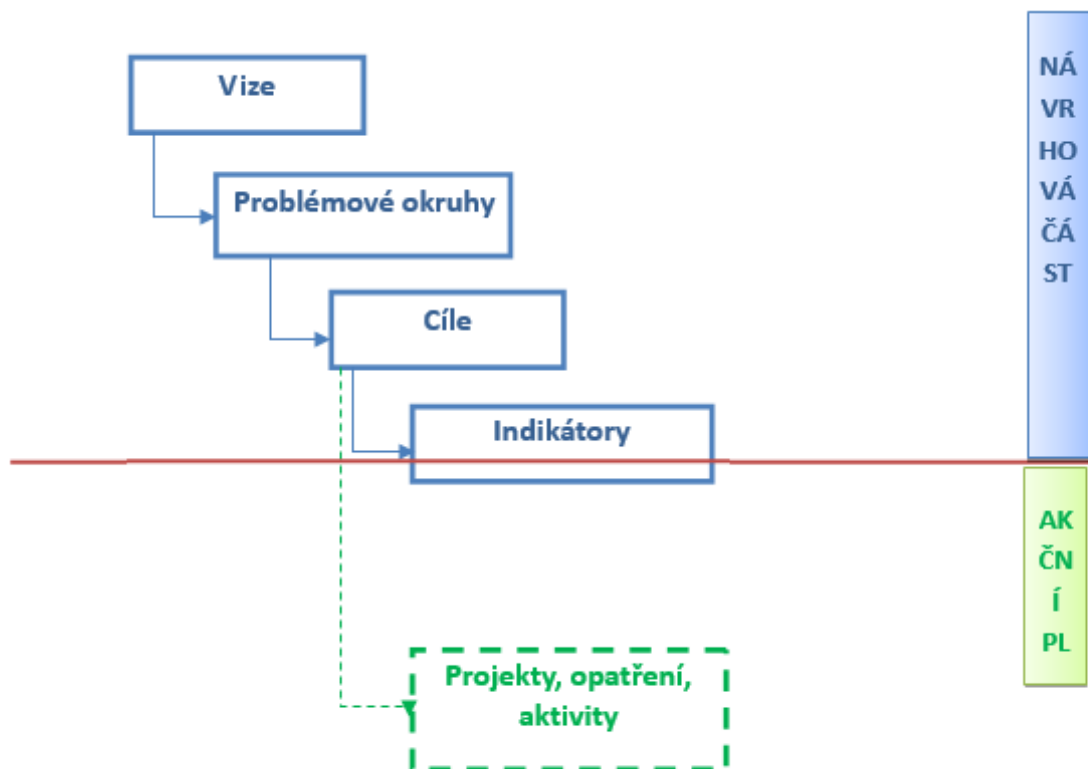
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce	
Sociální služby	Nedostatečné pokrytí obcí terénními službami
	Cíl 2.1 Ve spolupráci s obcemi využít stávající poskytovatele terénních služeb k jejich rozšíření pro obce v území

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Vizí pro oblast sociálních služeb je, že meziobecní spolupráce přináší do území SO ORP Svitavy větší objem finančních prostředků na společné projekty (získané např. vyšší úspěšností žádostí o dotace), které jsou prospěšné pro větší počet obyvatel. Poskytování pečovatelské služby odpovídá potřebám občanů. Meziobecní spoluprací ji zajišťujeme i v obcích SO (nejen ve městech).

„Nedostatečné pokrytí obcí terénními službami“

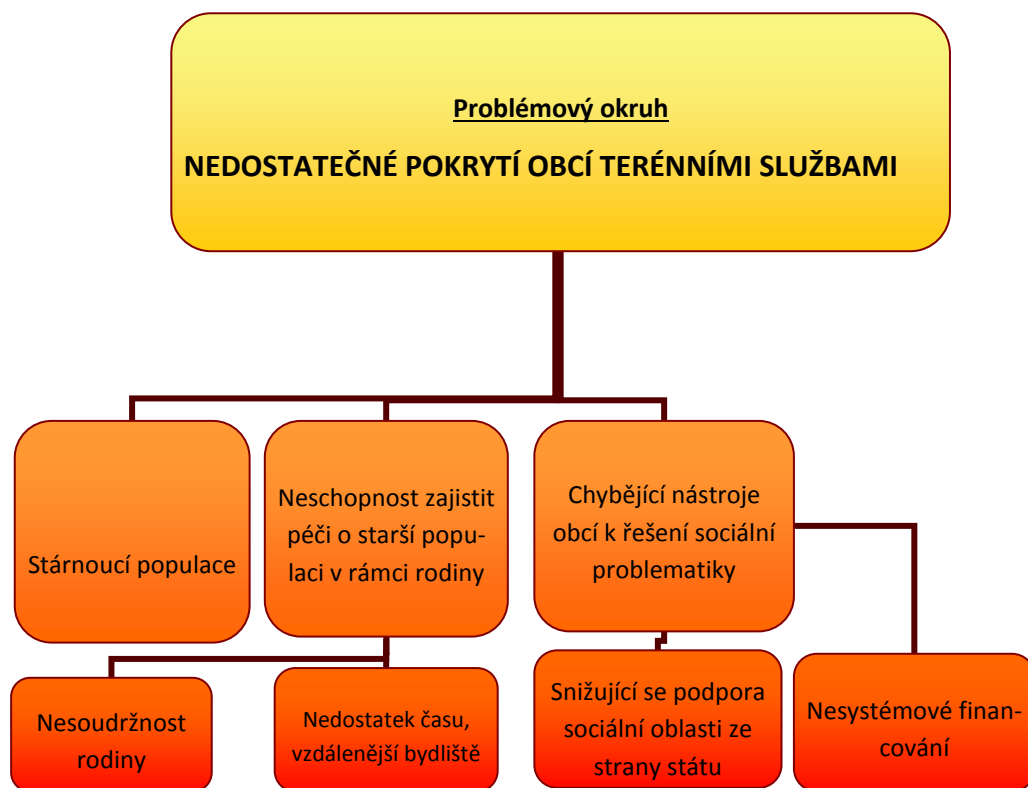
Fokusní skupiny se zúčastnili odborníci (vedoucí odboru sociálních věcí MěÚ Svitavy, vedoucí střediska sociálních služeb Salvia, vedoucí azylového domu pro muže, vedoucí azylového domu pro matky s dětmi, vedoucí pečovatelské služby a motivující starosta) a potvrdili nedostatečné a přitom potřebné zajištění pečovatelské služby / osobní asistence v jednotlivých obcích SO.

Vzhledem k celoevropskému demografickému vývoji - stárnutí populace, kterému odpovídá i situace v ČR a SO ORP Svitavy, je rozšíření pečovatelské služby žádoucí. Trendem vycházejícím z potřeb stárnoucí populace je zůstat ve svém přirozeném prostředí, co nejdéle je to možné.

K problému zajištění péče o starší rodinné příslušníky přispívá fakt, že mladí odchází z různých důvodů do měst a rodiče (prarodiče) zůstávají v obcích. V rámci rodiny je často obtížné zajistit každodenní péči také z důvodu pracovního vytížení nebo dojíždění za prací. Důsledkem neřešení této situace jsou předčasné žádosti starších lidí o umístění do domovů důchodců pod vlivem obavy, že se o sebe ne-zvládnou v budoucnu postarat.

Dalším důsledkem je vylidňování obcí, ztráta generační kontinuity a z čistě lidského hlediska, starší lidé neradi opouští své celoživotní domovy, důsledkem bývá rezignace a zhoršení zdravotního stavu.

Členové fokusní skupiny se shodli na nutnosti hledání možností, jak pečovatelskou službu ve spolupráci s obcemi zajistit. Ochota se touto otázkou zabývat byla vyjádřena také na prvním oficiálním setkání starostů obcí.

4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 2	Nedostatečné pokrytí obcí terénními službami
Cíl 2.1	Ve spolupráci s obcemi využít stávající poskytovatele terénních služeb k jejich rozšíření pro obce v území
Popis cíle	<p>Z 28 obcí SO ORP pečovatelskou službu zajišťuje 5 obcí, což je nedostatečné. Celoevropskému demografickému vývoji, stárnutí populace, odpovídá i situace v ČR a SO ORP Svitavy. Vzhledem k vývoji je jasné, že se na zajištění sociálních služeb budou muset podílet více i obce, nejen města. Dle analýzy jsou pro obce nejpotřebnější terénní služby a bylo by možné je v rámci meziobecní spolupráce zajistit.</p> <p>Trendem vycházejícím z potřeb stárnoucí populace je zůstat ve svém přirozeném prostředí, co nejdéle je to možné. K problému zajištění péče o starší rodinné příslušníky přispívá fakt, že mladí odchází z různých důvodů do měst a rodiče (prarodiče) zůstávají v obcích. V rámci rodiny je často obtížné zajistit každodenní péči také z důvodu pracovního vytížení nebo dojíždějí za prací. Důsledkem neřešení této situace jsou předčasné žádosti starších lidí o umístění do domovů důchodců pod vlivem obavy, že se o sebe neovládou v budoucnu postarat.</p>
Hlavní opatření	<p>A. VĚCNÁ OPATŘENÍ</p> <p>A1. Zjistit možnosti spolupráce obcí se stávajícími poskytovateli terénních služeb</p> <p>A2. Projednání návrhu poskytovatelů terénních služeb se starosty obcí</p> <p>A3. Návrh optimálního řešení rozšíření terénních služeb na obce</p> <p>A4. Realizace návrhu</p> <p>B. FINANČNÍ OPATŘENÍ</p> <p>B1. Finanční analýza zřízení a provozu terénní služby ve spolupráci se stávajícími poskytovateli (zřizovatel, obec, uživatel)</p> <p>C. LEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ</p> <p>C1. Smlouva o spolupráci v souladu se zákonem o poskytování sociálních služeb</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Procento obcí zapojených do společného zajišťování terénních služeb</p> <p>Počet uživatelů terénních služeb</p>
Správce cíle	Vedoucí odboru sociálních věcí ORP

4.2.4. Indikátory

Problémový okruh	Nedostatečné pokrytí obcí terénními službami		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Procento obcí zapojených do společného zajišťování terénních služeb		
Měrná jednotka	Procenta		
Správce měřítka	Vedoucí odboru sociálních věcí ORP		
Roky	2013	2017	2020
Plán		30%	50%
Skutečnost	0%		
Popis měřítka:	Projekt Systémová podpora MOS vytvořil prostor pro rozšíření potřebné služby do území. V souvislosti s demografickým vývojem (stárnutí populace) a sociální politikou státu bude nutná spoluúčast obcí na řešení sociální problematiky. Proto předpokládáme zvyšující se procento zapojených obcí do tohoto projektu.		
Metodika a výpočet:	Počet zapojených obcí / Počet obcí v území ORP * 100		
Zdroj čerpání dat:	Zřizovatelé terénních služeb		

Cíl	Ve spolupráci s obcemi využít stávající poskytovatele terénních služeb k jejich rozšíření pro obce v území		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	Počet uživatelů terénních služeb		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Vedoucí odboru sociálních věcí ORP		
Roky	2014	2017	2020
Plán		30	50
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Měřítkem úspěšnosti naplňování cíle je počet zájemců využívajících rozšířenou nabídku terénních služeb. Předpokládáme, že jejich počet bude mít vzrůstající tendenci, což na jedné straně bude souviset s demografickým vývojem (stárnoucí populace) a na straně druhé s rozšiřováním povědomí o této službě, vyplývajícím z dobrých zkušeností uživatelů této nově nabízené služby.		
Metodika a výpočet:	Počet uživatelů terénních služeb = informace od poskytovatelů terénních služeb		
Zdroj čerpání dat:	Poskytovatelé terénních služeb		

4.3. Pravidla pro řízení strategie

4.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Manažer strategie: Mgr. Jana Kovářová
Řídící skupina: starosta obce Opatov, starosta obce Opatovec, starosta města Svitavy, starosta obce Vendolí

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
2.1.	Ve spolupráci s obcemi využít stávající poskytovatele terénních služeb k jejich rozšíření pro obce v území	Vedoucí odboru sociálních věcí ORP

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
4	Procento obcí zapojených do společného zajišťování terénních služeb	Vedoucí odboru sociálních věcí ORP
5	Počet uživatelů terénních služeb	Vedoucí odboru sociálních věcí ORP

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace								■						
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je

od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Přípravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

4.4. Závěr a postup zpracování

4.4.1. Shrnutí

V oblasti sociálních služeb z analytické části SD vyplývá dostatečný počet zařízení poskytovatelů sociálních služeb, efektivita řízení i profesionalita poskytovatelů. Slabou stránkou, na kterou jsme zaměřili pozornost v souvislosti s možností realizovatelnosti v rámci MOS, je rozšíření sociálních služeb na obce.

Starostové se o sociální problematiku ve svých obcích zajímají, ale problémem jsou finance a zájem občanů – ten je, dle informací od zavedených poskytovatelů pečovatelských služeb, značně kolísavý, což je problém v návaznosti na zřízení a udržení pracovního místa pro člověka, který by byl pro tyto služby na obci zaměstnán.

V návrhové části byl zvolen jeden problémový okruh – nedostatečné pokrytí obcí v území terénními službami s cílem ve spolupráci s obcemi využít stávající poskytovatele terénních služeb k jejich rozšíření pro obce v území. Správcem cílů, který bude podporovat i jejich naplnění prostřednictvím sady indikátorů, je vedoucí odboru sociálních věcí ORP.

Projekt MOS inicioval zájem obcí o řešení sociální problematiky – diskuze při společných setkáních formovaly podobu problémových okruhů a možností jak je řešit. V sociální oblasti se pro starosty ideálním řešením (po zjištění zájmu občanů a možností podpory zaměstnanosti ÚP) jeví varianta zaměstnance obce poskytujícího poptávané služby ve smyslu jakési „sousedské výpomoci“ (bez registrace pečovatelské služby) a spolupráce se stávajícími poskytovateli pečovatelských služeb jen v nutných případech.

4.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Obec Opatov se za ORP Svitavy do projektu Systémová podpora MOS zapojila v prosinci 2013. Za podpory motivujících starostů (Svitavy, Opatov), ve spolupráci se zástupci téměř všech obcí SO ORP (celkem 28, zapojeno 23) a dalších subjektů, realizační tým zpracovával do května 2014 analytickou část SD. Bylo využito osobních jednání, telefonické a mailové komunikace, dotazníkových a místních šetření.

Na prvním oficiálním setkání zástupců obcí byli starostové seznámeni s analytickou částí SD a nástiny řešení, které byly navrženy realizačním týmem na základě závěrů z analytické části, dotazníkových a místních šetření. V oblasti sociálních služeb bylo navrhováno sociální bydlení a nedostatečné pokrytí obcí terénními službami. Na základě společné diskuze byl schválen pouze problémový okruh nedostatečné pokrytí obcí terénními službami.

Návrhová část byla zpracovávána v průběhu měsíců červenec – prosinec 2014. Na zpracování návrhové části v oblasti sociálních služeb se mimo RT a MS průběžně podílelo 25 osob (odborníci, starostové, zástupci MAS a DSO).

Na základě získaných poznatků o situaci v území a možnostech řešení v rámci MOS byla realizačním týmem formou brainstormingu navržena vize. Vize a problémový okruh byly konzultovány se starosty u příležitosti jednání správní rady Mikroregionu Svitavsko, rady MAS Svitava a při několika osobních jednáních. Vize a problémové okruhy zůstaly bez připomínek, v podobě jak je navrhl RT.

Problémový okruh byl podroben ověření ve fokusních skupinách (odborníci a starostové dotčených obcí), názory odborníků vedly k upřesnění, správné definici cílů a mírné úpravě stromu problémů. RT

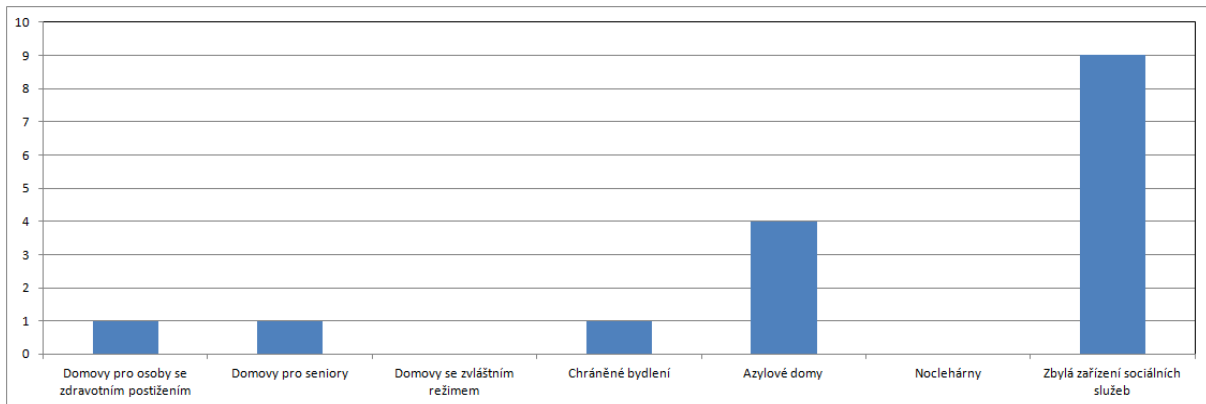
navrhl garanty cílů a indikátory k monitorování pokroku při plnění cílů, prodiskutováno na společné pracovní schůzce starostů (1. 12. 2014).

Dalším krokem byl návrh akčního plánu, který bude spolu s SD předložen ke schválení na druhém oficiálním setkání zástupců obcí (akční plán proto není zatím součástí SD).

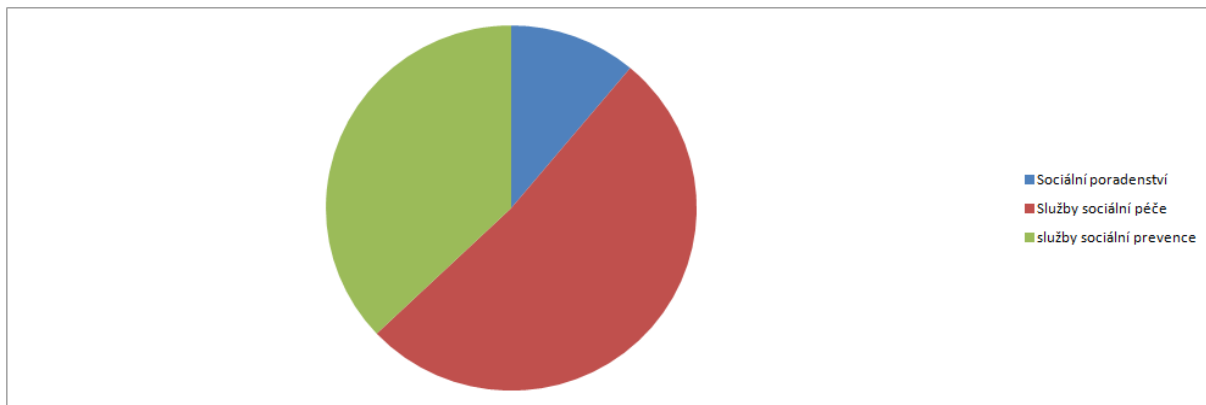
4.5. Přílohy

4.5.1. Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

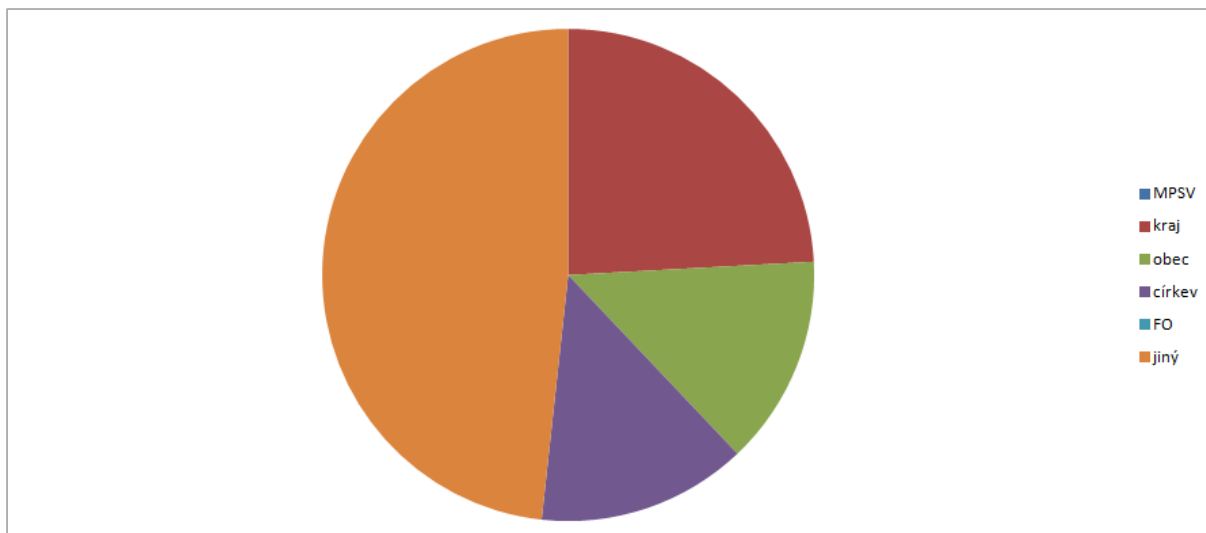
Graf 3 Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

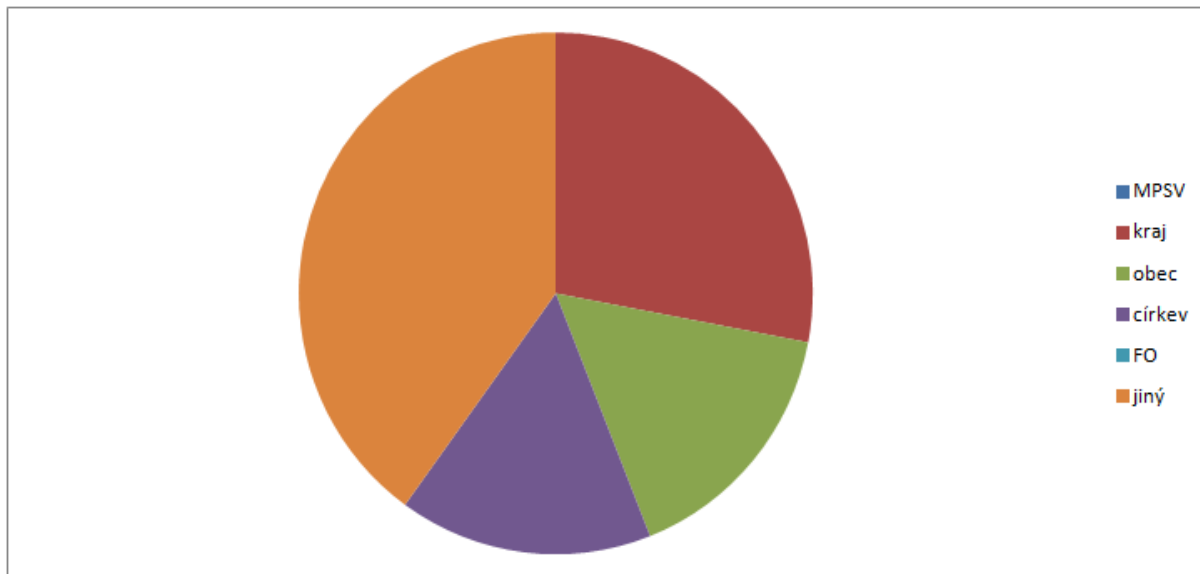
Graf 4 Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP

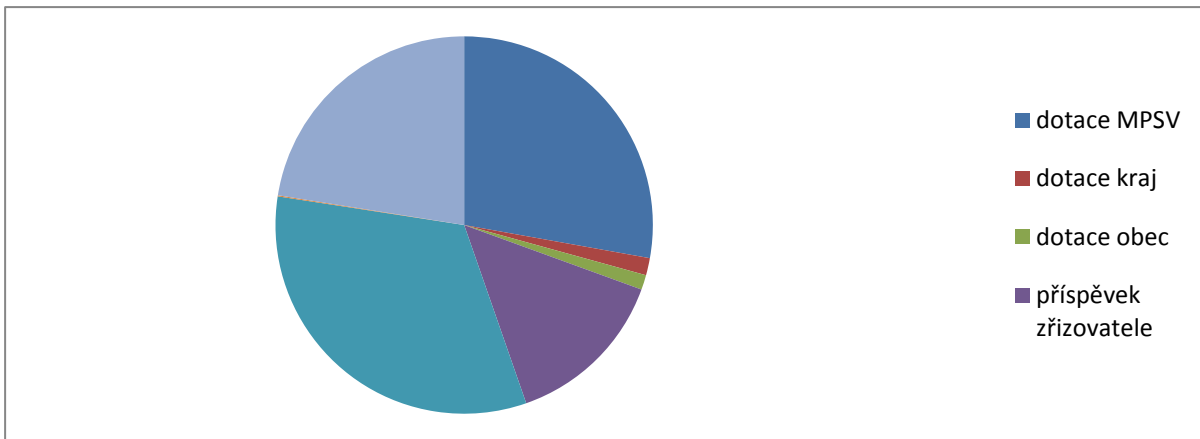
Graf 5 Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

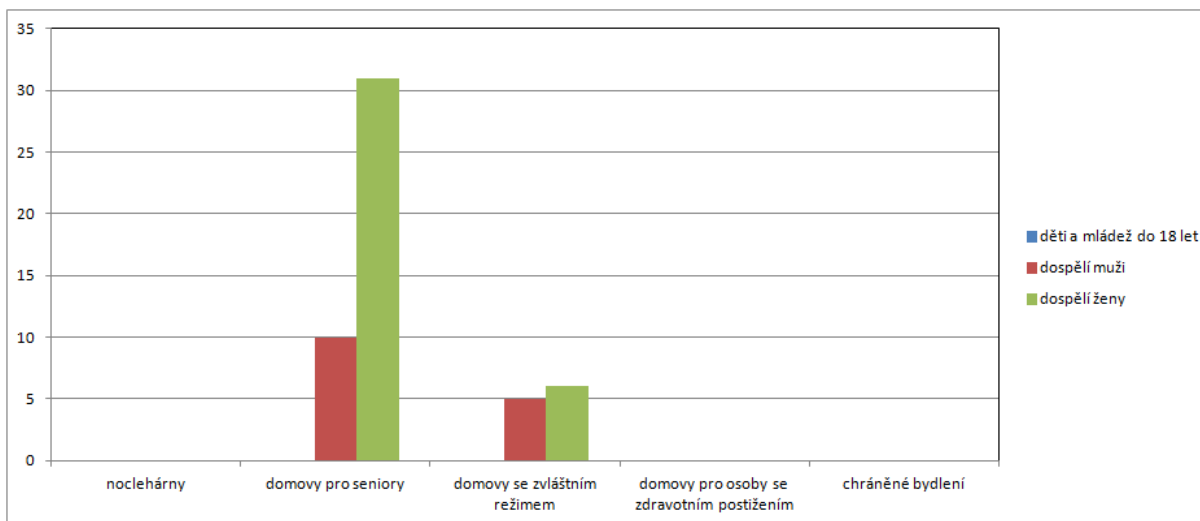
Graf 6 Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

Graf 7 Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP

Graf 8 Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012

5. Téma 3.: odpadové hospodářství

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod.

Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění

Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění

Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění

NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky

Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění

Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění

Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění

Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění

Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění

Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění

Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění

Identifikace problémů

Řešení problémů v odpadovém hospodářství a ochraně životního prostředí na území ORP Svitavy:

Pro obce v území ORP Svitavy se jako nejzávažnější jeví tyto problémy: neukázněnost a nezodpovědnost občanů a firem při ukládání a třídění odpadu (zakládání černých skládek, netřídění odpadu, nesprávné třídění odpadu, nepořádek u kontejnerů a na sběrných místech, neplacení poplatku za odpad), nedostatečné rozmístění sběrných dvorů, vysoké ceny za svoz a uložení odpadu, které se stále zvyšují, rezervy v počtu komodit, které lze třídit (bílé sklo, textil, nápojové kartony), nedostatečně řešené nakládání s biologicky rozložitelným odpadem.

Celkové náklady na likvidaci odpadů jsou hrazeny nejen z poplatků od občanů, ale protože tyto částky náklady nepokryjí, je ve většině případů nutné likvidaci odpadů doplácet z obecních rozpočtů. Problém s financováním částečně řeší příspěvek od společnosti Eko-Kom za množství vytříděného odpadu a bonusy od kolektivních systémů za zpětný odběr vysloužilého elektrozařízení (ASEKOL, ELEKTROWIN, EKOLAMP, ECOBAT...).

5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Na území ORP Svitavy působí čtyři svozové společnosti, které mají určenou hranici svého působení. Firma LIKO SVITAVY a. s. zajišťuje svoz odpadu z 20 obcí (celkem v ORP 28 obcí), tj. 72%, firma SITA CZ, a. s. sváží odpady ze 4 obcí (14%), Technické služby Letovice ze 3 obcí (10%) a v obci Opatov se svozem odpadu zabývají Technické služby Opatov, s. r. o. Průměrná cena za svoz odpadu je v území ORP Svitavy 2500,- Kč/t.

Pro sběr odpadu je používáno několik druhů sběrných nádob na komunální odpad. V rodinné zástavbě se používají převážně 110 litrové až 240 litrové nádoby (popelnice), na sídlištích jsou rozmístěny kontejnery o objemu 1.100 litrů

Poplatek za odpad od občanů, který se pohybuje od 300,- do 600,- Kč /osoba, průměrně je to 482,- Kč. V území ORP neplatí žádná obec za občana plnou částku, čtyři obce se ale na doplatku nepodílí vůbec, tj. občané těchto obcí hradí poplatek za odpady v plné výši, průměrná částka, kterou obce doplácí je v našem území 115,- Kč.

V rámci řešení výstavby sběrných dvorů v letech 2005 - 2007 Mikroregionem Svitavsko, byla pořízena také nová svozová technika, což přispělo k dobré úrovni vybavení území zařízeními a technikou v oblasti likvidace odpadu. Provozovatelem největšího sběrného dvora a svozové techniky je firma LIKO SVITAVY a.s.

zdroj: Informace od starostů, provozovatelů, webové stránky, znalost místních poměrů, UAP-ORP

Tabulka 50 Sběrné dvory na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	LIKO SVITAVY a.s.	V Zahrádkách	Svitavy	577731	2000,00	1800,00	S
2.	LIKO SVITAVY a.s.	Vendolí	Vendolí	578932	60,00	55,00	S
3.	SITA CZ a.s.	Vítějeves	Vítějeves	578967			S
4.	SITA CZ a.s.	Brněnec	Brněnec	577863			S

zdroj: informace od starostů, provozovatelů, webové stránky provozovatelů (www.likosvitavy.cz, www.sita.cz)

Tabulka 51 Sběrná místa na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	LIKO SVITAVY a.s.	Olomoucká	Svitavy	577731	7800,00	7500,00	S	Slouží i k ukládání odpadu včetně k.č. 200301 z města Svitav a spádových obcí

zdroj: informace od provozovatele

Tabulka 52 Výkupny odpadů na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	ALBA WASTE a.s.	Olomoucká 793	Svitavy	577731			S	Kov
2.	EUREPAP PRAHA s.r.o.	Zámecká ul.	Svitavy	577731			S	papír
3.	KRN, spol. s r.o.	Opatovec 84	Svitavy	572721	4500,00	4000,00	S	Kovošrot

4.	SD KOVO-ŠROT a.s.	V Zahradkách 1	Svitavy	577731			S	
5.	SCHWAKOV	Průmyslová 2066/9	Svitavy	577731				
6.	SD KOVO-ŠROT a.s.	Průmyslová	Svitavy	577731			S	

zdroj: informace od starostů, webové stránky provozovatelů

V rámci projektu, který zajišťoval Mikroregion Svitavsko, bylo v letech 2005 - 2007 postaveno 17 sběrných dvorů, z toho však v ORP Svítavy pouze čtyři. ORP Svítavy tedy není rovnoměrně pokryto sběrnými dvory, ideální by bylo, kdyby ho na svém území měla každá obec. Dojezdová vzdálenost je pro občany demotivující, stejně tak poplatky pro obyvatele jiných obcí, než ve kterých je sběrný dvůr zřízený. Osvěta je v této problematice stále nedostatečná. Dojezdová vzdálenost, finanční zátěž a nedostatečná osvěta mohou být, mimo celkové úrovně zodpovědnosti k životnímu prostředí, důvodem vzniku černých skládek.

Obce, které sběrný dvůr nemají, řeší situaci mobilním sběrem tj. přistavením kontejneru několikrát ročně podle potřeby (v případě, že obyvatele mají popelnice) nebo velkoobjemovými kontejnery (v tomto případě jsou kontejnery místo popelnic) a svozem nebezpečného odpadu 2x ročně.

Největší sběrný dvůr se na území našeho ORP nachází ve Svitavách, jeho kapacita umožňuje uložení odpadů cca 20 tis. obyvatel. Tento sběrný dvůr má kapacitní rezervy i pro okolní obce (Svitavy mají 17 027 obyvatel). Sběrné dvory v obcích byly původně koncipovány pro jejich obyvatele, ale v praxi jsou nebo mohou být v případě zájmu využity i občany okolních obcí. Sběrný dvůr ve Vendolí je vzdáleností příhodný např. i pro obyvatele Hradce nad Svitavou, sběrný dvůr v obci Vítějeves je v dosahu Bělé nad Svitavou a Bohuňova, sběrný dvůr v Brněnci může sloužit i Moravské Chrástové, Študlovu, Chrástavci.

Pro doplnění sítě sběrných dvorů by bylo vhodné zřízení sběrného dvora ve spádové oblasti obcí Radiměř, Rohozná, Banín (sousedící obce, celkový počet obyvatel cca 2000, největší obec Radiměř - 1200 obyvatel) a ve spádové oblasti obcí Opatov, Opatovec, Dětrichov. (podobné jako v předchozím případě - sousedící obce, celkový počet obyvatel cca 2000, největší obec Opatov - 1200 obyvatel).

Tabulka 53 Třídící linky na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	LIKO Svitavy a.s.	Tolstého 13	Svitavy	577731	250,00	200,00	S
2.	Schwakov, s.r.o.	Průmyslová 2066/9	Svitavy	577731			S

zdroj: mapování území

Tabulka 54 Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ	
1.	Eko Bi Česká Třebová, s.r.o.	Semanínská 2050	Česká Třebová	580031	O

zdroj: mapování území

Tabulka 55 Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi území ORP), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	LIKO Svitavy a.s.	Tolstého 13	Svitavy	577731	Hradec nad Svitavou, Javorník, Banín, Kamenná Horka, Karle, Koclířov, Kukle, Lavičné, Mikuleč, Opatovec, Radiměř, Rohozná, Sklené, Svitavy, Vendolí, Bělá nad Svitavou, Březová nad Svitavou, Dětrichov, Pohledy, Rudná	S
2.	Schwakov, s.r.o.	Průmyslová 2066/9	Svitavy	577731	informace nesděleny	S

zdroj: mapování území, webové stránky provozovatelů (www.likosvitavy.cz, www.schwakov.cz), informace od provozovatelů

PLASTY - třídící linka provozovaná LIKO SVITAVY a.s. zpracovává materiál pocházející jednak ze sledovaného ORP, jednak ze sousedních ORP Litomyšl a Polička. Tato třídírna slouží především pro zpracování odpadu pocházejícího z občanského sektoru. Třídící linka provozovaná Schwakov, s.r.o. zpracovává navíc materiál pocházející z Moravskotřebovska, ale i z dalších oblastí, ve větší míře je zde také zpracováván průmyslový plast.

PAPÍR - třídění papíru je jednak realizováno donáškovým sběrem a výkupem v provozovnách druhotných surovin, papír pocházející z kontejnerového sběru (odpad z domácností) je po svozu předáván společnosti EUROPAP s.r.o., kde je prováděno hrubé třídění. Technologii nelze považovat přímo za třídící linku, dochází zde k oddělení nežádoucích příměsí, využitelná frakce je předávána papírnám jako směsný papírový odpad.

SKLO - jako další komodita generovaná systémem tříděného sběru proces dotřídění nevyžaduje, děje se tak u koncového odběratele.

V současné době je tento systém možné považovat za funkční a udržitelný. V případě změn vyvolaných například dramatickým a dlouhodobým propadem zájmu papíren o směsný papír, které by vyžadovaly jiný přístup k tříděnému sběru, nelze počítat s navýšením kapacity stávajících třídících linek. V takovém případě by bylo nutné zvážit výstavbu nové třídící linky schopné zpracovávat současně papír i plast. Takovýto krok však bude vyžadovat řešení od provozovatele systému tříděného sběru.

Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území ORP, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny tabulky, týkající se nakládání s odpady, uvedené níže.

Tabulka 56 Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	Bioplynová stanice Opatov	Opatov 345	Opatov v Čechách	578487	S	jedná o spalování biomasy, nikoliv bioodpadu
2.	Bioelektrárna Děřichov, s.r.o.	U Větrolamu 174/5	Svitavy	577961	S	jedná o spalování biomasy, nikoliv bioodpadu

zdroj: informace od starostů a provozovatelů

Tabulka 57 Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Provozovatel/vlastník (O, OK, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ	
1.	Městské služby Litomyšl	Mařákova 376	Litomyšl	578347	O

zdroj: mapování území

Problém s nakládáním s BRO je v území v současné době řešený částečně. Bioodpad lze ve Svitavách odložit do sběrného dvora, ostatní BRKO (tj. odpad z domácností) končí ve směsném komunálním odpadu v popelnicích a posléze na skládkách, v současné době není možné tento odpad bez vytřídění likvidovat jinak.

Pro nakládání s BRO, včetně odpadu z domácností, jsou v obcích lepší podmínky než ve městě. Pro obce i domácnosti je řešením, co se týká zeleně, buď mulčování, nebo kompostování, případně extenzivní chov hospodářských zvířat. Celkově ale tato otázka řešená není.

Připravované kompostárny by měly přispět ke zlepšení situace - v současné době jsou ve fázi projektové přípravy kompostárny ve Vendolí a Opatovci, ve Svitavách je komunitní kompostárna ve fázi výstavby. Nedostatkem však zůstává dostupnost - vzdálenost od ostatních obcí by zpracování BRO neúměrně prodražila, nehledě na zpoplatnění této služby. Také náklady spojené s vyšší pracností oproti mulčování a domácímu kompostování nejsou zanedbatelné (posekat - sesbírat - naložit - odvézt). Pokud dojde k využívání biologicky rozložitelných odpadů, pak se musí stanovit systém sběru a svozu odpadů. V malých obcích se zástavbou rodinných domů je výhodný systém domácích kompostérů, kdy se odpad vytřídí hned u zdroje, není nutný svoz a není potřeba se starat o výstup – tedy využití kompostu.

Bioplynová stanice Opatov (o výkonu 1, 2 MW) využívá k provozu vlastní rostlinnou produkci (Farma Opatov), Bioelektrárna Dětrichov (o výkonu 0, 75 MW) využívá částečně vlastní produkci a částečně surovinu nakupuje. Stejně jako u kompostáren, prodlužující se dojezdová vzdálenost při svozu biomasy je otázkou ekonomiky provozu.

Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území ORP, současný stav

Spalovny ani ZEVO nejsou v našem, ale ani v okolních ORP umístěny.

Tabulka 58 Sklárky odpadů provozované na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Typ sklárky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav sklárky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	EVT stavby, sro	Kamenná Horka	Kamenná Horka	578215	IO	chystá se uzavření	S	chystá se uzavření

zdroj: informace od provozovatele

Tabulka 59 Nejbližší sklárky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ sklárky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav sklárky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Eko Bi, s.r.o	Třebovice u Lanš.	Třebovice	581071	OO	dostatečná kapacita	S	dostatečná kapacita
2.	P-D Refractories CZ, a.s	Březinka	Slatina	578762	OO	dostatečná kapacita	S	dostatečná kapacita

zdroj: informace od provozovatelů, starostů, mapování území

Koncová zařízení (sklárky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP), současný stav

Tabulka 60 Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	ALBA WASTE a. s.	Olomoucká 739	Svitavy	577731	S	
2.	SD KOVO-ŠROT a. s.	Průmyslová	Svitavy	577731	S	
3.	Lukáš Lžičař, autovraky	Horní Poříčí 116	Horní Poříčí	572586	S	provozovna v Bělé n. Svit.

zdroj: webové stránky provozovatelů (www.kvosrot-alba.cz, www.sdkvosrot.cz)

Na území ORP se nenachází žádná sklárka v provozu. Jsou využívány sklárky v sousedních ORP, sklárky komunálního odpadu Březinka provozovanou firmou P-D Refractories CZ, a.s. a sklárku ve Třebovicích, provozovanou firmou Eko-Bi, s.r.o., Česká Třebová. Průmyslové podniky si likvidaci svého odpadu zajišťují samy smluvně s oprávněnými osobami.

Dostupnost skládek je vyhovující, nachází se za hranicí protilehlých částí ORP Svitavy. Jejich kapacita i s ohledem na potenciál produkce ORP Svitavy je dostatečná.

Doplňující informace - černé sklárky odpadu a ekologické zátěže, současný stav na území ORP

Nedostatečné pokrytí území SO ORP Svitavy sběrnými dvory má mimo jiné také vliv na zakládání černých skládek v popisovaném území. Tento problém by bylo možné řešit rozšířením sítě sběrných dvorů alespoň ve spádových oblastech s přijatelnou dojezdovou vzdáleností. Zakládání černých skládek je věcí jednotlivců, jejich osobní zodpovědnosti a vztahu k životnímu prostředí. Toto chování lze ovlivnit osvětou, postihem za založení černé sklárky, nízkou cenou za ukládání odpadů. Nedostatek zařízení na zpracování BRO by měly částečně řešit připravované kompostárny (dvě ve fázi projektové přípravy, jedna ve fázi výstavby). Staré ekologické zátěže vyskytující se především v tzv. brownfields., jsou to především bývalé zemědělské areály a továrny (mezi největší patří areál textilní továrny Vitka v Brněnci).

Na území ORP se nenachází žádná sklárka v provozu. Jsou využívány sklárky v sousedních ORP, sklárky komunálního odpadu Březinka provozovanou firmou P-D Refractories CZ, a.s. a sklárku ve Třebovicích, provozovanou firmou Eko-Bi, s.r.o., Česká Třebová. Průmyslové podniky si likvidaci svého odpadu zajišťují samy smluvně s oprávněnými osobami.

Dostupnost skládek je vyhovující, nachází se za hranicí protilehlých částí ORP Svitavy. Jejich kapacita i s ohledem na potenciál produkce ORP Svitavy je dostatečná.

Tabulka 61 Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (OO)	63 716,32	47 830,81	46 756,59	61 317,54	52 986,78	44 284,52
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	2 316,45	1 679,02	1 373,69	1 137,20	1 513,44	1 467,87
Celková produkce (OO a NO)	66 638,59	49 509,83	48 130,28	62 454,74	54 500,22	45 752,39

zdroj: databáze GROUP ISOH

Tabulka 62 Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Svitavy	31 762	312,39	9,84	13 638,33	429,39	13 950,72	439,23
Pardubický kraj	516 440	7 995,73	15,48	271 172,68	525,08	279 168,41	540,56

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce č. 70 je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, jejichž původcem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 30,4 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 21,28 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 69,6 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP. Největší množství nebezpečných odpadů pochází z produkce těchto subjektů.

Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Pardubický kraj vykazuje ORP nižší měrnou produkci nebezpečných odpadů a nižší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukované v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje pod průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 2,5 kg nižší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 113 kg nižší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukované obcemi.

V produkci odpadu, přestože je sledovací období 2008 - 2012 poznamenáno určitými výkyvy, lze spatřovat trend úbytku vykazovaného množství. Tento trend se týká jak OO, tak i NO. Z hlediska plnění cílů POH lze konstatovat, že snížení měrné produkce NO při srovnání let 2010 a 2000 s "rezervou" splňuje požadovanou procentuální hodnotu danou POH ČR.

Tabulka 63 Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	0,00	0,00	2,10	0,00	40,06
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	288,54	272,21	162,02	130,00	285,72
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	269,96	72,78	135,62	86,96	157,49
04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	467,62	1 614,65	1 454,02	594,15	559,56
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	0,00	0,01	0,00	1,81	11,61
06	Odpady z anorganických chemických procesů	0,00	0,00	0,00	0,84	0,00
07	Odpady z organických chemických procesů	3,52	79,04	74,20	88,66	73,60
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnicích materiálů a tiskářských barev	157,20	106,44	131,82	137,44	151,84
09	Odpady z fotografického průmyslu	1,34	0,86	1,75	6,36	4,82
10	Odpady z tepelných procesů	2 532,95	369,73	814,29	1 114,71	684,85
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hyd-	49,97	27,52	37,49	30,22	25,95

	rometalurgie neželezných kovů					
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	419,77	298,42	706,38	776,90	931,85
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	288,28	226,72	171,20	281,92	208,72
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	1,69	1,23	1,00	1,82	0,99
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	7 040,43	7 992,57	8 895,66	9 414,38	10 231,32
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	1 521,85	7 332,35	1 853,71	2 239,09	1 018,46
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	19 667,40	18 475,28	37 363,30	28 549,63	15 753,99
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	98,37	101,75	105,95	111,67	129,49
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	719,55	549,00	612,77	649,48	929,24
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	15 981,41	10 609,74	9 931,48	10 284,20	14 552,85

50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celková produkce odpadů [t]		49 509,84	48 130,29	62 454,75	54 500,24	45 752,40

zdroj: databáze GROUP ISOH

Z hlediska roční produkce patří mezi nejvýznamnější následující skupiny odpadu:

- 1) stavební a demoliční odpady - dáno velkým zastoupením stavebních firem a s tím souvisejícím objemem stavebních a výkopových prací. Jde o hlavní skupiny odpadů produkované v rámci ČR.
- 2) komunální odpady - produkce komunálního odpadu z domácností, ale i živností a podniků
- 3) odpadní obaly - zde se na produkci podílí jak obyvatelé - "O" obaly v rámci separovaného sběru, tak podniky, zejména pokud jde o nebezpečné odpady spadající do této skupiny (znečištěné obaly, absorpční činidla). Zmíněné NO jsou nejfrekventovanějšími druhy odpadů v rámci podnikatelského sektoru. Co se týče obalů ve skupině 15 - zde je majoritním původcem podnikový sektor.
- 4) odpady v katalogu jinak neuvedené - produkce je dána velkým počtem autoservisů a provozoven zabývajících se opravárenstvím a údržbou vozidel.

Produkci ovlivňuje také nakládání s autovraky, neboť na území ORP působí oprávněná osoba nabízející tyto služby (SD Kovošrot a.s.)

5) odpady z tváření a z mechanická a fyzikální opravy povrchu kovů a plastů- poměrně velká produkce této skupiny dána velkým zastoupením provozoven na zpracování plastů, ale i provozoven ze sektoru kovovýroby. Zde jsou produkovány nejen tuhé, ale i tekuté odpady (emulze) spadající do uvedené skupiny.

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.

Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společnosti EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vyříděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny,

školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vytríděných odpadů a nad vybranými daty, např. o směsném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Tabulka 64 Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	49 509,83	48 130,28	62 454,74	54 500,22	45 752,39
Celková produkce KO	22 953,38	18 526,44	18 734,32	19 613,69	24 714,13
Celková produkce SKO	8 884,85	7 804,66	6 748,87	6 904,49	7 490,14

Zdroj: Databáze GROUP ISOH

Tabulka 65 Celková měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	EKO-KOM, a.s.
ORP Svitavy	31 762	10 848,35	341,55	5 751,01	181,07	175,39
Pardubický kraj	516 440	181 106,16	350,68	102 610,26	198,69	210,08

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.

V tabulce 63 je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obci (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 43,9 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 76,78 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 56,1 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší/vyšší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 28 kg nižší/vyšší hodnoty měrné produkce KO a o 35 kg nižší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH započítání producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Celková produkce odpadů v analyzovaných letech značně kolísá, nejvyšší je v roce 2010, pak dochází k poklesu a v roce 2012 je celková produkce odpadů nižší než v roce 2008. Trend produkce z hlediska podílu KO na celkové produkci odpadů a z hlediska podílu SKO na produkci KO:

Podíl KO na celkové produkci odpadů v letech 2008 - 2010 klesá a nejnižší je v roce 2010, ve kterém je celková produkce odpadů nejvyšší, tzn. množství KO je podobné jako v předchozím roce. V r. 2011 a 2012 se podíl KO opět zvyšuje a v roce 2012 je nejvyšší za sledované období.

Podíl SKO na produkci KO se meziročně 2008/2009 zvýšil, v dalších letech ale trvale klesá.

Měrná produkce KO na obyvatele kolísá, ale v r. 2012 je z celého sledovaného období nejvyšší. Měrná produkce SKO má do r. 2011 klesající tendenci, nejvyšší byla na začátku sledovaného období v roce 2008.

Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Z hlediska roční produkce patří mezi nejvýznamnější následující druhy odpadu:

- 1) papírové obaly - velká produkce dána patrně vlivem provozu firma WESTVACO (výroba obalů)
- 2) směsný komunální odpad
- 3) kovy - velká produkce dána mimo jiné i zastoupením výkupu druhotných surovin
- 4) papír a lepenka - svůj podíl na velké produkci má systém tříděného sběru a vliv společnosti EURO-PAP a.s. zabývající se výkupem a tříděním papíru
- 5) plastové obaly- vliv na velkou produkci obalových odpadů má zejména firemní sektor - dokládá to tabulka produkce tříděného skla, papíru a plastů od obcí. Na produkci odpadů nebudou mít velký vliv zařízení k nakládání s odpady (např. třídící linky) – nejde totiž o produkci odpadů, ale o jejich materiálové využití.

Tabulka 66 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	8 250,87	8 149,79	9 284,44	9 733,56	9 120,28
Sklo	150107, 200102	375,35	334,07	329,13	303,28	1 168,64
Plast	150102, 200139	413,23	557,54	559,51	660,78	1 429,07
Nápojové kartony	150105	62,69	3,78	3,99	2,75	1,71
Celkem separovaný sběr		9 102,14	9 045,18	10 177,06	10 700,37	11 719,69

Zdroje dat: GROUP ISOH

Tabulka 677 Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012

Územní jednotka	ORP Svitavy	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	31 762	1 311,61	41,30	25,18
Plast	(150102, 200139)		379,89	11,96	7,48
Sklo	(150107, 200102)		288,60	9,09	12,54
Nápojové kartony	(150105)		0,00	0,00	0,19
Kovy	(200140, 150104)		2 588,37	81,49	26,14

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce 67 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Údaje pochází z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH). Produkce papíru od obcí tvoří 14,3 %, produkce skla tvoří 24,7 %, produkce plastů tvoří 26,5 % a produkce nápojových kartonů tvoří 0 %, z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že většinu vytríděných odpadů

vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady od právnických osob a podnikatelských subjektů (zejména obalové odpady).

Měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty za ORP vzhledem k průměrným hodnotám za ČR nižší u skla a nápojových kartonů, vyšší u papíru, plastů, a kovů. Průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 29,56, skla 10,96, plastů 10,01, nápojových kartonů 0,28 a kovů 40,61 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na dobré úrovni.

Tabulka 688 Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012

Územní jednotka	ORP Svitavy	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	31 762	21,37	20,14
Plast	(150102, 200139)		10,84	11,32
Sklo	(150107, 200102)		9,41	11,92
Nápojové kartony	(150105)		0,07	0,28
Kovy	(200140, 150104)		40,72	29,30

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

V tabulce č. 68 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze EKO-KOM, a.s., která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytríděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s tabulkou výše, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupu, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. lze zjistit, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů vzhledem k průměrným hodnotám za celou ČR nižší u skla a nápojových kartonů, vyšší u papíru, plastů a kovů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,08, skla 10,97, plastů 9,72, nápojových kartonů 0,32 a kovů 19,08 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na dobré úrovni, což potvrzuje i předcházející tabulka.

Tabulka 69 Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Pardubický kraj	20,24	11,61	12,14	0,32	25,89	70,20
(0 až 500 obyv. včetně)	5,24	11,97	12,88	0,31	1,22	31,62
(501 až 1000 obyv. včetně)	8,06	11,20	11,67	0,41	3,78	35,13
(1001 až 4000 obyv. včetně)	12,90	12,87	12,84	0,36	7,90	46,87
(4001 až 10000 obyv. včetně)	24,91	13,24	12,00	0,45	51,05	101,65
(10001 až 20000 obyv. včetně)	25,80	11,11	11,02	0,22	54,29	102,44
(20001 až 50000 obyv. včetně)	37,17	13,08	19,76	0,29	66,78	137,09
(50001 až 100000 obyv. včetně)	34,45	9,20	10,55	0,23	19,61	74,04
Celkový součet – ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

Z hlediska velikostních skupin obcí v Pardubickém kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 0 do 500 obyvatel. Nejvíce odpadu vytrídí občané v obcích od 20001 do 50000 obyvatel. Této velikostní skupině v SO ORP Svitavy neodpovídá žádná obec. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 129 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji nadprůměrná (vyšší), přičemž hustota sběrné sítě v Pardubickém kraji je 141 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. ORP Vysoké Mýto, ORP Žamberk, ...) vykazuje ORP Svitavy nižší počet obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo, lze ale říci, že hustota sběrné sítě v ORP je průměrná v porovnání s hodnotami ORP srovnatelné velikosti dle počtu obyvatel.

Převažující složku separovaného sběru tvoří papír, což je způsobeno zapojením podnikatelských subjektů. Nejméně zastoupenou komoditou je nápojový karton, což vyplývá z jeho malé měrné hmotnosti a z faktu, že pro tuto komoditu nejsou rozmístěny samostatné sběrné nádoby. Celkově lze spatřovat na produkci separovaného sběru narůstající trend, a to jak ve vztahu k celkové váze, tak i k měrné produkci vztažené na rok a obyvatele. Nárůst separovaného odpadu je dán i postupně se rozšiřující sítí sběrných míst.

Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Tabulka byla sestavena na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Tabulka 70 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
200110	Oděvy	0,01	0,05	48,49	59,20	787,13
200201	Biologicky rozložitelný odpad	772,65	793,00	848,00	805,00	723,50
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	276,12	1463,35	1357,53	445,78	405,39
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	223,87	337,90	299,41	339,68	296,77
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	269,96	72,77	135,62	86,96	157,49

zdroj: databáze GROUP ISOH

Oděvy – k nárůstu tohoto druhu odpadu došlo rozšířením či zřízením sběrných míst na použitý textil jak ve městě Svitavy, tak i v obcích ORP. Hlavními subjekty zabývající se sběrem použitého textilu jsou společnosti REVENGE a.s. Praha 5, provozovna Blansko.

Odpady ze zpracovaných textilních vláken a pilin, hoblin – k poklesu došlo pravděpodobně z důvodu útlumu jak textilní, tak i dřevozpracující výroby.

Tabulka 71 Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	19 468,18	19 502,80	19 436,68	18 971,49	19 766,01
z toho celková produkce BRKO	11 632,29	9 989,99	9 331,45	9 650,40	10 752,70

zdroj: databáze GROUP ISOH

Tabulka 72 Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 – biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20*) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Svitavy	31 762	7 497,57	236,05	0,00	0,00
Pardubický kraj	516 440	143 289,78	277,46	13 417,24	25,98

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce 72 je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 38 % celkové produkce BRKO v území ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 62 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.

Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 52 kg nižší hodnoty měrné produkce BRKO a o 19 kg nižší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Ve fázi projektové přípravy jsou kompostárny ve Vendolí a Opatovci, ve Svitavách je komunitní kompostárna ve fázi zkušebního provozu. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO a obzvláště pak odpadu 20 02 01 na území ORP. Tento systém není zaveden v žádné z obcí SO ORP Svitavy.

Snížení podílu BRKO v celkovém množství BRO se nedaří, podíl je v letech 2009 - 2011 sice nižší (cca 50%) než v r. 2008 (cca 60%), v roce 2012 je opět oproti předchozímu období navýšen (cca 54%). Tento trend by mohl být způsoben odpadem ze stále se zvětšujícího množství travnatých ploch, které nejsou hospodářsky využívány.

Tabulka 73 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	17 211,09	31 120,05	32 723,35	20 473,26	21 730,57	20 777,69
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
	25,83	62,86	67,99	32,78	39,87	45,41	
	Energetické využití	4,58	23,42	23,40	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	17 043,36	31 143,47	32 746,75	20 473,26	21 730,57	20 777,69
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
25,58	62,90	68,04	32,78	39,87	45,41		
Celková produkce odpadů		66 638,59	49 509,83	48 130,28	62 454,74	54 500,22	45 752,39

zdroj: databáze GROUP ISOH

Vzhledem ke skutečnosti, že se na území ORP Svitavy nenachází žádné zařízení pro odstraňování odpadů, jedná se pouze o materiálové využití odpadů (především sběr, recyklace, případně třídění) – údaje uvedeny v předchozích komentářích.

Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012 viz příloha 8.

Vzhledem ke skutečnosti, že se na území ORP Svitavy nenachází žádné skládky, je KO a SKO prostřednictvím překladišť odvážen a skládkován mimo území ORP Svitavy, a to na skládce v Třebovicích a Březince, které mají v současnosti i výhledové dostatečnou kapacitu pro ukládání KO a SKO.

Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012 viz příloha 9.

Plast – nakládání je dáno především množstvím získaným třídící linkou PET lahví společností LIKO SVITAVY a.s. (třídící linka dotřídí veškerý plastový odpad z obcí) a třídící linkou společnosti SCHWÄKOV a.s., která se zabývá tříděním ostatního plastového odpadu. Dalším ukazatelem je i omezení používání jednorázových plastových obalů v obchodních řetězcích umístění na území ORP. Materiálové využití značně kolísá, nejvyšší bylo v r. 2009, v letech 2010 - 2012 je zaznamenán pokles na cca poloviční hodnoty. Plastu jsou jediná komodita, kde jsou u materiálového využití uvedeny hodnoty v celém sledovaném období.

Nápojové kartony – v malém množství je tato komodita rovněž tříděna společností LIKO SVITAVY a.s., a to z důvodu, že tento druh odpadu má sběr prostřednictvím kontejnerů na plast umístěných na sběrných místech v obcích ORP. Materiálové využití má v letech 2008 - 2011 klesající tendenci, v roce 2012 je hodnota nulová.

Sklo – materiálové využití této komodity je uvedeno pouze v r. 2012, těžko lze tedy hodnotit, jedná se zejména o předúpravu, pravděpodobně dotřídění, malá část je recyklována.

Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012 viz příloha 10.

Trend materiálového využití BRO byl v letech 2008 - 2010 klesající, v r. 2011 pozorujeme mírný a v roce 2012 výrazný nárůst množství materiálově využitého BRO. Co se týká materiálového využití BRKO, tak v letech 2008 - 2011 jsou meziroční rozdíly velmi malé, ale v r. 2013 je oproti předchozímu období cca 3násobný nárůst spočívá ve zpětném využití v rámci rekultivace a údržby obecní zeleně a ploch, na kterých se nachází veřejná zeleň a dále během údržby městských a obecních lesů. Materiálové využití BRO (především oděvů) je popsáno v předchozích komentářích.

Trend vzhledem k cíli POH nelze komentovat, protože na území ORP Svitavy není žádná skládka v provozu. Lze pouze dovodit, dle zvyšujícího se množství materiálově využitých BRO a BRKO v roce 2012, že by tento trend mohl být alespoň částečně naplňován.

Tabulka 74 Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP

Paragraf	Název	Náklady v tisících Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	542,03	206,65	258,8
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	19665,15	20687,18	21250,88
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	317,13	189,34	316,81
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	5,99	3,62	16,83
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	201,14	191,77	248,56
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	25,69	4	1049,97
3727	Prevence vzniku odpadů	0	0	0
3728	Monitoring nakládání s odpady	0	0	0
3729	Ostatní nakládání s odpady	509,53	86,79	124,53
Celkové náklady		21266,66	21369,35	23266,38

zdroj: Ministerstvo financí ČR

Příjmy jsou definovány pouze poplatkem za komunální odpad a ostatními odvody z vybraných činností. 31 655

Ekonomická bilance závisí na rozdílu mezi celkovými příjmy (poplatky, odměna z EKO KOM atd.) a skutečnými náklady obce na likvidaci odpadů (viz. kap. 1.1.2.). Vývoj v dalších letech bude záležet na jedné straně na tom, zda obce a města využijí možnosti zvýšit poplatek za komunální odpad (max. 1000,- Kč/os/rok) a na druhé straně na reálných nákladech za svoz a uložení komunálního odpadu.

V celorepublikovém průměru činí celkové náklady obcí na odpadové hospodářství 916,- Kč na občana na jeden rok. V krajském průměru tyto náklady, představující především náklady spojené se sběrem, svozem a následným nakládáním se směsnými komunálními odpady, odděleným sběrem využitelných složek, nebezpečných odpadů, úklidem černých skládek a údržbou veřejných prostor, činí 853,- Kč na občana na jeden rok.

Průměrné náklady v ORP Svitavy jsou 735,- Kč/ občan / rok, tedy jak pod krajským, tak celorepublikovým průměrem, což je dáno především nižším počtem obyvatel a absencí větších měst v území, kdy drtivá většina obcí neeviduje více než 2000 obyvatel.

Zdroj: IURMO, o.p.s., Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR, 2013

5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti odpadového hospodářství

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Občané a subjekty zapojené do svozu komunálního odpadu obce	Četnost svozu Čistota v okolí sběrných míst Dostupnost Přijatelná výše poplatků za odpad	Nedodržení zákona (např. občané dávají nebezpečný odpad do komunálního) a nedodržení obecně závazné vyhlášky měst a obcí	Standardní komunikační kanály (informace v místních zpravodajích, místních médiích, zpřesňující informace na sběrných místech)	Osvěta Zajištění optimální dostupnosti sběrných míst Zachování výše poplatků
2.	Ostatní původci komunálního odpadu	Přijatelná výše poplatků za odpad Dostupnost Četnost svozu	Nedodržují zákon (např. vhažují odpad do kontejnerů pro občany) a nedodržení obecně závazné vyhlášky měst a obcí	Standardní komunikační kanály (informace v místních zpravodajích, místních médiích, zpřesňující informace na sběrných místech)	Zapojení do obecního systému nakládání s odpady za jasně daných podmínek Zajištění optimální dostupnosti sběrných míst
3.	Velké průmyslové podniky	Minimalizovat náklady na odpadové hospodářství	Riziko ekologické zátěže	Opakovaná jednání, individuální přístup	Provádět kontrolu nebo ji vyžadovat po ORP nebo ČIŽP
4.	Turisté, návštěvníci kulturních, sportovních akcí...	Dostupnost odpadkových košů, sociálních zařízení	Nedbalost, nevhodné chování	Informační systém (směrové tabule) Partnerství s médii a pořadatelem akcí	Osvěta Pořadatelé zajistí opatření při mimořádných akcích

5.	Představitelé obcí SO ORP	<p>Dodržování zákona o odpadech a obecně závazných vyhlášek</p> <p>Třídění odpadu</p> <p>Spolupráce se zařízeními pro nakládání s odpady</p>	Nedostatek finančních a informačních zdrojů	Osobní jednání	<p>Meziobecní spolupráce</p> <p>Optimalizace nákladů na svoz odpadu a investic do odpadového hospodářství</p> <p>Dlouhodobá spolupráce se svozovými firmami a zařízeními pro nakládání s odpady</p> <p>Porovnávání kvality a cen poskytovaných služeb s okolními ORP v rámci Pardubického kraje a ČR, důsledná kontrola firem</p>
6.	Ekologické neziskové organizace	Omezování skládkování, podpora třídění...	Protestní akce proti budování nových zařízení konkrétního typu	Účast na územních nebo stávebních řízeních při posuzování vlivu na životní prostředí	Zapojení do osvětových aktivit a ekologické výchovy v území za jasně daných podmínek
7.	Školy	Dostupné materiály a možnost zajímavou formou vzdělávat žáky o ekologii a problematice třídění odpadů	Nedostatečná osvěta	<p>Verbální komunikace v rámci vyučování</p> <p>Informační letáky na nástěnkách</p>	<p>Osvětové akce (hodiny věnované ekologii, správnému třídění odpadu,...)</p> <p>Motivační prvek (soutěže, hry)</p> <p>Vysvětlení obecního systému třídění odpadu</p>
8.	Majitelé skládek nebo jiných zařízení pro nakládání s odpady	Maximalizace zisku	<p>Vyčerpání kapacity</p> <p>Nedostatek financí</p>	Osobní jednání	<p>Investice do technologií</p> <p>Dlouhodobá spolupráce s obcemi</p>

					Využití vhodných dotačních titulů Osvěta
9.	Svozové společnosti	Získání zakázky Maximalizace zisku	Konkurenční cenový boj Nezodpovědný přístup zaměstnanců	osobní jednání	Zajistit spokojenost obchodních partnerů (obcí), tj. cenu a kvalitu služeb
10.	Média	Získání informací	Medializace negativních dopadů, nepřesné informace	Běžné kanály mediální komunikace (tiskoviny, TV, web)	Zajistit věrohodnost podkladů Ověřovat zdroje informací

V dotčených skupinách, které se na vytváření odpadu podílí je největším rizikem nevhodné chování, nedodržování zákona a obecně závazných vyhlášek měst a obcí (původci odpad netřídí, ukládají mimo určená místa, neplatí poplatky). Opatření, která by mohla tato rizika eliminovat jsou osvěta, dostupnost sběrných míst a osvěta.

Osvětové aktivity jsou jedním z hlavních opatření i u dalších dotčených skupin zabývajících se výchovou k zodpovědnému přístupu k prostředí. Spolu s motivací by osvětové aktivity měly vést k praktickým návykům v oblasti nakládání s odpady.

Představitelé obcí v rámci komunikačního prostoru při meziobecní spolupráci (u dalších projektů) by měli možnost konzultovat problematiku a řešení problémů v oblasti odpadového hospodářství.

Majitelé skládek a jiných zařízení by k minimalizaci rizika měli využít osvětových aktivit, investic do nových technologií a s dlouhodobým výhledem komunikovat s představiteli obcí. Stejně tak by představitelé svozových společností měli, k naplnění svých očekávání, zajistit spokojenost obchodních partnerů (obcí), tak, aby jejich služby byly žádány. V území ORP Svitavy je výhodou přímý vliv obcí ve svozové společnosti LIKO SVITAVY a. s., která zajišťuje svoz odpadů z většiny území ORP.

Při svých možnostech vlivu by v souvislosti se zvyšováním morální úrovně obyvatel v oblasti přístupu k životnímu prostředí bylo u médií žádoucí ověřovat si zdroje a věrohodnost informací.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti odpadového hospodářství

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P.D		
1.	Finanční riziko	Nedostatek financí - snížení četnosti odvozu odpadu, zvýšení poplatků pro občany a firmy	5	5	25	Zvýšit úroveň třídění, tj. získání zpětného bonusu z EKO-KOM Vyjednat nižší cenu za uložení odpadu	Obec
		Výdaje na mimořádné záležitosti, např. na odstraňování černých skládek	2	3	6	Prevence - zajištění sběrných míst, osvěta	Obec
		Nedostatek financí na investice a vybavení	3	3	9	Využít fondy EU či jiné dotace Zvýšit úroveň třídění, tj. získání zpětného bonusu	Obec
		Občané a původci komunálního odpadu neplatí za odpad	4	2	8	Změna systému výběru plateb, včasné řešení	Obec
2.	Organizační riziko	Nedostatečný systém svozu odpadů v rámci území ORP	2	2	4	Meziobecní spolupráce	Obce daného území ORP
		Nedostatečná síť sběrných dvorů	4	2	8	Meziobecní spolupráce	Obce daného území ORP
		Nezájem či neochota obcí ke spolupráci	2	2	4	Meziobecní spolupráce	Obce daného území ORP

3.	Právní riziko	Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím nebo zvýšení provozních nákladů	5	3	15	Upozornění na dopady změn legislativy	Obce daného území ORP
		Legislativní zákaz skládkování (nově bude součástí zákona o odpadech) a tím navýšení skládkovacích poplatků	5	4	20	Meziobecní spolupráce	Obce (v rámci řešení se dotýká pouze obcí daného území ORP)

Finanční rizika vyplývající z nedostatku financí lze snížit zvýšením úrovně třídění a jednáním o ceně skládkovného (nejvýznamnější riziko), využití dotačních fondů a včasným řešením problémů s neplatiči.

Nejvýznamnějším organizačním rizikem v území ORP Svitavy je nedostatečná síť sběrných dvorů, která je řešitelná v rámci meziobecní spolupráce. Systém svozu, stejně jako přístup obcí ke spolupráci se jako významné riziko nejeví.

Jako významné právní riziko by se projevil změny v legislativě zvyšující poplatky za uložení odpadů.

Svozová firma LIKO SVITAVY a. s. je akciovou společností založenou obcemi a zástupci obcí se podílí na vedení firmy, proto není na území SO ORP Svitavy technické ani právní riziko spojené se svozovými firmami příliš významné.

Významným věcným rizikem zůstává chování občanů a dalších původců odpadu v souvislosti s nedodržováním zákona o odpadech a obecně závazných vyhlášek.

5.1.4. SWOT analýza oblastí

Tabulka 75 Souhrnná SWOT analýza odpadového hospodářství

Silné stránky	Slabé stránky
1. Dostatečná síť sběrných míst - sběrná hnízda na tříděný odpad v rámci území ORP	1. Území ORP Svitavy není rovnoměrně pokryto sběrnými dvory
2. Dobrý stav zařízení a techniky firem nakládajícími s odpady	2. Na území ORP Svitavy chybí systémové řešení pro nakládání s bioodpady
3. Optimální náklady na svoz	3. Černé skládky
4. Fungující meziobecní spolupráce na již realizovaných projektech	4. Neexistence řešení pro využití SKO a dalších odpadů z obcí
Příležitosti	Hrozby
1. Využití fondů EU a jiných dotací	1. Změny legislativy
2. Meziobecní spolupráce – řešení žádostí o dotace na projekty v odpadovém hospodářství a jejich realizaci	2. Neobdržení dotací a finanční výpomoci
3. Zdravá konkurence v oblasti odpadového hospodářství - dvě skládky komunálního odpadu v blízkosti ORP Svitavy, možnost jejich dalšího rozvoje	3. Nedostatek financí na likvidaci ekologických zátěží na území ORP
4. Společná strategie obcí a měst v širším území pro budoucí nakládání s KO	4. Nerovnoměrné pokrytí území ORP sběrnými dvory, dává možnost k tvorbě černých skládek

Bezproblémovost meziobecní spolupráce se projevila při realizaci projektu výstavby sběrných dvorů, nákupu svozové techniky a kontejnerů (v rámci DSO Mikroregion Svitavsko), založením svozové firmy LIKO Svitavy a.s., tímto krokem si obce také zajistily vliv na cenu a organizaci svozu odpadů. Ochota ke spolupráci se projevuje také vždy, když jde o likvidaci černých skládek na rozhraní obcí.

Nedostatečné pokrytí území SO ORP Svitavy sběrnými dvory by bylo vhodné řešit rozšířením sítě sběrných dvorů alespoň ve spádových oblastech s přijatelnou dojezdovou vzdáleností. Nedostatek zařízení na zpracování BRO by měly částečně řešit připravované kompostárny (dvě ve fázi projektové přípravy, jedna ve fázi výstavby). Zakládání černých skládek je věcí jednotlivců, jejich osobní zodpovědnosti a vztahu k životnímu prostředí. Toto chování lze ovlivnit osvětou, postihem za založení černé skládky, nízkou cenou za ukládání odpadů.

Díky spojení vlivu obcí v rámci meziobecní spolupráce je větší šance uspět při žádosti o dotace na realizaci projektů potřebných pro celé území ORP Svitavy.

Vzhledem k tomu, že v dojezdové vzdálenosti pro svozové firmy působící v ORP Svitavy jsou dvě skládky komunálního odpadu, je možné o ceně za uložení odpadu vyjednávat. Problémem by mohlo být neustálé zvyšování poplatku za uložení komunálního odpadu v rámci legislativních změn (část poplatku daná zákonem).

Zdroje dat: výsledky analýz, koordinační skupina, informace od starostů, informace ORP, místní znalost poměrů, GROUP ISOH

5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Ze zpracované analýzy dotčených skupin a jednotlivých opatření byly jako silné stránky definovány – dostatečná síť sběrných míst na tříděný odpad, dobrý stav zařízení a techniky svozových firem (firem nakládajících s odpady) a to, že náklady na svoz z většiny území ORP Svitavy jsou „kontrolovány“ obcemi, které založily svozovou firmu LIKO a.s. a podílí se na vedení této firmy. Fungující meziobecní spolupráce se v této oblasti projevila také při realizaci projektu výstavby sběrných dvorů, nákupu svozové techniky a kontejnerů.

Problémem odpadového hospodářství na území ORP Svitavy je vznik a následná likvidace nepovolených skládek. Jejich odstraňování je náročné především z hlediska finančního. Příčinou by mohlo být malé pokrytí území ORP sběrnými dvory (i přes účast v projektu výstavby sběrných dvorů jsou v území ORP Svitavy pouze 4). Jistou nevýhodou, která rozhoduje o ceně za svoz odpadu je to, že skládky komunálního odpadu jsou mimo řešené ORP, mají však dostatečnou kapacitu. Za slabou stránku považujeme také nedostatek zařízení na zpracování BRO a BRKO.

Obec, jako malý územní celek, nemá příliš možností v zaběhnutém systému odpadového hospodářství něco zásadně měnit. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství.

5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena z osob na následujících pozicích: zástupce svozové firmy, starosta obce, která má sběrný dvůr, starosta obce, která má připravený návrh na komunitní kompostárnu, motivující starosta z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

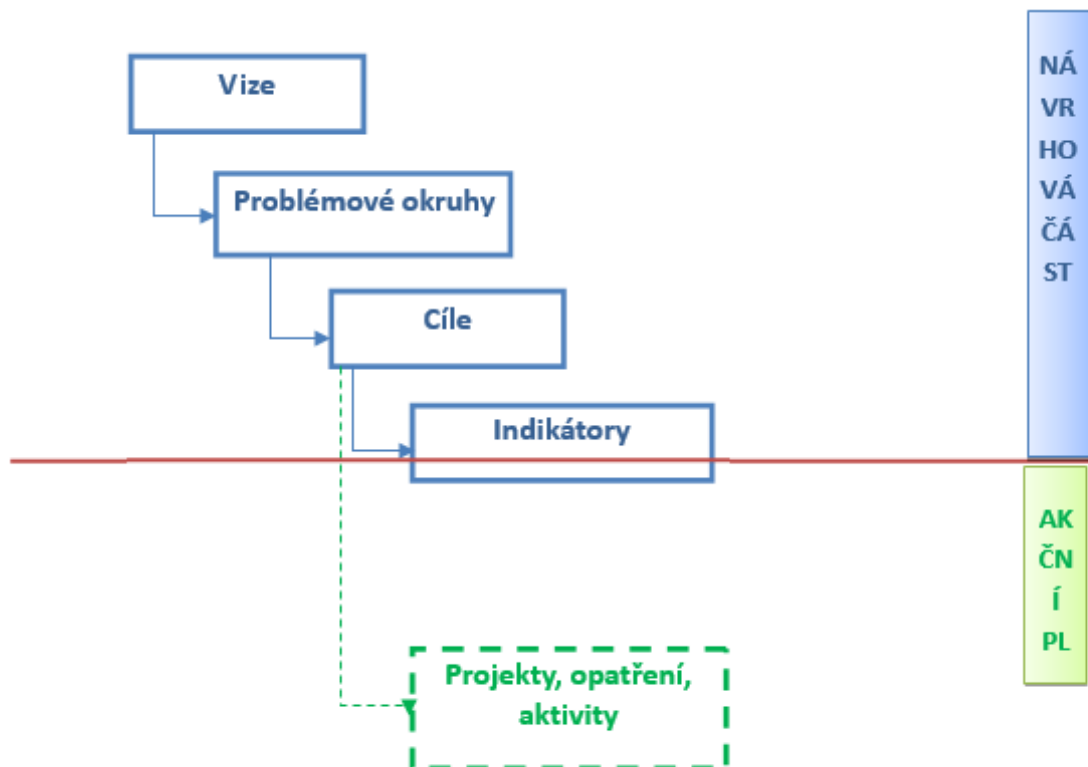
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí (PO) a cílů v tématu „Odpadové hospodářství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce		
Odpadové hospodářství	PO 3 Biologicky rozložitelný komunální odpad rostlinného původu (od občanů a obcí)	PO 4 Sběrné dvory
	cíl 3.1 Návrh optimálního řešení možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady v rámci meziobecní spolupráce	Cíl 4.1 Rozšíření sítě sběrných dvorů s ohledem na rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost pro občany

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Meziobecní spolupráce přináší do území SO ORP Svitavy větší objem finančních prostředků na společné projekty (získané např. vyšší úspěšností žádostí o dotace), které jsou prospěšné pro větší počet obyvatel.

Většina obcí ORP Svitavy prostřednictvím společně založené společnosti (společná svozová firma LIKO a.s.) úspěšně zajišťuje sběr, svoz a třídění odpadu. Nabídka služeb se v oblasti odpadového hospodářství zkvalitňuje, rozšiřuje a pružně reaguje na změny v legislativě.

Problémový okruh 1: „Biologicky rozložitelný komunální odpad rostlinného původu (od občanů a obcí)“

Fokusní skupina (zástupce svozové firmy, starosta obce, která má sběrný dvůr, starosta obce, která má připravený návrh na komunitní kompostárnu, motivující starosta) se stejně, jako starostové na prvním oficiálním setkání představitelů obcí, shodla na faktu, že problematika nakládání s BRKO je všeobecně v území málo řešená. Sběrné nádoby na BRO jsou ve sběrných dvorech řešením částečným, ale síť sběrných dvorů je v území SO ORP Svitavy také nedostatečná. Ostatní BRKO (tj. odpad z domácností) končí ve směsném komunálním odpadu v popelnicích a posléze na skládkách, v současné době není možné tento odpad bez vytrídění likvidovat jinak.

Připravované kompostárny by měly přispět ke zlepšení situace - v současné době jsou ve fázi projektové přípravy kompostárny ve Vendolí a Opatovci, ve Svitavách je komunitní kompostárna ve fázi zkušebního provozu. Nedostatkem však zůstává dostupnost - vzdálenost od ostatních obcí by zpracování BRO neúměrně prodražila, nehledě na zpoplatnění této služby. Komunitní kompostárny ale nejsou hlavním cílem meziobecní spolupráce, neboť je v rámci spolupráce aktuálně nelze využít (legislativní omezení). Kompostárna dále nemůže kompost prodávat (k prodeji kompostu musí kompost splňovat parametry a musí mít certifikát, který tyto parametry deklaruje) a provozuje se tak pouze pro jednu obec (kompost však může být použit pouze na obecní pozemky a v malé míře pro občany).

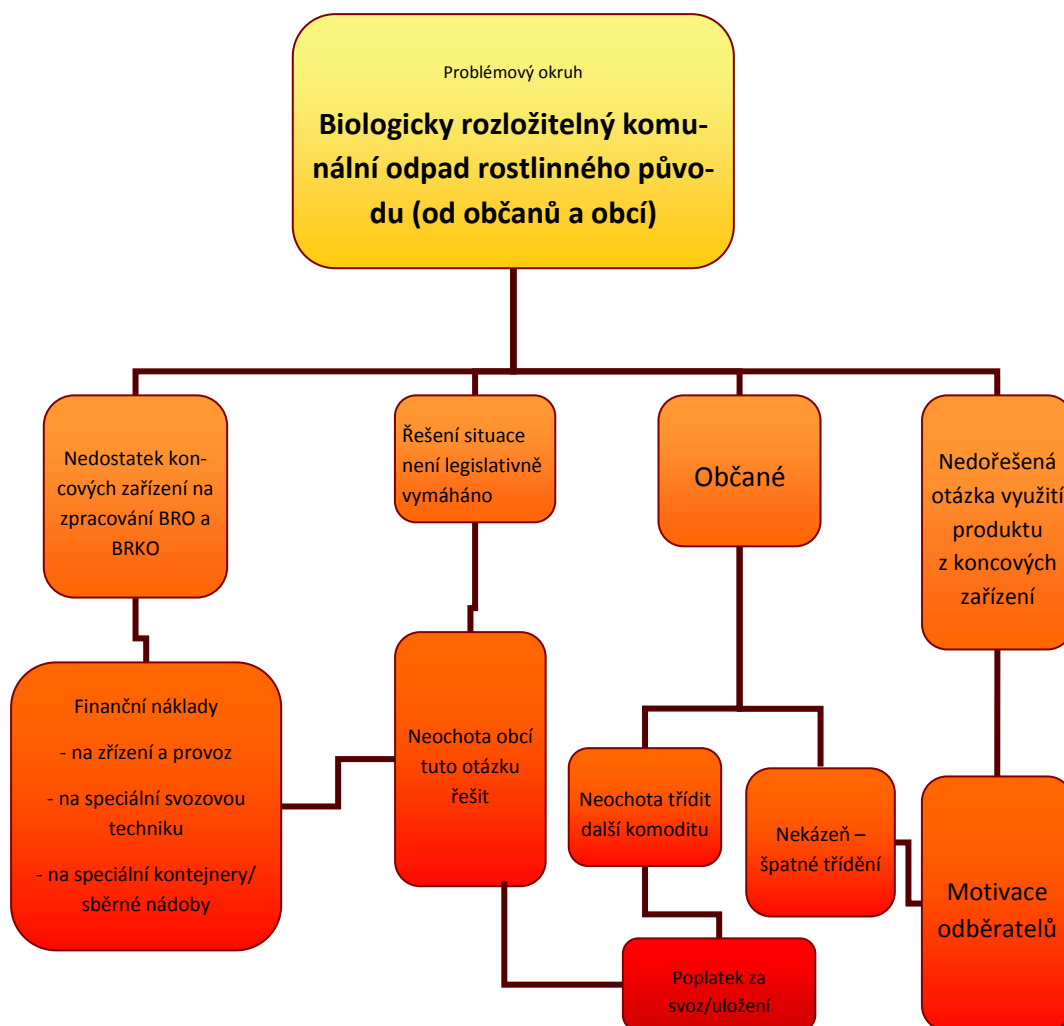
Na území SO se nachází dvě bioplynové stanice. Bioplynová stanice Opatov (o výkonu 1, 2 MW) využívá k provozu vlastní rostlinnou produkci (Farma Opatov), Bioelektrárna Dětrichov (o výkonu 0, 75 MW) využívá částečně vlastní produkci a částečně surovinu nakupuje. Stejně jako u kompostáren, prodlužující se dojezdová vzdálenost při svozu biomasy je otázkou ekonomiky provozu.

U bioplynových stanic se ale jedná o spalování biomasy, nikoliv bioodpadu. Koncová zařízení pro nakládání s BRO se na území v současné době nenachází.

Starostové i fokusní skupina shodli na potřebnosti zpracování tématu komplexního řešení otázky nakládání s komunálními odpady, mimo jiné také v souvislosti s připravovaným zákonem o povinném třídění bioodpadu, už nyní je dle vyhlášky 321/2014 Sb. obec povinna zajistit místa pro oddělené soustředování minimálně pro biologické odpady rostlinného původu (min. od 1. dubna do 31. října) a pro optimální fungování systému je třeba s koncovým zařízením provázat sběr bioodpadu.

Likvidace BRO, BRKO není legislativně vymáhána, což je hlavní příčinou nedostatečného řešení problému. Dalšími příčinami jsou finanční náklady na zřízení a provoz koncových zařízení, neochota občanů třídit další komoditu, která by byla spojena s možným zvýšením poplatku za svoz, nedořešená je také otázka využití kompostu, který se kvůli příměsím v důsledku špatného třídění nemůže stát certifikovaným kompostem a není tím pádem atraktivní pro odběratele.

Při neřešení otázky likvidace BRKO, může v blízké budoucnosti dojít k nesouladu s platnou legislativou a následně sankcím. Důsledkem neřešení situace všeobecně jsou také zvýšené náklady obcí na skládkovné.

Problémový okruh 2: „Sběrné dvory“

Území ORP Svitavy nepokrývá dostatečná síť sběrných dvorů, zjištění se zakládá na výsledcích analýzy odpadového hospodářství v území, vyplývá i z dotazníkových a místních šetření a shodla se na něm také fokusní skupina (zástupce svozové firmy, starosta obce, která má sběrný dvůr, starosta obce, která má připravený návrh na komunitní kompostárnu, motivující starosta). Na prvním oficiálním setkání představitelů obcí v červnu 2014, zúčastnění starostové před otázkou rozšíření sítě sběrných dvorů upřednostnili potřebu komplexního řešení otázky zpracování BRO, BRKO, ale protože zpracování bioodpadu se sběrnými dvory úzce souvisí, bylo by vhodné je s problémovým okruhem komplexního řešení likvidace bioodpadu propojit.

V SO ORP Svitavy mají sběrné dvory město Svitavy a obce Brněnec, Vítějeves, Vendolí. Obce, které nemají sběrný dvůr, řeší situaci jednorázovým mobilním sběrem několikrát ročně a uložením odpadů na sběrný dvůr na náklady obce. Síť sběrných dvorů v území ORP Svitavy není dostatečná, záměrem tohoto projektu je vytipovat vhodné lokality k rozšíření sítě sběrných dvorů, zjistit možnost spolupráce obcí na financování provozu a naplňování kapacity sběrných dvorů (stávajících i zamýšlených).

Příčinou nedostatečného pokrytí území sběrnými dvory jsou chybějící finance na zřízení a zajištění provozu sběrných dvorů a nalezení vhodných lokalit, ale doposud obce považovaly tuto problematiku za vyřešenou, neboť mobilní sběr plnil legislativní požadavky.

Větší dojezdová vzdálenost nebo nízká četnost mobilního sběru odpadů mohou vést k zakládání černých skládek nebo nevhodné likvidaci odpadů jiným způsobem (v domácnostech - spalováním v zařízeních na tuhá paliva), což žádoucí není. Forma mobilního sběru není ideální v souvislosti s hrozbami pro životní prostředí.

5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 3	Biologicky rozložitelný komunální odpad rostlinného původu (od občanů a obcí)
Cíl 3.1	Návrh optimálního řešení možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady v rámci meziobecní spolupráce
Popis cíle	<p>Sběrné nádoby na BRO jsou ve sběrných dvorech řešením částečným, ale síť sběrných dvorů je v území SO ORP Svitavy také nedostatečná.</p> <p>Připravované kompostárny by měly přispět ke zlepšení situace - v současné době jsou ve fázi projektové přípravy kompostárny ve Vendolí a Opatovci, ve Svitavách je komunitní kompostárna ve fázi zkušebního provozu. Nedostatkem však zůstává dostupnost - vzdálenost od ostatních obcí by zpracování BRO neúměrně prodražila, nehledě na zpoplatnění této služby.</p> <p>V souvislosti s řešením této otázky je potřeba zvolit pro obce ORP vhodný model, který musí být především podřízen dotačním titulům (malé kompostárny / velká kompostárna se svozovou technikou, sběr na sběrných dvorech v kombinaci s domácím kompostováním, sběrný dvůr v kombinaci se sběrem bioodpadu rostlinného původu ze zástaveb rodinných domů.) Pro celé fungování systému je potřeba provázat sběr bioodpadu s koncovým zařízením pro nakládání s ním a zajistit odbyt vyrobeného kompostu. U všech variant je také nutné zvážit provozní náklady.</p>
Hlavní opatření	<p>A. VĚCNÁ OPATŘENÍ</p> <p>A1. Vytipování vhodných lokalit pro jednotlivé varianty</p> <p>A2. Projednání možnosti umístění stavby v území se starosty dotčených obcí</p> <p>A3. Zpracování studie podřízené dotačním titulům</p> <p>B. FINANČNÍ OPATŘENÍ</p> <p>B1. Zjištění možnosti spolupráce obcí na financování provozu</p> <p>B2. Zpracování žádosti o dotace</p> <p>C. LEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ</p> <p>C1. Zpracování návrhu smlouvy o spolupráci dle platné legislativy</p> <p>C2. Zpracování možnosti řešení svozu v souladu s platnou legislativou</p> <p>C3. Studie zpracovaná v souladu se stavebním zákonem a ochranou životního prostředí</p>

Název indikátorů k hodnocení cíle	Procento obcí, které společně zajišťují systém sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady
Správce cíle	Zástupce společné svozové firmy LIKO a.s.

Problémový okruh 4	Sběrné dvory
Cíl 4.1	Rozšíření sítě sběrných dvorů s ohledem na rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost pro občany
Popis cíle	Území ORP Svitavy nepokrývá dostatečná síť sběrných dvorů. V SO ORP Svitavy mají sběrné dvory město Svitavy a obce Brněnec, Vítějeves, Vendolí. Obce, které nemají sběrný dvůr, řeší situaci jednorázovým mobilním sběrem dvakrát ročně a uložením odpadů na sběrný dvůr na náklady obce. Síť sběrných dvorů v území ORP Svitavy není dostatečná, záměrem tohoto projektu je vytipovat vhodné lokality k rozšíření sítě sběrných dvorů, zjistit možnost spolupráce obcí na financování provozu a naplňování kapacity sběrných dvorů (stávajících i zamýšlených) a realizovat jejich stavbu.
Hlavní opatření	<p>A. VĚCNÁ OPATŘENÍ</p> <p>A1. Vytipování lokalit vhodných ke zřízení sběrných dvorů</p> <p>A2. Zjištění možnosti spolupráce obcí na naplňování kapacity sběrných dvorů</p> <p>A3. Projednání možnosti umístění stavby v území se starosty dotčených obcí</p> <p>A4. Zpracování studie podřízené dotačním titulům</p> <p>A5. Zpracování dokumentace pro územní řízení</p> <p>A6. Stavba sběrných dvorů</p> <p>B. FINANČNÍ OPATŘENÍ</p> <p>B1. Zjištění možnosti spolupráce obcí na financování provozu</p> <p>B2. Zpracování žádosti o dotace</p> <p>B3. Analýza nákladů na provoz zařízení</p>

	<p>C. LEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ</p> <p>C1. Projednání možnosti vydání územního rozhodnutí (soulad se stavebním zákonem)</p> <p>C2. Zpracování návrhu smlouvy o spolupráci dle platné legislativy</p> <p>C3. Zpracování možnosti řešení svozu v souladu s platnou legislativou</p> <p>C4. Studie zpracovaná v souladu se stavebním zákonem a ochranou životního prostředí</p>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet obcí se sběrným dvorem
Správce cíle	Zástupce společné svozové firmy

5.2.4. Indikátory

Problémový okruh	Biologicky rozložitelný komunální odpad rostlinného původu (od občanů a obcí)		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	Měrná produkce SKO		
Měrná jednotka	Kg/obyv./rok		
Správce měřítka	Zástupce společné svozové firmy		
Roky	2012	2017	2020
Plán		160 kg/obyv./rok	140 kg/obyv./rok
Skutečnost	181,07 kg/obyv./rok		
Popis měřítka:	Zavedením třídění bioodpadu by měla klesnout celková produkce SKO a tím by mělo dojít i ke snížení nákladů na skládkovné.		
Metodika a výpočet:	Celková produkce SKO za ORP / počet obyvatel ORP ve sledovaných letech		
Zdroj čerpání dat:	ISOH, evidence obcí		

Cíl	Návrh optimálního řešení možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady v rámci meziobecní spolupráce		
Číslo indikátoru	7		
Název indikátoru	Procento obcí, které společně zajišťují systém sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady		
Měrná jednotka	Procenta		
Správce měřítka	Zástupce společné svozové firmy		
Roky	2014	2017	2020
Plán		100% v závislosti na legislativních změnách (ve smyslu společného systému)	100% v závislosti na legislativních změnách (ve smyslu společného systému)
Skutečnost	0% (ve sběrných dvorech jsou nádoby na BRO – částečné řešení, kompostárny jsou většinou ve fázi projektové přípravy/výstavby, ale není zaveden systém sběru)		
Popis měřítka:	Sledovaným indikátorem je procento obcí, které mají zavedený systém sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady. Procento by mělo narůstat nejen v souvislosti s všeobecnou potřebností likvidace odpadu tohoto druhu, ale hlavně v souvislosti s připravovanými legislativními změnami.		
Metodika a výpočet:	$(\text{Počet obcí, které společně zajišťují sběr a dalšího nakládání s komunálními bioodpady} / \text{Počet obcí v ORP}) * 100$		
Zdroj čerpání dat:	Místní šetření, společná svozová firma LIKO a.s. (společný provozovatel)		

Problémový okruh	Sběrné dvory		
Číslo indikátoru	8		
Název indikátoru	<i>Průměrný počet černých skládek v obcích (mimo obcí, ve kterých se SD nachází)</i>		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Zástupce společné svozové firmy		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	0
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	<i>Počet černých skládek se dle zkušeností obcí, které mají sběrný dvůr, v souvislosti s jeho zřízením snižuje. Jde tedy o relevantní měřítko jejich potřeby. Žádoucí je pokles počtu černých skládek.</i>		
Metodika a výpočet:	<i>Počet černých skládek / počet obcí sledovaných obcí</i>		
Zdroj čerpání dat:	Starostové obcí		

Cíl	Rozšíření sítě sběrných dvorů s ohledem na rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost pro občany		
Číslo indikátoru	9		
Název indikátoru	<i>Počet obcí se sběrným dvorem</i>		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Zástupce společné svozové firmy		
Roky	2014	2017	2020
Plán		7	9
Skutečnost	4		
Popis měřítka:	<i>Dostupnost sběrného místa je pro uživatele, při rozhodování, kam odpad uložit, nejdůležitějším faktorem, vzhledem k časovým a finančním nákladům. Je žádoucí, aby se síť sběrných dvorů rozšířila tak, aby byly co nejdostupnější (tj. zvyšující se počet sběrných dvorů s dostupností v místě bydliště)</i>		
Metodika a výpočet:	<i>Počet obcí se sběrným dvorem na svém území</i>		
Zdroj čerpání dat:	Starostové obcí		

5.3. Pravidla pro řízení strategie

5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Manažer strategie: Mgr. Jana Kovářová
Řídící skupina: starosta obce Opatov, starosta obce Opatovec, starosta města Svitavy, starosta obce Vendolí

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
3.1.	Návrh optimálního řešení možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady v rámci meziobecní spolupráce (sběrné dvory, komunitní kompostování, ostatní způsoby sběru)	Zástupce společné svozové firmy
4.1.	Rozšíření sítě sběrných dvorů s ohledem na rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost pro občany	Zástupce společné svozové firmy

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
6	Měrná produkce SKO	Zástupce společné svozové firmy
7	Procento obcí, které mají zaveden systém sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady	Zástupce společné svozové firmy
8	Průměrný počet černých skládek v obcích (mimo 4 obcí, ve kterých se sběrné dvory už nyní nachází)	Zástupce společné svozové firmy
9	Počet obcí se sběrným dvorem	Zástupce společné svozové firmy

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí

Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace									■					
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje

financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Přípravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

5.4. Závěr a postup zpracování

5.4.1. Shrnutí

Silnou stránkou území správního obvodu ORP Svitavy je v rámci tématu odpadového hospodářství meziobecní spolupráce na již realizovaných projektech (společná svozová firma, sběrné dvory).

Prioritou v území je řešení otázky BRO (v souvislosti s platnou legislativou) a rozšíření sítě sběrných dvorů. Meziobecní spolupráce v tomto případě žádoucí v případě možnosti využití vhodných dotačních titulů a je vítaná i v souvislosti s poskytnutím zkušeností ze stávajících provozů v území (sběrné dvory, kompostárny).

V návrhové části byly zvoleny dva problémové okruhy – sběrné dvory (s cílem rozšířit síť sběrných dvorů s ohledem na rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost pro občany) a biologicky rozložitelný komunální odpad rostlinného původu od občanů a obcí (s cílem vytvořit návrh optimálního řešení možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady v rámci meziobecní spolupráce). Správcem cílů, který bude podporovat i jejich naplnění prostřednictvím sady indikátorů, je zástupce společné svozové firmy.

5.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Obec Opatov se za ORP Svitavy do projektu Systémová podpora MOS zapojila v prosinci 2013.

Za podpory motivujících starostů (Svitavy, Opatov), ve spolupráci se zástupci téměř všech obcí SO ORP (celkem 28, zapojeno 23) a dalších subjektů realizační tým zpracovával do května 2014 analytickou část SD. Bylo využito osobních jednání, telefonické a mailové komunikace, dotazníkových a místních šetření.

Na prvním oficiálním setkání zástupců obcí byli starostové seznámeni s analytickou částí SD a nástin řešení, které byly navrženy realizačním týmem na základě závěrů z analytické části, dotazníkových a místních šetření. V oblasti odpadového hospodářství byly navrhovány ekologická osvěta a výchova obyvatel a spolupráce na výstavbě sběrného dvora. Tyto návrhy byly na základě společné diskuze změněny na sběrné dvory a spolupráci při řešení nakládání s BRO. Návrhová část byla zpracovávána v průběhu měsíců červenec – prosinec 2014. Na zpracování návrhové části v oblasti odpadového hospodářství se mimo RT a MS průběžně podílelo 30 osob (odborníci, starostové, zástupci MAS a DSO). Tato témata byla využita jako problémové okruhy. Nástin nového tématu (spolupráce při řešení nakládání s BRO) byl konzultován před formulací do problémového okruhu konzultován se čtyřmi spolupracujícími starosty a odborníky ze společné svozové firmy.

Na základě získaných poznatků o situaci v území a možnostech řešení v rámci MOS byla realizačním týmem formou brainstormingu navržena vize. Vize a problémové okruhy byly konzultovány se starosty u příležitosti jednání správní rady Mikroregionu Svitavsko, rady MAS Svitava a při několika osobních jednáních. Vize a problémové okruhy zůstaly bez připomínek v podobě, jak je navrhl RT.

Problémové okruhy byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách (odborníci a starostové dotčených obcí), názory odborníků vedly k upřesnění, správné definici cílů a mírné úpravě stromu problémů. RT navrhl garanty cílů a indikátory k monitorování pokroku při plnění cílů, prodiskutováno na společné pracovní schůzce starostů (1. 12. 2014).

Dalším krokem byl návrh akčního plánu, který bude spolu s SD předložen ke schválení na druhém oficiálním setkání zástupců obcí (akční plán proto není zatím součástí SD).

5.5. Přílohy

Seznam zkratk

BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	biologicky rozložitelný odpad
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DZ	datová základna
EU	Evropská unie
Issa	Informační systém statistiky a reportingu
KO	komunální odpad
MOS	meziobecní spolupráce
NO	nebezpečný odpad
OH	odpadové hospodářství
OO	ostatní odpad
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	prioritní osa
PrO	odpady pocházející z průmyslu
POH	Plán odpadového hospodářství
SC	specifický cíl
SKO	směsný komunální odpad
ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	životní prostředí

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkujících odpady v ORP. Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem

a společností. Nejsou tedy ukazatelem, znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele.

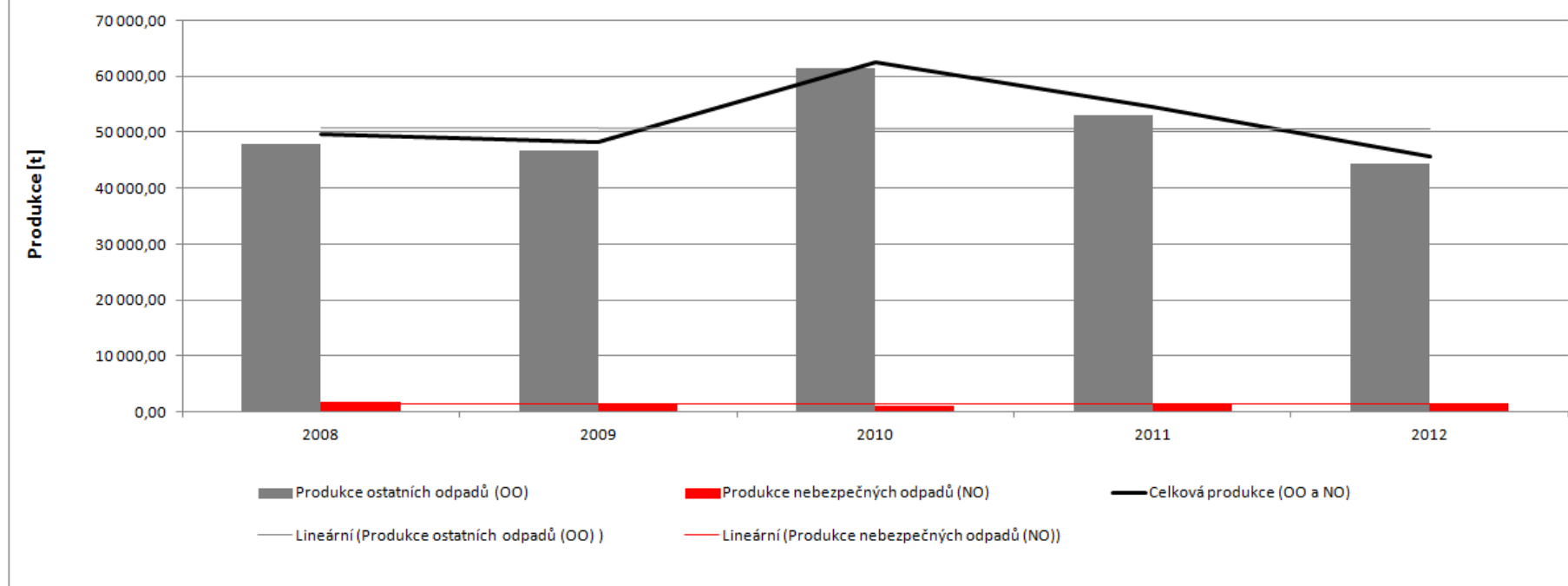
Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základy a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

5.5.1. Příloha č. 1 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Tabulka 76 Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓			
							2008	2009	2010	2011
Produkce odpadů [t]										
Produkce ostatních odpadů (OO)	63 716,32	47 830,81	46 756,59	61 317,54	52 986,78	44 284,52	75,07	73,38	96,24	83,16
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	2 316,45	1 679,02	1 373,69	1 137,20	1 513,44	1 467,87	72,48	59,30	49,09	65,33
Celková produkce (OO a NO)	66 638,59	49 509,83	48 130,28	62 454,74	54 500,22	45 752,39	74,30	72,23	93,72	81,78
Podílové ukazatele [%]		2008	2009	2010	2011	2012				
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů		96,61	97,15	98,18	97,22	96,79				
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů		3,39	2,85	1,82	2,78	3,21				
Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv.-1]		2008	2009	2010	2011	2012				
Počet obyvatel v území ORP		31 727	31 809	31 766	31 858	31 801				
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)		1 560,50	1 513,10	1 966,09	1 710,72	1 438,71				
Měrná produkce OO		1 507,57	1 469,92	1 930,29	1 663,22	1 392,55				
Měrná produkce NO	300,20	52,92	43,19	35,80	47,51	46,16				
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →		17,63	14,39	11,93	15,82	15,38				
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →		-82,37	-85,61	-88,07	-84,18	-84,62				

zdroj: ČSÚ, informace od provozovatelů a starostů

Graf č. 1 Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012

5.5.2. Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Tabulka 77 Celková produkce KO na území ORP za období 2008 – 2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	1 635,43	946,19	1 349,21	1 453,77	1 336,00
200102	Sklo	O	356,68	317,06	314,84	285,00	276,62

200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	0,00	0,00	0,82	3,97	2,42
200110	Oděvy (BRKO)	O	0,01	0,05	48,49	59,20	787,13
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,08	13,11
200113*	Rozpouštědla	N	1,27	0,88	0,61	0,67	0,85
200114*	Kyseliny	N	0,07	0,05	0,01	0,03	0,03
200115*	Zásady	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200117*	Fotochemikálie	N	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00
200119*	Pesticidy	N	0,10	0,22	0,16	0,66	0,06
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	0,42	0,35	0,54	0,10	0,12
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlodíky	N	2,03	1,30	0,12	0,00	0,04
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	0,28	0,02	1,33	0,33	1,22
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	1,07	0,91	0,78	1,60	0,99
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	7,85	7,91	5,86	6,20	8,39
200128	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice neuvedené pod číslem 200127	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

200130	Detergenty neuvedené pod číslem 200129	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200131*	Nepoužitelná cytostatika	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	0,33	0,50	0,32	0,27	0,35
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	2,33	3,36	0,66	1,03	0,44
200134	Baterie a akumulátory neuvedené pod číslem 200133	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	2,19	1,55	1,03	0,00	0,33
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	9,89	1,04	2,09	1,52	1,37
200137*	Dřevo obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	64,00	8,30

200139	Plasty	O	242,12	264,20	254,70	317,29	372,05
200140	Kovy	O	3 714,59	14,71	11,90	4,16	3 129,22
200141	Odpady z čištění komínů	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	772,65	793,00	848,00	805,00	723,50
200202	Zemina a kameny	O	3,91	0,71	0,00	0,00	2,19
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	0,00	4,11	3,11	0,00	0,00
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	8 884,85	7 804,66	6 748,87	6 904,49	7 490,14
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200303	Uliční smetky	O	4,18	0,90	3,31	15,26	7,12
200304	Kal ze septiků a žump	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	339,07	446,07	334,73	359,56	390,89
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	6 615,44	7 203,60	7 935,23	8 279,78	7 784,28
150102	Plastové obaly	O	171,11	293,34	304,81	343,50	1 057,02
150103	Dřevěné obaly	O	4,49	32,45	17,36	4,75	20,46

150104	Kovové obaly	O	15,56	5,35	5,51	7,88	0,16
150105	Kompozitní obaly	O	62,69	3,78	3,99	2,75	1,71
150106	Směsné obaly	O	60,48	335,59	508,32	656,93	350,02
150107	Skleněné obaly	O	18,67	17,01	14,28	18,27	892,02
150109	Textilní obaly	O	0,56	0,00	0,00	0,00	22,50
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	22,97	25,18	13,32	15,39	33,10
150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	0,00	0,41	0,02	0,24	0,01
Celková produkce KO			22 953,38	18 526,44	18 734,32	19 613,69	24 714,13
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			11 632,29	9 989,99	9 331,45	9 650,40	10 752,70
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			6 774,82	5 619,30	5 575,60	5 793,56	6 384,15

zdroj: databáze GROUP ISOH

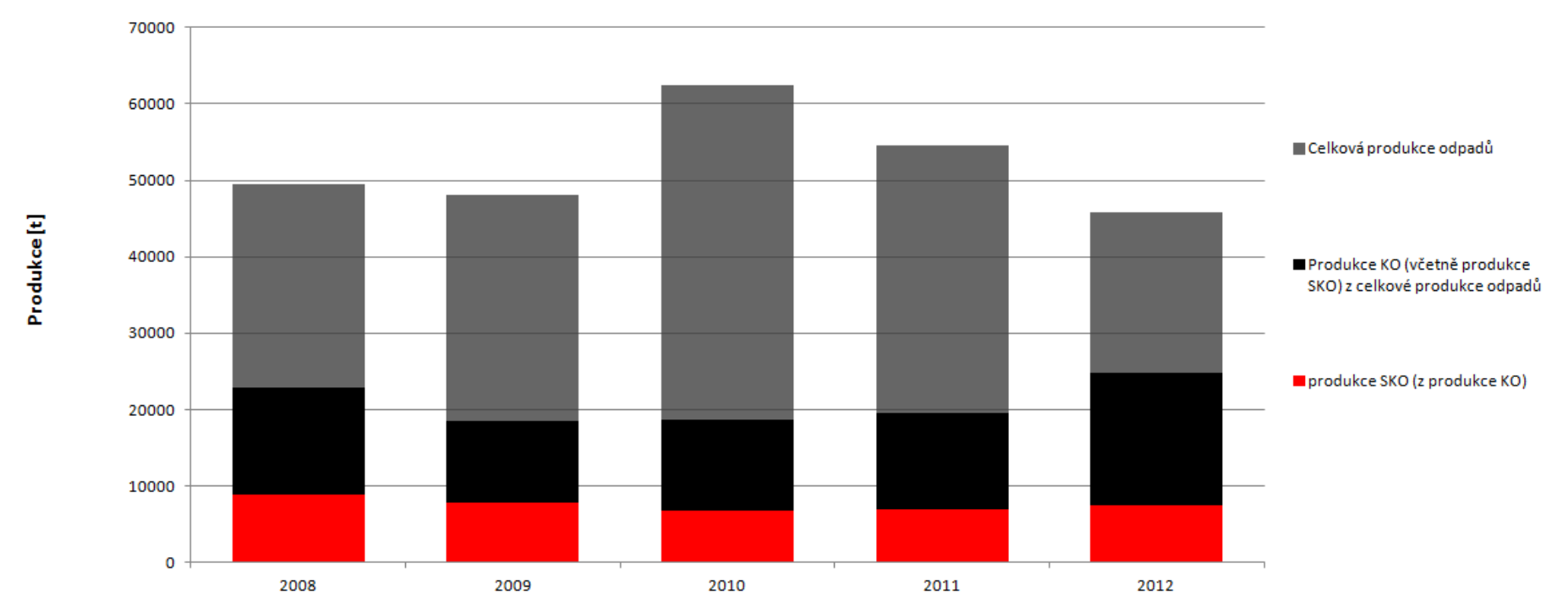
5.5.3. Příloha č. 3 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012

Tabulka 78 Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	49 509,83	48 130,28	62 454,74	54 500,22	45 752,39	-2,79	+29,76	-12,74	-16,05
Celková produkce KO	22 953,38	18 526,44	18 734,32	19 613,69	24 714,13	-19,29	+1,12	+4,69	+26,00
Celková produkce SKO	8 884,85	7 804,66	6 748,87	6 904,49	7 490,14	-12,16	-13,53	+2,31	+8,48
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl KO na celkové produkci odpadů	46,36		38,49		30,00		35,99		54,02
Podíl SKO na produkci KO	38,71		42,13		36,02		35,20		30,31
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	31 727		31 809		31 766		31 858		31 801
Měrná produkce KO	723,47		582,43		589,76		615,66		777,15
Měrná produkce SKO	280,04		245,36		212,46		216,73		235,53

zdroj: databáze GROUP ISOH

Graf 9 Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012

5.5.4. Příloha č. 4 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Tabulka 79 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpa- du	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	8 250,87	8 149,79	9 284,44	9 733,56	9 120,28	-1,23	13,92	4,84	-6,30
Sklo	150107, 200102	375,35	334,07	329,13	303,28	1 168,64	-11,00	-1,48	-7,85	285,34
Plast	150102, 200139	413,23	557,54	559,51	660,78	1 429,07	34,92	0,35	18,10	116,27
Nápojové kartony	150105	62,69	3,78	3,99	2,75	1,71	-93,97	5,56	-31,08	-37,82
Celkem separovaný sběr		9 102,14	9 045,18	10 177,06	10 700,37	11 719,69	-0,63	12,51	5,14	9,53
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]		2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP		31 727		31 809		31 766		31 858		31 801
Měrná produkce tříděného papíru		260,06		256,21		292,28		305,53		286,79
Měrná produkce tříděného skla		11,83		10,50		10,36		9,52		36,75
Měrná produkce tříděného plastu		13,02		17,53		17,61		20,74		44,94
Měrná produkce tříděných nápojových kar- tonů		1,98		0,12		0,13		0,09		0,05
Měrná produkce tříděného odpadu		286,89		284,36		320,38		335,88		368,53

zdroj: databáze GROUP ISOH

Graf 10 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

5.5.5. Příloha č. 5 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Tabulka 80 Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	5,55	58,00	69,00	0,00	133,00
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředěvané odděleně a zpracováváné mimo místo vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	70,00
020107	Odpady z lesnictví	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020201	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	240,11	125,14	0,15	0,00	0,00
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstředování a separace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	19,46	49,67	29,95	60,74	49,40
020399	Odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020401	Zemina z čištění a praní řepy	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020403	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	0	5,88	23,01	29,48	22,35	0,00
020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	0	1,96	5,75	7,36	6,52	2,52
020603	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020701	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020702	Odpad z destilace lihovin	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020704	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020705	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030101	Odpadní kůra a korek	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030105	Piliny, hoblíny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem	0	269,96	72,77	135,62	86,96	157,49

	030104						
030301	Odpadní kůra a dřevo	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030307	Mechanicky oddělený výmět z rozvlákňování odpadního papíru a lepenky	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030309	Odpadní kaustifikační kal	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030311	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040101	Odpadní klišovka a štípenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040107	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040210	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040220	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 040219	O	28,30	0,00	0,00	0,00	0,00
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	O	3,28	0,00	0,00	0,00	1,80

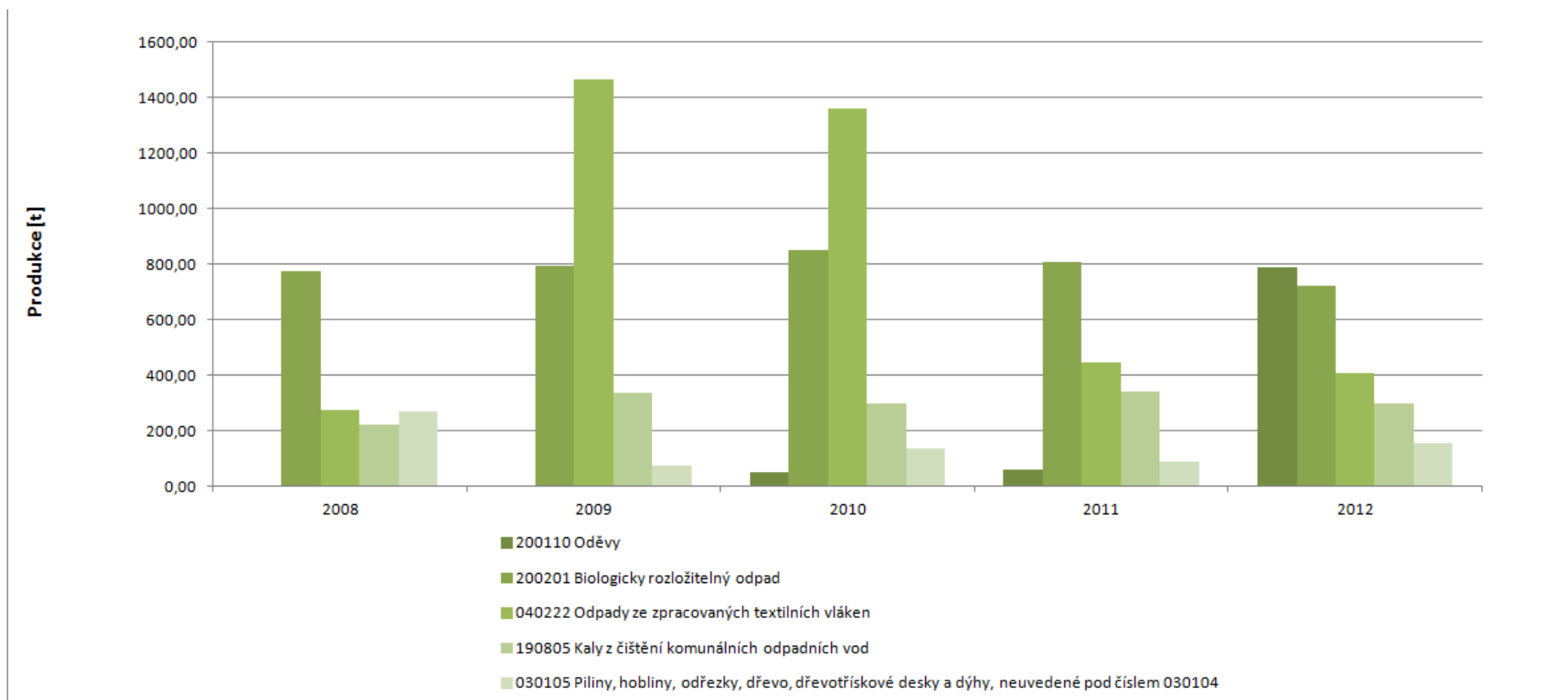
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	276,12	1 463,35	1 357,53	445,78	405,39
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	6 615,44	7 203,60	7 935,23	8 279,78	7 784,28
150103	Dřevěné obaly	O	4,49	32,45	17,36	4,75	20,46
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
170201	Dřevo	O	69,16	26,53	2,11	7,07	26,81
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190603	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190604	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190605	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190606	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	223,87	337,90	299,41	339,68	296,77
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	53,70	99,25	77,00	54,11	47,90
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	O	0,60	0,00	0,00	0,00	0,00

190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	0	0,00	0,15	0,00	3,00	0,00
190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190902	Kaly z čiření vody	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190903	Kaly z dekarbonizace	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191201	Papír a lepenka	0	18,01	15,25	145,04	10,35	17,49
191207	Dřevo neuvedené pod číslem 191206	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	0	1 635,43	946,19	1 349,21	1 453,77	1 336,00
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	0	0,00	0,00	0,82	3,97	2,42
200110	Oděvy	0	0,01	0,05	48,49	59,20	787,13
200111	Textilní materiály	0	0,00	0,00	0,00	0,08	13,11
200125	Jedlý olej a tuk	0	0,28	0,02	1,33	0,33	1,22
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	0	0,00	0,00	0,00	64,00	8,30
200201	Biologicky rozložitelný odpad	0	772,65	793,00	848,00	805,00	723,50
200301	Směsný komunální odpad	0	8 884,85	7 804,66	6 748,87	6 904,49	7 490,14
200302	Odpad z tržišť	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200304	Kal ze septiků a žump	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	0	339,07	446,07	334,73	359,56	390,89

Celková produkce BRO	19 468,18	19 502,80	19 436,68	18 971,49	19 766,01
----------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

zdroj: databáze GROUP ISOH

Graf 11 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Graf. č. 11 byl sestaven na základě identifikovaných pěti množství nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

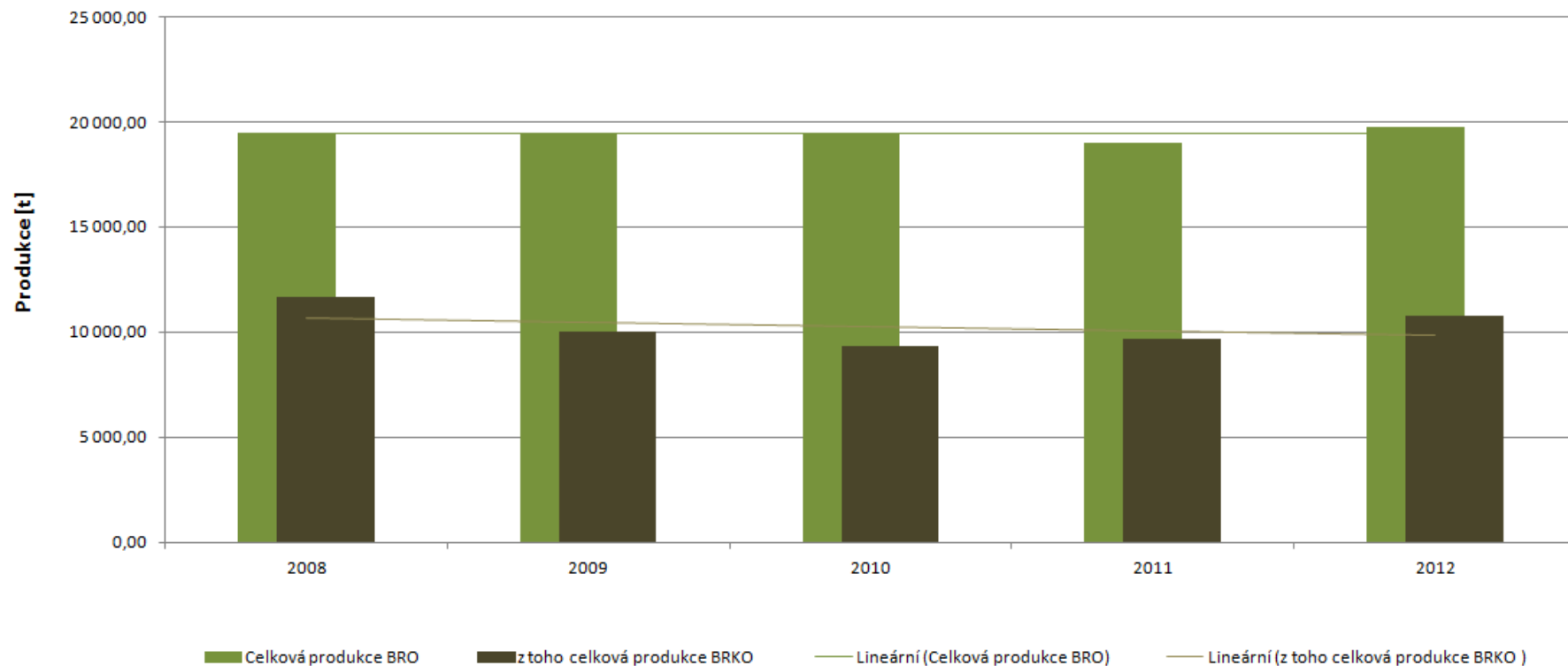
5.5.6. Příloha č. 6 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Tabulka 81 Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	19 468,18	19 502,80	19 436,68	18 971,49	19 766,01	0,18	-0,34	-2,39	4,19
z toho celková produkce BRKO	11 632,29	9 989,99	9 331,45	9 650,40	10 752,70	-14,12	-6,59	3,42	11,42
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	59,75		51,22		48,01		50,87		54,40
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	31 727		31 809		31 766		31 858		31 801
Měrná produkce BRO	613,62		613,12		611,87		595,50		621,55
Měrná produkce BRKO	366,64		314,06		293,76		302,92		338,12

zdroj: Informace od starostů, webové stránky, informace ORP, místní šetření, znalost místních poměrů

Graf 12 Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012

5.5.7. Příloha č. 7 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

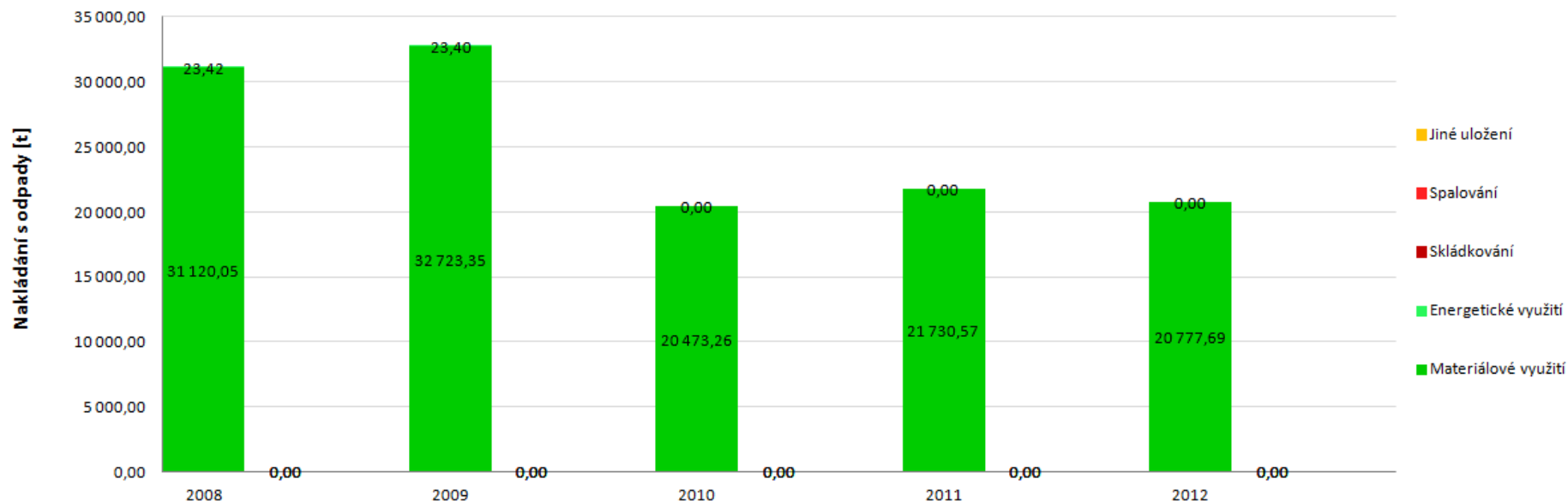
Tabulka 82 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓			
								2008	2009	2010	2011
Využití	Materiálové využití	17 211,09	31 120,05	32 723,35	20 473,26	21 730,57	20 777,69	180,81	190,13	118,95	126,26
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		25,83	62,86	67,99	32,78	39,87	45,41				
	Energetické využití	4,58	23,42	23,40	0,00	0,00	0,00	511,84	511,41	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	17 043,36	31 143,47	32 746,75	20 473,26	21 730,57	20 777,69	182,73	192,14	120,12	127,50
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		25,58	62,90	68,04	32,78	39,87	45,41				
Celková produkce odpadů		66 638,59	49 509,83	48 130,28	62 454,74	54 500,22	45 752,39				
Odstranění	Skládkování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
	Spalování	0,00						Meziroční změna [%] ↓			
				0,00	0,00	0,00	0,00	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
							0	0	0	0	

Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0

zdroj: databáze GROUP ISOH

Graf 13 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění

5.5.8. Příloha č. 8 Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012

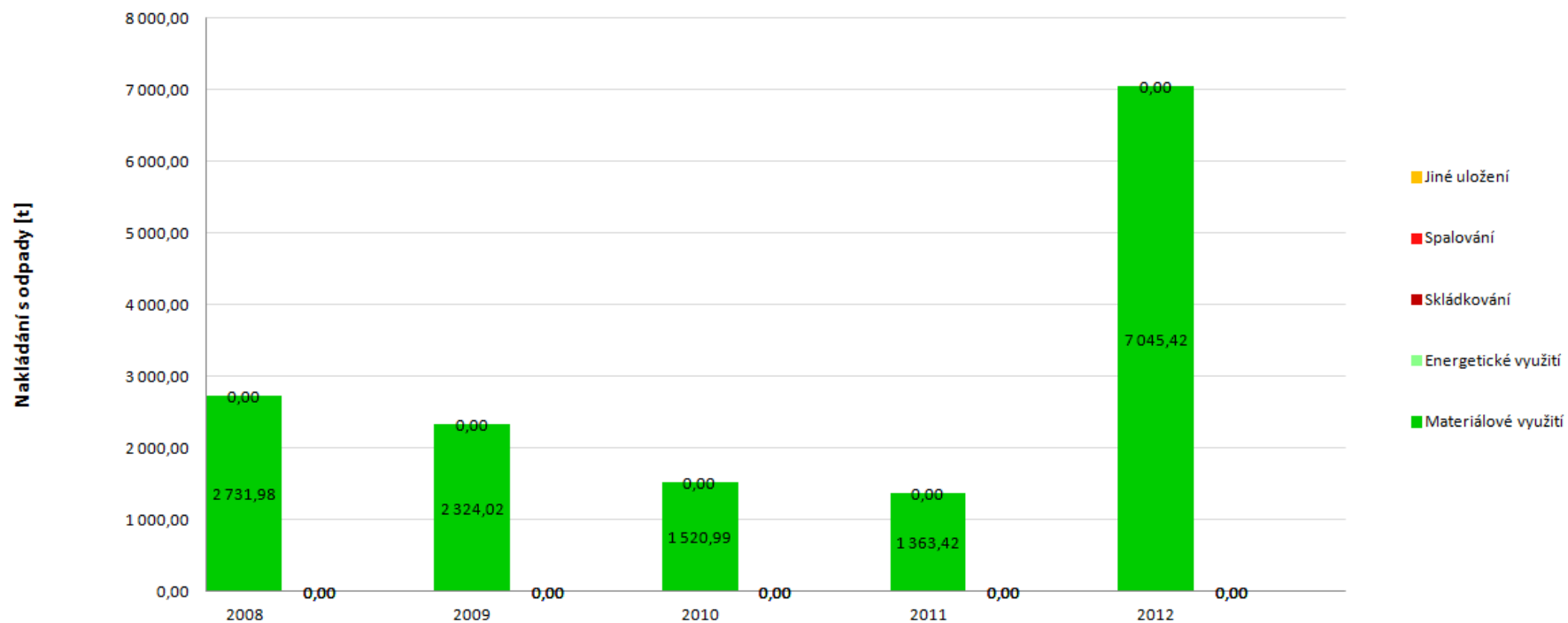
Tabulka 83 Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
									2008	2009	2010	2011	
Nakládání s odpady [t]													
KO	Využití	Materiálové využití	698,73	2 731,98	2 324,02	1 520,99	1 363,42	7 045,42	390,99	332,61	217,68	195,13	
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓								Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓		
			4,86	11,90	12,54	8,12	6,95	28,51	290,99	232,61	117,68	95,13	
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití	642,18	2 731,98	2 324,02	1 520,99	1 363,42	7 045,42	425,42	361,89	236,85	212,31	
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓								Meziroční změna [%] ↓		
		4,46	11,90	12,54	8,12	6,95	28,51						
	Celková produkce KO [t]			14 390,47	22953,38	18526,44	18734,32	19613,69	24714,13	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			

		Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SKO	Využití	Materiálové využití	4,32	0,00	0,00	0,00	127,23	-100,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití	4,32	0,00	0,00	0,00	127,23	-100,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

zdroj: databáze GROUP ISOH

Graf 14 Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO

5.5.9. Příloha č. 9 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

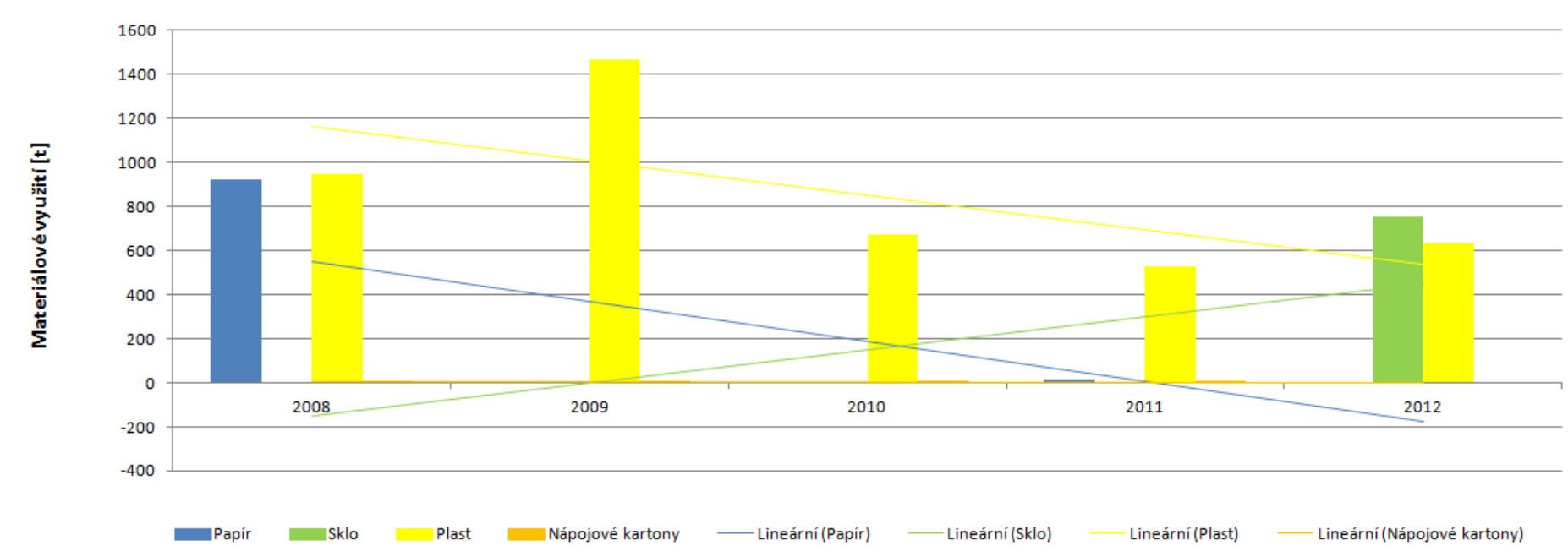
Tabulka 84 Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	919,60	0,00	0,00	14,97	0,00	-100,00	0	0	-100,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	749,52	0	0	0	0
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	944,11	1466,73	670,00	528,62	630,38	55,36	-54,32	-21,10	19,25
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	5,16	0,85	2,99	0,33	0,00	-83,51	250,76	-89,01	-100,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0

		žití									
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0

zdroj: databáze GROUP ISOH

Graf 15 Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012

Příloha č. 10 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Tabulka 85 Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Nakládání s BRO a BRKO [t]												
BRO	Využití	Materiálové využití		2 699,13	1 675,24	1 018,67	1 201,42	3 207,92	-37,93	-39,19	17,94	167,01
		Energetické využití		23,42	23,40	0,00	0,00	0,00	-0,09	-100,00	0	0
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
BRKO	Využití	Materiálové využití		815,04	798,32	848,00	819,97	2 520,17	-2,05	6,22	-3,31	207,35
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Podíl skládkování a měr. skládkování k DZ 1995 [%] ↓			
									2009	2010	2011	2012

			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00	
			Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.-1] ↓										
				148,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
				Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →							-100,00	-100,00	-100,00	-100,00
										Meziroční změna [%] ↓				
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
										0	0	0	0	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0	0	0	0	

zdroj: databáze GROUP ISOH

Graf 16 Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP za období 2008-2012

6. Téma 4.: volitelné téma

6.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

6.1.1. Základní vymezení turistické oblasti jako destinace cestovního ruchu

6.1.1.1. Poloha destinace

Správní obvod obce s rozšířenou působností Svitavy leží ve východní části Pardubického kraje, na česko-moravském pomezí, na hranici s Jihomoravským krajem. Náleží mezi 15 ORP v kraji. Sousedí s ORP Polička, Litomyšl, Česká Třebová, Lanškroun a Boskovice v Jihomoravském kraji. Dle velikosti patří mezi významná střední centra v rámci České republiky, je čtvrtý největší v Pardubickém kraji (po Pardubicích, Moravské Třebové a Chrudimi).

Obrázek 2 Mapa krajů a správních obvodů ORP v ČR

Zdroj:

- Český statistický úřad: *Mapy správních obvodů ORP a POU Pardubického kraje*
- www.smocr.cz

6.1.1.2. Vymezení destinace

Ve správním obvodu je celkem 28 obcí (Banín, Bělá nad Svitavou, Bohuňov, Brněnec, Březová nad Svitavou, Dětrichov, Hradec nad Svitavou, Chrastavec, Javorník, Kamenná Horka, Karle, Koclířov, Kukle, Lavičné, Mikuleč, Opatov, Opatovec, Pohledy, Radiměř, Rohozná, Rozhraní, Rudná, Sklené, Svitavy, Študlov, Vendolí, Vítějeves, Želivsko), z toho 2 mají statut města (Březová nad Svitavou a Svitavy).

Centrem správního obvodu ORP je město Svitavy, které se nachází cca 70 km od krajského města jihovýchodním směrem.

Území ORP Svitavy se nachází v turistické oblasti Českomoravské pomezí a spadá do dvou mikroregionů: Mikroregion Svitavsko (Březová nad Svitavou, Dětrichov, Hradec nad Svitavou, Javorník, Kamenná Horka, Karle, Koclířov, Kukle, Mikuleč, Opatov, Opatovec, Pohledy, Radiměř, Sklené, Svitavy, Vendolí) a Mikroregion Brněnec (Banín, Bělá nad Svitavou, Bohuňov, Brněnec, Chrastavec, Lavičné, Rozhraní, Rudná, Študlov, Vítějeves, Želivsko).

Komplexní velikost SO ORP Svitavy, která zohledňuje jak populační velikost, tak i atraktivitu z hlediska ekonomické síly, je ovlivněna slabším ekonomickým potenciálem díky značné míře nezaměstnanosti.

Obrázek 3 Administrativní mapa správního obvodu ORP Svitavy

Zdroj:

- Mikroregion Svitavsko
- Mikroregion Brněnec
- Český statistický úřad: Mapy správních obvodů ORP a POU Pardubického kraje

6.1.1.3. Základní charakteristika cestovního ruchu v turistické oblasti

SO ORP Svitavy leží v členité krajině Svitavské pahorkatiny, na evropském rozvodí a na pomezí historických zemí Čech a Moravy. Území patří k turistickému regionu Východní Čechy, turistické oblasti Českomoravské pomezí, Mikroregionu Svitavsko a Mikroregion Brněnec. Pro tuto oblast je charakteristická lidová architektura se čtyřbokými usedlostmi z doby osídlování oblasti německým obyvatelstvem, množství sakrálních staveb jako kostely, kaple, kříže, zvonice, sochy,...

Specifické pro území je i chalupaření, které je důsledkem úbytku trvale bydlícího obyvatelstva z obcí v minulém období a dobrých podmínek vzhledem k dobré dostupnosti a poloze regionu v systému osídlení. Takovou, zejména víkendovou rekreaci, využívají obyvatelé velkých měst, především z moravské metropole Brna.

Na území ORP Svitavy neleží žádné národní kulturní památky, ani památkově chráněná území, ale v relativní blízkosti sousedících SO ORP se nachází významné památky, například zámek v Litomyšli, město Polička, hrad Svojanov, CHKO Moravský kras.

V širším území pak vzrostla nabídka v souvislosti s propagací vyplývající ze spolupráce měst Českomoravského pomezí.

Na území celého regionu se rozvíjí agroturistika, zvláště se zaměřením na tradiční chov koní.

Krajina je vhodná pro vzrůstající poptávku o venkovskou turistiku (zejména pro rodiny s dětmi a lidi s náročnou duševní činností). Mohou zde využít pěší turistiku, cykloturistiku, hipoturistiku, sportovní vyžití, aj.

Zdroj:

- *Rozvojová strategie MAS Svitava*
- *Integrovaná strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Svitava pro období 2014–2020*

6.1.1.4. Potenciál cestovního ruchu v turistické oblasti

Potenciál cestovního ruchu vyjadřuje způsobilost území poskytnout vhodné podmínky pro rozvoj cestovního ruchu.

Přírodní předpoklady cestovního ruchu přispívají k lokalizaci cestovního ruchu do neosídlené nebo sporadicky osídlené krajiny, zatímco kulturně-historické předpoklady přispívají k jeho lokalizaci do sídel, která vystupují jako střediska s obytnou, administrativní a výrobní funkcí.

Hodnocení přírodních předpokladů

Povrch území má členitý charakter, nadmořská výška se pohybuje od 356 po 670 metrů n. m. Hlavním geomorfologickým celkem území je Svitavská pahorkatina, která je součástí oblasti Východočeské tabule. Na jižní část území zasahují výběžky Českomoravské vrchoviny (Hornosvratecká vrchovina).

Severní částí území ORP Svitavy prochází hranice evropského rozvodí, majoritní část spadá pod úmoří Černého moře. Územím protéká řeka Svitava, vodní tok III. řádu. Pramení ve východním úbočí Javornického hřbetu u Javorníku, protéká jihovýchodním výběžkem české křídové pánve, kde pod Svitavami vytváří hluboké údolí. V něm jsou u osady Muzlov vydatné prameny s přirozenými artéskými vývěry. Bohaté zásoby pitné vody z této oblasti jsou využívány pro dálkové zásobování města Brna (tzv. Březovský vodovod). Jeho potřebu téměř zcela pokrývají. Každou sekundu odtéká z území 1 300 litrů kvalitní pitné vody.

Řeka Svitava opouští území ORP Svitavy pod obcí Rozhraní při průměrném průtoku 1,26 m³/s. Obce ležící v jejím záplavovém údolí musí řešit otázku protipovodňových opatření. To se týká zejména obcí Svitavy, Hradec nad Svitavou, Březová nad Svitavou, Brněnec a Rozhraní.

Z klimatického hlediska náleží SO ORP Svitavy do mírně teplé oblasti. Klima celého území je v závislosti na vyšší nadmožské výšce a terénu chladnější a vlhčí s kratším obdobím léta. Roční průměry teplot se pohybují v rozmezí mezi 7 – 8 °C. Roční průměry srážek se pohybují kolem 800 mm.

Historicko-kulturní předpoklady

Historicko-kulturní předpoklady vznikaly činností člověka a charakteristické je pro ně bodové rozmístění. Klíčovým motivačním impulsem k cestovnímu ruchu zaměřenému na kulturně-historických památkách je především seznámení s historií, architekturou a kulturou konkrétního území.

Z hlediska historického-kulturního předpokladu má zájmová oblast méně významných památek, které by do regionu přilákaly větší množství turistů zdržujících se na delší dobu.

Na popisovaném území se nachází několik zajímavých staveb nebo významných míst z hlediska cestovního ruchu, většina z nich však má význam pouze regionální. Mezi významné památky a objekty v území patří např. historické jádro města Svitavy, které je městskou památkovou zónou. Několik objektů ve Svitavách je památkově chráněno (kostely, Červená knihovna, některá sousoší a další stavby); zajímavým prvkem je také torzo městského středověkého opevnění s baštou. K dalším stavbám s určitou historickou hodnotou patří sakrální stavby v území. Jedná se o kostely, které se nacházejí ve většině obcí území ORP Svitavy, dále kaple (např. v obci Vendolí, Koclířov, Opatov, Svitavy,...), sochy (např. Hradec nad Svitavou, Koclířov), pomníky a památníky (např. ve Svitavách rodáka Oskara Schindlera), kříže (např. v obci Vendolí, Vítějeves, Hradec nad Svitavou, Kamenná Horka, Karle), sloupy (např. Hradec nad Svitavou, Opatov, Březová nad Svitavou), zvonice (např. Banín, Kamenná Horka). V Bělé nad Svitavou je hromadný židovský hřbitov. Ve městě Svitavy se také nachází nedávno obnovený židovský hřbitov, kde se dochovalo 40 náhrobků. V Brněnci – Moravské Chrastové se nachází barokní kaple a továrna, kam Oskar Schindler, rodák ze Svitav, koncem druhé světové války přemístil z koncentračního tábora židy a zachránil jim tak životy (viz film Schindlerův seznam, stálá expozice je umístěna ve svitavském muzeu).

Území ORP Svitavy leží také ve výhodné geografické poloze ve vztahu k blízkým možným cílům, jako je např. město Litomyšl (zámecký areál zapsaný na Seznam světového dědictví UNESCO, rodiště B. Smetany) a Polička (rodiště B. Martinu), k často navštěvovaným památkám patří původní gotický hrad Svojanov.

Ke kulturním zařízením ve správním obvodu ORP Svitavy patří kulturní domy (např. Březová nad Svitavou, Dětřichov, Karle, Koclířov, Opatov, Pohledy, Svitavy), společenské domy (Hradec nad Svitavou), Středisko kulturních služeb města Svitavy, Městské muzeum a galerie města Svitavy, kina (Březová nad Svitavou, Hradec nad Svitavou, Svitavy), veřejné knihovny (s výjimkou obcí Kamenná Horka, Kukle, Pohledy, Rudná, Želivsko).

Hodnotnou nabídku kulturních akcí ve svých zařízeních má město Svitavy, které k tomu zřídilo neziskové organizace Středisko kulturních služeb města Svitavy (SKS), Městskou knihovnu s regionálním posláním, Městské muzeum a galerii a Multifunkční, vzdělávací, komunitní a kulturní centrum Fabrika. V Ottendorferově domě probíhají koncerty vážné hudby a setkání se zajímavými osobnostmi z oblasti kultury, sportu a společenského života probíhají v kinokavárně Galaxie nebo v divadle TRÁM. Muzeum pořádá přednášky a besedy, nabízí stálé expozice (např. výstavu o svitavském rodákovi Oskarovi Schindlerovi, z historie praček,...) a z významnějších akcí, na kterých se muzeum podílí, lze jmenovat Dny evropského dědictví nebo Dny česko-německé kultury.

V SO ORP Svitavy vznikla centra volného času (ve Svitavách, Koclířově, Vítějevsi, Opatově, Opatovci, Bělé nad Svitavou).

V území jsou pořádány kulturní a společenské akce (např. koncerty, setkání rodáků, turistické výlety, výstavy, taneční akce, diskotéky, plesy, maškarní, posvícení, poutě) nejen pro místní obyvatele, ale i pro návštěvníky. Společenské akce v menších obcích se omezují na různé sportovní soutěže a turnaje převážně regionálního charakteru (např. fotbalová, nohejbalová, tenisová a další utkání), soutěže sboru dobrovolných hasičů, plesy, apod.

V samotném městě Svitavy se pravidelně konají následující významné kulturní a společenské akce, které mají regionální i celorepublikový význam:

- Masopust: masopustní průvod masek s jarmarkem na náměstí Míru (únor)
- Oblastní nebo krajské kolo Porty (březen)
- Hledání hvězdy Davidovy: cyklus přednášek, koncertů a divadelních představení probíhá vždy po celý duben u příležitosti výročí narození O. Schindlera (duben)
- Festival amatérských pěveckých sborů (duben, každý sudý rok)
- Přehlídka agenturních divadel pro děti (duben)
- Festival amatérských videoprogramů a filmů (květen)
- Národní soutěž a výstava amatérské fotografie (květen)
- Celostátní přehlídka pěveckých sborů (červen)
- Svitavský country vandrball (červenec)
- Promenádní koncerty na náměstí, divadla v parku Jana Palacha (červen až srpen)
- Svitavské letní slavnosti s poutí ke sv. Jiljí: pestrá nabídka kulturních akcí pod širým nebem (poslední týden v srpnu a první týden v září)

- Posed – podzimní setkání divadelníků: přehlídka amatérských divadelních souborů doplněná o tvůrčí dílny (listopad)
- Vánoce ve Svitavách: vánoční jarmark na náměstí Míru, vánoční zvyky v Muzeu,... (druhá adventní neděle)

Z tradic kulturního dědictví se v mnoha obcích SO ORP Svitavy dodržuje každoroční pálení čarodějnic, poutě a stavení máje.

Kulturní, společenské ale i sportovní styky navazují obce z popisovaného území prostřednictvím meziměstské (město Březová nad Svitavou je organizátorem letních setkání obcí a měst, který má společné pojmenování „Březová-Březová“ spojené s kláním fotbalistu a hasičů) a mezinárodní spolupráce (obec Opatov partnerství s italskou obcí Drezzo, město Svitavy se slovenskými městy Banská Štiavnica, Žiar nad Hronom, nizozemským Weesp a německými Plochingen a Stendal).

Na společenském životě obcí v území ORP Svitavy se významně podílí také spolky (např.: sbory dobrovolných hasičů, myslivecká sdružení, svazy chovatelů,...) V obci Karle působí nezávislé sdružení KA and KLUB KARLE, které se zabývá rozvojem obce, zejména podporou společenského života se zaměřením na kulturu.

Na území ORP Svitavy působí ve Svitavách: divadelní soubory, Dramatická školička, pěvecké sbory (např. Dalibor), kapely (např. Točkolotoč, IRMA a další), dechové orchestry, taneční soubory (např. Ellis) a loutkový soubor "Céčko", který je špičkovým souborem nejen v ČR, ale i ve světě. Z mimosvitavských divadelních souborů lze zmínit soubor z Brněnce, který založil tradici pořádání přehlídky s názvem Sněhový Brněnec.

Hodnocení potenciálu rekreačních ploch

SO ORP Svitavy je oblastí venkovského charakteru s krásnou a neporušenou přírodou. Jedná se o území, které nemá žádná velká města, zato tu najdeme velké množství ploch venkovského charakteru a zalesněných ploch.

Významné oblasti s vhodnými podmínkami pro cestovní ruch se nachází v okolí přírodního parku Údolí Křetínky (Brněnec, Rozhraní). Atraktivní zalesněnou lokalitou je okolí Opatova (přírodní rezervace Králova zahrada a PR Psí kuchyně).

Hodnocení sociálně-ekonomických předpokladů

Nedílnou součástí cestovního ruchu je materiálně technická základna, tedy realizační předpoklady cestovního ruchu. Základem jsou ubytovací a stravovací zařízení, doplněné dalšími souvisejícími službami zvyšujícími kvalitu a komfort. Kvalita nabízených služeb ve stravovacích zařízeních se působením konkurenčních služeb neustále zlepšuje a tento trend má rychlejší průběh než u ubytovacích zařízení.

Hlavní koncentrace ubytovacích a stravovacích zařízení je soustředěna v rámci území ORP Svitavy převážně ve Svitavách.

Rozložení a dostupnost ubytovacích zařízení lze v regionu zhodnotit jako nevyváženou, u některých zařízení se špatným technickým stavem.

Ve SO ORP Svitavy jsou zastoupeny všechny druhy stravování. Jejich největší kumulace je opět ve Svitavách. Skoro všechny obce mají svůj obecní hostinec, který i pronajímají. Většina těchto zařízení ale slouží spíše místním obyvatelům, nežli turistům.

Doprovodná a dopravní infrastruktura

Doprava patří mezi základní realizační podmínky cestovního ruchu, bez kterých by rozvoj cestovního ruchu nebyl možný. Pro rozvoj cestovního ruchu je důležitá nejen dostupnost regionu jako celku, ale také lokální doprava umožňující pohyb po území a zajištění dopravní dostupnosti k jednotlivým atraktivitám cestovního ruchu a do návštěvnických center.

Územím prochází silniční komunikace nadregionálního významu I/43 (Brno – směr Polsko), I/35 (Hradec Králové – Olomouc).

Ačkoli popisovaným územím prochází významný silniční tah I/35, je dopravní dostupnost snížena velkou vytížeností této komunikace. Z hlediska napojení na centra osídlení vyššího řádu (Pardubice, Brno), lze charakterizovat území jako relativně špatně napojené. V širších vztazích chybí napojení na dálniční síť. Kolem města Svitavy je navržen obchvat I/43 Hradec nad Svitavou – Lačnov.

Řešeným územím ORP Svitavy prochází ve směru sever – jih dvoukolejná elektrifikovaná železniční trať č. 260 Česká Třebová – Svitavy – Brno. Druhou železniční tratí procházející územím je odbočná jednokolejná neelektrifikovaná trať č. 260 Svitavy – Polička - Žďárec u Skutče. Napojení na železniční síť v území je dostačující.

V ostatních obcích okresu, které nejsou obsluhovány železniční dopravou, je zajištěna linková autobusová doprava. Dopravní obslužnost obcí je ale významně omezena ve dnech pracovního klidu, což se nepříznivě projevuje v oblasti cestovního ruchu, společenském i kulturním životě obyvatel.

Oblast je zajímavá z hlediska cykloturistiky a pěší turistiky.

V území je zpracováno několik informačních materiálů:

cykloturistické:

- Napříč Svitavskem: Mikroregion Svitavsko
- Na kole Českomoravským pomezím: Českomoravské pomezí
- Cyklobus Českomoravským pomezím 2014: Českomoravské pomezí

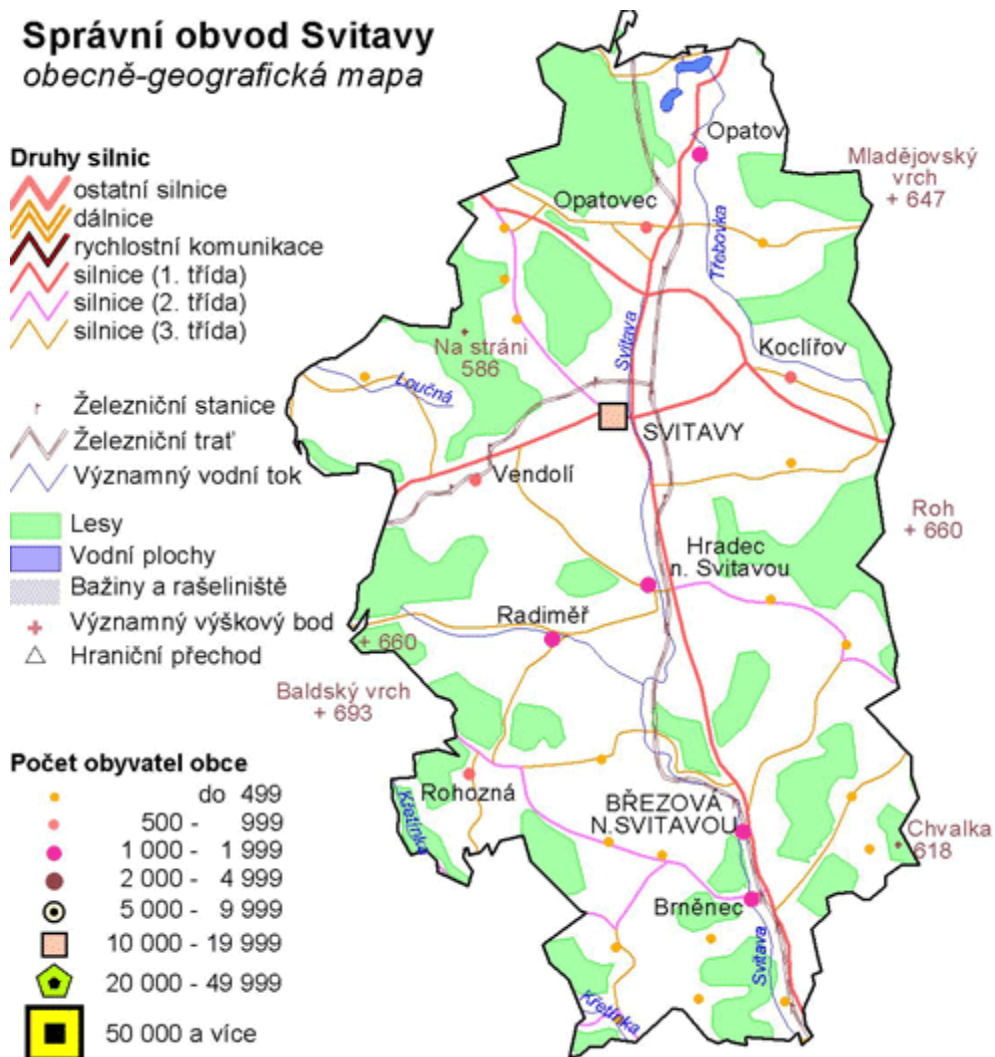
turistické:

- Pěšky Českomoravským pomezím: Českomoravské pomezí
- Turistická mapa 1:100 000: Českomoravské pomezí,...

Území je protkáno řadou regionálních cyklotras, turistických tras, naučných stezek s návazností na přírodní a kulturní hodnoty. Nedostatkem ale stále zůstává vedení cyklotras v převážné většině po silnicích II. a III. třídy a účelových komunikacích a tím dochází ke snížení bezpečnosti a atraktivity. V zájmovém území je absence cyklostezek.

Oblast je celkem rovnoměrně pokryta sítí turistického značení spravovaného Klubem českých turistů.

Obrázek 4 Obecně-geografická mapa ORP Svitavy

Zdroj:

- Český statistický úřad: *Mapy správních obvodů ORP a POU Pardubického kraje*
- Pešková, L.: *Cestovní ruch na Svitavsku: současnost a možnost jeho dalšího rozvoje. Olomouc, 2011*
- www.vychodni-cechy.info
- Informační centrum Svitavy

6.1.1.5. Obecné trendy cestovního ruchu a jejich předpokládaný dopad na cestovní ruch v turistické oblasti

Cestovní ruch je dnes jedním z nejdůležitějších odvětví světové ekonomiky a asi tři čtvrtiny všech cest v Evropě se uskuteční v rámci domácího cestovního ruchu. Výdaje domácích návštěvníků tak přispívají k lepší vybavenosti území infrastrukturou a konkurenci poskytova-

ných služeb. Těžiště cestovního ruchu se přesunuje na regionální úroveň a tento trend je podporován ze strany EU.

Trendem v cestovním ruchu je větší důraz na kvalitu než kvantitu a na produkty, které jsou založeny na výjimečných a dlouhodobě zapamatovatelných zážitcích. Spotřebitelé čím dál víc chápou možnost cestovat jako cestu za nemateriálními hodnotami a výsledkem je pak touha co nejvíce toho v životě prožít, objevit, zúčastnit se něčeho zajímavého a také být zatažen do dění v navštívené destinaci a poznat místní způsob života.

S nemateriálními hodnotami souvisí také návrat k přírodě a venkovu, zájem o své zdraví a fyzickou kondici, což znamená, že se snaží svou dovolenou trávit co nejvíce aktivně, ale jsou si vědomi potřeby duševního odpočinku.

Dlouhodobě také zákazníci preferují „zelené“ produkty a to se týká i destinací cestovního ruchu, které se spolu s cestovními kanceláři a dopravci snaží nabízet své služby tak, aby minimalizovaly dopad svých aktivit na životní prostředí.

Nejdůležitějším trendem pro rozvíjející se regionální turistiku je fakt, že se cestuje častěji, ale vzdálenosti jsou kratší a také délka dovolené se zkracuje. To podporuje budování cyklistických stezek, infrastruktury, restauračních zařízení a možností ubytování.

Propagace a nabídka regionu v cestovním ruchu by měla vázat na patřičné budování ubytovací a turistické infrastruktury.

Zdroj:

- *Koncepce státní politiky cestovního ruchu*

6.1.1.6. Nejvýznamnější trendy ovlivňující turistickou oblast (zdravý životní styl, agroturistika, poznávání, sport, relaxace)

Město Svitavy se dnes soustředí zejména na sportovní turistku. Současná strategie města směřuje do oblasti volnočasových aktivit, relaxace, wellness a rekreačního sportu.

Pro menší obce je specifická víkendová relaxace obyvatel velkých měst, zejména města Brna, spojená s chalupařením, cykloturistikou a agroturistikou.

Ojedinělou specialitou území a příležitostí pro návštěvníky je církevní turistika. V obci Koclířov se nachází mariánské poutní místo – sídlo Českomoravské Fatimy – Fatimského apoštolátu, umístěné v bývalém klášteře Redemptoristů. Jsou zde celoročně pořádány vícedenní programy duchovní obnovy, poutě, křesťanské semináře a prázdninové pobyty a další akce duchovního charakteru.

Turismus ve SO ORP Svitavy je také spojen se zábavou, jako jsou festivaly, slavnosti, gastro zážitky a jiné sportovní a kulturní akce (viz. 6.1.2.5).

Zdroj:

- *Marketingová koncepce ČR 2013 - 2020*
- *Rozvojová strategie MAS Svitava*

- *Informační centrum města Svitavy*
- *webové stránky jednotlivých obcí*

6.1.2. Analýza nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti

6.1.2.1. Kulturně historické památky (muzea, galerie, církevní památky, rodáci)

Nejvíce historických památek je ve Svitavách (viz příloha č. I/24). V území ORP Svitavy nejsou žádné hrady ani zámky. Z nejnavštěvovanějších historických památek v okolí patří:

-Zámecký areál v Litomyšli zapsaný do světového kulturního dědictví UNESCO.

-Hrad Svojanov, v jehož architektuře se mísí gotika s empírem, tedy středověk s 19. stoletím.

-Zámek v Moravské Třebové ze 13. století s expozicí středověké mučírny a alchymistické laboratoře.

-Město Polička s jedinečným systémem městských hradeb s devatenácti věžemi a kostel sv. Jakuba s rodnou světničkou B. Martinů.

Na území ORP Svitavy jsou z historických památek nejvíce zastoupeny sakrální stavby. Téměř v každé obci mimo Kukle, Lavičné, Rudná, Študlov a Želivsko je kostel (příloha II). Kaple jsou v obcích Brněnec, Lavičné, Opatov, Opatovec, Pohledy, Radiměř, Rohozná, Rudná, Svitavy a Študlov (příloha II).

Mezi nejvýznamnějšího rodáka na území ORP Svitavy patří Oskar Schindler (28.4.1908 Svitavy – 9.10.1974 Hildesheim): kontroverzní německý obchodník, známý tím, že zachránil 1 200 Židů před smrtí v koncentračním nebo vyhlazovacím táboře. Stálou expozici o tomto rodákově najdeme v Městském muzeu a galerii ve Svitavách. Každý rok vždy po celý duben probíhá u příležitosti výročí jeho narození cyklus přednášek, koncertů a divadelních představení pod názvem Hledání hvězdy Davidovy ve Svitavách.

6.1.2.2. Přírodní atraktivity (chráněná území a objekty, naučné stezky)

Na území ORP Svitavy se nachází 2 přírodní rezervace v Opatově a částečně do na území ORP Svitavy zasahuje i rezervace Rohová.

- Přírodní rezervace Králova zahrada: bohatá populace bledule jarní, kterou každoročně na jaře navštíví stovky turistů.
- Přírodní rezervace Psí kuchyně: zachovalé přirozené jedlové bučiny, útočiště dutinových druhů ptáků.
- Přírodní rezervace Rohová: Chrání rozsáhlé přirozené květnaté bučiny a suťové porosty s výskytem řady chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Najdeme zde 6 informačních tabulí, které nás provedou přírodní rezervací a seznámí s důlní těžbou na Hřebči, geologií a geomorfologií, hydrologií, rostlinstvem, živočištvem a historií Hřebečska.

Obcemi Bohuňov a Vítějeves prochází přírodní park Údolí řeky Křetínky. Jedná se o rašelinné louky v nivách potůčků a na pramenných vývěrech útočiště mnohých chráněných druhů rostlin. Osu parku tvoří tok říčky Křetínky, který v místě označovaném jako Bohuňovské skály tvoří hranici dvou geomorfologických soustav.

Turisticky vyhledávané jsou naučné stezky:

- Naučná stezka K pramenům Svitavy: Stezka prochází kolem Horního a Dolního rybníka, kde je možné se v parných letních měsících osvěžit příjemnou koupelí či využít služeb místního bufetu „Plechárna“, dále pokračovat k pramenům Svitavy a během cesty se seznámit s historií rybníků a místní flórou a faunou. Stanoviště 10 – 15 jsou vybaveny interaktivními prvky pro děti.
- Naučná stezka Českomoravské pomezí – Svitavsko: 12 km dlouhá stezka pro pěší, kterou lze projet i na kole, vychází od autobusového nádraží ve Svitavách a prochází po lesních, polních i asfaltových cestách okolím Svitav. Na celkem 9 panelech seznamuje s historií této oblasti pomezí Čech a Moravy s důkazy podél cesty - původními hraničními kameny.
- Naučná stezka Na pomezí Čech a Moravy: vede přes okolí města Svitavy a je dlouhá 12 km. Začátek stezky je na autobusovém nádraží a končí na místě bývalého popravíště, nedaleko hostince U Jelena. 9 informačních panelů popisuje historii Langrovy vily, historii prvního osídlení krajiny, historii železniční tratě Svitavy – Polička, starou kupeckou stezku, vypráví o pověstech kraje, o historii jak se vyměřovala zemská hranice. Další informační tabule se věnují nápisům na hraničních kamenech, místu, kde probíhala bitva mezi pruskými a rakouskými vojsky v roce 1866 a také tradicím lidového léčení.
- Naučná stezka Údolím řeky Svitavy v Březové nad Svitavou: Cela trasa stezky měří kolem 8 km a je osazena 17 informačními tabulemi seznamující s tematikou přírody, krajiny, historie lidského osídlení a dřevěnými odpočívadly. Značena je turisticky jako místní okruh a vede převážně po nezpevněných polních a lesních cestách.
- Naučná stezka Vodárenský les ve Svitavách: Stezka zpřístupňuje těžko dostupné partie lesa s vyvěrající podzemní vodou, která dříve sloužila jako zdroj pitné vody pro město Svitavy. Stezka prochází po pravém břehu Ostrého potoka po dřevěných chodnících nad podmáčenými a bažinatými místy a šotolinových cestách, ze kterých je možné si prohlížet nejen biotop mokřin a podmáčených půd, ale také zachovalé čerpací studně. Její součástí jsou i lavičky a 4 informační tabule s přírodními a historickými tématy. Na budově čerpací stanice je umístěno dalších 5 informačních tabulí s historií a současným stavem vodárenství a s hydrogeologií svitavských zdrojů pitné vody.

6.1.2.3. Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, hipoturistika)

Pěší turistika:

Popisovaným územím prochází několik turistických tras. Některé procházejí celým územím, jiné jen okrajovou částí. Najdeme zde naučné stezky, např. „K pramenům řeky Svitavy“ pro pěší či cykloturisty a naučnou stezku „Českomoravské pomezí – Svitavsko“, což je 12 km dlouhá stezka pro pěší nebo cykloturisty. K dalším stezkám patří „Po hranicích českého království a moravského purkrabství“ o délce 14 km. Na území ORP Svitavy existují programy pro pěší turistiku: „Pěší turistika v Českomoravském pomezí (Svitavsko)“ na jižní hranici Východních Čech.

Cykloturistika:

Všeobecným trendem poslední doby je budování cyklotras. Cyklotrasy jsou většinou vedeny po vedlejších silnicích a místních komunikacích, zejména s asfaltovým povrchem. Některé úseky jsou vedeny po lesních či polních cestách.

Pro cyklisty je vydáno několik tištěných mapových průvodců s popisem okruhů, které jsou kombinací výše uvedených číselovaných cyklotras i neznačených stezek. V publikaci "Napříč Svitavskem – Tipy na cyklovýlety" je popsáno 19 okruhů s různým stupněm obtížnosti i délky tras. Další mapový průvodce „Na kole Českomoravským pomezím“ je rozdělen na jednodenní cyklovýlety s městy a jejich okolími: Litomyšl, Moravská Třebová, Polička, Vysoké Mýto a Svitavy. Můžeme zde také využít program „Svitavsko pro pány kluky“, ve kterém budeme mít možnost během jednoho víkendu vidět živé daňky, navštívit záchranou stanici zvířat, projet se na koni, objevit pramen Svitavy, svézt se unikátní úzkokolejnou železnicí a prohlédnout si exponáty starých praček. Cyklistický poznávací víkend je určený především rodinám s dětmi. Ubytování je ve vytápěných chatkách rekreačního zařízení Vysoké Pole (cca 8 km od Svitav) se sportovním zázemím.

Přehled stávajících cyklotras procházející územím ORP Svitavy:

104 Kadov – Jimramov – Vítějeves – Brněnec – Rudná – Křenov – Městečko Trnávka

182 Moravská Třebová – Dětrichov – Opatovec – Litomyšl – Choceň

4022 Svitavy – Hradec nad Svitavou – Radiměř – Polička – Borová – České Milovy

4024 Žďárec – Budislav – Karle – Vendolí – Hradec n. Sv. – Skelné – Pohledy - Jevíčko

4027 Radiměř – Rohozná – Svojanov

4028 Svitavy – Rosnička – Čistá

4033 Česká Třebová – Králova zahrada – Valdek – Opatovec – Svitavy

4044 Dětrichov – Koclířov – Hřebeč

4045 Psí kuchyně – Opatov – Třebovice v Čechách

4047 Psí kuchyně – odbočka na hřeben směr Janov, resp. Kozlovský vrch

4064 Sklené – Mariánský obraz – hranice přírodní rezervace Rohozná s návazností na 4029

4201 Hradec nad Svitavou – Banín – Lavičné – Bělá nad Svitavou – Vítějeves – Bohuňov

4202 Dětrichov – Opatov – Gajer

4203 Radiměř – Hradec nad Svitavou – Banín – Březová nad Svitavou – Brněnec

4204 Hřebeč – Kamenná horka, vysílač – Kamenná Horka – Svitavy Lány – Hradec n. Sv.

4205 Svitavy – Rosnička – Javorník rozc. – Kukle – Mikuleč – Psí kuchyně

5160 Bohuňov – odbočka na Jobovu Lhotu s návazností na 5186 a 5185 směr Kněževes

5168 Chlum – Horní Smržov – Horákova Lhota (Želivsko)

K 22. říjnu 2013 byla veřejnosti dána do užívání nová cyklostezka spojující zahrádkářskou kolonii u Langerova lesa se Sluneční stráňí. Stezka je v šíři 2,25 -3 m a je dlouhá 890 m. Při cestě na Sluneční stráň tak občané nemusí využívat frekventovanou silnici I/34. Část z celkové ceny 1,2 mil. Kč bez DPH byla poskytnuta ze Státního fondu dopravní infrastruktury.

V území ORP Svitavy je zpracována předprojektová dokumentace Cyklokoridor Svitava, ve kterém půjde o začlenění dálkové cyklotrasy z České Třebové přes Svitavy a Letovice do Blanska do nově utvářené sítě dálkových cyklotras ČR. Dálková cyklotrasa č. 24 Svitava je navržena údolím řeky Svitavy, tedy bez převýšení a bez vybočení do okolních kopců. Napojení na okolní města, destinace je vedeno rovněž po trasách s co nejpříznivějším výškovým profilem a pokud možno po stávajících využitelných cestách a místních komunikacích. V úsecích, kde není vhodná komunikace k dispozici, jsou navrženy nové cyklostezky. Dálková trasa Svitava bude doplněna o drobnou infrastrukturu odpočívadel, jejichž účelem je možnost odpočinku a protáhnutí, občerstvení z vlastních zásob, schování před nepřízní počasí, příjemné rozptýlení dětí, získání informací z mapové tabule.

Obrázek 5 Cyklokoridor č. 24 Svitava

Dálková cyklotrasa č. 24 Svitava má regionální charakter. Hlavním informačním bodem ve Svitavách je Kavárna Oskara Schindlera.

Napojení města Litomyšl aneb do Smetanovy Litomyšle – kopírováním stávající cyklotrasy č. 4028 přímé trasy vedoucí přes Javornický hřeben po asfaltové cestě na Brlenku, stáčí se do obce Čistá a sleduje tok řeky Loučné až do Litomyšle. Druhou možností je nově místně značená odbočka na konci obce Čistá vedoucí přes Trstěnice, Chmelík, Karle, Ostrý kámen, Svato trojici navazující na stávající cyklotrasu 4028.

Napojení města Moravská Třebová aneb historií důlní těžby – úsek ze Svitav na Hřebeč je navržen nejkratší cestou přes Koclířov a počítá s výstavbou nové, 1938 m dlouhé komunikace.

Napojení města Polička aneb do vstupní brány Žďárských vrchů – trasa ze Svitav přes Vendolí, dále těsně kolem vojenského prostoru lesní/polní cestou až do Pomezí, následně po místních komunikacích až do Poličky. Část úseku ze Svitav do Vendolí je plánováno nahradit cyklostezkou.

Ve městě Svitavy bude vznikat studie řešení cyklistické dopravy na území města. Cílem studie bude návrh způsobu vedení cyklistické dopravy (zřízení cyklistických pruhů, cyklopiktokoridů, organizace dopravy, apod.) v prostoru pozemních komunikací. Bude respektovat stávající dopravní využití komunikací s cílem zlepšit mobilitu a bezpečnost (zejména cyklistů) v území. Návrh bude zohledňovat účel cesty cyklistů od dopravní cesty, přes rekreační projížďku ke kombinaci obojího. Studie bude také řešit návrh způsobu křížení komunikací, po kterých jsou vedeny cyklotrasy, s ostatními pozemními komunikacemi. Dále bude jednotlivým úsekům přiřazena „závažnost“, která by měla sloužit k určení priority při řešení jednotlivých úseků. Bude potřeba se detailněji zaměřit i na řešení cyklodopravy na sídlištích U nádraží a v Lánech v návaznosti na rekreační oblasti (stadion, rybníky).

Hipoturistika:

- Moravská Chrastová: Jezdecký klub Dantes
- Kamenná horka: Jezdecký klub Markéty Bártové
- Radiměř: Ranch Hidalgo
- Vendolí: Bonanza
- Vítějeves: Ranch Winegar

6.1.2.4. Ostatní atraktivita rekreační oblasti

Rozhledny:

- Dobře utajená rozhledna Jára Cimrmana u Březové nad Svitavou: Volně přístupná dřevěná vyhlídka se nachází na návrší (476 m) přibližně 1 km západně od Březové a 10 km jižně od Svitav. Je celkem 20 m vysoká a vyhlídková plošina je umístěna v 15 m. Nabízí výhledy do blízkého okolí, především na Březovou nad Svitavou. Dostanete se sem po značené trase naučné stezky Údolím řeky Svitavy.

Kryté bazény:

- Krytý bazén Svitavy: plavecký bazén 25 x 12 m, dětský bazén 9 x 6 m, parní kabinka pro 6 osob samostatně pro muže a ženy, whirlpool pro 6 osob, tobogán 93,5 m

Venkovní koupání:

- Kemp Opatovec: přírodní koupání v rybníku Pařez, půjčovna sportovních potřeb a vybavení, sportovní hřiště venkovní, venkovní trampolína
- Rybník Rosnička: přírodní koupání. Rybník rosnička je nejvýznamnějším rekreačním areálem v okolí Svitav. Je výchozím místem k řadě pohybových a naučných aktivit v přilehlém lesním komplexu Brand.
- Koupaliště Březová nad Svitavou
- Koupaliště Svitavy: bazén venkovní (50 x 20 m), sportovní hřiště venkovní, whirlpool venkovní, dětský bazén, dětský koutek, občerstvení, skluzavka, sprchy, tobogán
- Radiměř: koupaliště, venkovní bazén

Horolezectví:

- Bohuňovské vápencové skály dosahující až 40 metrové výšky. Jištění je zde skobové. Obtížnost č. 5.
- Lezecká stěna ve tvaru U o rozměrech 4,5m x 11m x 4,5m sahající do výšky cca 14m doplněná ve střední části o tzv. převislou stěnu a o celkové ploše cca 280m² se nachází ve sportovní hale Na Střelnici ve Svitavách.

Adrenalin:

- Lesní lanový park Pod rozhlednou v Březové nad Svitavou: Volný lanový park, který se skládá z 9 nízkých lanových prvků vhodných i pro nejmenší děti. Na informační tabuli se návštěvník může seznámit s informacemi o zkušenostech Járy Cimrmana s horolezectvím a vzniku slova "traverzování".

Fitness centra, posilovny:

- Fitness stezka ve Svitavách: Stezka o délce téměř 2 km je osazená cvičebními prvky sestavenými pro posílení kondice a svalů celého těla, která je vhodná pro všechny věkové kategorie. U 10 stanovišť jsou umístěny tabulky s návodem na provádění cviků.

Sjezdové lyžování:

- Radiměř: Ski areál Pastviny: 500 m dlouhá upravená sjezdovka, snowpark, večerní lyžování, stravování. Od areálu jsou upravovány 3 okruhy pro běžecské lyžování o délce 15 km.

Sport:

Většina obcí území ORP Svitavy nabízí svým obyvatelům i návštěvníkům možností pro sportovní aktivity v účelových sportovních zařízeních i ve volné přírodě. Pro sportovní vyžití slouží v těchto obcích sportovní zařízení jako např. tělocvičny základních škol a venkovní sportoviště – asfaltová a antuková hřiště, tenisové kurty a aj.

- Svitavský stadion: Areál nabízející řadu volně přístupných rodinných a sportovních aktivit: okruh 1,2 km pro in-line bruslení, 2x hřiště na pentanque, velká streetbalová plocha, 2 dětská hřiště pro malé a větší děti, venkovní rehabilitační prvky pro seniory. Po dohodě se správci je možné využít 2 fotbalová travnatá hřiště a tartanový ovál s ostatními lehkootletickými sektory, doplněné tribunou se šatnami, klubovny, posilovnou a vířivkou.
- Sportovní hala Na Střelnici: Sportovní hala Na Střelnici je víceúčelovým sportovním zařízením evropské úrovně s hrací plochou 46x25m. Ve vrcholu, tj.nad středem hrací plochy, je maximální světlá výška 14,75 m, nad postranní čarou hřiště pro házenou je pak světlá výška 14,20 m.Tato hala je vyhovující i pro mezinárodní soutěže. V hale lze provozovat košíkovou, odbíjenou, gymnastiku, aerobik, silový trojboj, floorball, sálovou kopanou, badminton. Je zde také horolezecká stěna, sauna, fitness centrum - posilovna a spinning centrum.

6.1.2.5. Kulturní, společenské a sportovní akce

- **Festival Amatérských Pěveckých Sborů** – nesoutěžní přehlídka amatérských pěveckých sborů se ve Svitavách koná jednou za dva roky. Kromě českých sborů přijíždí velké množství pěveckých sborů ze zahraničí, festival organizuje SKS Svitavy.
- **Brněnec Fest** – festival konající se již od roku 2000 koncem června, zaměřený výhradně na punk (punkrock).
- **Festival Rosnička** – festival se koná v areálu svitavského rybníku Rosnička od roku 2010 vždy na konci července. Dvoudenní program festivalu je zaměřený především na současnou českou hudbu.
- **Svitavská klapka** – festival neprofesionálního filmu, který se koná od roku 2010 každoročně v prosinci představuje díla mladých talentovaných filmařů nejen ze Svitav.
- **Hřebečský slunovrat** – hudební festival, který je popisován jako muzikantské setkání dvou měst – Moravské Třebové a Svitav, na jehož organizaci se podílí také obce Koclířov a Kamenná Horka, se koná od roku 2012.
- **Národní soutěž a výstava amatérské fotografie** – jednou ročně se Svitavy stávají centrem amatérské fotografie. Díky Národní soutěži se do města na konci května sjíždí amatérští fotografové z celé republiky, kteří nejenom přebírají ceny, ale také vystavují své fotografie v centru Fabrika a Městském muzeu a galerii.

dále:

- **Oblastní nebo krajské kolo Porty** (březen)
- Přehlídka agenturních divadel pro děti (duben)
- Festival amatérských videoprogramů a filmů (květen)
- Svitavský country vandrál (červenec)
- Promenádní koncerty na náměstí, divadla v parku Jana Palacha (červen až srpen)
- Svitavské letní slavnosti s poutí ke sv. Jiljí (konec prázdnin)

- Vánoce v Muzeu (prosinec)

6.1.2.6. Struktura ubytovacích zařízení a jejich vytíženost

Zdroje ze statistického úřadu vykazují následující informace týkající se ubytování za rok 2013 v SO ORP Svitavy:

Tabulka 86 Hromadná ubytovací zařízení celkem

Hromadná ubytovací zařízení celkem	11
hotely	3
penziony	3
kempy	-
chatové osady a turistické ubytovny	1
ostatní hromadná ubytovací zařízení	4
Pokoje	167
Lůžka	430

Z vlastního zjištění informace ze statistického úřadu (tabulka č. 89) neodpovídají realitě. K září 2014 bylo na území ORP Svitavy 521 lůžek včetně přistýlek pro celoroční provoz a 138 lůžek pro sezónní provoz. V hotelu U Jelena je plánováno po rekonstrukci dalších 60 – 70 lůžek pro celoroční provoz (viz. Příloha III).

Následující tabulka ze statistického úřadu č. 90 vykazuje informace o návštěvnosti v hromadných ubytovacích zařízeních za rok 2013 na území ORP Svitavy.

Tabulka 87 Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních na území ORP za rok 2013

hosté			přenocování			průměrný počet přenocování	průměrná doba pobytu (dny)
celkem	v tom		celkem	v tom			
	rezidenti	nerezidenti		rezidenti	nerezidenti		
8 624	6 582	2 042	26 068	19 753	6 315	3,0	4,0

Na dlouhodobě nepříznivou situaci v této oblasti zareagovali vytvořením nabídky ubytování majitelé domů vytvořením ubytovacích kapacit.

Z osobně zjištěných informací týkajících se ubytovacích zařízení (viz. Příloha III) je patrné, že problémy s vytížeností mají zejména zařízení mimo Svitavy (kromě Rekreačního střediska vězeňské služby v Radiměři – středisko je využíváno zejm. pro zaměstnance vězeňské služby, výjimečně turisty a hotelu Hidalgo, který je spojen s hipoturistikou). U některých ubytovacích zařízení je problém vytíženosti spojen se špatným technickým stavem zařízení.

6.1.2.7. Finanční analýza

Finanční analýza cestovního ruchu na území správního obvodu ORP Svitavy je zpracována za období leden – září 2014.

Tabulka 88 Finanční analýza cestovního ruchu na území ORP

Obec	Příjmy (v Kč)			Výdaje (v Kč)		
	§ 2141	§ 2143	§ 342	§ 2141	§ 2143	§ 342
Banín	0	0	0	0	0	0
Bělá nad Svitavou	0	0	0	0	0	0
Bohuňov	0	0	0	0	0	0
Brněnec	-	-	-	-	-	-
Březová nad Svitavou	0	0	0	0	0	0
Dětrichov	0	0	0	0	0	0
Hradec nad Svitavou	27 139	0	0	71 690	0	5 000
Chrastavec	-	-	-	-	-	-
Javorník	-	-	-	-	-	-
Kamenná Horka	-	-	-	-	-	-
Karle	0	0	0	0	0	0
Koclířov	0	0	0	0	0	0
Kukle	0	0	0	0	0	0
Lavičné	-	-	-	-	-	-
Mikuleč	0	0	0	0	0	0
Opatov	657 441	0	0	1 433 372	0	47 832
Opatovec	0	0	0	0	0	0
Pohledy	0	0	800	0	0	2 566
Radiměř	0	0	0	0	16 500	15 000
Rohozná	0	0	0	0	0	2 000

Rozhraní	0	0	0	0	0	0
Rudná	-	-	-	-	-	-
Sklené	0	0	0	0	0	0
Svitavy	242 211	0	100 000	1 446 672	629 062	253 630
Študlov	0	0	0	0	0	0
Vendolí	0	500	0	20 000	0	18 000
Vítějeves	0	0	0	0	0	0
Želivsko	0	0	0	0	0	0
Celkem	926 791	500	100 800	2 971 734	645562	344028

pozn.: Pomlčka (-) u příjmů a výdajů znamená, že údaj nebyl zjištěn.

Údaje v absolutní hodnotě za SO ORP Svitavy neuvádíme z důvodu nedostupnosti příjmů a výdajů u všech obcích.

Zdroj:

- *Informační centrum Svitavy*
- *Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje*
- *kol. autorů: Vlastivěda moravská – Moravskotřebovsko, Svítavsko. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 2002*
- *www stránky obcí*
- www.vychodnicechy.info
- www.ceskemsnami.cz
- www.cm.fatima.cz
- www.csopsvitavy.cz
- www.cyklotrasy.info.cz
- www.lesy-cr.cz
- www.kempy-chaty.cz
- www.mesto.svitavy.cz
- www.svitavskoweb.cz
- www.mistopisy.cz
- www.ubytovani-svitavy-cz
- *vlastní zjištění (informace o ubytovacích zařízeních a finanční analýze)*
- www.pardubice.cz/so/csu/2014edicniplan.nsf/krajkapitola/330093-14-q1_2014-18

6.1.3. Charakteristika potenciálu a možnosti rozvoje MOS cestovního ruchu

6.1.3.1. Infrastruktura

V popisovaném území je nedostatečná turistická infrastruktura. Zejména co se týče rozmístění ubytovacích zařízení a nedostatku finančních prostředků pro jejich rekonstrukce. V poslední době vzniklá ubytovací zařízení v penzionech disponují relativně malými kapacitami,

proto bývá velkým problémem ubytovat větší skupiny návštěvníků. Město Svitavy trpí dlouhodobou neúživatelností tří historicky významných hotelů na náměstí Míru. K částečnému řešení vzniklo ve městě několik malých penzionů, malý hotel Fontána a hotel Schindlerův Háj, který je sice kapacitnější, ale vzdálený od centra 3 km.

Koupaliště jsou jen v Radiměři a v obou městech, přitom ve Svitavách má v areálu uvnitř města jak koupaliště, tak krytý plavecký bazén a navíc přírodní koupaliště v krásném prostředí u Horního rybníka. Autokemp je sezónně provozován v Opatovci s možností koupání v rybnících.

Územím v letních víkendech projíždí cyklobus (zastávka ve Svitavách), který propojuje území Českomoravského pomezí, tedy Litomyšle, Moravské Třebové, Poličky, Svitav a Vysokého Mýta, ale také dalších zajímavých míst, jako jsou zámek v Nových Hradech, Hřebečské důlní stezky, Touloucovy maštale, cyklostezky v okolí České Třebové, rozhledna na Kozlově nebo zřícenina hradu Cimburk. V zimních měsících je pak provozována sezónní autobusová linka do lyžařského střediska Čenkovice v Orlických horách.

Na území ORP Svitavy se nacházejí tři turistická informační centra, a to dvě ve Svitavách a jedna v Březové nad Svitavou. Velké množství mapových publikací, průvodců a jiného propagačního materiálu v poslední době vydaná těmito informačními centry, často ve spolupráci s dalšími subjekty (Mikroregion Svitavsko, Českomoravské pomezí, města Svitavy, Polička, Litomyšl...). Pro cyklisty je vydáno několik tištěných mapových průvodců s popisem okruhů, které jsou kombinací výše uvedených číslovaných cyklotras i neznačených stezek. V publikaci "Napříč Svitavskem – Tipy na cyklovýlety" je popsáno 19 okruhů s různým stupněm obtížnosti i délkou tras.

Územím procházejí 3 silnice I. třídy. Jedná se o silnici I/43 (mezinárodní E 461 Brno – hraniční přechod Dolní Lipka). Tato silnice je v blízkém kontaktu nebo vede přímo přes katastr většiny obcí ve správním obvodu ORP Svitavy. Druhou dopravně významnou silnicí je silnice I/34 (mezinárodní E 551 Svitavy – Jindřichův Hradec), která je spojnicí mezi silnicí I/35 a městem Polička. Severní částí území MASS prochází silnice I/35 (mezinárodní E 442 Liberec – Lipník n. Bečvou).

Stav silnic II a III. třídy v území je oproti silnicím I. třídy v podstatně horším stavu a vyžadují urychlené provedení oprav. V nevyhovujícím stavu jsou i vybrané úseky místních komunikací v některých obcích. Na frekventovaných úsecích komunikací rovněž chybějí bezpečnostní dopravní prvky (např. kruhové křižovatky, ostrůvky, bezbariérové přechody pro chodce s výstražným zařízením, nasvětlení přechodu apod.). Také chodníky v obcích jsou na mnoha místech buď v nevyhovujícím stavu nebo na potřebných místech nejsou vybudovány vůbec.

Dopravní obslužnost je v území poměrně příznivá. Díky páteřním komunikacím jsou možnosti cestování v rámci Pardubického kraje i republiky poměrně dobré. Dopravní spojení do obcí položených mimo tyto trasy je však omezené a spojení hromadnou dopravou velice řídké zvláště ve dnech pracovního klidu.

Obdobně jako silnice I/43 probíhá severojižním směrem přes území ORP Svitavy železniční trať č. 260 Česká Třebová – Brno, která je součástí I. železničního tranzitního koridoru směřujícího na Vídeň, a jako taková byla v předešlých letech zásadně modernizována včetně všech nádraží. Menší význam má železniční trať č. 261 Svitavy – Žďárec u Skutče.

Zdroj:

- *Rozvojová strategie MAS Svitava*
- www.szdc.cz
- www.koridory.wz.cz
- www.rsd.cz

6.1.3.2. Lidské zdroje pro cestovní ruch

V území správního obvodu ORP Svitavy nejsou žádné odborné, střední ani vysoké školy vztahující se k cestovnímu ruchu. Nejbližší škola je ve SO Litomyšl: Soukromá střední odborná škola Trading centre s.r.o. zaměřená na ekonomiku a podnikání.

6.1.3.3. Marketing cestovního ruchu

Cílem marketingové strategie je především podpora destinačního marketingu a posílení kvality cestovního ruchu a kultivace prostředí.

Mezi rychle se rozvíjející trendy v cestovním ruchu patří adrenalinové a zážitkové formy, kulturní turismus včetně gastronomie, luxusní, spirituální a business turismus a poznávání života navštívených destinací. Na tyto trendy se také zaměřuje propagace destinací, která se v posledních letech orientuje především na využití on-line marketingu – webové stránky a web kamery, a direct marketing - je žádoucí jasná profilace místa a propagace je orientována na cílové skupiny dle profilace (např. sportovci, rodiny s dětmi, zájemci o gastro zážitky, o kulturní památky).

V oblasti ORP Svitavy propagaci zajímavostí v regionu zajišťuje především místní destinační společnost Českomoravské pomezí, která se zaměřuje především na online propagaci na sociálních sítích a na svých webových stránkách (www.ceskomoravskepomezi.cz) a také přípravu propagačních materiálů obsahujících nejdůležitější pamětihodnosti a zajímavosti z regionu.

Problémem marketingu v oblasti je především špatná distribuce propagačních materiálů, ať už těch, které distribuuje Českomoravské pomezí, nebo těch, které vydávají jednotlivé mikroregiony, informační centra nebo obce samotné. Letáčky, publikace, mapy, informace o akcích se mnohdy nedostanou ani do sousedních měst a obcí, což by velmi pomohlo cestovnímu ruchu v oblasti.

Zdroj:

- *Spolupráce veřejné správy a privátního sektoru v cestovním ruchu*
- *Marketingová strategie ČR 2013 – 2020*

6.1.3.4. Management cestovního ruchu

Rozhodujícím nástrojem řízení rozvoje cestovního ruchu v regionech (destinacích) je jednoznačně partnerství soukromého, veřejnoprávního a neziskového sektoru s občany regionu. Ve vyspělých státech je již řadu let v moderním strategickém řízení cestovního ruchu úspěšně uplatňován systém řízení nazývaný destinační management. V tomto systému si jednotlivé subjekty nekonkurují, ale spoluvytvářejí ucelenou nabídku svého regionu, která je dobře uplatnitelná na trhu cestovního ruchu.

Management cestovního ruchu v oblasti se potýká s nedostatečným zapojením obcí do nabídky pro návštěvníka. Ačkoliv není možné ve většině případů porovnávat zajímavost památek v obcích a městech, důležitější je pro cestovní ruch propagace např. restaurací, cyklostezek nebo pěší turistiky po okolí. O management se stejně jako o marketing stará převážně destinační společnost Českomoravské pomezí.

Zdroj:

- *Spolupráce veřejné správy a privátního sektoru v cestovním ruchu*

6.1.3.5. Charakteristika stávající meziobecní spolupráce

Díky spolupráci měst Litomyšl, Polička, Svitavy, Moravská Třebová a Vysoké Mýto a díky vstřícnosti Pardubického kraje mohou cyklisté i turisté již od roku 2006 v letních měsících (každý pátek, sobotu a neděli od konce června do konce září) využít cyklobus, který je přiblíží k atraktivitám Českomoravského pomezí.

Dalším viditelným příkladem meziobecní spolupráce je dohoda dvou obcí Brněnec a Rozhraní (sousedící obce), které realizovaly projekt spočívající v úpravách místních komunikací tak, aby vznikl ucelený úsek cyklostezky propojující Pardubický a Jihomoravský kraj. Realizace obou projektů pomohla jednak obyvatelům obou obcí a umožnila zkompletování úseku pro budoucí potřebnou novou trasu cyklostezky v severojižním směru podél silnice I/43 k propojení obou samosprávných krajů. Obě komunikace byly uvedeny do užívání v roce 2013.

Svazky obcí Mikroregion Svitava a Brněnec spolu s MAS Svitava dohodly se všemi ostatními obcemi patřícími do obou DSO, aby nepodávaly jiné žádosti o dotace vyhlášené MAS Svitava a tím umožnily využití alokace pro oba úseky cyklostezek v Brněnci a Rozhraní. Ochota a zájem obcí z území obou DSO společně se dohodnout na řešení, které sice není v lokálním zájmu příslušných obcí, ale má význam pro širší území, je příkladem další spolupráce obcí.

6.1.4. SWOT analýza oblasti

Tabulka 89 Souhrnná SWOT analýza cestovního ruchu

Silné stránky	Slabé stránky
1. Město Svitavy zahrnuté v území je silným spádovým střediskem svou velikostí, sítí služeb a vybudovanou infrastrukturou.	1. Množství místních komunikací, které by byly využitelné jako cyklotrasy, je v nevyhovujícím stavu a chybí potřebné cyklostezky.
2. Region má kvalitní životní prostředí s kulturní krajinou.	2. Nejsou dokončena propojení vhodná pro přejezdy cyklistů mezi obcemi.
3. V regionu působí mnoho nevládních neziskových a občanských organizací, zejména v oblasti tělovýchovy, sportu, kultury a volnočasových aktivit.	3. Dostupnost ubytovacích zařízení v regionu je nerovnoměrně rozmístěna, většina je soustředěna do Svitav.
4. Dobrá dopravní dostupnost území jako celku v rámci silniční a železniční sítě.	4. Špatný technický stav některých ubytovacích zařízení.
5. V území jsou příznivé podmínky pro rozvoj cestovního ruchu (agroturistika, venkovská	5. Nedostatek propagačních materiálů týkajících se ubytování spojené s turistikou v jejich okolí.
6. Územím prochází plánovaná dálková cyklotrasa.	6. Nedostatečný rozvoj regionálních a lokálních marketingových organizací – malá koordinace aktivit, nepřehlednost regionálních produktů pro klienta, nedostačující marketingový výzkum.
7. Jsou nastaveny formy meziobecní spolupráce, které očekávají další rozvoj.	7. Nedostatečná úroveň rozvoje infrastruktury v turistické oblasti.
	8. Absence fungující distribuce propagačních materiálů mezi subjekty.
	9. Jednodenní návštěvníci se do regionu nevrací.
	10. Neefektivnost finančních zdrojů (zejména evropských) na podporu rozvoje veřejné a privátní infrastruktury v regionech.
	11. Nevyužité možnosti spolupráce veřejného a privátního sektoru.
	12. Nedostačující dopravní obslužnost mezi obcemi o víkendech.
Příležitosti	Hrozby
1. Možnost získání finančních prostředků na vybudování cyklostezek případně opravu stávajících komunikací díky meziobecní spolupráci.	1. Nedostatek vhodných podnikatelských aktivit a připravených projektů.
2. Rozvoj cykloturistiky – vytvoření produktu	2. Snižování ekologické stability krajiny.

vhodného pro cyklisty.	
3. Propojení cyklotras a cyklostezek v jednotlivých obcích ORP navazujících na dálkovou cyklotrasu.	3. Rostoucí koncentrace silniční dopravy spojená se zvyšováním hlukové zátěže obyvatel a s negativním vlivem na životní prostředí.
4. Napojení turistického ruchu v území ORP Svítavy na významné turistické cíle nadregionálního významu.	4. Zhoršování stavu kulturně-historických památek.
5. Další možnosti využití zájmu veřejnosti o rozvoj venkova a ochranu přírody a krajiny.	
6. Rozvoj cestovního ruchu a rekreace v klidném a relativně zdravém prostředí.	
7. Další rozvoj kulturních a sportovních zařízení v území a jejich využívání pro akce regionálního, příp. i mezinárodního významu.	
8. Využívání nárůstu vybraných segmentů a trhů v závislosti na výsledcích marketingového výzkumu (např. senioři).	
9. Trend využívání silniční a železniční dopravy.	
10. Setrvalý zájem o gastronomický turismus.	
11. Členství v Evropské unii – financování projektů turismu z fondů EU.	
12. Spolupráce místních úrovní destinačních managementů i se subjekty soukromého sektoru s cílem obchodního zaměření nabídky.	
13. Působení na domácí obyvatelstvo ve spolupráci s vybranými regionálními a místními organizacemi.	
14. Relativně příznivý poměr cena/kvalita.	
15. Rodiny s dětmi hledají ubytování v klidnějších oblastech.	
16. Propagace a nabídka regionu v cestovním ruchu by měla vázat i na patřičné budování ubytovací a turistické infrastruktury.	

Hlavní cíle SWOT analýzy sledují řešení potřeb rozvoje území v rámci turistického ruchu, zejména zlepšení úrovně cyklostezek a cyklotras, jejich propojení mezi jednotlivými obcemi, zajištění fungující distribuce propagačních materiálů mezi jednotlivými subjekty spojenou se zvýšenou informovaností turistů v území ORP Svitavy, vytvoření podmínek pro napojení turistického ruchu v popisované oblasti na turistické cíle sousedních území ORP neregionálního významu, zlepšení propagace ubytovacích zařízení v menších obcích. Mezi silné stránky v oblasti cestovního ruchu v ORP Svitavy lze zmínit dobrou dopravní (železniční a silniční) dostupnost území, kvalitní životní prostředí, město Svitavy jako spádové středisko se sítí služeb a vybudovanou infrastrukturou.

6.1.5. Stanovení vize, cílů a problémů při MOS v oblasti cestovního ruchu

6.1.5.1. Určení priorit a možnosti řešení

Cestovní ruch jsme v území ORP Svitavy pojali jako turistický ruch se zaměřením na cykloturistiku. Vycházíme z projektu Cyklokoridor Svitava č. 24, navazujeme na něj a jdeme o úroveň níže, rozšířením na obce, které nejsou součástí projektu Cyklokoridor Svitava, s cílem vytvořit hustší síť cyklotras (cyklostezek), infrastrukturu a zázemí pro turisty na lepší úrovni, což přispěje k vyšší návštěvnosti regionu, který bude mít tímto co nabídnout v celém území ORP. O cestovním ruchu uvažujeme v širších souvislostech, proto je pro nás důležité propojení cyklotras (cyklostezek) s okolními ORP.

Cílem je připravit návrh na rozšíření sítě cyklotras s potřebnou infrastrukturou i v menších obcích, který se bude dát využít v případě možnosti čerpání dotací. S tím také souvisí role meziobecní spolupráce, která bude spočívat v realizaci společných projektů propojování cyklostezek mezi jednotlivými obcemi.

6.1.5.2. Možnosti financování

Dotace v začínajícím programovacím období ze zdrojů EU, ČR nebo krajských, spoluúčast obcí, spolupráce při financování také se soukromými subjekty.

6.1.6. Role partnerů pro naplňování strategických cílů rozvoje cestovního ruchu

6.1.6.1. DSO

Ve SO ORP Svitavy působí dva mikroregiony: Mikroregion Svitavsko a Mikroregion Brněnec. Tyto dobrovolné svazky obcí označené jako mikroregiony mají za cíl realizaci strategického plánu trvale udržitelného rozvoje regionu svazku obcí a dalších aktivit v oblasti ekonomického rozvoje. V neposlední řadě i aktivity rozvoje cestovního ruchu, propagace regionu a vytváření příznivých vnitřních a vnějších vztahů schválených orgány svazku obcí.

Území ORP Svitavy je také součástí dobrovolného svazku obcí Českomoravské pomezí založeného v létě roku 2007. Svazek zahrnuje území podél historické hranice Čech a Moravy (tu-

ristická oblast Svitavsko) vymezené starobylými městy Svitavy, Litomyšl, Polička, Moravská Třebová a Vysoké Mýto. Sídlem svazku je město Litomyšl a jeho cílem je především aktivně přispívat k rozvoji cestovního ruchu. Předmětem činnosti sdružení je společná propagace a reklama v oblasti cestovního ruchu, společná realizace projektů v oblasti marketingu ČR a poskytování informací z oblasti cestovního ruchu veřejnosti.

6.1.6.2. Destinační společnosti

Zájmové území je součástí Destinační společnosti Východní Čechy. Jedná se o zájmové sdružení právnických osob (založené v roce 2008) s 11 zakládajícími členy, které jsou významnými subjekty v oblasti cestovního ruchu (např. Českomoravské pomezí. Smetanova Litomyšl o. p. s.). Hlavním předmětem činnosti tohoto sdružení je realizace aktivit směřujících k rozvoji destinace Pardubického kraje na trhu cestovního ruchu. Tyto aktivity zahrnují například realizaci v oblasti propagace a marketingu, nebo přípravu a realizaci projektů v oblasti cestovního ruchu v destinaci.

6.1.6.3. Spolupráce s ostatními aktéry (stát, kraje, Czech Tourism)

Českomoravské pomezí zastupuje oblast ve spolupráci s českou centrálou cestovního ruchu Czech Tourism, která je státní příspěvkovou organizací Ministerstva pro místní rozvoj a provádí průzkum domácího a zahraničního trhu cestovního ruchu, zpracovává a vyhodnocuje statistické údaje, které předává veřejnému sektoru a podnikatelské sféře k využití.

Město Svitavy je také součástí Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska (založeno v roce 1990). Jedná se o neziskovou organizaci, která se zabývá zachováním, ochranou a trvalou využitelností kulturního dědictví, zaměřenou na regeneraci historických sídel. Mezi nejvýznamnější činnosti a aktivity Sdružení patří péče spolu s Ministerstvem kultury a Ministerstvem pro místní rozvoj o Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón.

Turistická informační centra jsou významným článkem praktické propagace regionu. Mají poskytnout návštěvníkovi bezplatně všechny důležité informace v oblasti svého působení (město, region, turistická oblast). Poskytují řadu propagačních materiálů o širokém okolí (památky, ubytování, stravování, kulturní a sportovní vyžití aj.).

V ORP Svitavy se nachází 3 informační centra. Ve Svitavách jsou informační centra na nám. Míru a Informační centrum Oskara Schindlera (informační, kulturní a stravovací zázemí u Parku Jana Palacha týkající se regionálního charakteru). V Březové nad Svitavou je informační centrum místního charakteru.

MAS Svitava: Místní akční skupina Svitava byla založena z iniciativy starostů zahrnující všechny obce v ORP Svitavy mimo obec Rohozná. Cílem MAS Svitava je podporovat udržitelný rozvoj venkova zlepšováním kvality života, životního prostředí a posílením ekonomického prostředí metodou LEADER+. Tato metoda znamená propojení partnerské spolupráce soukromého a veřejného sektoru.

6.1.6.4. Spolupráce s ostatními aktéry (stát, kraje, Czech Tourism)

V oblasti je řada soukromých osob poskytujících ubytování různého druhu (hotely, penziony, chaty, kempy), restaurační zařízení nabízející kvalitní gastro zážitek, fitness a relaxačních center. Soukromý sektor spolupracuje s veřejnou správou především na tvorbě produktových balíčků, které do své marketingové strategie zařazuje Českomoravské pomezí a vydává reklamní tiskoviny nebo tzv. „Bonus pasy“, které slučují soukromý a veřejný sektor do slevové knížky, poskytované návštěvníkům zařízení, která se v pasu objevují.

6.2. Návrhová část pro oblast volitelného tématu

6.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Cestovní ruch“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti cestovního ruchu.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovní ruch.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny se zúčastnili motivující starostové, předseda DSO, starosta obce na trase plánovaného cyklokoridoru, starosta obce mimo cyklokoridor, zástupce informačního centra, spolupracovník destinační společnosti. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma cestovního ruchu.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

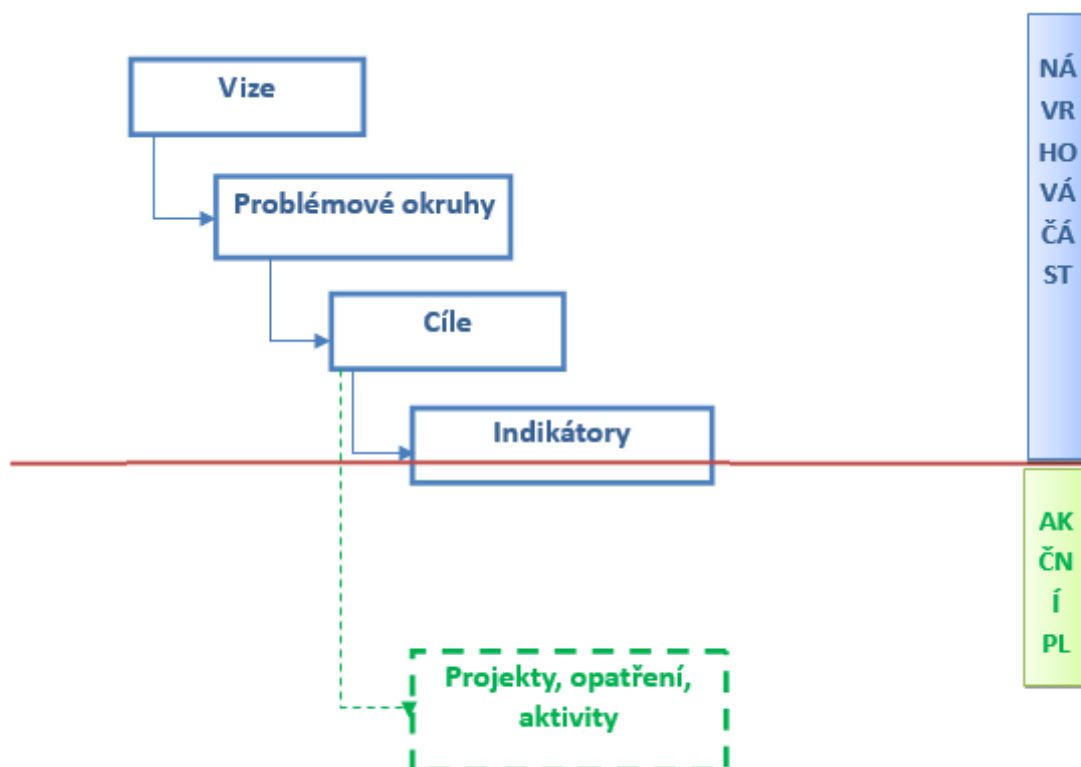
Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by

chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovního ruchu. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu cestovní ruch je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce	
Cestovní ruch	Nedostatečná síť vhodných cyklotras / cyklostezek
	Cíl 5.1 Vytvoření návrhu na rozšíření, propojení a zkvalitnění sítě cyklotras a cyklostezek a doprovodné dopravní infrastruktury

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Meziobecní spolupráce přináší do území SO ORP Svitavy větší objem finančních prostředků na společné projekty (získané např. vyšší úspěšností žádostí o dotace), které jsou prospěšné pro větší počet obyvatel.

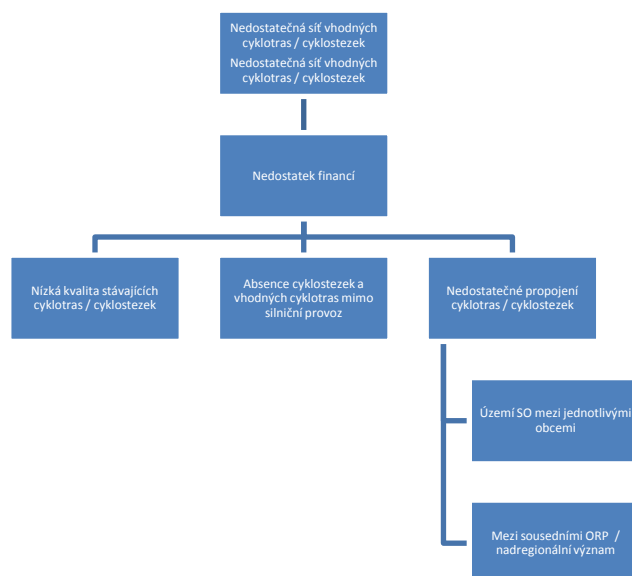
Hustší síť vhodných cyklotras (cyklostezek), infrastruktura a zázemí pro turisty na lepší úrovni, přispěly k vyšší návštěvnosti regionu, který má tímto co nabídnout v celém území ORP i s přesahem do nadregionálního významu.

„ Nedostatečná síť vhodných cyklotras / cyklostezek“

Fokusní skupina (motivující starostové, předseda DSO, starosta obce na trase plánovaného cyklokoridoru, starosta obce mimo cyklokoridor, zástupce informačního centra, spolupracovník destinační společnosti) potvrdila závěry vycházející z místních šetření během práce na analytické části tématu Cestovní ruch. V území SO ORP Svitavy je u většiny obcí největším problémem nedostatečná síť vhodných cyklotras / cyklostezek, na mnoha místech využívají cyklisté silnice II. a III. třídy a účelové komunikace a na některých místech se cyklotrasy kříží se silnicemi I. třídy, čímž dochází ke snížení bezpečnosti. K nedostatkům v území patří také nesystémové propojení jednotlivých obcí a sousedních území ORP s napojením na významnější turistické cíle.

Hlavní a zásadní příčinou nedostatečné hustoty cyklotras a jejich úrovně kvality povrchu je nedostatek financí na výstavbu nových cyklostezek, případně opravu místních komunikací sloužících jako cyklotrasy.

V současnosti narůstá trend „rodinné cyklistiky“, což je ovšem podmíněno cyklotrasami mimo silniční provoz s dobrým povrchem a jízdou bez výrazných převýšení. Pokud se nepodchytí současný zájem o tento druh cyklistiky opravami vhodných komunikací a vytvořením nových cyklotras, budou turisté pro aktivní dovolenou s rodinami vyhledávat vhodnější místa, což se týká i „jednodenních“ či „víkendových“ turistů, kteří především turistickou oblast SO ORP Svitavy navštěvují.

6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 5	
Nedostatečná síť vhodných cyklotras / cyklostezek	
Cíl 5.1	Vytvoření návrhu na rozšíření, propojení a zkvalitnění sítě cyklotras a cyklostezek a doprovodné dopravní infrastruktury
Popis cíle	Území SO ORP Svitavy je využíváno zejména pro jednodenní či víkendovou cykloturistiku se zaměřením na přírodní atraktivity. Na mnohých místech ale využívají cyklisté silnice II. a III. třídy a účelové komunikace a v některých případech se cyklotrasy kříží se silnicemi I. třídy, čímž dochází ke snížení bezpečnosti. Vhodné propojení a zkvalitnění cyklotras / cyklostezek zkvalitní podmínky pro rozvoj turistického ruchu v této oblasti.
Hlavní opatření	<p>A. VĚCNÁ OPATŘENÍ</p> <p>A1. zmapování současného stavu cyklotras / cyklostezek</p> <p>A2. vytipování nejvhodnějších cyklotras / cyklostezek, tras po veřejných komunikacích a mimo komunikace včetně vhodných odpočívadel vzhledem k významným turistickým cílům</p> <p>A3. vyhodnocení kvality povrchu tras s návrhem rekonstrukce nevyhovujících komunikací se zástupci obcí</p> <p>A4. porovnání výsledků s návrhem Cyklokoridoru Svitava 24</p> <p>A5. vytvoření návrhu studie na rozvoj cyklotras / cyklostezek</p>

	<p>B. LEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ</p> <p>B1. zpracování studie v souladu se zákonem o dopravním značení, stavebním zákonem a předpisy ochrany životního prostředí</p> <p>C. FINANČNÍ OPATŘENÍ</p> <p>C1. rozšíření studie o projektové dokumentace tak, aby bylo možné žádat o dotace</p>
<p>Název indikátorů k hodnocení cíle</p>	<p>Počet kilometrů nově vybudovaných, rekonstruovaných nebo jinak stavebně upravovaných cyklostezek /cyklotras</p> <p>Procento obcí aktivně se podílejících na zkvalitňování a propojení cyklokomunikací na základě úprav a změn cyklistické dopravy v územním plánu jednotlivých obcí.</p>
<p>Správce cíle</p>	<p>starosta obce Opatov</p>

6.2.4. Indikátory

Problémový okruh	Nedostatečná síť vhodných cyklotras / cyklostezek		
Číslo indikátoru	10		
Název indikátoru	Počet kilometrů nově vybudovaných, rekonstruovaných nebo jinak stavebně upravovaných cyklostezek /cyklotras.		
Měrná jednotka	km		
Správce měřítka	Starosta obce Opatov		
Roky	2014	2017	2020
Plán		50 km	120 km
Skutečnost	0 km		
Popis měřítka:	Zkvalitňování a propojení sítě vhodných cyklokomunikací v území ORP Svitavy je závislé zejména na dotacích a na úpravách a změnách územních plánů jednotlivých obcí, kdy mohou být součástí připravovaných staveb dopravní infrastruktury např. cyklistické pruhy, cyklistické stezky, lávky, podjezdy apod. V rámci Programu obnovy venkova či pozemkových úprav lze využít jako komunikace vhodné pro cyklisty např. lesní a polní cesty, protipovodňové hráze aj.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet km opravených nebo nově vybudovaných cyklotras / cyklostezek.		
Zdroj čerpání dat:	Obecní úřady		

Cíl	Vytvoření návrhu na rozšíření, propojení a zkvalitnění sítě cyklotras a cyklostezek a doprovodné dopravní infrastruktury		
Číslo indikátoru	11		
Název indikátoru	Procento obcí aktivně se podílejících na zkvalitňování a propojení cyklokomunikací na základě úprav a změn cyklistické dopravy v územním plánu jednotlivých obcí.		
Měrná jednotka	procento		
Správce měřítka	Starosta obce Opatov		
Roky	2014	2017	2020
Plán		50%	75%
Skutečnost	0%		
Popis měřítka:	Někteří starostové obcí v popisovaném území mají společné zájmy týkající se propojení a zkvalitnění cyklokomunikací v regionu. Indikátor nám umožní sledovat procento aktivně spolupracujících obcí na základě úprav a změn cyklistické dopravy či cyklistických opatření do připravovan...		

	vaných staveb dopravní infrastruktury v územním plánu jednotlivých obcí. Procentuální nárůst aktivně se podílejících obcí na rozvoji cyklokomunikací očekáváme zejména na základě dotační politiky a při automatickém zahrnování zájmů a potřeb cyklistů do každého plánování infrastruktury v územním plánu.
Metodika a výpočet:	(Počet obcí aktivně zapojených do rozšiřování, propojování a zkvalitňování sítě cyklokomunikací a doprovodné infrastruktury / počet obcí v ORP) * 100
Zdroj čerpání dat:	Obecní úřady

6.3. Pravidla pro řízení strategie

6.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Manažer strategie: Mgr. Jana Kovářová
Řídící skupina: starosta obce Opatov, starosta obce Opatovec, starosta města Svitavy, starosta obce Vendolí

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
5.1.	Vytvoření návrhu na rozšíření, propojení a zkvalitnění sítě cyklotras a cyklostezek a doprovodné dopravní infrastruktury	starosta obce Opatov

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
10	Počet kilometrů nově vybudovaných, rekonstruovaných nebo jinak stavebně upravovaných cyklostezek /cyklotras.	starosta obce Opatov
11	Procento obcí aktivně se podílejících na zkvalitňování a propojení cyklokomunikací na základě úprav a změn cyklistické dopravy v územním plánu jednotlivých obcí.	starosta obce Opatov

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

6.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace									■					
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orien-

tační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

6.4. Závěr a postup zpracování

6.4.1. Shrnutí

SO ORP Svitavy má díky venkovské turistice, hipoturistice a kvalitnímu životnímu prostředí s kulturní krajinou příznivé podmínky pro rozvoj cestovního ruchu. Pro současný trend rozvoje cykloturistiky je důležitá hustší síť vhodných cyklokomunikací s připojenou infrastrukturou, které by přispěly k vyšší návštěvnosti regionu.

V rámci MOS byl zvolen jeden problémový okruh - „nedostatečná síť vhodných cyklotras / cyklostezek“ s cílem vytvořit návrh na rozšíření, propojení a zkvalitnění sítě cyklotras a cyklostezek a doprovodné dopravní infrastruktury. Správcem cílů, který bude podporovat jejich naplnění, je starosta obce Opatov. Naplňování cíle bude sledováno prostřednictvím indikátoru, kterým je procento obcí aktivně se podílejících na zkvalitňování a propojení cyklokomunikací v období let 2014 až 2020.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Obec Opatov se za ORP Svitavy do projektu Systémová podpora MOS zapojila v prosinci 2013. Volitelné téma bylo zvoleno v červnu 2014 při 1. oficiálním setkání zástupců obcí, v území SO ORP byl odhlasován cestovní ruch.

Za podpory motivujících starostů (Svitavy, Opatov), ve spolupráci se zástupci téměř všech obcí SO ORP (celkem 28, zapojeno 23) a dalších subjektů, byla od června do září 2014 zpracovávána analytická část a poté do prosince 2014 návrhová část tématu. Bylo využito osobních jednání, telefonické a mailové komunikace, dotazníkových a místních šetření. Na zpracování tématu cestovní ruch se podílelo kromě RT a MS 50 osob (v souvislosti se získáváním dat k analytické části byly osloveny všechny obce v území a mnohé soukromé subjekty).

Na základě získaných poznatků o situaci v území a možnostech řešení v rámci MOS byla realizačním týmem formou brainstormingu navržena vize. Vize, problémový okruh a návrhová část tématu cestovní ruch byly konzultovány se starosty u příležitosti jednání správní rady Mikroregionu Svitavsko, rady MAS Svitava a při několika osobních jednáních. Vize a problémové okruhy zůstaly bez připomínek, v podobě jak je navrhl RT.

Problémový okruh „nedostatečná síť vhodných cyklotras / cyklostezek“ byl ověřen fokusní skupinou stávající se z motivujících starostů, předsedy DSO, starosty obce na trase plánovaného cyklokoridoru, starosty obce mimo koridor, zástupce IC a spolupracovníka destinační společnosti. RT navrhl garanty cílů a indikátory k monitorování pokroku při plnění cílů, prodiskutováno na společné pracovní schůzce starostů (1. 12. 2014), kde byli také jednotliví zástupci obcí požádáni o zmapování reálného stavu vhodných cyklokomunikací a navržení propojení cyklokomunikací mezi jednotlivými obcemi, které v současnosti chybí.

Dalším krokem byl návrh akčního plánu, který bude spolu s SD předložen ke schválení na druhém oficiálním setkání zástupců obcí (akční plán proto není zatím součástí SD).

6.5. Přílohy

6.5.1. Příloha č. 1 – Kulturní zajímavosti v obcích

1. Banín		Počet obyvatel k 1. 1. 2014: 325
<ul style="list-style-type: none">• Gotický kostel sv. Barbory z poč. 14. stol. Bohoslužba: sobota 18.45• Železný kříž s kamenným podstavcem v blízkosti vchodu do kostela sv. Barbory z roku <u>1858</u> spolu s kamennou sochou světice z roku <u>1872</u>• Zvonice s cibulovitou vížkou• Panský dvůr s <u>lihovarem</u>, raně barokní - letní sídlo Marie Terezie• Několik památkově chráněných venkovských usedlostí z 1. pol. 19. st. (čp.: 15, 24 a 104, 71, 77, 87)• Roubený plot usedlosti čp. 77		
2. Bělá nad Svitavou		Počet obyvatel k 1. 1. 2014: 542
<ul style="list-style-type: none">• Kostel Všech svatých nechal vystavět František Jan Nepomuk, hrabě z Walderode v letech 1751-1767. Kolem kostela byl dříve hřbitov, z hygienických důvodů byl zrušen a nový založen v 18. stol. na kopci ve středu obce. Bohoslužba: sobota 17.30• Fara z r. 1720• Hrob <u>Ivana Banděreva</u> radisty výsadku Mayer na místním hřbitově (obecní úřad hrob mladého parašutisty, který zemřel 13 dnů před koncem války, udržuje a v den výročí osvobození naší republiky od fašismu na něj klade věnec.)• Pomník obětem 1. sv. války z r. 1921• Hromadný hrob Židů: hrob s obrubníkem ve tvaru šesticípé hvězdy, ve kterém jsou pohřbeni židovští vězni bývalé pobočky koncentračního tábora Gross-Rosen v Brněnci zřízené u zbrojní firmy svitavského rodáka Oskara Schindlera. 42 židovských vězňů umrzlo při transportu z Polska do "Schindlerova tábora".• Železný kříž s kamenným podstavcem mezi Bělou nad Svitavou a Březovou nad Svitavou, uprostřed polí při polní cestě se dvěma lipami z r. 1891.• Čertovy díry (skalní útvar) jsou puklinové <u>jeskyně</u> v opukové skále nad Bělským potočkem na svahu kopce vypínajícího se vpravo od silnice vedoucí z <u>Brněnce</u> do <u>Bělé nad Svitavou</u>. Do jeskynního systému se vlézá (pro úzký vchod) několika vstupy. Následují rozšířené prostory s krátkými bočními chodbami. Nebezpečím je poměrně nestabilní materiál.• Rodák Huberet Heger: malíř, narozen 3. září 1923 v Bělé nad Svitavou, zemřel 14. dubna 1987 v Zeitzu v Německu. Některé jeho práce byly vystaveny v roce 1996 v městském muzeu v Moravské Třebové.• Ubytování v soukromí Josef Jaroš: chalupa k pronajmutí		

3. Bohuňov		Počet obyvatel k 1. 1. 2014: 165
<ul style="list-style-type: none"> • Kostel sv. Jiljí postavený v roce 1820 v duchu klasicismu. Bohoslužba: neděle 7.15 • Údolí Křetínky (přírodní park): Na lokalitě roste několik druhů zvláště chráněných rostlin jako vemeník dvoulistý, okrotice bílá, sasanka lesní, stěvíčnick pantoflíček, jednokvítka velekvětý, prstnatec Fuchsův aj. Zvláště cenné jsou podmáčené rašelinné louky s prstnatcem májovým, bradáčkem vejčitým, vachtou trojlistou nebo suchopýrem úzkolistým. • Bohuňovské skály jsou skalní útvary nalézající se v údolí říčky <u>Křetínky</u> necelý kilometr západně od obce <u>Bohuňov</u>. Někdy jsou nazývány také Zemská brána (údolí zde protíná historická hranice <u>Čech</u> a <u>Moravy</u>) a jsou tvořeny skalnatou soutěskou v údolí říčky Křetínky • horolezectví: Bohuňovské vápencové skály dosahující až 40 metrové výšky. Jištění je zde skobové. Obtížnost č. 5. 		

4. Brněnec		Počet obyvatel s místními částmi: Chrastová Lhota, Moravská Chrastová, Podlesí k 1. 1. 2014: 1 306
<ul style="list-style-type: none"> • Kostel sv. Bartoloměje původně ze 13. stol. V r. 1725 proběhla poslední barokní přestavba, při které byla přistavena nová věž a zbudována barokní krypta. U kostela se nachází železný kříž a sloup se soškou sv. Panny Marie, která byla v r. 1972 opravena a pozlacena. • Kaple sv. Isidora z r. 1855. Bohoslužba: pondělí a čtvrtek v 8.00 • Evangelický kostel z roku 1889 • Zvonice: zvon byl odlit v roce 1843 W. F. Stankem v Olomouci • Bývalý klášter: v místní části Podlesí. Dvoupatrová budova se dvěma vchody a schodišti je dnes upravena na obytný dům. • Boží muka z r. 1639, ke kterým se dojde po staré „Římské cestě“ • Bývalá textilní továrna: původně papírna z r. 1804. V r. 1854 byla přebudována židovským podnikatelem Izákem Löw-Beerovem na přádelnu vlny. Z té se stala na následujících 84 let poměrně významná textilka až do začátku německé okupace Sudet v roce <u>1938</u> (Brněnec se tehdy dostal přímo na hraniční čáru <u>Třetí říše</u> a „zbytkového Česka“), kdy byla <u>arizována</u> a později (24. února <u>1940</u>) prodána <u>vídeňské</u> firmě Hoffmann. Textilka byla postupně přeměněna na pomocnou muniční továrnu, pobočku nacistického koncentračního tábora <u>Gross-Rosen</u> ve <u>Slezsku</u>. Právě sem do této továrny v letech <u>1944–45</u> sudetoněmecký podnikatel <u>Oskar Schindler</u> umístil <u>cca 1100 židovských vězňů</u>, čímž je zachránil před smrtí v nacistických vyhlazovacích táborech. <u>8. května 1945</u> byl Brněnec i s okolím osvobozen <u>Rudou armádou</u> a zdejší koncentrační tábor zrušen. Majitelem areálu je v současnosti firma Blue Fields. • Pomník věnovaný památce čtyř hrdinů, kteří padli v roce 1938 při střetu Českoslo- 		

venské armády s německými ordnery při neoprávněném záboru Moravské Chrastové

- V období 1976–1990 náleželo k Brněnci i celé území bývalého města Březová nad Svitavou (obec se od Brněnce odtrhla a roku 1999 získala opět městský status).
- Divadelní soubor E. Vojana: Ochotnické divadlo působící od září 1935 v Lidovém domě v Moravské Chrastové. V roce 1985 přejmenován na divadelní soubor E. Vojana Brněnec. Divadlo spolupracuje s členy Městského divadla Brno
- Jezdecký klub Dantes v Moravské Chrastové
- Lesní lanový park: lanový park s nízkými překážkami na cestě k Dobře ukryté rozhledně Jára Cimrmana
- Napříč územím mikroregionu Brněnec prochází regionální cyklotrasa č. 104 (stezka Jeseník - Znojmo).
- Rodačka Irmgard Lang-Scheer: malířka, narozená v Brněnci 17. 6. 1901. Zemřela 5. 2. 1986 v Drážďanech. V nedaleké vesnici Bělá nad Svitavou je v kostele Všech Svatých její freska " Alžběta Durinská rozdávající chléb chudým" kreslená v roce 1932 při rekonstrukci kostela.
- Brněnecfest aneb punkovey klystýr: Jedná se o open air jednodenní festival. Působí zde především punková scéna z České Republiky. Pořádá se každý rok, již od roku 2000.

5. Březová nad Svitavou

Počet obyvatel s místními částmi: Česká Dlouhá, Moravská Dlouhá, Muzlov a Zářečí nad Svitavou k 1. 1. 2014:
1 719

- Kostel svatého Bartoloměje - barokní kostel původně ze 13. st. Bohoslužba: sobota: 8.00, neděle: 8.30, pátek v zimním obd.: 15.30, v letním obd.: 18.00
- Kaple sv. Františka Xaverského v Muzlově pochází z doby kolem roku 1800. Kaple byla přistavěna v roce 1860. Jedná se o jedinou stavbu na původním katastru obce Muzlov. Věž je v současné době v rekonstrukci.
- Městská knihovna a Informační centrum
- Zajímavé historické portály dveří a vrat domů např. čp. 40 na náměstí z roku 1837, čp. 384 z roku 1851, čp. 41 z roku 1863.
- Čertovy díry (skalní útvar) jsou puklinové jeskyně v opukové skále nad Bělským potočkem na svahu kopce vypínajícího se vpravo od silnice vedoucí z Brněnce do Bělé nad Svitavou. Do jeskynního systému se vlézá (pro úzký vchod) několika vstupy. Následují rozšířené prostory s krátkými bočními chodbami. Nebezpečím je poměrně nestabilní materiál.
- Dobře ukrytá rozhledna Jára Cimrmana se tyčí nad městem při naučné stezce Údolím řeky Svitavy. Konstrukce je převážně dřevěná s celkovou výškou 20 m a vyhlídkou ve výšce 15 m. Se stavbou započato v roce 2006, slavnostně otevřena za přítomnosti p. Zdeňka Svěráka dne 17.6.2007.
- Vodní zdroj: Na katastru Březové je významné vydatné prameniště podzemních vod. K

jejich využití v Muzlově došlo na počátku 20. století. První březovský vodovod pro město Brno byl vybudován v letech 1911 - 1913. Tento první březovský vodovod je dodnes funkční technickou památkou. Současná vodárenská soustava Březová II má (spolu s Vírským oblastním vodovodem a vodovodem Březová I) rozhodující podíl na zásobování obyvatelstva pitnou vodou v Jihomoravském kraji, především pro územní celky Brno-venkov a Brno-město.

- Rodák prof. PhDr. Dr.tech. h.c. Karel rytíř Kořistka: narozen v Březové nad Svitavou 7. února 1825, zemřel 18. ledna 1906 v Praze, 1864 – 1865: první rektor ČVUT, 1866 – 1869: poslanec Českého zemského sněmu, 1867 – 1868: poslanec Říšské rady. Za svoji práci získal řadu ocenění: rakouský Řád železné koruny, na základě něhož byl r. 1879 povýšen do rytířského stavu. Heslo (deviza) je odrazem jeho celoživotního díla: PERSEVERANTIA OMNIS MONS VINCITUR - „Každá hora se vytrvalostí zdolá“. Dále obdržel: rytířský kříž Leopoldova řádu (roku 1892 před odchodem do výslužby), ruské řády sv. Anny a sv. Stanislava a francouzský řád Zlaté palmy.
- Papírna na řece Svitavě v České Dlouhé je poprvé doložena nálezem papíru s datem 1663 v Moravském zemském archívu v Brně. Prvním (známým) papírníkem byl Tobiáš Fetschker. Kolem roku 1885 byla budova přeměněna v obilní mlýn. Roku 1924 posledního majiteli p. Zábrodskému vyhořel.
- Naučná stezka Údolím řeky Svitavy, 8 km stezka začíná v blízkosti železniční stanice Dlouhá. Třináct zastávek seznamujících s tematiku přírody, krajiny, historií lidského osídlení s dřevěnými odpočívadly vede k rozhledně Járy Cimrmana nad městem Březová nad Svitavou dále k jeskyním Čertovy díry, lomu nad Brněncem s výhledem na obec a vrací se zpět do Březové nad Svitavou.
- Koupaliště Březová nad Svitavou: nabízí venkovní bazén 30 x 15 m, sprchy, skluzavku, hřiště na beach volejbal, dětský bazének, dětský koutek
- Skate park v lokalitě Zářecí
- Motokrosová trať „Březovské stráně“: přírodní trať s poměrně velkými výškovými rozdíly o délce 1800 m, povrch travnato-hlinitý, minimální šířka 6 m. Pořádají se zde závody jako: Velká cena Mirva pro horská kola, Crossracing cup, Mistrovství České republiky MEFO-CONDOR-ACERBIS CUP side aj.
- Národní dům (hotel, restaurace): celoroční provoz, kapacita 20 lůžek
- Pohoda (ubytovna, restaurace): celoroční provoz, kapacita 30 lůžek
- U Čiháků (penzion, pohostinství a restaurace): celoroční provoz, kapacita 20 lůžek
- Chalupa k pronajmutí Březová nad Svitavou: celoroční provoz, kapacita 8 lůžek

6. Dětrichov

Počet obyvatel k 1. 1. 2014:
332

- Kostel svatého Petra a Pavla, pískovcový portál dveří kostela svatého Petra a Pavla s datem 1824. Bohoslužba: neděle 11.00, ob měsíc dle ohlášek
- Opuková hřbitovní brána s reliéfy smrti na klenácích. Reliéf na vnějším kameni nad

vchodem s kostlivce a kosou v ruce. Reliéf na vnitřním kameni směrem na hřbitov s lebkou, zkříženými kostmi a datem 1848.

- Dochováno několik velkých a malých usedlostí z 18. a 19. stol. Statek čp. 11 s portálem nad vraty statku s datem 1836.
- Malebně vyhlížející hostinec z 19. stol. před kostelem
- Rumpálová roubená studna (Vysoké Pole)
- k obci náleží rekreační osada Vysoké Pole a v horní části Víška.
- Vysoké Pole (rekreační středisko, kemp a restaurace): vhodné i pro pořádání letních táborů, využíváné pro pobyt handicapovaných osob, svatby, srazy či výstavy psů

7. Hradec nad Svitavou

Počet obyvatel k 1. 1. 2014:
1 670

- Kostel svaté Kateřiny: původně gotický, po požáru v roce 1673 byl roku 1710 přestavěn. Kostel se hřbitovem je obestavěn barokní zdí a vstupní bránou. Před branou kostela je umístěn kamenný kříž z roku 1796 a socha Panny Marie Bolestné z roku 1835. Bohoslužba: neděle 8.00, v zimním období: pondělí a středa: 17.00, letní období: pondělí a středa: 19.00
- Fara: Původní farní budova byla roku 1857 zbourána a na jejím místě byla postavena fara nová. Nynější budova fary byla dokončena roku 1858.
- Sloup Nejsvětější Trojice z roku 1725
- Bývalá Lidová škola v Grándorfu: budova postavená v letech 1881 – 1907
- Název obce Jméno v němčině Greifendorf vzniklo jako název osady Greifovy, česká podoba Grándorf přejala německou nářeční podobu názvu. Do roku 1949 Grándorf, od roku 1949 Hradec nad Svitavou, název Hradec vytvořen uměle.
- Rodák Engelmar Hubert Unzeitig (1. 3. 1911- 2. 3. 1945 Koncentrační tábor Dachau) byl katolický kněz a řeholník z řad sudetských Němců a odpůrce nacismu. Zemřel krátce před osvobozením v koncentračním táboře Dachau, přičemž některými spoluvězni byl považován za světce a nazýván „Anděl z Dachau“. Ve svých kázáních opakovaně napadal nacismus a jeho pronásledování Židů a katolické církve.
- Rodák Josef Zapletal byl od r. 1926 prvním českým učitelem a zakladatelem školy v Grándorfu. Narodil se 30.října 1899 v Kroužku u Nového Rousínova. Byl umučen a zemřel dne 23. února 1943 v Osvětimi. Jeho pamětní deska se nachází na místním hřbitově v Hradci nad Svitavou.

8. Chrastavec

Počet obyvatel s místní částí:
Půlpecen k 1. 1. 2014:
225

- Kostel Nejsvětější Trojice z roku 1864 v novorenesančním slohu, vysvěcen byl v roce

1874. Bohoslužba: sobota 16.00

- Pomník Josefu Janků v blízkosti kostela
- Rodák prof. MUDr. Josef Janků - rodák z Chrastavce (24. 7. 1886 - 30. 6. 1963), profesor očního lékařství Univerzity Karlovy, přednosta oční kliniky, FN na Královských Vinohradech, objevitel toxoplazmózy, dobrodinec místního kostela
- Železný kříž před vchodem do kostela s letopočty 1880 a 1994 (v zadní části) s nápisem a vyobrazením sv. Floriána
- Pomník obětem světové války 1914 - 1918 uprostřed obce
- Roubená stavení, statky portál z roku 1870 u čp. 41, portál s iniciálou J.Ch. z roku 1886 u čp. 1
- Stáj Půlpecen: hipoturistika

9. Javorník

Počet obyvatel k 1. 1. 2014:
384

- Kostel Nejsvětější Trojice: pozdně barokní, z doby kolem r. 1800, s hranolovou věží s cibulovitou bání. Interiér z 1. pol. 19. století. Poutní bohoslužba: na slavnost Nejsvětější Trojice (15. června)
- Železný kříž s kamenným podstavcem před kaplí Nejsvětější Trojice z roku 1868
- Hotel U Jelena: (hotel v rekonstrukci a restaurace), kapacita 60 – 70 lůžek

10. Kamenná Horka

Počet obyvatel k 1. 1. 2014:
297

- Kostel Svaté Máří Magdaleny: Původně gotický kostel ze 14. stol., přestavěn r. 1749 barokně. Jako vstupní brána na hřbitov slouží hranolová, pozdně gotická zvonice z 2. poloviny 15. století.
- Pozdně gotická zvonice
- Kamenný kříž před zvonicí s datem 1836.
- Sloupová boží muka v poli za kostelem, vyzděná z drobných kamínků
- Několik nádherných dochovaných usedlostí z 18. stol.
- Památný strom: lípa srdčitá s obvodem kmene přes 6 m a stářím přes 300 let
- Jezdecký klub Markéty Bártové: hipoturistika

11. Karle		Počet obyvatel s místní částí: Ostrý Kámen k 1. 1. 2014: 394
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Kostel sv. Bartoloměje</u>, apoštola: gotický kostel z r. 1340. Bohoslužba: neděle 13.30 1 x za měsíc dle ohlášení • Kaple sv. Cyrila a Metodě z 18. století • Márnice a vstup na hřbitov, s latinskými a německými barokními nápisy • Škola, neogotická, dnes MŠ a OÚ • Množství velkých kamenných usedlostí Hřebečského typu • Prameniště řeky Loučné: severozápadně od obce • Rodák Johann Tast (1797-1859) - poslanec říšské rady • Větrná elektrárna (uvedení do provozu 2009, 3 turbíny, celkový instalovaný výkon 3,75 MW) 		

12. Koclířov		Počet obyvatel s místní částí: Hřebeč k 1. 1. 2014: 693
<ul style="list-style-type: none"> • Kostel <u>sv. Jakuba Staršího</u> a sv. Filomeny: původní stavba je z r. 1347, byl barokně přestavěn v r. 1771. Stavba obsahuje původní gotickou loď a pod omítkou jsou ukryta původní úzká gotická okna s lomeným obloukem bez kružby. Bohoslužba: neděle 9.00 • Hřbitov: Stará část je obklopena zdí s výklenky, ve kterých jsou umístěny reliéfní náhrobky a křížová cesta z roku 1856 - 1880 s výjevem ze života sv. Filomeny. Uzavírá ji kaple Božího hrobu. Nová část hřbitova v horní části za kostelem je užívána v současnosti, uprostřed je kamenný kříž. • Brána na hřbitov: Do neogotické podoby přestavěna a zvýšena roku 1856. V průčelí se sochami P. Marie, sv. Filomeny, sv. Jakuba staršího, sv. Rocha a sv. Šebestiána. V patře je bývalá poustevna. • Klášterní kostel sv. Alfonse a P. Marie Fatimské: Klášterní, po požáru kláštera s původní kaplí přistavěn roku 1887 podle plánů stavitele Schmalzhofera z Vídně. Neogotická obdélná loď kostela s opěráky a lomenými okny. Bohoslužba: neděle 9.00, pondělí – pátek 18.00 • Klášter Redemptoristů: Dnes sídlo Českomoravské Fatimy-Fatimského apoštolátu, kam jezdí měsíčně tisíce návštěvníků na tzv. Mariánské soboty (duchovní akce každou 1. sobotu v měsíci), exercicie (duchovní obnovy), přednášky, poutě,... • Fara: Přízemní barokně-klasicistní budova s uzavřeným osově souměrným dvorem se samostatnými budovami. Pochází z roku 1832, stavební úpravy a rozšíření hospodářských částí proběhlo v roce 1882. • Kaple Božího hrobu: 1856, na konci křížové cesty • Letohrádek: Pod silnicí I/35, v části Spáleníště. Renesanční v podobě věže na ovál- 		

ném základě, ze 17. stol., původ. mansardová střecha na praporečku 1701 nebo 1791 dnešní podoba je jednoduchá, s novodobou střešní nástavbou, a přístavbou rodinného domu z první poloviny 20. stol.

- Chráněný památný strom: buk lesní, obvod kmene: 475 cm, výška: 26 m
- Ubytování: Českomoravská Fatima (celoroční provoz, kapacita 120 lůžek)
- Regionální škola obnovy venkova: již několik let přispívá k vzájemné výměně informací mezi starosty a zastupiteli regionu.

<h2>13. Kukle</h2>		<p>Počet obyvatel k 1. 1. 2014: 75</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Hraniční kámen Moravy a Čech s datem 2008 • Informační tabule o obci s fotografiemi a mapou • Podél jižní hranice obce se nachází řada původních kamenů, označujících zemskou hranici Čech a Moravy, nebo repliky původních, zničených hraničních kamenů. • Evropské rozvodí Černého a Severního moře • Naučná stezka Českomoravské pomezí - informační tabule o vojenské srážce rakouských a pruských vojsk r. 1866 v blízkosti obce • Obcí prochází zelená turistická značka ze zastávky ve Vendolí (8,5 km) přes Ostrý Kámen, Javornický hřeben, Kukle, končící U pramenů Svitavy (2 km) 		

<h2>14. Lavičné</h2>		<p>Počet obyvatel k 1. 1. 2014: 114</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kaple sv. Jana a Pavla z konce 18. stol., interiér z poč. 19. stol., zvon ve věžičce odlily dcery Laetitie Dytrychové z Brodku u Přerova v r. 1991 a téhož roku byl i vysvěcen. • Dva pomníky, které jsou památkou na poslední válečné střetnutí na území našeho státu, prusko-rakouskou válku z r. 1866. Pomník před kapličkou jako jediný v republice připomíná rakousko-italskou válku v témže roce. • Stará kovárna, kde svoji činnost provozoval místní kovář ještě v minulém století. V současné době je soukromým majetkem. 		

15. Mikuleč		Počet obyvatel k 1. 1. 2014: 224
<ul style="list-style-type: none"> • Původně gotický kostel sv. Jiří z roku 1677, který byl na začátku 18. století barokně přestavěn a v roce 1900 opatřen nástěnnými malbami podle návrhů Mikoláše Alše, 27. září 2014 po rekonstrukci nově otevřen. • Secesní fara a rychta • Pomník obětem první světové války z Mikulče a Kukle z roku 1931 z leštěného kamene • Na hřbitově zachováno několik náhrobků z 19. století např. náhrobek Josefa Goldy (r. 1851) s reliéfem opřené anděla. • Ústí sem značená trasa vedoucí po Javornickém hřebenu • Hřbitovní záhada: v roce 1932 byly pod márnicí nalezeny ostatky lidských těl s rukama jakoby svázanými a kruhovou dírou uprostřed čela. Případ zkoumal 4 roky archeolog prof. Červinka z tehdejšího Pražského výzkumného ústavu, který nálezy hodnotil jako oběti inkvizice s čarodějnicemi a upíry a prof. Häller z Vídně, který hovořil o obětech 30tileté války. Po Benešových dekretech a odchodu Němců byl novými obyvateli Mikulče stržen objekt čp. 93 a při jeho základech byly nalezeny další lidské pozůstatky podobné těm pod márnicí. Tyto zkoumal archeolog Petr Černý, který dal za pravdu Červinkově teorii a nevyvrátil možnost výskytu dalších takových hrobů v této oblasti. 		

16. Opatov		Počet obyvatel k 1. 1. 2014: 1 159
<ul style="list-style-type: none"> • Kostel svatého Antonína, opata: založen v 1. pol. 13. stol., věž byla údajně stavěna na románských základech kolem roku 1240. Presbytář byl původně obdélníkový a spolu s gotickou lodí pochází ze 14. stol. Jeho průčelní věž byla přistavěna v letech 1575 – 1579. V jižní lodi je zazděný gotický profilový portál. Bohoslužba: neděle 8.00, středa a pátek v zimním období 17.00 v kapli na faře, v letním období: 17.30 v kostele. • Hřbitov kolem kostela je ohraničen barokní zdí, z níž se dochovala jen část. • Márnice, kruhová stavba z 15. stol. vedle kostela • Mohutná barokní fara z r. 1767, s velkým hospodářským dvorem. K faře patřilo 120 ha polností včetně lesa. • Barokní kaple svatého Jana Nepomuckého z r. 1722 postavená farářem Matějem Peškem. • Dolní hospodářský dvůr s obytnou patrovou budovou (dnes OÚ, Volnočasové centrum, knihovna, v patře obecní byty) • Sousoší svatého Jana Nepomuckého ve středu obce • Pomník 30 obětí 2. světové války 		

- Rybník Hvězda: nejstarší rybník na Svitavsku zal. r. 1378 biskupem Albertem ze Šternberka. Dnes má rozlohu 96 ha.
- Přírodní rezervace Králova zahrada: zamokřený lesní ekosystém s bohatým výskytem bledule jarní
- Přírodní rezervace Psí kuchyně: zachovalý ekotyp jedlových bučin charakteristický pro Třebovské mezihoří
- Kaple v osadě Nový Rybník, odsvěcená, v soukromém vlastnictví
- Královec (něm. Königsberg), zaniklá osada mezi Opatovem a Anenskou Studánkou, zbytky základů kaple a několika domů.
- Nález zbytků třetihorního (18 – 24 mil. let př. Kr.) savce, Deinotheria levia, r. 1853 při opravě železniční trati. Uloženo v Národním muzeu v Praze.
- Sluneční elektrárna u rybníku Hvězda (rok uvedení do provozu: 2006, celkový instalovaný výkon: 60 kW)
- Rodák Jan Deml. Jeho vnuk, kněz a spisovatel Jakub Deml (1878 – 1961) popisuje v Mohyle historii roku. V kap. 19 podává popisnou črtu o tom, jak se s Pavlou Kytlicovou a bratrem Antonínem vypravili do Opatova, aby našli dědův rodný domek.
- Opatovská hospoda: nekuřácká, bezbariérový přístup, v patře dvě bowlingové dráhy. Celková kapacita je 80 míst, dalších 40 míst poskytuje zastřešená venkovní terasa. Připraven je prostor pro vybudování čtyř standardních hotelových pokojů s kapacitou 10 – 12 lůžek.

17. Opatovec

Počet obyvatel k 1. 1. 2014:
671

- Součástí obce jsou osady: Český Lačnov, Košíře a Nový a Starý Valdek.
- Kostel Narození Panny Marie (Košíře) z roku 1793. Bohoslužba: neděle 11.00 (obměsíc dle ohlášek)
- Fara z roku 1859, odsvěcená, v soukromém vlastnictví
- Kaple sv. Václava a sv. Anny z roku 1850 s barokním zařízením a obrazem sv. Václava z počátku 19. století
- Pomník obětem první světové války před farou.
- Pískovcová náhrobní deska u zdi kostela Narození Panny Marie na hřbitově. Bohatý reliéf s církevní tematikou a německým nápisem. Částečně čitelný letopočet 1845.
- Cenná pozdně barokní usedlost proti kostelu v Košířích, patrová s vyřezávanými vraty a městskými interiéry
- Smírčí kříž U silnice mezi Českým a Moravským Lačnovem
- Díky návětrné poloze se Opatovci někdy přezdívá "Malá Sibiř"
- Obec leží na hlavním evropském rozvodí
- Kemp Opatovec – Starý Valdek: Ubytování ve dvou chatkách vojenského stylu (kapacita 8 lůžek, 100 stanů a 50 karavanů). Možnost koupání v rybníku Pařez

18. Pohledy		Počet obyvatel s místní částí: Horní Hynčina k 1. 1. 2014: 330
<ul style="list-style-type: none"> • Kostel sv. Mikuláše v Horní Hynčině: původně gotický, barokně přestavěný r. 1759 péčí březovského faráře F. Steinbocka. Bohoslužba: neděle 15.00 • Socha sv. Jana Nepomuckého z r. 1747 • Fara z r. 1843 • Železný kříž při silnici směrem do města Březová nad Svitavou s letopočtem <u>1871</u>. • Smírčí kámen s reliéfem kříže a letopočtem <u>1883</u>. Značně poškozený. • Železný kříž s kamenným podstavcem na konci obce směrem do Březové nad Svitavou v blízkosti silnice s nápisem L. P. <u>1899</u>. • Pomník obětem 1. sv. války v blízkosti kostela sv. Mikuláše z r. 1921. Tvůrcem desky se seznamem obětí je M. Kubitschek z Mor. Třebové • Kaple svatého Víta se sochou Ukřižovaného Ježíše Krista v Pohledech • větrná elektrárna v Pohledech (rok uvedení do provozu: 2007, počet turbín: 1, celkový instalovaný výkon: 2 MW) v Pohledech 		

19. Radiměř		Počet obyvatel k 1. 1. 2014: 1094
<ul style="list-style-type: none"> • Pozdně barokní kostel sv. Anny: pochází z let 1771–1776. Původně gotický presbytář je z 2. pol. 14. stol. a byl ponechán jako východní kaple. Bohoslužba: neděle 11.00, středa v zimním období 16.00, v letním období 17.00 • Kaple sv. Jana Nepomuckého z 2. poloviny 18. století • Kaple sv. Josefa z poloviny 19. století • Smírčí kámen z r. 1644 • Ski areál Pastviny: nabízí 500 m dlouhou upravovanou sjezdovku, snowpark, večerní lyžování a stravování. Od areálu jsou upravovány 3 okruhy pro běžecké lyžování o délce 15 km. • Historická zemská hranice Čech a Moravy: rozděluje podélně celou obec od jejího západního konce po východní na dvě části: Českou a Moravskou Radiměř (dříve bývaly samostatnými obcemi). Zajímavostí je, že hranice prochází i budovou zdejší základní školy, vzniklé přestavbou roku <u>1908</u>. • Ranch Hidalgo: hipoturistika, ubytování (kapacita 8 lůžek), karavanové stání (kapacita 2 karavany), tábořiště (kapacita 10 stanů) • Stáj Radiměř: hipoturistika 		

<h2>20. Rohozná</h2>		<p>Počet obyvatel s místní částí Manova Lhota k 1. 1. 2014: 671</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Kostel svatého Erasma biskupa. Bohoslužba: neděle 10.15, čtvrtek 17.00 • Kaple Panny Marie Lurdské • Pomník obětem druhé světové války před budovou školy s nápisem : Obětem fašismu 1939 - 1945 Bohumil Mareček, Josef Báča, Jan Gloser, Štěpán Krabička • Pamětní deska na budově školy s nápisem : V této škole se narodil spisovatel a dramatik Bohuslav Březovský 1912 - 1976. • Rodák <u>Ladislav Báča</u> (1908-1991) - <u>pedagog</u>, <u>národopisec</u>, vlastivědný pracovník a zakladatel českotěšínského muzea • Rodák <u>Bohuslav Březovský</u> (1912-1976) - <u>pedagog</u>, český <u>prozaik</u> a <u>dramatik</u>. Psal zejména psychologické <u>romány</u> a také se věnoval tvorbě pro mládež. 		

<h2>21. Rozhraní</h2>		<p>Počet obyvatel k 1. 1. 2014: 337</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Kostel Povýšení svatého Kříže</u> z roku 1790. Bohoslužba: neděle 10.00, čtvrtek 18.00 • Opukové jeskyně: jeskyně u „Jeníčkovy skály“ je dlouhá 400 metrů a je jedním z nejdelších rozsedlinových podzemních útvarů na území naší vlasti. Asi 350 metrů pod lesní cestou směrem k Bradlnému se nachází ještě jeden vchod do jeskyní, který vznikl pravděpodobně propadem půdy. Jeskyně jsou nepřístupné. Turisticky zajímavé je jejich okolí. • Chráněný památný strom: buk lesní se nachází u č.p. 50, „U Kubátů“. Obvod kmene je 555 cm, výška 30 m. Stáří stromu je asi 300 let. • Rodák <u>doc. PhDr. Boleslav Bárta</u>, <u>CSc.</u> (14. 8. 1929 – 31. 5. 1991) byl <u>československý psycholog</u>, po <u>sametové revoluci</u> počátkem 90. let poslanec <u>Sněmovny lidu Federálního shromáždění</u>, bojovník za moravskou autonomii a první předseda <u>Hnutí za samosprávnou demokracii – Společnosti pro Moravu a Slezsko</u>. Pod jeho vedením v letech 1990-1991 dosáhlo moravské hnutí největších úspěchů a dodnes je uctíván jako jedna z nejvýraznějších osobností <u>moravského hnutí</u>. Politická strana <u>Moravané</u> organizuje každoročně shromáždění u hrobu Boleslava Bárty k uctění jeho památky. 		

22. Rudná		Počet obyvatel k 1. 1. 2014: 174
<ul style="list-style-type: none"> • Kaple sv. Jana a Pavla • Obecní kulturní dům z r. 1925 • Hasičská zbrojnice z konce 19. stol. • Pomník padlým z 1. sv. války z r. 1935 • 7 pamětních křížků z 19. století se jmény zřizovatelů, z nichž nejvýznamnější je vysoký celokamenný krucifix z roku 1849 u čp. 45. • Starší zemědělská stavení s rázem původních tzv. franských dvorců uzavřených do čtverce včetně výměnku a se stodolou mimo objekt • Pramen Chrastovského potoka 		

23. Sklené		Počet obyvatel k 1. 1. 2014: 228
<ul style="list-style-type: none"> • Secesní kostel sv. Petra a Pavla z roku 1914 je postaven na místě gotické lodi původního chrámu. Bohoslužba: neděle 11.00 • Hřbitov s barokní bránou a márnicí s mansardovou střechou • Sochy Nejsvětější Trojice a sv. Jana Nepomuckého • Chráněný památný strom: tis červený, stáří 400 let, obvod kmene 319 cm, výška 14 m 		

24. Svitavy		Počet obyvatel s místními částmi: Město, Předměstí, Lačnov, Lány k 1. 1. 2014: 17 040
<ul style="list-style-type: none"> • Městský památkový okruh • Trasa má délku 5,6 km a vede po místech, na kterých se odehrávala historie více než sedmi a půl století. • Náměstí Míru (Městská památková zóna): Původně renesanční náměstí bylo po velkém požáru v roce 1781 přestavěno do nynější barokní podoby. Nalezneme zde druhé největší podloubí v republice a množství měšťanských renesančních a barokních domů. Velkorysá rekonstrukce náměstí v letech 1993–1994 přinesla městu Cenu za 		

regeneraci městského jádra od ministerstva kultury a ministerstva hospodářství, kterou Svitavy obdržely jako první v republice.

- Stará radnice: První přestavba renesanční budovy následovala po požáru města roku 1590 a zcela zásadně se vzhled změnil po největším požáru města v roce 1781. Již na nejstarším vyobrazení města z roku 1742 je radniční budova opatřena barokní věží. Rozsáhlá přestavba celé budovy se uskutečnila v roce 1849, kdy byla zrekonstruována osmiboká věž a klasicistně opraven interiér. Z té doby pochází i městský znak na čelní fasádě domu.
- Dům U Mouřenína: Původní právovárečný dům v sousedství staré radnice patří k nejstarším dochovaným měšťanským domům. Původně zde bydlely rodiny svitavských purkmistrů, ale již v 18. století byl přestavěn na zájezdní hostinec U Mouřenína (něm. Zum Mohren). V historii objektu je důležitá zmínka z roku 1776, kdy se v hostinci ubytoval císař Josef II. při své cestě z vesnice Květná do Brna. Ani požár v roce 1781, který zcela zničil náměstí, se historické dispozice domu nedotkl. V období napoleonských válek zde v roce 1800 přespal ruský vojevůdce Korsakov. Dnes zde nalezneme Informační centrum města Svitavy.
- Pamětní desky generála Suvorova a Viktora Felbera: 2. února 1800 zde přenocoval na své zpáteční cestě ze Švýcarska do Ruska generál A. V. Suvorov. Pamětní deska, jejímž autorem byl akademický sochař Josef Kadlec, mu byla ve Svitavách odhalena v roce 1950. V roce 1994 byla na tomtéž domě odhalena pamětní deska Viktoru Felberovi, svitavskému rodákovi, rektoru Českého vysokého učení technického v Praze, popraveného v roce 1942 nacisty.
- Ottendorferův dům (Muzeum esperanta): Historická budova - Ottendorferův dům, postavená jako veřejná knihovna a čítárna s koncertním sálem. Nechal ji postavit newyorský občan, mecenáš Svitav a slavný rodák Valentin Oswald Ottendorfer. Na jeho počest po něm byla stavba pojmenována. V současnosti objekt slouží jako kulturní sál a je tu umístěna expozice Muzea esperanta, ve své době to však bývala největší knihovna s čítárnou v celých Sudetech.
- Městské muzeum a galerie ve Svitavách: Budova postavená v r. 1892 jako rodinné sídlo starosty města Johana Budiga, od r. 1947 zde sídlí muzeum. V sedmdesátých letech 20. st. proběhla přístavba levého křídla, v letech 1997 - 2000 půdní nástavba této části budovy. V r. 2013 byla k zadnímu traktu muzea připojena přístavba ukázkových řemeslných dílen a je zde umístěna stálá expozice prací techniky.
- Kostel sv. Jiljí: Kostel byl založen litomyšlskými premonstráty v polovině 12. století a představoval v duchu legendy o sv. Jiljí útěchu poutníků a kupců nejen duchovní, ale i místo azylu před vstupem do nebezpečného pohraničního hvozdu. Bohoslužby: Poutní mše sv. na svátek sv. Jiljí (1. září)
- Hřbitov: Městský hřbitov ve Svitavách byl zřízen kolem kostela sv. Jiljí v roce 1576. Nejstarším objektem v areálu hřbitova je kromě barokního kostela sv. Jiljí hřbitovná kostnice z roku 1646 s pamětní deskou o jejím vysvěcení.
- Socha Ecce Homo: Vedle sochy Trojice byla instalována Sturmerova socha Ecce Homo, dnes opravená, ovšem bez původní polychromie.
- Socha Nejsvětější trojice: Socha byla vytvořena v dílnách sochařů tzv. Pacákovského okruhu. Jiří František Pacák byl blízkým spolupracovníkem Matyáše Brauna a v r. 1725 si založil vlastní sochařskou dílnu v Litomyšli.
- Římskokatolická fara: Cenná intaktní barokní budova fary římskokatolické církve pod

hřbitovním kostelem sv. Jiljí patří ke skvostům místní architektury. Budova kaplanky ma Hřbitovní ulici pochází až z přestavby zadního traktu a dvora z 19. století. Cenné je ostění hlavního vstupu do budovy a Ditrichštejnský znak nad portálem.

- Fabrika (kulturní dům): V r. 1925 vystavěli bratři Ettlové komplex průmyslové továrny. Provoz Ettlovy továrny byl zahájen v r. 1927. Ve 30. letech 20. stol. zde pracovalo přes 5 tisíc dělníků v textilní výrobě. Po 2. sv. válce a odsunu Němců byl majetek konfiskován. Po květnu 1945 došlo ke sloučení několika žitavských továren do národního podniku Spojené české a moravské bavlnářské závody Ústí nad Orlicí. Po roce 1949 se podnik transformoval na dlouhých 50 let na národní podnik Vigona. V objektu dnešní Fabriky se nacházely provozy barevny, úpravny textilu a sklad zboží. V roce 2004 byl schválen záměr přestavby zdevastovaného továrního komplexu na multifunkční vzdělávací a komunitní centrum, které bylo otevřeno v roce 2008. V současnosti funguje jako multifunkční, vzdělávací, komunitní a kulturní centrum. V areálu se nachází: v 1. podlaží: divadelní a koncertní sál se 404 místy k sezení nebo 800 místy ke stání, antikvariát, ve 2. podlaží jsou: pasáž s trvalou výstavou fotografií žitavského fotografa Miroslava Sychry, Městská knihovna, ve 3. podlaží posluchárny, učebny a aula, Restaurace Fabrika s kapacitou 80 míst, 4. podlaží: Mateřské centrum Krůček aj.
- Sponera (Ettlova) vila: Původně rodinná rezidence s parkem - kdysi romantická zahrada s krápníkovou jeskyní a zříceninou hradu.
- Základní škola Riegrova: Projekt na výstavbu nového sirotčince a chudobince byl vypracován roku 1885. Architekti H. Gausse a M. Hinträger vyprojektovali moderní budovu s prvky italské renesance. Svitavský stavitel Johann Bier celou stavbu zrealizoval během 1 roku a sirotčinec byl dokončen v létě roku 1886. Finanční náklady, které dosáhly téměř 100 tisíc zlatých, hradil mecenáš města V. O. Ottendorfer. Dnes v budově sídlí základní škola.
- Socha Osvobození: V roce 1945 přišel do Svitav sochař Josef Kadlec, rodák z Borové u Poličky, a téměř ihned dostal zakázku na vytvoření památníku, jenž by připomínal osvobození Svitav.
- Základní škola T. G. Masaryka: Novorenesanční škola byla postavena podle projektu architekta Josefa Hudka z Vídně svitavským stavitelem Juliem Randou. Fasádu školy vyzdobil akademický sochař Alfred Dresler z Brna. Budova byla na svou dobu komfortně vybavena - měla vlastní zdroj vody, byla elektrifikována a vytápěna ústředním topením. Ve školních laboratořích byl instalován rozvod plynu.
- Bývalý klášter milosrdných sester: Klášter byl postaven na svitavském Novém Městě a od roku 1871 sem byly přijímány chovanky. Řeholní dům byl vysvěcen v roce 1868 a v roce 1874 došlo k jeho rozšíření o pozdně klasicistní kapli sv. Vincence. Roku 1876 byla přikoupena sousední budova a v ní zřízena dětská opatrovna. Členky řádu se staraly o nemocné, děti, zvláště o kojence, a později o seniory.
- Park Jana Palacha: Park Jana Palacha byl vysazen se vznikem areálu vily v roce 1890. Jeho projektantem se stal Hugo Wanderley. O tom, aby se původně soukromá zahrada stala městským zařízením, se poprvé jednalo v roce 1931. Po roce 1933 k tomu došlo a v roce 1946 nesl jméno dr. Edvarda Beneše a byl plně zpřístupněn veřejnosti. Postupné poválečné chátrání parku, který od roku 1993 je pojmenován po Janu Palachovi, bylo důvodem k rozsáhlé regeneraci takřka 2ha areálu v letech 1999 - 2001. V parku se nachází chráněný památný strom buk lesní, patrně vysazený původním majitelem Juliem Langrem Výška stromu je 24 m, šířka koruny 15 m, obvod

kmene 370 cm, stáří asi 100 let.

- Socha mateřské lásky: Ottendorfer chtěl touto sochou vzpomenout na svou matku Katharinu a vzdát hold mateřskému citu obecně. Vypracováním bronzové sochy matky s dítětem byl pověřen profesor akademie ve Stuttgartu Adolf von Donndorf. Podstavec sochy ze švédské žuly s uměleckými doplňky, chrličí a nádobami na vodu byl prací brněnského sochaře Johanna Tomoly. Oba umělci byli přítomni při slavnostním odhalení sochy.
- Památník Oskara Schindlera: Pamětní deska věnovaná Oskaru Schindlerovi byla vystavěna naproti jeho rodného domu v Poličské ulici ve Svitavách. Osoba Oskara Schindlera vystupuje v dějinách 2. světové války jako kontroverzní osobnost. Na jedné straně byl členem NSDAP, na druhé straně zachránil životy 1 200 Židům tím, že je zaměstnal ve své továrně. Jeho život dokumentují publikace a známý Spielbergův film Schindlerův seznam.
- Kavárna V parku: Osobitá moderní kavárna v historické budově v areálu Městského úřadu. Autorem je Petr Stolín.
- Albrechtova vila: Vila poslance říšské rady Hugo Albrechta, který patřil k nejvýznamnějším občanům německých Svitav. Se synem Romanem vybudoval největší koželužnu v Republice československé. V poválečných dnech se stala sídlem nechvalně známého Úřadu pro Němce.
- Budigova vila: Jedinečná stavba v historizujícím slohu neorenesance. V r. 1891 výstavbu zahájil svitavský stavitel Johann Bier. Nechal si ji postavit svitavský starosta, velkopodnikatel a mecenáš Johann Budig.
- Kostel svatého Josefa: Trojlodní cihlová stavba kostela sv. Josefa postavená ve stylu ranné gotiky byla založena v roce 1894 spolu s přilehlým klášteřem Redemptoristů. Ke kostelu patřil klášter redemptoristů, kteří do Svitav přešli z koleje z Koclířova, kde tato kolej vznikla roku 1855. V roce 1950 při akci StB, která byla namířena proti klášterům, byla tato kolej zrušena a redemptoristé odvezeni do oblasti Králík. Po jejich odchodu budovu kláštera získala nemocnice a zřídila zde lůžková oddělení. Bohoslužby: neděle 7.30, sobota 18.00
- Pozůstatky městských opevnění: Hradby města byly postaveny po roce 1389 na příkaz olomouckého biskupa Mikuláše. Dnes se dochovala pouze bašta, sloužící jako obchod a zbytek městského opevnění.
- Městský dvůr: Na místě právovárečného domu vznikl v 18. století zájezdní hostinec Zur Goldene Krone, jehož si v roce 1758 vybral k noclehu pruský král Fridrich II. Veliký. Stalo se to v době válečného konfliktu Pruska s císařovnou Marií Terezií. O bližších osudech domu nemáme až do konce 19. století bližších zpráv - dům střídal majitele, ale v roce 1896 byl zakoupen svitavským podnikatelem a starostou města Johannem Budigem. Ten jej zcela přestavěl, vybudoval luxusní restauraci, hotelové pokoje a překrásný zrcadlový plesový sál. Tento sál se na dlouhou dobu stal kulturním centrem města, byla v něm pořádána i kinoprodukce.
- Základní škola na Nám. Míru: Roku 1877 brněnský stavitel a architekt Karel Frieml představil plány na výstavbu zcela nové školní budovy. Ta dostala novorenesanční ráz a stavět se začalo na jaře roku 1878. Již na podzim byla škola otevřena, i když v provizorní podobě. Škola byla určena pro chlapce a stala se školou obecnou i měšťanskou.
- Budova bývalé spořitelny: Dominantou horní části náměstí se od roku 1902 stala pseudoklasicistní budova svitavské spořitelny. Byla vystavěna na místě dvou nízkých

měšťanských domů v letech 1902 - 1903. Později se budova rozrostla o zadní trakt a v 90. letech 20. století byl komplexně opraven interiér a vyzdoben díly sochaře Olbrama Zoubka. Budova je dnes sídlem bankovního ústavu.

- Mariánský sloup: Běžná pískovcová socha je dílem neznámého mistra, snad z okruhu olomouckých dílen. Mariánskou sochu na dříku obklopují patroni města – sv. Šebestián, sv. Rochus, sv. Florián a sv. Jan Nepomucký. V jeskyni sloupu se nachází socha sv. Rozálie. Nápisy na dříku vypovídají o samotné stavbě sloupu a jeho opravách. Ty probíhaly v letech 1807, 1883 – 1884, 1905, 1954, 1976 a 1995. Podíleli se na nich místní i brněnští umělci, sochaři a restaurátoři.
- Kostel Navštívení Panny Marie s vyhlídkovou věží: Původně snad románský kostel vznikl společně s novým městem kolem roku 1250 s určením jako farní kostel města. V dispozici byl vystavěn s hlavní lodí a dvěma křížově umístěnými kaplemi a presbyteriem. Na stavbě jsou patrné i gotické prvky jako polygonální presbyterium, opěrné pilíře a pod omítkou dodatečně zazděná gotická okna. Bohoslužby: neděle 9.30

Sport:

- Koupaliště: koupaliště se dvěma bazény, tobogánem 93 metrů dlouhým, skluzavkou a kurty pro plážový volejbal.
- Krytý plavecký bazén: bazénu dlouhého 25 metrů. K dispozici je zde malý dětský bazén, tobogán 93,5 m.
- Sportovní hala Na Střelnici
- Svitavský stadion
- Skatepark
- Plochá dráha
- Tenisové a volejbalové kurty
- Lesní rekreační areál Brand:
- Venkovní posilovna: je umístěna v lesíku za bývalým písničkem u rybníku Rosnička. Je určena pro dospělé sportovce, ale také pro starší děti a seniory
- Fitness stezka: Má délku téměř 2 km a obsahuje 10 stanovišť s jednoduchými cvičebními prvky vyrobenými z akátového dřeva. Je více zaměřena na rodinné cvičení zábavnou formou.
- Cyklostezka: Je vedena výhradně lesem. Nenáročný výškový profil ji předurčuje rodinám s dětmi. Cyklostezka je skoro 12 km dlouhá, je možné ji zkrátit na 7 nebo 2,6 km.
- Prodloužení naučné stezky „K pramenům řeky Svitavy“: Součástí každé z 6ti nových tabulí je interaktivní prvek, který zejm. dětem zpříjemní cestu. Nová trasa zavede návštěvníky až k zatopenému písničku, který je v této oblasti zajímavým krajinným prvkem.

Rodáci:

- Oskar Schindler (28.4.1908, Svitavy - 9.10.1974, Hildesheim (Něm.) byl kontroverzní německý obchodník, známý tím, že zachránil 1 200 Židů před smrtí v koncentračním nebo vyhlazovacím táboře.
- Valentin Oswald Ottendorf (1826, Svitavy – 1900, New York) mecenáš města Svitav a demokratický politik. Z jeho darů byly ve Svitavách postaveny: nemocnice, sirotčinec, chudobinec a reálná škola. Nejvýznamnějším činem se stalo postavení a otevře-

ní veřejné knihovny r. 1892 jako největšího německého ústavu tohoto druhu na Moravě.

- Alexandr Makowsky (1833, Svitavy - 1908, Brno) byl profesor a rektor VUT v Brně, spoluautor projektu březovského vodovodu.
- Viktor Felber (1880, Svitavy – 1942, Praha): profesor, rektor ČVUT v Praze, aktivní člen protifašistického odboje

25. Študlov

Počet obyvatel k 1. 1. 2014:
136

- Kaple Panny Marie Karmelské. Bohoslužba: sobota 1 x měsíčně: v zimním období: 16.00, v letním obd.: 17.00
- Srub: cca 50 míst, možnost kempování (stravování), akce menšího rozsahu, vhodné pro rodiny s dětmi (uzavřený areál)

26. Vendolí

Počet obyvatel k 1. 1. 2014:
987

- Kostel svatého Ondřeje, původně pozdně gotický z r. 1517, upraven raně barokně r. 1693, r. 1789 zvětšen, r. 1825 poškozen s věží bleskem, věž r. 1826 zvýšena. Bohoslužba: neděle 9.30, pátek 9.00
- Novorenesanční křížová cesta z 2. pol. 19. stol. – kamenné reliéfy zasazené do zdi na hřbitově
- Raně barokní fara, patrová v dezolátním stavu
- Hřebečské statky – vierkanthofy (čtyřhranné usedlosti)
- Drobné sakrální stavby: sloup Immaculaty z r. 1719 před branou na hřbitov, naproti je kamenný kříž z r. 1778, za hřbitovem kamenný kříž z r. 1788
- Muzeum venkovských řemesel v podkroví budovy OÚ
- Zelené Vendolí: záchranná stanice volně žijících zvířat, ekocentrum
- Bonanza: hipoturistika
- Chráněný památný strom: lípa srdčitá u čp. 210, obvod kmene 680 cm, stáří 400 – 500 let
- Chráněný památný strom: lípa srdčitá u čp. 83: obvod kmene 700 cm, stáří 400 – 450 let:

27. Vítějeves		Počet obyvatel k 1. 1. 2014: 401
<ul style="list-style-type: none"> • Kostel svaté Kateřiny ze 14. století s presbyteriem se vzácnými freskami. Chrám byl postupně upravován a přestavován až do dnešní pseudogotické podoby. Bohoslužba: neděle 7.30. • Pomník osvobození • Bývalá rychta: jedno z nejstarších dochovaných stavení v obci. Ve sklepení tohoto domu jsou zachovány zbytky tzv. "lochů". • Ranch Winegar: hipoturistika • Fulínova cena: Vesnice roku 2005 v programu obnovy venkova za vkusné a citlivé uplatnění květin ve venkovském prostoru • Diplom v soutěži Vesnice roku 2010 za kvalitní květinovou výzdobu • Rodák prof. Zdeněk Otava (11.3.1902 – 4.12.1980): <u>český operní pěvec (baryton)</u>, profesor sólového zpěvu na <u>Akademii múzických umění</u>. • Rodačka Marie Janků (4.5.1891 -): naivní malířka • Nyní zde působí krajinář Dr. Milan Zimmerman: malíř a hudební skladatel, možnost návštěvy ateliéru • Zelená růže (kompletně zrekonstruovaný dvoupodlažní dům pro ubytování 12 osob s plně vybavenou kuchyní) 		

28. Želivsko		Počet obyvatel s místní částí: Horáková Lhota k 1. 1. 2014: 33
<ul style="list-style-type: none"> • Řadí se k obcím s nejnižším počtem obyvatel • První písemná zmínka o obci z roku 1317 • Chráněný památný strom v Horákově Lhotě: lípa velkolistá, obvod kmene 720 cm, výška 27 m 		

Zdroje:

- *Informační centrum města Svitavy*
- *Mikroregion Svitavsko*
- *Mikroregion Brněnec*
- *webové stránky jednotlivých obcí*
- www.ceskomoravsepomezi.cz
- www.vychodni-cechy.info
- www.svitavy.cz
- www.mapabohoslužeb.cz
- www.mistopisy.cz

- www.lesycr.cz
- www.muzeum.svitavy.cz
- www.vyletnik.cz
- www.ado.cz
- www.mikroregion.cz
- Český statistický úřad Pardubického kraje

6.5.2. Příloha č. 2 – Nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti

Kostely:

- Banín: kostel sv. Barbory z poč. 14. stol.
- Bělá nad Svitavou: kostel Všech svatých z let 1751-1767
- Bohuňov: kostel sv. Jiljí z roku 1820
- Brněnec: kostel sv. Bartoloměje ze 13. stol., evangelický kostel z roku 1889
- Březová nad Svitavou: kostel svatého Bartoloměje ze 13. st.
- Dětrichov: kostel svatého Petra a Pavla
- Hradec nad Svitavou: kostel svaté Kateřiny
- Chrastavec: kostel Nejsvětější Trojice z roku 1864
- Javorník: kostel Nejsvětější Trojice z doby kolem r. 1800
- Kamenná Horka: kostel Svaté Máří Magdaleny; ze 14. stol.
- Karle: kostel sv. Bartoloměje, apoštola z r. 1340
- Koclířov: kostel sv. Jakuba Staršího a sv. Filomeny z r. 1347 a klášterní kostel sv. Alfonse a P. Marie Fatimské
- Mikuleč: kostel sv. Jiří z roku 1677
- Opatov: kostel svatého Antonína z 1. pol. 13. stol.
- Opatovec: kostel Narození Panny Marie v Košířích z roku 1793
- Pohledy: gotický kostel sv. Mikuláše v Horní Hynčíně
- Radiměř: kostel sv. Anny z let 1771–1776
- Rohozná: Kostel svatého Erasma biskupa
- Rozhraní: kostel Povýšení svatého Kříže z roku 1790
- Sklené: kostel sv. Petra a Pavla z roku 1914
- Svitavy: kostel Navštívení Panny Marie z pol. 13. stol., kostel sv. Jiljí z pol. 12. stol., kostel svatého Josefa z r. 1894
- Vendolí: kostel svatého Ondřeje z r. 1517
- Vítějeves: kostel svaté Kateřiny ze 14. století

Kaple:

- Brněnec: kaple sv. Isidora z r. 1855
- Březová nad Svitavou: kaple sv. Františka Xaverského v Muzlově pochází z doby kolem roku 1800
- Lavičné: kaple sv. Jana a Pavla z konce 18. stol.
- Opatov: kaple svatého Jana Nepomuckého z r. 1722
- Opatovec: kaple sv. Václava a sv. Anny z roku 1850
- Pohledy: kaple svatého Víta

- Radiměř: kaple sv. Jana Nepomuckého z 2. poloviny 18. století a kaple sv. Josefa z poloviny 19. století
- Rohozná: kaple Panny Marie Lurdské
- Rudná: kaple sv. Jana a Pavla
- Svitavy: kaple sv. Vincence z r. 1874
- Študlov: kaple Panny Marie Karmelské

Muzea a galerie:

- **Městské muzeum a galerie ve Svitavách:** Jsou zde pořádány nejen výtvarné, ale i historické, sběratelské a naučné výstavy z mnoha oborů lidské činnosti. Stálá expozice Hledání hvězdy Davidovy, Oskar Schindler a expozice historie praní.

Rodáci:

- Bělá nad Svitavou: **Huberet Heger:** (3. 9. 1923, Bělá nad Svitavou - 14. 4. 1987 v Zeitz v Německu): malíř - některé jeho práce byly vystaveny v roce 1996 v městském muzeu v Moravské Třebové
- Brněnec: **Irmgard Lang-Scheer:** (17. 6. 1901, Brněnec - 5. 2. 1986, Drážďany): malířka. V nedaleké vesnici Bělá nad Svitavou je v kostele Všech Svatých její freska " Alžběta Durinská rozdávající chléb chudým" kreslená v roce 1932 při rekonstrukci kostela.
- Březová nad Svitavou: **prof. PhDr. Dr.tech. h.c. Karel rytíř Kořistka:** (7. 2. 1825, Březová nad Svitavou - 18. 1. 1906, Praha). V letech 1864 – 1865: první rektor ČVUT, 1866 – 1869: poslanec Českého zemského sněmu, 1867 – 1868: poslanec Říšské rady. Za svoji práci získal řadu ocenění: rakouský Řád železné koruny, na základě něhož byl r. 1879 povýšen do rytířského stavu. Heslo (deviza) je odrazem jeho celoživotního díla: „Každá hora se vytrvalostí zdolá“. Dále obdržel: rytířský kříž Leopoldova řádu (roku 1892 před odchodem do výslužby), ruské řády sv. Anny a sv. Stanislava a francouzský řád Zlaté palmy.
- Hradec nad Svitavou: **Engelmar Hubert Unzeitig** (1. 3. 1911, Hradec nad Svitavou - 2. 3. 1945 Koncentrační tábor Dachau): katolický kněz a řeholník z řad sudetských Němců a odpůrce nacismu. Zemřel krátce před osvobozením v koncentračním táboře Dachau, přičemž některými spoluvězni byl považován za světce a nazýván „Anděl z Dachau“. Ve svých kázáních opakovaně napadal nacismus a jeho pronásledování Židů a katolické církve.
- Chrastavec: **prof. MUDr. Josef Janků:** (24.7.1886, Chrastavec - 30. 6. 1963) profesor očního lékařství Univerzity Karlovy, přednosta oční kliniky, FN na Královských Vinohradech, objevitel toxoplazmózy, dobrodinec místního kostela
- Karle: **Johann Tast** (1797, Karle - 1859): poslanec říšské rady
- Rohozná: Ladislav Báča (1908-1991): pedagog, národopisec, vlastivědný pracovník a zakladatel českotěšínského muzea
- Rohozná: **Bohuslav Březovský** (1912-1976): pedagog, český prozaik a dramatik. Psal zejména psychologické romány a také se věnoval tvorbě pro mládež.
- Rozhraní: **doc. PhDr. Boleslav Bárta, CSc.** (14. 8. 1929 – 31. 5. 1991) byl československý psycholog, po sametové revoluci počátkem 90. let poslanec Sněmovny lidu Federálního shromáždění, bojovník za moravskou autonomii a první předseda Hnutí za samosprávnou demokracii – Společnosti pro Moravu a Slezsko. Pod jeho vedením v letech 1990-1991 dosáhlo moravské hnutí největších úspěchů a dodnes je uctíván ja-

ko jedna z nejnápadnějších osobností moravského hnutí. Politická strana Moravané organizuje každoročně shromáždění u hrobu Boleslava Bárty k uctění jeho památky.

- Svitavy: **Oskar Schindler** (28.4.1908 Svitavy – 9.10.1974 Hildesheim): kontroverzní německý obchodník, známý tím, že zachránil 1 200 Židů před smrtí v koncentračním nebo vyhlazovacím táboře.
- Svitavy: **Valentin Oswald Ottendorf** (1826, Svitavy – 1900, New York): mecenáš města Svitav a demokratický politik.
- Svitavy: **Alexandr Makowsky** (nar. 1833, Svitavy, zemřel 1908, Brno): profesor a rektor VUT v Brně, spoluautor projektu březovského vodovodu.
- Svitavy: **Viktor Felber** (1880, Svitavy – 1942, Praha): profesor, rektor ČVUT v Praze, aktivní člen protifašistického odboje
- Vítějeves: **prof. Zdeněk Otava** (11.3.1902 – 4.12.1980): český operní pěvec (baryton), profesor sólového zpěvu na Akademii múzických umění.
- Vítějeves: **Marie Janků** (4.5.1891 - ?): naivní malířka

Přírodní rezervace:

- **Přírodní rezervace Králova zahrada** v Opatově: bohatá populace bledule jarní
- **Přírodní rezervace Psí kuchyně** v Opatově: zachovalé přirozené jedlové bučiny, útočiště dutinových druhů ptáků
- **Přírodní rezervace Rohová** v katastrálním území Koclířov Kamenná Horka: Chrání rozsáhlé přirozené květnaté bučiny a suťové porosty s výskytem řady chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Najdeme zde 6 informačních tabulí, které nás provedou přírodní rezervací a seznámí s důlní těžbou na Hřebči, geologií a geomorfologií, hydrologií, rostlinstvem, živočištvem a historií Hřebečska.
- **Přírodní park Údolí řeky Křetíny v Bohuňově a Vítějevsi**: rašelinné louky v nivách potůčků a na pramenných vývěrech útočiště mnohých chráněných druhů rostlin. Osu parku tvoří tok říčky Křetíny, který v místě označovaném jako Bohuňovské skály tvoří hranici dvou geomorfologických soustav.

Naučné stezky:

- **Naučná stezka K pramenům Svitavy**: Stezka prochází kolem Horního a Dolního rybníka, kde je možné se v parných letních měsících osvěžit příjemnou koupelí či využít služeb místního bufetu „Plechárna“, dále pokračovat k pramenům Svitavy a během cesty se seznámit s historií rybníků a místní flórou a faunou. Stanoviště 10 – 15 jsou vybaveny interaktivními prvky pro děti.
- **Naučná stezka Českomoravské pomezí – Svitavsko**: 12 km dlouhá stezka pro pěší, kterou lze projet i na kole, vychází od autobusového nádraží ve Svitavách a prochází po lesních, polních i asfaltových cestách okolím Svitav. Na celkem 9 panelech seznamuje s historií této oblasti pomezí Čech a Moravy s důkazy podél cesty - původními hraničními kameny.
- **Naučná stezka Na pomezí Čech a Moravy**: vede přes okolí města Svitavy a je dlouhá 12 km. Začátek stezky je na autobusovém nádraží a končí na místě bývalého popraviště, nedaleko hostince U Jelena. 9 informačních panelů popisuje historii Langrovy vily, historii prvního osídlení krajiny, historii železniční tratě Svitavy – Polička, starou kupeckou stezku, vypráví o pověstech kraje, o historii jak se vyměřovala zemská hranice. Další informační tabule se věnují nápisům na hraničních kamenech, místu, kde probíhala bitva mezi pruskými a rakouskými vojsky v roce 1866 a také tradicím lidového léčitelství.

- **Naučná stezka Údolím řeky Svitavy** v Březové nad Svitavou: Cela trasa stezky měří kolem 8 km a je osazena 17 informačními tabulemi seznamující s tematikou přírody, krajiny, historie lidského osídlení a dřevěnými odpočívadly. Značena je turisticky jako místní okruh a vede převážně po nezpevněných polních a lesních cestách.
- **Naučná stezka Vodárenský les** ve Svitavách: Stezka zpřístupňuje těžko dostupné partie lesa s vyvěrající podzemní vodou, která dříve sloužila jako zdroj pitné vody pro město Svitavy. Stezka prochází po pravém břehu Ostrého potoka po dřevěných chodnících nad podmáčenými a bažinatými místy a šotolinových cestách, ze kterých je možné si prohlížet nejen biotop mokřin a podmáčených půd, ale také zachovalé čerpací studně. Její součástí jsou i lavičky a 4 informační tabule s přírodními a historickými tématy. Na budově čerpací stanice je umístěno dalších 5 informačních tabulí s historií a současným stavem vodárenství a s hydrogeologií svitavských zdrojů pitné vody.

Chráněné památné stromy:

- Buk lesní v parku Jana Palacha ve Svitavách-Předměstí (obvod kmene 370 cm, výška: 24 m)
- Lípa srdčitá v k.ú. Vendolí (obvod kmene: 670 cm, výška: 17,5 m)
- Lípa srdčitá v k.ú. Vendolí (obvod kmene: 700 cm, výška: 25 m, torzo mohutné lípy)
- Buk lesní v k.ú. Koclířov (obvod kmene: 475 cm, výška: 26 m)
- Tis červený v k.ú. Sklené (obvod kmene: 319 cm, výška: 14 m)
- Buk lesní v k.ú. Rozhraní (obvod kmene: 555 cm, výška: 30 m)
- Lípa velkolistá v k.ú. Horáková Lhota, obec Želivsko (obvod kmene: 720 cm, výška: 27 m).

Pěší turistika:

Mapový průvodce:

Pěšky Českomoravským pomezím: Na pomezí Čech a Moravy (12 km dlouhá trasa vedoucí ze Svitav do jeho okolí. Má 9 zastavení popisující někdejší život na českomoravském pomezí)

naučné stezky (viz. výše)

stezka:

Po hranicích českého království a moravského purkrabství o délce 14 km.

Na území ORP Svitavy existují

Programy pro pěší turistiku:

Pěší turistika v Českomoravském pomezí (Svitavsko) na jižní hranici Východních Čech.

Cykloturistika:

Mapový průvodce:

Napříč Svitavskem – tipy na cyklovýlety: 19 okruhů s různým stupněm obtížnosti i délkou tras.

Na kole Českomoravským pomezím: jednodenní cyklovýlety s městy a jejich okolími: Litomyšl, Moravská Třebová, Polička, Vysoké Mýto a Svitavy.

Program pro cyklisty:

Svitavsko pro pány kluky: během jednoho víkendu mohou turisté vidět živé daňky, navštívit záchranou stanici zvířat, projet se na koni, objevit pramen Svitavy, svézt se unikátní úzkokolejnou železnicí a prohlédnout si exponáty starých praček. Cyklistický poznávací víkend je určený především rodinám s dětmi. Ubytování je ve vytápěných chatkách rekreačního zařízení Vysoké Pole (cca 8 km od Svitav) se sportovním záze-
mím.

Přehled stávajících cyklotras procházející územím ORP Svitavy:

- 104 Kadov – Jimramov – Vítějeves – Brněnec – Rudná – Křenov – Městečko Trnávka
- 182 Moravská Třebová – Dětrichov – Opatovec – Litomyšl – Choceň
- 4022 Svitavy – Hradec nad Svitavou – Radiměř – Polička – Borová – České Milovy
- 4024 Žďárec – Budislav – Karle – Vendolí – Hradec n. Sv. – Skelné – Pohledy - Jevíčko
- 4027 Radiměř – Rohozná – Svojanov
- 4028 Svitavy – Rosnička – Čistá
- 4033 Česká Třebová – Králova zahrada – Valdek – Opatovec – Svitavy
- 4044 Dětrichov – Koclířov – Hřebeč
- 4045 Psí kuchyně – Opatov – Třebovice v Čechách
- 4047 Psí kuchyně – odbočka na hřeben směr Janov, resp. Kozlovský vrch
- 4064 Sklené – Mariánský obraz – hranice přírodní rezervace Rohozná s návazností na
-4029
- 4201 Hradec nad Svitavou – Banín – Lavičné – Bělá nad Svitavou – Vítějeves – Bohu-
ňov
- 4202 Dětrichov – Opatov – Gajer
- 4203 Radiměř – Hradec nad Svitavou – Banín – Březová nad Svitavou – Brněnec
- 4204 Hřebeč – Kamenná horka, vysílač – Kamenná Horka – Svitavy Lány – Hradec n.
Sv.
- 4205 Svitavy – Rosnička – Javorník rozc. – Kukle – Mikuleč – Psí kuchyně
- 5160 Bohuňov – odbočka na Jobovu Lhotu s návazností na 5186 a 5185 směr Kně-
ževes
- 5168 Chlum – Horní Smržov – Horákova Lhota (Želivsko)

-od října 2013 funguje nová cyklostezka o délce 890 m spojující zahrádkářskou kolonii u Langerova lesa se Sluneční stráňí.

Hipoturistika:

- Moravská Chrastová: Jezdecký klub Dantes
- Chrastavec: Stáj Půlpecen
- Kamenná horka: Jezdecký klub Markéty Bártové
- Radiměř: Ranch Hidalgo
- Radiměř: Stáj Radiměř
- Vendolí: Bonanza
- Vítějeves: Ranch Winegar

Rozhledny:

- Dobře utajená rozhledna Jára Cimrmana u Březové nad Svitavou

Kryté bazény:

- Krytý bazén Svitavy: plavecký bazén 25 x 12 m, dětský bazén 9 x 6 m, parní kabinka pro 6 osob samostatně pro muže a ženy, whirlpool pro 6 osob, tobogán 93,5 m

Venkovní koupání:

- Kemp Opatovec: přírodní koupání v rybníku Pařez, půjčovna sportovních potřeb a vybavení, sportovní hřiště venkovní, trampolína venkovní
- Rybník Rosnička: přírodní koupání. Rybník rosnička je nejvýznamnějším rekreačním areálem v okolí Svitav. Je výchozím místem k řadě pohybových a naučných aktivit v přilehlém lesním komplexu Brand.
- Koupaliště Březová nad Svitavou
- Koupaliště Svitavy: bazén venkovní (50 x 20 m), sportovní hřiště venkovní, whirlpool venkovní, dětský bazén, dětský koutek, občerstvení, skluzavka, sprchy, tobogán
- Černý rybník v Opatově: přírodní koupání
- Radiměř: koupaliště, venkovní bazén
- Sychrovec v Opatovci: přírodní koupání

Horolezectví:

- Bohuňovské vápencové skály dosahující až 40 metrové výšky. Jištění je zde skobové. Obtížnost č. 5.
- Lezecká stěna ve tvaru U o rozměrech 4,5m x 11m x 4,5m sahající do výšky cca 14m doplněná ve střední části o tzv. převislou stěnu a o celkové ploše cca 280m² se nachází ve sportovní hale Na Střelnici ve Svitavách.

Adrenalin:

- Lesní lanový park Pod rozhlednou v Březové nad Svitavou: Volný lanový park, který se skládá z 9 nízkých lanových prvků vhodných i pro nejmenší děti. Na informační tabuli

se návštěvník může seznámit s informacemi o zkušenostech Járy Cimrmana s horolezectvím a vzniku slova "traverzování".

- Automotoklub Březová nad Svitavou: sportovní výuka a výcvik, cyklokrosový areál, dětská herna, trampolína venkovní, sportovní hřiště venkovní, motokrosový areál
- Člap v Rozhraní: kopec Člap v nadm. výšce 519 m je využíván pro létání rogal a paragliding.

Zábava:

- Bowlingové a squashové centrum ve Svitavách: squash, kulečnick, bowling
- Kavárna Rarášek ve Svitavách: trampolína vnitřní, bowling, dětská herna
- Maják ve Svitavách: bowling
- Opatovská hospoda: bowling
- Garni hotel ve Svitavách: biliard
- Herna a bar Brooklyn ve Svitavách: billiard, kulečnick
- Tipsport bar ve Svitavách: kulečnick
- SK Sportcentrum Svitavy: kuželna
- Cihelna – Minigolf Báča, Svitavy: minigolf venkovní, půjčovna sportovních potřeb a vybavení, sportovní hřiště venkovní, dětské hřiště

Dětská hřiště:

Dětská hřiště se v ORP Svitavy vyskytují téměř v každé obci a to při základních školách, mateřských školách, ubytovacích zařízeních, turisticky navštěvovaných místech, u stadionů či místních sportovních hřišť, v obytných čtvrtích,...

Fitness centra, posilovny:

- Fight Club Dinamo ve Svitavách: sportovní hala, tělocvična, fitness centrum, posilovna (fitbox, box, zumba)
- Infrasauna Svitavy: centrum pro jízdu na stacionárních kolech, masáže, infrasauna
- Sportovní areál Rozhraní: fitness centrum / posilovna, sportovní hřiště venkovní, sportovní hala / tělocvična
- Fit Joh Sport Centrum Svitavy: fitness centrum, posilovna
- Expreska Svitavy: fitness centrum, posilovna
- Fitnessca Svitavy: fitness centrum, posilovna
- Lucky Fitness Svitavy: fitness centrum, posilovna, solárium
- Spinning Jan Faltýnek: centrum pro jízdu na stacionárních kolech
- Venkovní posilovna ve Svitavách: za bývalým písínikem u rybníku Rosnička. Určena pro dospělé a sportovce, ale také pro starší děti a seniory.
- Fitness stezka ve Svitavách: Stezka o délce téměř 2 km je osazená cvičebními prvky sestavenými pro posílení kondice a svalů celého těla, která je vhodná pro všechny věkové kategorie. U 10 stanovišť jsou umístěny tabulky s návodem na provádění cviků.

Sjezdové lyžování:

- Radiměř: Ski areál Pastviny: 500 m dlouhá upravená sjezdovka, snowpark, večerní lyžování, stravování. Od areálu jsou upravovány 3 okruhy pro běžecské lyžování o délce 15 km.

Sport:

- **Svitavský stadion:** Areál nabízející řadu volně přístupných rodinných a sportovních aktivit: okruh 1,2 km pro in-line bruslení, 2x hřiště na pentanque, velká streetbalová plocha, 2 dětská hřiště pro malé a větší děti, venkovní rehabilitační prvky pro seniory. Po dohodě se správci je možné využít 2 fotbalová travnatá hřiště a tartanový ovál s ostatními lehkootletickými sektory, doplněné tribunou se šatnami, klubovny, posilovnou a vířivkou.
- **Sportovní hala Na Střelnici:** Sportovní hala Na Střelnici je víceúčelovým sportovním zařízením evropské úrovně s hrací plochou 46x25m. Ve vrcholu, tj.nad středem hrací plochy, je maximální světlá výška 14,75 m, nad postranní čarou hřiště pro házenou je pak světlá výška 14,20 m.Tato hala je vyhovující i pro mezinárodní soutěže. V hale lze provozovat košíkovou, odbíjenou, gymnastiku, aerobik, silový trojboj, floorball, sálovou kopanou, badminton. Je zde také horolezecká stěna, sauna, fitness centrum - posilovna a spinning centrum.
- **Umělý trávník Svitavy:** Součástí fotbalového areálu je travnaté hřiště o rozměrech 90 x 60 m a umělá tráva třetí generace o rozměru 102 x 64 m s hrací plochou 94 x 58 m a s hliníkovými brankami a umělým osvětlením.
- **Volejbalové kurty ve Svitavách:** 4 kvalitní antukové kurty se sociálním zařízením v zázemí areálu
- **Zimní stadion ve Svitavách:** Ledová hokejová a bruslařská plocha, kterou mimo zimní sezónu vystřídá velmi kvalitní sportovní koberec k širokému využití pro streetové i míčové hry, in-linový hokej, hokejbal, florbal a další sportovní aktivity. Plochu lze využít i jako chráněné dětské hřiště pro mateřské školy.
- **Discgolfpark Svitavy:** Devíti jamkové discgolfové hřiště, které vzniklo v prostoru polodru v Lačnově, je vhodné zejm. pro začátečníky i pokročilé hráče.
- **Areál Š Riegrova Svitavy:** Moderní víceúčelové hřiště s umělým povrchem pro volejbal, basketbal, fotbal a tenis. Součástí je i 50metrová běžecská dráha a sektor pro vrh koulí, dále volnočasové a relaxační centrum, kde je možné využít dětské dřevěné programy.
- **Areál Gymnázia a Š Sokolovská ve Svitavách:** nabízí asfaltové hřiště a betonový stůl na stolní tenis, travnaté fotbalové hřiště a atletický ovál s umělým povrchem, tělocvičnu s umělým povrchem a tenisový kurt.
- **Hokejbalové hřiště ve Svitavách:** kvalitní asfaltové hřiště se zázemím. Součástí areálu je asfaltové hřiště na basketbal a volnočasové hřiště pro děti.

6.5.3. Příloha č. 3 – Přehled ubytovacích zařízení ve SO ORP Svitavy

Březová nad Svitavou:

Název	Adresa	struktura	provoz	kapacita	vytíženost
Chalupa k pronajmutí	Březová n. Svit. 3942	chalupa k pronajmutí	celoroční	8 lůžek	15 %
Hotel Národní dům	Moravské nám. 60	hotel, restaurace	celoroční	14 lůžek	ubytování jen výjimečně – pouze dělníci
Pohoda	Lázeňská 284	turistická ubytovna, restaurace	celoroční	27 lůžek, 6 přistýlek	50 %
U Čiháků	Pražská 3	penzion a restaurace	celoroční	20 lůžek	60 %

Dětřichov:

Název	Adresa	struktura	provoz	kapacita	vytíženost
Rekreační zařízení Vysoké Pole	Dětřichov 108	rekreační zařízení, kemp a restaurace	letní	130 lůžek	60 %

Javorník:

Název	Adresa	Struktura	provoz	kapacita	vytíženost
Hotel U Jeleny	Javorník 1	hotel v rekonstrukci, restaurace	celoroční	po rekonstrukci 60 – 70 lůžek	hotel v rekonstrukci

Koclířov:

Název	Adresa	Struktura	provoz	kapacita	vytíženost
Českomoravská Fatima	Koclířov 132	ostatní zařízení	celoroční	94 lůžek, 26 přistýlek	30 %

Opatovec:

Název	Adresa	Struktura	provoz	kapacita	vytíženost
Kemp Opatovec	Opatovec	ubytovací a sportovní zařízení	sezónní	8 lůžek (od jara 2015 bude 30 lůžek), 100 míst pro stany a 50 míst pro karavany	30 %

Radiměř:

Název	Adresa	Struktura	provoz	kapacita	vytíženost
Ranch Hidalgo	Radiměř 341	ubytování v soukromí	celoroční	8 lůžek, 2 místa pro karavany, 10 míst pro stany	60 %
Rekreační středisko vězeňské služby	Radiměř 285	chalupa k pronajmutí	celoroční	39 lůžek	90 %

Svitavy:

Název	Adresa	struktura	provoz	kapacita	vytíženost
Apartmá Šimkovi	Náměstí Míru 78	ubytování v soukromí	celoroční	4 lůžka	
Garni hotel	Riegrova 7	hotel	celoroční	38 lůžek	80 %
Hotel Schindlerův háj	Pražská 2137/77	hotel s restaurací	celoroční	57 lůžek	
Národní dům – Kongo	T. G. Masaryka 6/48	ubytovna, hostel, restaurace	celoroční	38 lůžek	
Penzion Fon-	U Stadionu 6	penzion	celoroční	11 lůžek a 3	

tána				přistýlky	
Penzion Ma-laika	Kpt.Jaroše 446/69	penzion	celoroční	14 lůžek, 1 přistýlka	60 %
Penzion Piz-zerie No 10	T.G.Masaryka 66/10	penzion a pizzerie	celoroční	10 lůžek, 2 přistýlky	70 %
Penzion ve Svitavách	Nám. Míru 13	penzion	celoroční	60 lůžek	
Penzion Vermon	Česká 6/1	penzion a vinárna	celoroční	10 lůžek	
Penzion – restaurant Oáza	Kapitána Jaroše 120/84	penzion a restaurace	celoroční	5 lůžek	20 % (penzion nově otevřen od července 2014)
Sportovní stadion	U Stadionu 937/17	ostatní zařízení	celoroční	místo pro 6 karavanů	
Ubytování U Kalášků	Kapitána Jaroše 29/8	ubytování v soukromí	celoroční	12 lůžek	
Zlatý lev	Pražská 16	penzion a restaurace	celoroční	14 lůžek	45 %

Vítějeves:

Název	Adresa	struktura	provoz	kapacita	vytíženost
Chata Zelená růže	Vítějeves 6244	chata k pronajmutí	celoroční	12 lůžek	10% (jen o prázdninách, občas víkendy)

7. Závěr, kontakty

Ve strategii území správního obvodu byly zpracovány čtyři oblasti – školství, sociální služby, odpadové hospodářství a cestovní ruch. Z analytické části každé oblasti vyplynula témata k řešení, z nichž byly na základě diskuze se starosty z území vybrány konkrétní problémy, které by bylo možné řešit v rámci meziobecní spolupráce.

Oblast školství se ve správním obvodu jeví jako nejméně problematická, v tomto obvodu se nachází dostatečný počet mateřských i základních škol, síť ZŠ je stabilizovaná a kapacita je dostatečná. Jako téma ke zpracování v návrhové části vybrali starostové nevyhovující dopravní obslužnost týkající se žáků základních škol (především u malých obcí a obcí na okraji ORP / kraje). Změny týkající se jízdních řádů probíhají již dlouho a je patrna jistá rezignace na možnosti řešení problému. Díky meziobecní spolupráci se naskytla příležitost k novému pokusu o změnu situace s využitím vlivu společného postupu.

Dle analýzy v oblasti sociálních služeb je v ORP Svitavy dostatečný počet profesionálních poskytovatelů těchto služeb (soustředěných ale především do měst). Starostové se o sociální problematiku ve svých obcích zajímají, problémem jsou finance a nestabilní zájem občanů. Slabou stránkou, na kterou byla zaměřena pozornost v souvislosti s možností realizovatelnosti v rámci MOS, je rozšíření sociálních služeb na obce, případně s využitím stávajících poskytovatelů.

V oblasti odpadového hospodářství je prioritou v území řešení otázky BRO (v souvislosti s platnou legislativou) a rozšíření sítě sběrných dvorů. Meziobecní spolupráce je žádoucí v případě možnosti využití vhodných dotačních titulů a je vítaná i v souvislosti s poskytnutím zkušeností ze stávajících provozů v území (sběrné dvory, kompostárny).

Čtvrtým tématem je v této strategii cestovní ruch. SO ORP Svitavy má díky venkovské turistice, hipoturistice a kvalitnímu životnímu prostředí s kulturní krajinou příznivé podmínky pro jeho rozvoj hlavně v souvislosti s cykloturistikou. V rámci meziobecní spolupráce je cílem rozšířit, propojit a zkvalitnit síť vhodných cyklokomunikací a připojené infrastruktury, které by přispěly k vyšší návštěvnosti regionu.

Všeobecně se od meziobecní spolupráce v území očekává zajištění většího objemu finančních prostředků na společné projekty (získané např. vyšší úspěšností žádostí o dotace), které budou prospěšné pro větší počet obyvatel.

Souhrnný dokument byl zpracován dle metodických pokynů odborného týmu SMO ČR.

Za zpracovatele:

Obec Opatov: obecopatov@cmail.cz

Koordinátor projektu: Mgr. Jana Kovářová, e-mail: jane.kovarova@seznam.cz

8. Přílohy

8.1.1. Seznam tabulek

Tabulka 1 Základní informace o strategii	8
Tabulka 2 Obce správního obvodu dle abecedního pořadí.....	10
Tabulka 3 Relevantní významné strategické dokumenty.....	14
Tabulka 4 Charakteristika území ORP.....	17
Tabulka 5 Demografický vývoj obyvatel v území ORP.....	19
Tabulka 6 Stručná charakteristika školství v území ORP	22
Tabulka 7 Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP	24
Tabulka 8 Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP	26
Tabulka 9 Ekonomická aktivita obyvatel území ORP.....	29
Tabulka 10 Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání.....	29
Tabulka 11 Charakteristika domácností	30
Tabulka 12 Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP	30
Tabulka 13 Charakteristika trhu práce v území ORP	31
Tabulka 14 Územní a strategické plánování.....	35
Tabulka 15 Popis klíčových aktérů	36
Tabulka 16 Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu	37
Tabulka 17 Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání	41
Tabulka 18 Počty škol / školských zařízení v jednotlivých obcích ORP	42
Tabulka 19 Pracovníci ve školství ORP	43
Tabulka 20 Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP.....	46
Tabulka 21 ZŠ zřizované obcemi, popřípadě krajem.....	47
Tabulka 22 Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP	47
Tabulka 23 Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP	48
Tabulka 24 Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP.....	49
Tabulka 25 Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP.....	49
Tabulka 26 Počet absolventů ZŠ v ORP	50
Tabulka 27 Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012 / 2013	52
Tabulka 28 Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP.....	54
Tabulka 29 MŠ zřizované obcí, počet pedagogických úvazků	55

Tabulka 30 Popis MŠ v ORP ve školním roce 2012 / 2013	56
Tabulka 31 Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP.....	58
Tabulka 32 Školní družiny a školní kluby v ORP.....	58
Tabulka 33 Školní jídelny zřizované obcemi v ORP	60
Tabulka 34 Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP v KČ.....	61
Tabulka 35 Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP	62
Tabulka 36 Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013	63
Tabulka 37 Souhrnná SWOT analýza školství.....	69
Tabulka 38 Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP	88
Tabulka 39 Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP působících v rámci ORP	89
Tabulka 40 Počet jednotlivých typů sociálních služeb	90
Tabulka 41 Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele.....	93
Tabulka 42 Počet sociálních služeb dle zřizovatele	94
Tabulka 43 Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012	95
Tabulka 44 Kapacita zařízení sociálních služeb	96
Tabulka 45 Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012.....	97
Tabulka 46 Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012.....	97
Tabulka 47 Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012.....	98
Tabulka 48 Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012	100
Tabulka 49 Souhrnná SWOT analýza sociálních služeb	107
Tabulka 50 Sběrné dvory na území ORP, současný stav	126
Tabulka 51 Sběrná místa na území ORP, současný stav.....	126
Tabulka 52 Výkupny odpadů na území ORP, současný stav.....	126
Tabulka 53 Třídící linky na území ORP, současný stav	128
Tabulka 54 Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav.....	128
Tabulka 55 Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi území ORP), současný stav.....	128
Tabulka 56 Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav.....	129
Tabulka 57 Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav.....	130
Tabulka 58 Skládky odpadů provozované na území ORP, současný stav	131
Tabulka 59 Nejbližší skládky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav	131

Tabulka 60 Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP, současný stav	132
Tabulka 61 Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012.....	133
Tabulka 62 Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012.....	133
Tabulka 63 Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012	134
Tabulka 64 Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce smíšeného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012	137
Tabulka 65 Celková měrná produkce komunálního a smíšeného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012	137
Tabulka 66 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012.....	139
Tabulka 67 Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012	139
Tabulka 68 Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012	140
Tabulka 69 Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013.....	141
Tabulka 70 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012.....	142
Tabulka 71 Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012.....	142
Tabulka 72 Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 – biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012	142
Tabulka 73 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012	143
Tabulka 74 Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP	145
Tabulka 75 Souhrnná SWOT analýza odpadového hospodářství.....	152
Tabulka 76 Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012.....	172
Tabulka 77 Celková produkce KO na území ORP za období 2008 – 2012 podrobně	173
Tabulka 78 Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce smíšeného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012	178
Tabulka 79 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012.....	180
Tabulka 80 Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně	182
Tabulka 81 Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012	188

Tabulka 82 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012	190
Tabulka 83 Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012	192
Tabulka 84 Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012.....	195
Tabulka 85 Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012.....	197
Tabulka 86 Hromadná ubytovací zařízení celkem.....	216
Tabulka 87 Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních na území ORP za rok 2013	216
Tabulka 88 Finanční analýza cestovního ruchu na území ORP.....	217
Tabulka 89 Souhrnná SWOT analýza cestovního ruchu	222

8.1.2. Seznam grafů

Graf 1 Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012.....	20
Graf 2 Počty dětí v MŠ.....	55
Graf 3 Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP.....	122
Graf 4 Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP.....	122
Graf 5 Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele	122
Graf 6 Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele	123
Graf 7 Podíl financování zařízení sociálních služeb v ORP.....	123
Graf 8 Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012	123
Graf 9 Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012	179
Graf 10 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012.....	181
Graf 11 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012.....	187
Graf 12 Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012.....	189
Graf 13 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění	191
Graf 14 Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO	194
Graf 15 Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012	196
Graf 16 Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP za období 2008-2012.....	198

8.1.3. Seznam obrázků

Obrázek 1 Mapa správního obvodu	16
Obrázek 2 Mapa krajů a správních obvodů ORP v ČR	200
Obrázek 3 Administrativní mapa správního obvodu ORP Svitavy	201
Obrázek 4 Obecně-geografická mapa ORP Svitavy	207
Obrázek 5 Cyklokoridor č. 24 Svitava	212